

Reculls digitals

Foto-mem: Pudòfon Number

Albert Mani m'ha dit que hi ha gent interessada en saber coses d'olors, pells i tatoos i jo he pensat en aquell dia que estava a Escornalbou i em va a començar a tremolar el peu mentre sonava una musiqueta semblant a la d'un mòbil. No m'ho podia creure, em trucava algú al peu i em vaig treure la sabatilla i el mitjó i vaig contestar la trucada suportant una fortor increïble i és que mai havia parlat des d'un pudòfon i vaig dir "sí?, qui em demana?". Em va contestar una veu estranya i patidora preguntant per un domador d'elefants i li vaig dir que no, que jo era un paio que s'estava passejant per Escornalbou i prou i que, a més a més, no tenia mòbil i li havia contestat des del meu peu dret i pudent. Ell em va dir: *"mira, jo et truco des del cul d'un elefant enorme que m'està esclafant i per ara vaig provant amb números aleatoris a veure si encerto de trobar un domador d'elefants"*.

Imatge astronòmica de l'altre dia

Ocultació del Sol al Carrer Castell de Flix per una tapa de cassola petita i vella el dia 15 de juny - **Martínez Bros Photo**

El divendres dia 15 de juny, el Sol que ens repartia llum i calor als veïns del Carrer Castell de Flix va patir una ocultació o eclipsi durant uns segons per part d'una tapa de cassola vella i petita d'aquelles que quan eren fregades per la meua àvia quan jo era molt petit i s'enfadava per alguna cosa, eren engegades amb altres estris metàl·lics contra les rajoles de darrera de l'aixeta sonant com si fossin la bateria del conjunt AC/DC. Aquest fet astronòmic no s'ha donat a conèixer fins avui a l'observar amb força atenció els dos astrònoms que van capturar les imatges de les constel·lacions i els fenòmens naturals i antinaturals tan clars la degradació d'aquest carrer i d'altres carrers del nostre estimat poble després de tants i tants anys d'històrica astronomia brillant de magnitud universal que es perd per culpa dels signes dels temps que mai vénen del cel i sí dels cicles de la història global i de les butxaques grans que globalitzen els camins de tots.

Tres dies després de capturar aquesta alineació de Sol, tapa petita de cassola vella, Carrer Castell i càmera fotogràfica, fem aquests apunts:

-La constel·lació del Balcó de l'Esquerra: On dorm l'astrònom Tantost i que ha de suportar un so o soroll pesat, i que no para, d'un aire condicionat que no sap d'on ve però que no és de cap veí de cap constel·lació o galàxia dels voltants.

-Les Galàxies Allargades dels Cables: Galàxies velles i perilloses que s'haurien d'extingir. Encara donen aquell color de quadre o foto típica de poble vell, però al nou mapa de l'Univers no queden molt ben dibuixades.

-La constel·lació del Corral dels Herbots (A l'esquerra del Balcó. Indetectable aquell dia als ulls del Hubble): Corral amb la porta oberta que, a més a més

d'herbots siderals, s'omple de mosca negra, mosquits, fumadors de porros i algun sonat que fa coses rares. Un dia, l'astrònom Tantost va observar perplex un anglès a la teulada del costat de la seva constel·lació buscant un gat. Imagineu les barbaritats que el britànic va fer utilitzant la constel·lació del Corral dels Herbots pujant amb una escala a aquella teulada per intentar agafar el gat i evitar les llàgrimes de la seva "wife".

-Podria esmentar més coses, però me les estalviaré que són més tècniques i de llibre universitari o més aviat de trucada als municipals o de jutjat de guàrdia.

Endueu-vos-el

La meua primera errada al fer el bloc mig de broma o totalment de broma va ser posar-li "*Coses meves*" i no "*Coses meues*", però la inèrcia no em farà canviar, després de tant temps, el *mevisme* pel també correcte *meuisme*, com pertocaria posar a aquestes terres. Reconec també que no escric aquest bloc com parlo, que escric molt barceloní per burla i ironia i per irritar a qui no ha agafat la broma, que em deixo accents i algun cop expressament i que faig servir un corrector que no evita que faci moltes faltes ortogràfiques, però sempre penso que allò que diuen (ho remarco en negreta: **allò que diuen**) català ben escrit, massa ben escrit o, diguéssim, barceloní, pot provocar certa urticària. Per exemple, quan escolto, normalment, a alguna pel·lícula o sèrie de televisió, paraules com aquesta que exclama la gent dolenta que vol agafar al bo i diu així: "*endueu-vos-el!*", crec que els que fan encabir aquest mot dins d'un text que forma un recital que dibuixa una història més o menys rocambolesca, han quedat, queden i quedaran ben descansats. Ningú parla així pels carrers, llevat potser de Josep Cuní i altres endueuvoselitistes fabrians. I poca gent diu una frase com "*llevat potser de Josep Cuní*".

Endueu-vos-el...

Quan arriba l'escena d'una pel·lícula on algú crida "*endueu-vos-el!*", la teoria ens diu que normalment és el dolent i és un dels moments importants on, principalment, l'heroi protagonista és fet presoner pels malvats i li comencen a fer coses horribles com agafar-lo dels braços amb violència mentre el protagonista es mou maldant per lliurar-se de l'escomesa dels que li volen mal. Aquest "*endueu-vos-el!*" és el punt d'inflexió que un guionista ha de tenir molt en compte quan el posa al seu treball i ha de saber que no té marxa enrere emfatitzant profitosament la utilització d'aquesta paraula tan important. És un pas endavant en la trama d'una bona història i ha de seguir el ritme de la trajectòria començada amb uns títols de crèdit també d'alta qualitat.

Un bon exemple el trobaríem curiosament a l'**Evangelí segons Sant Marc**, que, sense ser un guió cinematogràfic, ens diu amb les paraules ben explicades d'aquest bon deixeble, seguidor del Nostre Senyor i Sant de currículum impecable: "*El traïdor els havia donat aquest senyal: «Aquell qui jo besaré, és ell; agafeu-lo i endueu-vos-el ben segur» (MC. 14,44)* .

Com podeu llegir a l'escrit, Sant Marc parla del malparit de Judes quan aquest traïdor cita al Sant Heroi entre els sants herois eterns Jesús quan a la seva boca impúdica diu, entre altres maldats, la paraula "*endueu-vos-el*".

Sant Marc hauria estat un bon guionista del millor Hollywood de tots els temps, Judes un Boris Karloff de categoria i Jesús un Harrison Ford sensacional.

El Tocador de Borrega de Flixelin

Barcelona, 11 de setembre de 2014. Són les dotze del migdia i la ciutat està ocupada per una tropa de madrilles, anguiles i altres animals mutants per alteracions político-radioactives de les últimes dècades. El referèndum tan esperat a Catalunya no s'ha pogut celebrar per imperatiu imperial, hormonal i borbonal. A la Plaça de Sant Jaume, Generalitat i Ajuntament estan governats pel nou tripartit PSOE-PP-C's per imperatiu bombardejal. Són les dotze del migdia i a la Plaça només hi trobem el tocador de borrega **Quim** esperant que tots els nous diputats de la Generalitat de Nova Nova Planta i els nous regidors de l'Ajuntament de Nova Nova Planta siguin al lloc on han rebut els seus càrrecs i comença amb força a tocar la seva borrega. Una estona amb aquell so i els diputats i regidors surten ballant en fila índia i a la Plaça de Sant Jaume es forma un bon sidral. Quim comença a marxar camí de la Rambla amb tota aquella colla de madrilles, anguiles i altres animals mutants darrera ballant. Arriba Quim a la Rambla i camina en direcció a l'estàtua de Colom i tots els grans polítics dansant en fila com bojós drogats. Arriben tots a Colom i Quim, amb el seu bonic so de borrega, els porta al port on els fa pujar a un vaixell de nom **Stultifera Navis** on seran guiats pel timoner **Sebastià Brant**. El vaixell es fa a la mar i Quim, que té forces, segueix tocant. El vaixell sembla una discoteca flotant i de l'aigua treuen el cap unes sirenes que criden als regidors i diputats i tots ells, homes i dones, es tiren al mar. No són sirenes, són taurons i el mar canvia de color, nyam nyam. Barcelona s'ha alliberat d'animals mutants i tots els catalans podran votar i botar. Quim li diu a Sebastià "porta el vaixell al Delta de l'Ebre i puja el riu fins on sigui navegable que jo seguiré a peu fins el meu poble on he de tocar la borrega i fer ballar a uns quants que al riu hi ha sirenes que quan cal silurs poden ser o semblar".

Somni trencat

Corral dels Herbots del Carrer Castell i teulada del mític caçador de gats anglès

Avui, el meu veí, el Pintamones de Flix, que viu al famós Corral dels Herbots del Carrer Castell, conegut okupa i proletari flixanco, ha trucat a la porta i m'ha explicat un somni estranyament llarg, dislèxic i molt rar que l'ha fet ser més feliç que mai fins que un immigrant de primera classe, de nacionalitat britànica i d'aquells que a Flix són ben rebuts si s'apunten a les festes, encara que siguin uns carallots que ens prenen els masos, l'ha despertat de la seva fantasia amb un accidentat escàndol típic de comèdia humorística de la BBC. Aquest rodamón, bona persona i immillorable amic, m'ha demanat que faci una transcripció més o menys ordenada del seu somni i així ho he fet.

Somni del Pintamones del Corral dels Herbots

He somiat una pel·lícula quasi real de la que podria ser la meua vida laboral en un poble anomenat Xilf després d'anys de ser enxufat a dues ocupacions de merda amb alguns companys de feina indesitjables. Per fi l'ajuntament m'ubicava en un feina de categoria amb un despatx al mateix consistori on havia de fer veure que arxivava història i papers antics com altres arxivers fan veure que arxiven paperassa de segles passats a una oficina amb aire condicionat i ordinador amb escàner d'última generació i al costat de noves secretàries que semblaven esclaves i que manaven més que l'alcalde del Tripartit II. No em creia aquella nova sort, però el somni semblava durar molt i els somnis no duren tant i era aquesta llarga durada que el feia real. Seguia aquell guió amb un somriure matinal i les potes m'aixecaven dels herbots amb el cant del meu gall Cranquet. Anava del corral a l'ajuntament saludant a l'entrar per la porta a l'alcalde, regidors, regidores i secretàries d'aparença esclava, de noms rars, bonics i traduccions estranyes. Em preguntava que s'havia fet de les secretàries de sempre; sobretot d'aquella que manava més que l'alcalde i de les

altres que sempre tenien l'ordinador penjat. Semblava tan real que em pessigava la cara al meu despatx nou guarnit amb quadres, pòsters i dibuixos com aquell del famós mapa del francès Leaubieu amb el meandre xilfanco pensant que els altres endolls merdosos de fa uns anys havien sigut més burles i humiliacions que una altra cosa; potser aquells enxufes eren més aviat electroshocks traïdors o malsons molt llargs i allò era la veritable realitat amb aquelles companyes rosses, atlètiques, d'una alçada considerable, d'ulls verds groguencs i una dicció catalana ben fabriana. Em sentia tan bé passejant des del Corral dels Herbots del Carrer Costell fins l'ajuntament amb corbata, maletí i saludant els veïns amb un somriure que no podia ser real tot allò i així ha sigut quan un anglès simpàtic, al caure de la teulada de la casa del veí on buscava un gat, ha fotut un terrabastall tan gran que m'ha fet despertar de cop i m'ha trencat aquell somni tan bonic i agradable i m'ha fet tornar a la trista realitat capgirant el nom del poble que al somni era Xilf, com l'antiga discoteca, recuperant el nom de Flix, Leaubieu ha tornat a ser Beaulieu i el Carrer Costell ha tornat a ser el Carrer Castell. Sí, aquest Flix on encara tenim arxivers de papers antics i coordinadors amb maletins d'orfeó i música coral, missa i missal i idees monolítiques, reconvertits en fatxocialistes i recolzats per les tres forces polítiques de l'ajuntament, encara que hi ha algun regidor que els engegaria a la Patagònia a arxivar moixons i tortugues. Un malson real i llarg del que no desperto.

Apunts interessants i postonírics

- El Corral dels Herbots segueix merdós com sempre.
- Els britànics i altres europeus, són immigrants de primera que ens compren les finques.
- El caçador anglès de gats no s'ha fet res desgraciadament.
- El gat segueix desaparegut.
- La dona de l'anglès plora i vol el divorci.
- A Flix i a tota Catalunya necessitem un flautista d'Hamelin que vingui a tocar i amb el seu so emportar-se a Castella o on sigui que facin falta a aquests compradors de masos, a tots els seguidors provocadors del Real Madrid, a tots els fatxocialistes d'oficinetes i maletí i a tots els fatxes en general ballant feliços i menjant anissos mentre caminen. Les rates, ratolins, gallines i aranyes que es quedin que no molesten.

Springflix

La discoteca **Springflix** té dos **blocs nous**. Salutarem l'avinentsa amb un escrit festiu i discotequer. Springflix és un nom que ens recorda aquella ciutat de dibuixos animats dels Simpson que ens fa pensar en altres ciutats amb el mateix nom plantades als Estats Units i que són versions repetides del caos humà on es donen situacions semblants. Són repeticions del dia a dia o versions cover com aquells vells cassetts que, si eres una mica ruc, fa molts anys, compraves i et sortia un cantant o grup d'Albacete, Cuenca o Gratallops cantant música dels The Rolling Stones o de Pink Floyd si eres prou soca com per no saber que cover volia dir "a quin món vius? treu-te la boina home!!". Recordo haver tingut a casa fa segles un casset de Boney M, cover evidentment, obrir-lo, posar-lo i sonar "*Mi lindo cafetal*" de Georgie Dann, també cover, i després posar-li papers o cinta adhesiva a aquells forats per gravar de la ràdio a sobre algunes cançons i eliminar el Georgie Dann fals o verdader i els hipotètics Boney M de fa milers d'anys amb l'esperat "*Rasputin*" i altres cançons d'aquest grup que tant ens van afectar el senderi a la gent d'aquella època.

Per felicitar i donar la benvinguda als blocs dels springflixancos o com es diguin els habituals de la discoteca Springflix, deixo aquí sota un diccionari de cantants i grups covers:

Springflicxionari Maniacadèmic de cantants i grups que no sonaran a la discoteca Springflicx

Anís Monisette: Anna Moner és una cantant solista admiradora d'Alanis Morissette, que s'acompanya d'una vara fina de ferro i una botella d'Anís del Mono, prèviament buidada per ella mateixa, per fer d'instrument musical i el seu èxit principal és "Thank U".

Bruce Springsflicx: Li diuen el Gos i segueix els passos, com si fos realment un gos ensumador, però molt allunyat en estil i qualitat, del Boss Bruce Springsteen.

Calbirries: Joves fans del grup The Cranberries. La noia que canta, Dolors O'Lordan, és una birra de tia rossa, prima i llorda com la vocalista del grup irlandès.

Despatxe Moda: Sastre o desastre technopop que despatxa roba d'última moda a una tenda de dubtosa reputació a l'Eixample barceloní. Gran fan dels Depeche Mode, li agrada interpretar la cançó "Personal Jesus" vestit d'una manera un pèl estrambòtica.

Elvis Presses: De nom real Ramon Calçatrava i de moviments ràpids i nerviosos. Sembla tenir molta pressa quan mou la pelvis cantant qualsevol cançó d'Elvis Presley. "Love Me Tender" és la seva peça preferida que ell pronuncia sempre malament com Llop tendret, Llop suís...

Frederic Mercuri: Enginyer químic que va deixar la seva feina a ERCROS per fer imitacions de Freddie Mercury. Té una certa retirada al gran vocalista de Queen amb un bigoti força poblat. Sempre que pot va al Liceu a veure a Montserrat Caballé o a la tenda del seu amic Despatxe Moda a comprar roba estrambòtica.

Guillaumino Motto: Amic i col·lega de Mani i parent llunyà de Guillermina Motta i de l'exfutbolista del Barça Tiago Motta. Canta les cançons de la gran diva Guillermina de la nova cançó catalana. No sabem si també és parent de Mikimoto o si li agraden les motos.

Hu-Mani League: Grup technopop d'Arbúcies de tres components membres del club de fans de The Human League i amics de Mani. Són Laia Giulabrell, Àurea Bellabrimall i Miquel Serraulles de 59, 62 i 63 anys respectivament.

Inés i Cesc: Agnès i Cesc Fabregat, germans i admiradors de Cesc Fàbregas i del grup australià INXS. La seva versió de "Suicide Blonde" ha provocat l'intent de suïcidi de persones no exclusivament noies i rosses per la seva falta de qualitat.

Joan Caixa: Cantant country de La Pobla de Segur seguidor de Johnny Cash. Malauradament, un cop de coça de la seva mula Benita al coll el va deixar afònic de per vida i ara toca l'acordió.

Kalia Manoli: Manuela Plana i Ros, de nom artístic Kalia Manoli, de 19 anys d'edat, rossa, petiteta, grassoneta i coneguda a Masquefa, el seu poble de naixença, com La Plana. Gran interpret de cançons de Kylie Minogue amb el nom de Kalia Manoli. Nom que també és utilitzat per molts per fer la pregunta després d'escoltar-la cantar dient "K/Calia Manoli?".

Llangostea: Llangostea és un grup format per un llangosto andalús de Cadis i la seva parella, una immigrant romanesa, que canten a Dragostea amb el pitjor gust i la pitjor veu possibles. Han rebut amenaces de mort de les màfies de l'est d'Europa i de la Junta d'Andalusia per donar una mala imatge dels romanesos i dels andalusos.

Mani Spring Flixers: Gran grup d'imitadors dels Manic Street Preachers i probablement, parents de Mani. Van ser expulsats del País de Gales, d'on són originaris els Manic Street Preachers, per fer una versió, considerada un insult i una blasfèmia, del famós tema "Tsunami".

Nuri i Vana: Núria i Vanessa Moll i Ribes, germanes i fans a matar de Kurt Cobain i Nirvana. Són tan fans a matar que han adaptat totes les cançons del grup Nirvana i ara estan complint condemna a una presó de l'estat de Nova York per l'intent d'assassinat de Courtney Love llançant-li una llauna de sardines caducada al cap.

Olivia Neutral-Joan: Mestressa de casa de 59 anys de nom desconegut, d'origen murcià, amb el cabell oxigenat, els llavis operats i el cul una mica gros. Interpreta

les cançons d'Olivia Newton-John. Va aconseguir un autògraf de la minyona d'Olivia, que té certa retirada a la seva muse i a ella mateixa, fet que la va empenyer a començar la seva carrera musical.

Pau Macantir: Pau Maceta i Cantó, ceramista de Miravet que li canta a Paul McCartney. Utilitza el nom artístic de Pau Macantir en homenatge als pitxells o cànirs, a McCartney i a les cançons de l'exbeatle.

Quim, Carr & Za: Emerson Quiñones, Oswaldo Carreras i Zacarías Mendelson, immigrants equatorians seguidors del borregaire flixanco Quim Carranza. Quan no fan cap gira o cap actuació musical treballen de paletes, o sigui, sempre treballen de paletes.

Romina Pobre i Al Piano: Només coneguts pel seu nom artístic i admiradors d'Al Bano i Romina Power, pertanyen a una ONG i amb les seves actuacions volen recaptar diners per la gent necessitada. Per ara no han recaptat res i no poden comprar ni un trist piano.

Schmidts: Hans, Peter, Otto i Dietrich Schmidt, parents llunyans dels Schmidts de Flix i residents a Schachenburgensberg. Són fans de Morrissey i dels The Smiths. Han actuat a l'Europa central fent de teloners de Rammonsteinn. Fa tres mesos que són a l'Afganistan de gira i no sé sap res d'ells.

Tof Jones: De nom Jordi i cognom desconegut, ha adaptat les cançons de Tom Jones. Es sospita que és natural de Flix, que és DJ i fa pizzes. Va ser expulsat, com els Mani Spring Flixers, del País de Gales, per la seva versió de "*Sex Bomb*", considerada un insult i una blasfèmia a la nació gal·lesa.

U-Tof: U2 té un grup de clons anomenat U-Tof, d'un poble de la Ribera d'Ebre, del que hi ha unes estranyes sospites sobre el seu vocalista. Es creu que també és DJ i fa pizzes i es diu Jordi. Encara no han visitat Irlanda, però hi ha certa intranquil·litat davant la possibilitat de fer una gira per Dublin i els seus pubs i que la cervesa faci cantar al grup format per quatre nois riberencs.

Vili Mani-li: Dos immigrants mulatos de Flix seguidors dels Milli Vanilli i del bloc **Manicomi de Mani**. Treballen de paletes a la mateixa empresa que Emerson, Oswaldo i Zacarías quan no fan cap actuació musical. o sigui, sempre estan treballant amb Emerson, Oswaldo i Zacarías.

Will, Fred i la Tanga: Will i Fred són dos anglesos tècnics en instal·lació d'aire condicionat que viuen a uns masos de Flix. Aficionats a la cervesa i al tanga de les noies de Salou, fan el rap de l'*abuela* de Wilfred y la Ganga i tot el seu repertori amb accent de Bristol. Són propensos a sortir per cames de tots els garitos on actuen.

Xavier Cugat: Mitòman de l'època més dorada de Hollywood i seguidor apassionat de Xavier Cugat. El seu nom artístic, Xavier Cugat, crida l'atenció i fa que el públic ompli les seves actuacions de cançons clàssiques acompanyades d'un piano, com les que interpretava Sam a "*Casablanca*", però la gent surt només escoltar les primeres notes musicals reclamant el preu de l'entrada. Xavier Cugat mai ha perdut l'esperança de ser un dia reconegut com un artista.

Yenifer López: Filla d'una família d'origen cordovès de Cornellà que es diu Yesica López en realitat, la Yesi per la família i els amics. No té cap retirada a Jennifer López però sí un cul molt gros i la cultura típica dels killos, o sigui, escassa. Canta totes les cançons de l'actriu i cantant porto-riquenya.

ZZTof: Grup format per tres nois de Flix imitadors dels ZZTop i del que se sospita que un dels integrants és DJ i fa pizzes. El dia de Halloween comencen una gira per Texas. Han escollit aquest dia per si alguna cosa no va bé, excusar-se amb la típica broma de les fantasmades dels americans i evitar un linxament. Es posen barbes postisses, barrets, roba bruta i vella i toquen fatal la guitarra.

Detingut a Viena un tirolès simpàtic que es passejava pel carrer fent coses normals

Hans Schioliticken i la seva xicota (foto d'arxiu)

Un ciutadà austríac ha estat detingut, imputat i engarjolat a Viena per fer coses normals i per mostrar-se simpàtic en públic, segons fonts policials de la capital austríaca.

Hans Schioliticken, jove tirolès de 25 anys, està acusat d'un cas de normalitat extrema i d'un altre de simpatia aberrant, perpetrats mentre es passejava pels carrers de la capital d'Àustria entre una gran munió de gent rara, antipàtica i estupefacta que, davant d'aquell comportament inusual i escandalós a aquell país, s'ha mostrat indignada i amb unes ganes manifestes de soterrar quelcom.

Schioliticken ha estat detingut per la Brigada Repressiva de Delictes Normals, Simpàtics, Antirars i Antiaustríacs de la Policia d'Investigacions del Barri Cèntric i Excèntric Sissitzl de Viena, per ordre del caporal Gustav Andreas Mohler, arran d'una denúncia presentada per un home antipàtic i rar dels que, afortunadament, sovintegen per Viena i per tota Àustria.

El Ministeri d'Interior, ha emès avui un comunicat confirmant la detenció del ciutadà normal i simpàtic Hans Schioliticken, ordenant alhora una investigació exhaustiva, per determinar la responsabilitat del jove tirolès en el delicte d'immoralitat normal i simpatia aberrant que se l'imputa mentrestant resta incomunicat en un soterrani per començar a ser rehabilitat, anormalitzat i antipatitzat.

Després d'un lògic suggeriment del seu advocat defensor, l'acusat ha començat a ser antipàtic i a fer coses rares davant del tribunal, on una gernació de gent rara i antipàtica ha exigint la pitjor condemna per Hans Schioliticken.

Off the record o Post Scriptum: Crec que confonem massa amb tòpics la seriositat i l'afany de treball i superació dels alemanys, austríacs, etc... amb la realitat d'una antipatia i una gran excentricitat que fa menys humans a aquests ciutadans. Són extremadament rars i antipàtics molts alemanys, austríacs i altres ciutadans de països de cultura semblant, tan nets i avançats, no?. I molts d'aquests ciutadans que ho saben, no volen ser com la majoria, se'n donen vergonya de saber-ho i els hi costa dir-ho als quatre vents perquè és un tabú voler ser com la gent de països més càlids i normals.

Detingut Déu disfressat de Pilar Rahola a un autobús ateu de Barcelona

Detingut a un autobús ateu de Barcelona el Nostri Senyor Déu Omnipotent mentre feia miracles de baixa qualitat disfressat de Pilar Rahola

El Tribunal Penal Internacional ha demanat, en saber-se la notícia, l'extradició de Déu a les autoritats catalanes acusant-lo de milions de crims contra la humanitat

Déu i altres gamberros, drogoaddictes, borratxos, delinqüents i criminals com ell empresonats després de ser escorcollats a les dependències dels mossos d'esquadra

El Nostri Senyor Déu Omnipotent, un dels éssers més mítics, admirats i odiats i sobre

qui s'ha posat en dubte la seua existència durant mil·lennis i últimament a algunes ciutats i autobusos municipals, s'ha deixat descobrir per fi, després de milers d'anys al cel o en parador desconegut i, malgrat anar disfressat d'un estrany rabí jueu tintat de ros i clavat a Pilar Rahola, posant-se a fer miracles dins d'un d'aquests autobusos de Barcelona mentre engegava a la merda amb paraulotes poc dignes d'un cristià a tots els ateus del món.

Déu ha estat detingut per un mosso d'esquadra de servei que anava assegut al seu costat perquè el cotxe patrulla li ha fet pana. Aquest agent, el caporal Tristany Grauperal i Ballabriga, que s'ha declarat convergent, admirador de Marta Ferrusola, patriota català i catòlic fervorós, ha cregut que la persona que semblava l'hirsut rabí ros Pilar Rahola era un ateu que feia burla del Nostri Senyor, de la Moreneta, de tots els cristians catalans i l'ha emmanillat després de fotre-li una bona tanda d'hòsties poc eclesiàstiques.

El mosso, en saber hores després dels fets miraculosos que el rabí Rahola no era cap ateu, sinò el mateix Nostri Senyor, ha intentat alliberar-lo de la garjola amb un trabuc no reglamentari i quatre petards que preparava per la foguera de Sant Antoni, però no ha estat possible degut a la forta influència atea que Joan Saura ha injectat en la policia nacional catalana que vigila amb un zel escrupolós tots els creients detinguts i engarjolats a les presons catalanes, essent el mateix mosso arrestat i engarjolat a la mateixa cel·la de Déu amb altres personatges poc recomanables.

D'altra banda, quan la notícia ha arribat a les agències internacionals i s'ha escampat per tot el món, el Tribunal Penal Internacional, amb seu a La Haia, ha demanat immediatament l'extradició de Déu, acusant-lo de crims contra la humanitat d'ençà que va crear el món, les coses, Adam i Eva i amb l'incest de ells dos i els seus fills, que van provocar amb el seu comportament endogàmic tares físiques i psíquiques de caire genètic a tots els homes i dones descendents d'aquesta família fratricida i esgarrada en origen, un fotimer de desgràcies que encara s'arrosseguen avui en dia.

En assabentar-se de tot aquest embolic carcerari, religiós i judicial, els sagristans majors de Catalunya, Josep Miró i Ardèvol d'*e-cristians* i Salvador Cardús i Ros d'*e-tufats*, han visitat Déu a la garjola i han intentat entrevistar-se amb ell per oferir-li tot allò que pogués necessitar.

L'Ajuntament de Barcelona i els ateus catalans promotors de la campanya que ha desfermat la polèmica pensen presentar una denúncia contra Déu per danys i perjudicis i, aquests últims, han anunciat el canvi de lema de la campanya per un de nou que podria dir *"Desgraciadament Déu existeix. Deixa de preocupar-te i gaudeix de la vida que ara l'han enxampat i engarjolat i espera ser extradit a La Haia, on serà jutjat per crims contra la humanitat"*.

Don Flixot de la Taca i els molins de vent

Prou massificació eòlica a la Ribera d'Ebre

En terra ecològicament pagana, el cavaller nascut a sobre d'un canyissar desenvolupat a sobre d'una taca de la vora d'un riu de líquids vessats per una fàbrica de productes clorats, curulla ara de canyes (caram! curulla, que ve de curull, quina paraula més bonica!), Don Flixot de la Taca, cavalcant el seu cavall *"Arruixinant"*, animal escanyolit i d'un bonic color blanc clor, acompanyat del seu fidel escuder Panxo Sansa, aquest a sobre d'un ruc enorme que sembla un tauró amb quatre potes anomenat *"Rusilur"*, bèstia salvatge que fa pudor de palla pixada i cagada i de riu

pixat, cagat i ple de mercuri; aquesta mena d'híbrid mutant d'urani, ase i monstre marí, amb uns d'estrany bigotis, aletes gegantines, escates i que, quan es mulla amb aigua curulla de merda, valgui la bonica i curulla redundària de paraules curulles, es transforma en una sirena repugnant; en la seua versió burra, peluda i plena d'escates alhora, es dirigeixen tots quatre en manifestació contra la massificació de molins de vent a la Ribera d'Ebre, perquè, a alguns pobles ecològicament pagans en seran quatre en total els contraris a la massificació de molins de vent i en altres en seran majoria.

Sovint, no sempre es té el bon gust de saber quines massificacions són les correctes i quines no i massificar-ho tot al mateix lloc, quan allò que es massifica és tan lleig i tan mal planificat, en un territori determinat, on tot és massifica i malament, és menysprear i negar a aquest territori de grans i fastigoses massificacions altres tipus de desenvolupaments més humans per després desmassificar un bocinet amb **un pic i una pala que no arriben mai**.

Wolfgangutanccionari Amadeumilionesimístic Mozarteriosclerosidèmic

L'Associació de Músics Mozartians Catòlics Amics dels Orangutans de Malàisia, amb motiu del 150è aniversari de la seva fundació, ha editat el "*Wolfgangutanccionari Amadeumilionesimístic Mozarteriosclerosidèmic*". Es tracta d'una obra enciclopèdica dedicada a Déu, als orangutans i a Wolfgang Amadeus Mozart, tres conceptes que poden confondre al gran públic si abans no es fan unes detallades explicacions per a no barrejar a Déu amb els orangutans o aquests dos conceptes amb el genial primat saltador Mozart.

Déu va crear a Adam, a Eva i als orangutans amb molta semblança física i psíquica a ell mateix i després els va beneir a tots tres. Els orangutans són com uns homes que no han baixat dels arbres mentre viuen agafats a les branques i mouen els braços com els directores d'orquestra mouen la batuta per a dirigir la música de Mozart i aquest últim, descendent directe d'Adam i Eva, era un gran apassionat del Nostri Sinyor Déu i dels orangutans, com es llegeix clarament a les seves biografies i com sona a les seves simfonies, on es pot escoltar el so musicat de Déu i dels orangutans entre els violins i les flautes..

Us deixo seguidament un petit retall d'aquesta obra magna.

Wolfgangutanccionari Amadeumilionesimístic Mozarteriosclerosidèmic

Amadeumilionesim -a: Dit de la quantitat d'amor individual que sent per Déu Nostri Sinyor cadascun dels milions de parts, partícules o àtoms, radioactius o no, d'una quantitat d'un tot sumat per la totalitat d'aquests milions de parts, partícules o àtoms, radioactius o no, enamorats de Déu Nostri Sinyor.

Basterisc -a: Noi galtut, que val per a tot, bast, de cognom Basté o Cuní, utilitzat a bastament pels poderosos per a indicar la preferència de qui mana, per a marcar el territori de l'elit als mitjans de comunicació amb frases fetes i molt llargues que tenen un caràcter especial, etc... Té molta mala llet, fa la trabanqueta als suposats amics i canvia de jaqueta sovint. Comença portant el pitxell d'aigua als paletes de les obres i arriba molt lluny sense saber fer res, escriu llibres, parla molt, fa el llet a tothom i acaba substituint a la feina als que en saben de veritat. Es pensa que és millor que els companys i gasta i gasta tanta salivera que els nous basteriscs, alumnes seus, fan carrera a la seva ombra mentre aprenen les tècniques que els faran pujar com ell. És molt perillós i, desgraciadament, el temps no sempre els posa al lloc on els pertoca i sempre romanen entre els de dalt.

Carrossasfèric: Tractor o cotxe de cerimònia tractosfèrica, nadalenca i descapotable que es pot cobrir amb una piràmide si plou, fa fred o si són festes. El vèrtex d'aquesta piràmide porta per Nadal l'ull del Déu Ra decorat amb un jou, unes fletxes, una rosa pansida, una sabata de la província de Lleó, un drap amb tres franges de colors roig i gualda i la propaganda d'un perfum de flors del Nil o del Guadalquivir. S'aguanta suspès sobre molles i amortidors gegantins, de setze rodes reforçades. Té davant una caixa amb un seient elevat per al cotxer, no nacionalista, evidentment i sovint un replanell darrere per a anar-hi els lacais o membres afortunats que, disfressats de reis i patges, han tingut l'honor de ser escollits per tirar els caramels regalats als nens i a la púrria el dia de reis.

Dossiertifiació: Omplir el paisatge de dossiers, paperassa, expedients i conjunts de documents que fan referència a qualsevol assumpte, amb paper no reciclat i pobre en aigua, per acabar contaminant amb més sequedat l'ambient i desertificant més aquest paisatge.

Esquerplètic -a: Dit d'aquell que és molt prim, magre, esquelètic, anorèxic, aspre, intractable i que defuig del tracte de la gent i del menjar.

Fatosíntesi: Reaccions realitzades per un conjunt de coses en general, propietat de gent que no les utilitza mai i sovint malalts de la Síndrome de Diògenes, especialment articles de comerç, roba vella, ingredients del menjar, etc... per sintetitzar l'aire resclosit de les caixes o armaris on s'estan sempre tancades, mitjançant l'energia lumínica, quan rarament entra pels forats d'aquestes caixes i armaris, i el diòxid de carboni per evitar no florir-se, cosa que no s'aconsegueix quasi mai.

Gauditoria: Examen que es fa sovint, per falta de confiança en la burgesia catalana, de la situació econòmica i arquitectònica dels patronats i societats burgeses, encarregats de mantenir el llegat gaudinià, a fi de donar-ne a conèixer l'estat financer i arquitectònic i evitar, per exemple, que els que s'encarreguen d'acabar les obres de la Sagrada Família, no manllevin ciment i totxanes per construir les seves torres i xalets amb material estipulat per aquesta obra sacra del genial arquitecte de Riudoms Antoni Gaudí.

Huracarticària: Afecció cutània caracteritzada per l'aparició de pàpules rosades degudes a l'acció d'un fort cicló tropical huracanat que talla i arrenca la pell morta i viva a cops de vent com si fossin mossegades, provocant una intensa pruija, i deixant uns efectes a tot el cos pitjors que la lepra.

Indestralització: Procés a través del qual es transforma l'estructura d'un bosc a cops de destrall i maquinària més moderna per aniquilar-lo sense contemplacions.

Jesuspensori: Aparell ortopèdic utilitzat per tapar els forats de mans i peus de persones que han sobreviscut a una crucifixió en forma de bossa de teixit de cotó porós o reixat, proveït de dues cintes per a la fixació que s'enganxa a les ferides foradades amb cola d'impacte o amb silicona de paleta i es cosida a les mans o als peus amb pell de porc domèstic per assegurar-lo i protegir-lo adequadament.

Koemantari: Observació intel·ligible d'un entrenador holandès de futbol que té per objecte explicar les tàctiques als seus jugadors mentre aquests entrenen sobre la gespa, no s'assabenten de res i esperen que l'entrenador sigui destituït i arribi un altre tècnic que parli català, basc, castellà, anglès, sànscrit o un altre idioma comprensible.

Llordfeó: Societat o agrupació coral de gent fea, llorda i lletja, però de veu bonica i canora.

Mozarteriosclerosi: Esclerosi i engruiximent de les parets de les arterioles provocada per la dèria hiperactiva de crear i crear, sense parar, simfonies genials mentre es devora pizza i mozzarella napolitana. Pot causar la mort de genis austríacs, sobretot, si pateixen de la Síndrome de la Tourette.

Narcocacolèpsia: Estranya afecció deguda a l'abús de la Coca-Cola en mal estat que pot presentar l'efecte contrari del que provoca normalment la cafeïna amb un accés

paroxismal de son, de caràcter patològic, que s'instaura bruscament i pot durar des de pocs minuts a unes quantes hores o provocar la mort sobtada per beure porqueries. Sempre és millor beure aigua, vi o cervesa sense abusar i deixar la merda pels ianquis.

Oriolnyoli: Pasta seca o haumitada, segons els gustos i la sequera, creada pel noble de Flix Carlinyol Maria d'Oriol i Vallfenosa a mitjans del segle XVI, elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles, vi, aiguardent, aiguanaf, aubergi, massana, aulives, essència de llàgrima de marxacolí i afruitada amb oli arbequino de Maials.

Podafilia: Perversió estranya i vegetòfila consistent en l'amor sensual desmesurat d'un adult per arbres esporgats, sovint olivers i ametllers menors d'edat i impúbbers.

Quovardis: Locució llatina molt utilitzada a les legions romanes quan un legionari fugia, es desmaiava o li entraven cagarrines en plena acció bèl·lica tot veient les atrocitats esgarrifoses i sense nom que feien els enemics per civilitzar mentre combatien i que significa "*ets un covard!*", "*sigues un home collons!*" o "*t'has cagat a les calces legionari!*". Molt emprada a les batalles contra els gals, germànics, ibers, celtes i altres bàrbars perillosos i sense afaitar.

Rwandalús -a: Mestís de pare o mare andalús i pare o mare rwandès, andalús nascut a Rwanda, rwandès nascut a Andalusia o persona que té la doble nacionalitat andaluso-rwandesa.

Serpulcre: Construcció fúnebre molt pulcra i arrangada amb cura i netedat per enterrar una o més serps atropellades a una carretera o a un camí, on s'ha marcat una creu per recordar l'atropellament, i fer saber així als conductors que per la carretera hi han molts rèptils i altres bestioles passejant-se. Excavada a terra o a la roca o erigida sobre el sòl, sovint solemne i monumental, de particular valor artístic o històric, il·lustre per la fama de la serp o serps que hi ha enterrades.

Terrorisme: Utilització no gastronòmica de torrons durs, dolents i caducats d'Alacant i Xixona d'una forma violenta, sistemàtica i sovint indiscriminada, en la lluita social i política.

Uranibanització: Urbanització dels grans directius de les nuclears de l'urani i altres indústries brutes i merdoses, amb edificis majestuosos i luxosos utilitzats com si fossin palaus de reis o d'un gran senyor, i sovint, fortificades, amb vigilància privada, piscina i apartades de les cases de la gent més normal. Els propietaris d'aquestes urbanitzacions et miren, si et miren, amb un posat tufat, com si fossin millors que tu quan, en definitiva, es tiren pets i caguen com qualsevol persona, porc o bacteri i seran menjats pels cucs com tothom, si no són incinerats quan deixin aquesta vida tan meravellosa de partícules radioactives i xilindres repartits a dojo a la nostra atmosfera.

Viudacrucis: També anomenat "*viduacrucis*". Cas anòmal, anormal, rar, estrany i atípic de calvari de gènere masculí dins d'aquest món masclista, però que de tant en tant es dona entre un home i una dona. Dit del fet d'embolicar-se amb una vídua o viuda atractiva, de corbes perilloses, molt melosa i de veu dolça, però que en realitat és un sergent o bruixa que fa servir els seus encants per fer passar un viacrucis a un idiota amb una creu virtual o en alguns casos real, amb corona d'espines fent joc i sang i imposant els seus gustos sadomasoquistes la viuda mentre fuetgeja el pobre home com si fos Jesús esperant a veure quan crucifica i enterra a l'home sant que ha pescat amb la seva xarxa per tornar a fer passar pel calvari a un altre Messies quan s'hagi desfet del que ara rep les hòsties.

Wolfgangutan: Mamífer austríac extingit fa més de dos cents anys, de l'ordre dels primats, de la família dels wolfgangutànids (*Wolfgangutan amadaeus*), amb membres anteriors molt llargs; cabellera empolainada amb forma de perruca enfarinada estil Viena segle XVIII, cara molt pàl·lida i plena de tics; mans, braços, peus i cames tremoladisses i obliqües; el cos cobert de pèl llarg i la pell vermellenca; rialler i pesat. Passava molt de temps movent un plàtan com si fos la batuta d'un director d'orquestra. La causa de la seva extinció va ser la costum malaltissa de fer gargots

que eren musicats per altres micos.

Xinèrcia: Resistència que presenten els cossos dels polítics, policia i militars xinesos repressors i negadors dels drets humans dels cossos dels humans tibetans o dels cossos humans d'altres nacionalitats castigades pel totalitarisme del cos omnipresent totalitari xinès envers la força alliberadora dels cossos tibetans, ja sigui en repòs meditatiu transcendent o en moviment d'aixecament antisistema per a modificar llur cos o cossos reprimits i ansiosos de llibertat envers aquest cos repressor xinès.

Zapàtrida: Suposat català, socialista i d'esquerres que ha perdut la seva nacionalitat catalana o no ha sigut mai català, ni socialista, ni d'esquerres per la seva militància al col·legi de dissenyadors de perfums PSC-PSOE i la seva zapaterofilia.

Franzcionari Kafkadèmic

El **Gran Diccionari de la Llengua Catalana**, els hereus de Franz Kafka, **el lectorat de català a Praga**, l'Institut Kafkatòic de la República Txeca i el Professor emèrit de l'Acadèmia Flixanca de la Ciència i la Filosofia, Josep Antoni Tantost i Tantost, ofereixen al públic kafkià en especial i universal en general, el nou Franzcionari Kafkadèmic de la Llengua, dedicat al gran escriptor txec Franz Kafka i a la seva visió del món. Aprofitant el magnífic, sensacional i fantàstic bloc del professor Tantost, farem un repàs a 25 conceptes del món kafkià dels aproximadament 3.500.000 kafkalogismes recollits en aquesta obra magna que serà presentada al Castell Carlí de Flix, divendres que ve a les 9 del matí. S'espera l'assistència de gent important de la vila d'aquest poble, dels blocaires txecs més notoris, blocaires de Catalunya, de les Terres de l'Ebre, de Flix i els ambaixadors de la República Txeca a Catalunya. Aquest serà un acte reivindicatiu de Kafka, de les Terres de l'Ebre i de Flix; tres móns, Kafka, l'Ebre i Flix, endinsats sempre en un mateix món de metamorfosis estranyes.

Franzcionari Kafkadèmic

Asturianohongarès -esa: Fill d'una persona asturiana i d'una d'hongaresa o pertanyent a la Monarquia Asturianohongaresa de Flipper i Sissizia o als seus habitants o individu asturià nascut a Hongria o hongarès nascut a Astúries.

Botiscaf: Embotit submarí autònom o telecomandat elaborat farcint un microxip amb un budell o un fragment de budell de porc o de boví amb una barreja de carn de porc convenientment picolada, espècies i sal, destinat generalment a l'observació i l'estudi de l'estómac i l'aparell digestiu dels patriotes que mengen botifarra de qualitat de la nostra nació catalana.

Cremasutra: Fal·lusofia consistent en posar-se crema solar o mantega de cacau al cos mentre es practica qualsevol postura del Kamasutra.

Desoxiribonucleiquinyoli: Micropasta molecular seca elaborada amb microfarina, microous, microsucre, microametlles i àcid desoxiribonucleic amb informació genètica dels éssers vius.

Einsteinsible: Dit del científic teòric de la física quàntica despentinat i atrapat a un forat negre que pot ser susceptible d'adquirir una major alçada, amplada o extensió dins de les dimensions de l'espai-temps relatiu.

Fabiofòbia: Aversió apassionada, angixosa i obsessiva a les persones de nom Fabius, Fabio, Fabia o Fabiola.

Gosmonauta: Gos soviètic, rus o de l'Est d'Europa que tripula una astronau espacial. La primera gosmonauta va ser la bonica gossa Laika.

Hostipal: Hospital destinat a proporcionar a la població una assistència merdicosanitària a base d'hòsties i cops de pal per fer-los avorrir l'estada i donar-los pressa en tornar a casa.

Infernmer -a: Persona diabòlica que entra amb molta mala llet a les habitacions dels malalts o dels ferits als llocs on aquests són normalment atesos.

Jotaïna: Alcaloide de gust amarg utilitzat en la elaboració dels productes típics aragonesos, com aquells caramels gegants, tan dolents i que es regalen sempre. Usat

també com a colorant principal del drap de cap rústic i prehistòric dels manyos i baturros, el catxirulo i per animar a la gent d'aquelles terres a cantar i ballar la jota aragonesa sense cap inhibició. Pot produir anestèsia local a les mucoses. És molt tòxic i capaç de crear addicció a la Pilarica, a dir barbaritats i a ser més tossut que un ruc tossut.

Kafkatua: Nom donat a diversos ocells de l'Europa Central de l'ordre dels psitacideformes de plomall erètil i colors vistosos al cap semblants als papagais que es converteixen en erugues que parlen alemany o txec i fan i escriuen coses rares dins d'un castell a l'espera de ser processats per no haver fet res.

Lleposucció: Mètode lipo-llepo-xuclo-llefiscós que evita la cirurgia fastigoplàstica emprat per la nova fornada de faquirs hindús per a extreure teixit greixós acumulat al cos d'homes i dones del subcontinent indi i, en especial, d'actrius projectes de bollycaos de Bollywood, mitjançant una sèrie de xuclades libidinoses després de fer petites incisions a la pell per la qual aquests individus introdueixen la llengua llepant, xuclant i alimentant-se de greix adipós mentre alliberen de mitxelins a aquesta gent amb cartutxeres. Aquesta tècnica comença a ser utilitzada per moltes presentadores bulímiques i anorèxiques de TV3 que van camí de la desaparició visual darrera d'un micròfon cada vegada més gros i formós que elles.

Mocoscopi: Instrument que permet d'observar els bacteris, microbis, virus i altres marranades molt petites segregats per les glàndules mucoses i les cèl·lules glandulars quan hom està refredat.

Neutròleg -òloga: Metge especialitzat en malalties dels habitants o ciutadans naturals de països neutrals com Suïssa.

Oscarsió: Circumstància oportuna que es presenta a algú que es diu Òscar.

Pornocefàlia: Augment de la quantitat de pensaments pornogràfics existents a l'interior dels ventricles cerebrals i entre els neurotransmissors de les neurones del cervell i la part genital dels solters, malcasats i altres persones que fan blocs o tenen addiccions estranyes.

Quistianisme: Secta perillosa de caràcter psicopatològic que s'inspira en la filosofia d'un messies leprós tan malmetut que semblava un quist subepidèrmic que s'arrossegava pels camins. Va predicar a Pel·lestita els mateixos anys que Crist, fent-li la competència i proclamant la fe en el Gran Quist Sebaci format per la secreció de la Santíssima Trinitat supurada per la Gran Glàndula Sebàcia Divina que va formar el món al rebentar-se el Gran Gra Sebaci de la Creació formant totes les coses grans i tots els grans sebacis.

Ratapinyata: Tradició salvatge dels pobles guerrers ibers ilerdestrons que consistia en posar una ratapinyada, prèviament estesa amb encanteris i cançons primitives, dins d'una olla de ceràmica que es penjava enmig d'un poblat perquè un dels guerrers procurés destrossar-la completament d'un cop de destrat enorme anant amb els ulls tapats.

Sucretari -ària: Administratiu endollat a una oficina per un parent o cunyat, secretari que li agraden les xuxes i que creu que treballa o funcionari amb fortes pujades i baixades de sucre.

Trompografotècnia: Tècnica troncocònica inventada per Giacomo Casanova que té per objecte determinar la forma i les dimensions de trossos de goma en forma de globus per estudiar la manera d'adaptar millor aquests estris a una trompa o trompeta per a evitar la transacció de líquids viscosos des d'aquesta trompa o trompeta al forat d'un conducte.

Urssticària: Afecció cutània marxista-leninista caracteritzada per l'aparició de pàpules roges en forma de banderes de l'antiga Unió Soviètica a la pell, acompanyades d'una intensa pruïja i d'un fort impuls de cantar la Internacional en idioma rus.

Versdulaire: Persona que, sense ser un gran rimador, s'inclina a enaltir les hortalisses, les fulles i les tiges tendres o les inflorescències que es mengen fresques

en amanides i les seves excel·lències amb poesies i odes als vegetals, als horts i a les verdures.

Waterguei: Escàndol típic d'espionatge i voierisme homosexual de gran volada entre polítics americans del ram de l'aigua (water en anglès), que pot fer que facin dimitir el polític degenerat per espiar el seu rival quan pixa i caga al vàter i quan es tira pets privadament mitjançant micròfons ocults.

Xinesmatòglaf: Ancestl al apalell de filmació i de plojecció d'imatges constluït a Xina l'any tlescents tlenla tles desplaés de Clist. És un estli olient al pleculsor de la càmera cinematoglàfica flancesa dels gelmans Lumière.

Zumalacarreguisme: Tàctica de combat carlina inventada pel trastornat Josep Agramunt, lo Capellà de Flix, basada en sumar-se a la càrrega a la desesperada, com a les pel·lícules "La càrrega de la Brigada Lleugera" o "L'últim samurai", al crit de "Som a la càrrega Zumalacàrregui!!", en honor del també psicòpata i militar carlí del segle XIX Tomás de Zumalacàrregui.

Escaccionari Kasparodèmic

El Club d'Escacs Flix, els Grans Mestres d'escacs internacionals i del món **Matgala Schampionova**, Garry Taskarov, Anatoli Silurov, Viktor Cortxoi, Vladimir Plegamans, Robert Pischer, Paul Iyanov, Walt Neydis, MC Hammer, l'Institut d'Estudis Escacstològics, la Generalitat de Catalunya i la **Dentadura Postissa Queta**, presentaran el dia 28 de desembre, a les 8 del matí i al Saló Parroquial de Flix, l'**Escaccionari Kasparodèmic**. Es prega als jugadors del club que assisteixin a la presentació almenys, ja que als entrenaments només anem l'ordinador Fustium 1.1 aquell que funciona amb llenya i jo.

Escaccionari Kasparodèmic

Alfilòleg -òloga: Jugador d'escacs multidisciplinari, doctorat en filologia àrab, aficionat a llegir biografies de jugadors clàssics en diagonal, a caminar com els crancs fent la ziga-zaga i a passejar-se pujant i baixant a peu, en cotxe o autobús la Diagonal de Barcelona.

Bandedatge: Esperar com un bandoler soca de patilla a guanyar una partida per caiguda de bandera del contrari o perdre-la pel mateix motiu com un ruc soca propietat d'un bandoler soca de patilla.

Cavallnyoli: Pasta seca oriental elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles i llet de ruca utilitzada com a peça d'escacs a les repúbliques ex-sintètiques i iconoclastes de Ruquistan, Asequistan i Burristan per substituir el cavall al tauler, considerat a aquests països un animal molt inferior al ruc i fins i tot a l'home i impur als ulls de Déu.

Damacràcia: Teoria doctrinal de l'associació de dones jugadores d'escacs de l'Opus Dei de Sant Cugat del Vallès i rodalies que afirma que el poder de la dama, peça més potent dels escacs, és comparable a la força de la dona al món occidental.

Ekortxnoimista: Jugador d'escacs dissident, capitalista i antisoviètic que economitza tant el joc que només pot aspirar a ser sots-campió d'un torneig.

Fiaschetto: Nom de la típica jugada horrorosa que va seguida de més jugades horroroses quan a un jugador li passa alguna cosa incomprensible o més aviat el jugador és tan dolent que sempre fa fiascos i fiaschetos i acaba la partida amb aquella frase al vent tot dient "*la tenia guanyada!!*".

Gronxisme: Mania d'alguns jugadors d'ELO petit de gronxar-se sempre sense parar i no parar de tenir sempre un ELO petit.

Hamboscada: Jugada típica de l'escaquista gronxaire que consisteix en parar una

trampa o posar un ham, com a les madrilles, carpes i silurs, per guanyar una partida. En el cas de fracassar, el jugador-pescador que es gronxava amb la cara feliç, deixa de gronxar-se i de somriure i pot perdre la partida per pescar on no tocava.

Indiciativa: Jugar l'obertura índia de dama o de rei i tenir la iniciativa o tenir la iniciativa i fer després l'indio i perdre-la, perdent també la partida, els nervis i proclamant després al vent la frase "*la tenia guanyada!!*"

Jocglar: Típic jugador d'escacs psicòpata d'un torneig que només li destaca un CD de la ELO (Electric Light Orchestra) que porta sempre a sobre i fa balls, canta cançons i mou escàndols que molesten el seu contrari i tots els taulers en general. Pot acabar sent linxat pel total de jugadors, arbitres, organitzadors del torneig, patrocinadors, gent que passava per allí i fins i tot pels seus mateixos parents que l'han portat amb el cotxe a jugar i que ja s'han afartat d'ell.

Kasparosi: Necrosi capil·lar pròpia dels escaquistes empresonats al Kremlin per les seves pretensions presidencials consistent en una caiguda espectacular de les escates separades per descamació de l'estrat corni cutani del cuir cabellut.

Litoescàcsia: Síndroma del jugador tossut i cadiraire consistent en una afecció renal amb l'aparició d'una pedra colossal al ronyó que pot sorgir per la persistència i tossuderia de no aixecar-se mai de la cadira. Aquest jugador té sempre un ELO penós, no va ni a pixar, ni a tirar-se un pet al lavabo quan juga. Per estar-se cinc hores aguantant-se pixera i petenera (observeu el peu de molts jugadors com balla per resistir qualsevol fuga, com a molts programes televisius Josep Cuní o altres presentadors o invitats, si us fixeu bé), encara que els companys, amb bons consells i amb seny de solvència contrastada, insisteixin sempre que les persones humanes no són coses adossades a les cadires.

Mortviment: Moviment suïcida que sembla més una jugada del contrari que del jugador que l'ha perpetrat.

Neuromorphysme: Síndroma de Morphy o estat nerviós escaquístic que consisteix en creure un jugador d'escacs addicte a la morfina, estar patint una transformació corporal i espacio-temporal tot creient que és l'escaquista nord-americà del segle XIX Paul Morphy.

Obertosi: Joc pèssim a les obertures que provoca un embús a les primeres jugades impossibilitant així qualsevol desenvolupament, atac o defensa òptims aconseguint una posició caòtica que recorda les infraestructures ferroviàries a Catalunya.

Peocavergonya: Peó que sembla una peça inútil a una partida posicionalment desavantatjosa i que dona la victòria final al jugador que semblava tenir el joc perdut amb el consegüent cabreig del jugador que es gronxava i somreia feliç com un anís.

Quimpeonat: Campionat on s'abusa en general del joc de peons o partida sorprenent on només queden els reis i un fotimer de peons, cosa que fa exclamar als aficionats la coneguda frase "*quin peonar!!*".

Reipel-lent: Rei que s'escapa del mat per molt que se li faci escac repetidament provocant un estat de nerviosisme, incredulitat i estupefacció en el jugador que vol guanyar la partida, sense aconseguir-ho, amenaçant a aquest rei sense parar hores i hores.

Sucwang: Perdre massa el temps o despistar-se i no saber que moure a una partida de tant anar al bar del costat a veure suc i altres porqueries semblants.

Torrecolons: Jugador expert en atrapar i matar torres que empenya molt per aquesta habilitat als jugadors normals o mediocres

Ullscacsimància: Art d'endevinar o de predir les jugades del contrari mitjançant l'examen dels moviments dels ulls, parpelles, línies, prominències i altres característiques oculars del rival mentre es juga una partida.

Variastènia: Síndroma de Koalosky consistent en un procés cerebral estressant i esgotador degut al temps excessiu dedicat a l'estudi i la recerca de noves variants efectives i hipermodernes en les obertures clàssiques i que pot provocar al cos unes

ganes esgarrifoses de no fer res, descansar, engegar els escacs a la merda o anar a viure a la muntanya amb les cabres.

Worldchessvisme: Facció de grans mestres d'escacs enfrontats a Florencio Campomanes i dirigits per Kasparov, que aconseguiren el control del mundial d'escacs i de tots els campionats importants, com els de Linares i les simultànies de Flix i del carrer Castell, relegant a Karpov i tots els altres jugadors d'escacs boltxevics a uns mundials de categoria inferior.

Xecsejador -a: Jugador d'escacs prepotent que fa molta ràbia quan, al veure les coses bé, mou les peces ràpidament i quan fa escac deixa la peça sobre el tauler violentament veient el seu avantatge i somrient mentre diu ben fort "xec!!", fent agitar bruscament la taula on s'està tranquil el tauler, provocant tremolors al paviment on es juga la partida i fent moure el pis o l'edifici i la localitat on es celebra el torneig, detectant l'observatori de l'Ebre un petit moviment sísmic inesperat i deixant allí on va aquest personatge un sentiment repel·lent a tots els jugadors que el coneixen i els que no el coneixien, descobrint aquests últims els acudits que fan d'ell mentre la seva dona ves a saber amb qui s'està sacsejant.

Zoomultànies: Jugar un escaquista moltes partides alhora amb la rapidesa d'un lleopard, el desfici d'una mangosta, fent sons guturals com un senglar i rasant-se el cap i la panxa com un mico contra molts contrincants d'ELO inferior que fan més o menys les mateixes animalades.

Fextasiccionari Mallordetedèmic

Jo també contribueixo a la Festa Major 2009 de Flix i ho faig amb el "*Fextasiccionari Mallordetedèmic*". Diccionari enciclopèdic dedicat a B. I. i M. Spielberg, que, malauradament, un any més, el primer per a M. Spielberg, es perden aquestes magnífiques, il·lustres i meravelloses festes d'agost. ;-) (A wink from Flix)

Fextasiccionari Mallordetedèmic

Addendegar: Endegar amb una pintada mural de mal gust, amb insults, després d'uns dies festius i avorrits, com si fos una nota addicional final d'un programa de festes majors o addenda, algú o alguns que han fet possible aquestes festes a un lloc poc agradable, merdós i retòricament encomanadís.

Ballarallar-se: Ballar una parella o més éssers, més o menys humans, d'una forma tan escandalosa, quasi com dos o més gossos de quatre potes fent un *reggaeton* caní, tan malament i tan moguts a una pista de ball d'una revetlla d'una festa major d'un poble o vila, amb moviments tan moderns i violents, que sembla més una baralla amb navalles i altres armes contundents d'un barri d'extraradi de classe molt baixa o púrria poc privilegiada.

Confetionari: Petita seu del regidor de festes i tradicions, on aquest hi assisteix vestit amb roba cardenalícia negra, antifaç, cadenes i un fuet. Col·locat al racó d'un despatx molt fosc de l'ajuntament, en forma de cabina telefònica de fusta, també molt fosca, envernissada, amb un reclinador on es diuen en veu baixa i s'escolten a cau d'orella les confessions i les crítiques dels membres agenollats de la comissió de festes envers altres membres d'aquesta comissió, sota una pluja de confeti radioactiu que no para, recomanant possibles represàlies, expulsions, desaparicions de personal al riu amb els peus empastats de ciment i canvis en l'organigrama de la dita comissió després del bluff tradicional de cada festa major.

Deejaynyoli: Pasta seca típica dels concerts dels Xofars de festes majors elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles en forma de disc fet de vainilla negra, rematada amb una gorra de xocolata mesclada amb una mica d'herba jamaicana i envasada en

una mena de sobre fet de cartró quadrat que recorda aquell que portava dins l'antic disc de vinil.

Ensuaonat -ada: Dit del malalt o malalta d'hiperhidrosi o sudoració excessiva que aprofita la festa dels globus curulls d'aigua i sabó de festes majors per ensaonar-se bé el cos, fent bona olor per poca estona, aprofitant l'avinentesa per divertir-se un dia que pot amb la munió de la gent que no el veu quasi mai de tant que els evita per transpirar a dojo, exceptuant els dies que fa tanta fred i porta guants, evitant també quan sua així de donar les mans mullades i impregnades del líquid termoregulador que destil·la al seu cos i a la gent que el vol saludar efusivament i ensumar-lo amb finalitats eròtico-festives i marranes, doncs la pudor que fa és més marrana encara i la cosa no acabaria en cap festa eròtico-festiva, llevat d'anar ben ensaonat per ensaonar-se amb qualsevol o qualsevulla que aquell dia de festa només ensumi sabó de qualitat i no pas suor.

Fèxtasi: Droga de disseny presentada en forma de píndola amb un anagrama central dibuixat en forma de freixe o de meandre que, superant la passada de moda cocaïna, alguns proven els dies de festes majors, amb uns efectes col·laterals quasi tan perjudicials com escoltar tota una nit una revetlla de Janio Marti amb vint o trenta repeticions finals de "*Paquito el Xocolatero*" amb la promesa afegida del mateix Janio de tornar l'any vinent i els posteriors a les mateixes festes.

Gimcanorgàsmic -ica: Pertanyent a la gimcana curulla d'una culminació o clímax d'excitació, diguem-ne sexual, a les zones erotògenes i genitals, quan qualsevol persona, una mica pervertida, acaba o guanya la típica cursa de característiques especials o de dificultat capritxosa amb finalitats de divertiment innocent d'unes festes majors, perdent el diploma participatiu o premi per escàndol públic, púbic i exhibicionisme després de córrer i escórrer-se a plaer.

Hereucció: Intumescència morfològica de certa extremitat d'un adolescent mascle i hereu legítim, en trobar-se sol amb una adolescent femella o pubilla legítima interessada en fer amb ell quelcom libidinós a un lloc fosc després d'una nit desenfrenada de festa major, amb la modificació i canvi de direcció i grandària d'aquest extrem del cos masculí que adquireix una major consistència, cosa que fa possible, després de jugar amb la conversa, amb la imaginació, amb la boca, llavis i llengües, un joc més inferior i penetrant amb els estris del cos més tumescents.

Impontonalitat: Falta de puntualitat a l'hora d'endegar la festa del riu de les festes majors d'un poble amb celebracions com les curses de pontones d'atracció principal, sota un sol abrasador, amb una quantitat de gent que sua i comença a dir incongruències i a posar-se violenta amb els remadors de les pontones o muletes dels equips dels pobles rivals, arribant a omplir els bars i els carrers adjacents a la vora del riu als pocs segons d'acabada aquesta festa tan horrorosa.

Janioma: Tecnicisme molt minoritari emprat entre els rams dels musicòlegs, antropòlegs, genetistes i ufòlegs que estudien les festes majors dels pobles catalans i que dóna nom al genoma o contingut total d'ADN, misteriós, enigmàtic, esfereïdor i mutant, encara per desxifrar, propi de l'espècimen Janio Marti i del conjunt dels seus acompanyants musicals.

Kartimplora: A les antigues festes majors, l'atuell de supervivència que va esdevenir un símbol de lluita contra les antigues comissions de festes i que amenaça retornar amb força amb els nous organitzadors d'actes festius de pobles i viles. Aplatat i amb el coll estret com el d'una ampolla, es va fer popular quan s'emprava per a portar-hi suficient aigua per a suportar aquelles llargues, tortuoses i inacabables curses de karts, eternes com una classe de socials de l'agustavat senyor Martines o una de matemàtiques del barbut senyor Francisco Magrané o Mangrané, és opcional el cognom, sota un sol d'un mes d'agost infernal. Organitzades aquestes curses per les antigues comissions de festes amb la mala intenció de provocar aldarulls i desànim entre la població d'un poble o vila i anul·lar després aquestes festes per alguns anys a causa de les protestes següents de la púrria posant d'excusa qualsevol llei

antiterrorista, estalviant així el pressupost municipal i desviant part d'aquests diners a les butxaques més preclares i elitistes de l'*estaflixment* local.

Lipantropia: Afecció desmesurada i nocturna del jovent i del no tan jovent, sovint adúlter i amb la dona o l'home a casa o practicant també actes lipantròpics amb qualsevol lipantrop necessitat d'amor, sensualitat i erotisme aliè al seu de sempre, a amorrar-se als llavis i llengües d'altri o d'altra amb les llengües i llavis propis abastament i amb molt de temps per sucar-se bé, després d'una nit de festa major i excessos alcohòlics, acabant tota la sucada general amb la roba inferior abaixada i amb uns altres llavis i coses que no són precisament llengües amorrats prop del piló d'un carrer qualsevol, a la vista de tothom.

Mallordet: Dit de la majoret adolescent de festes majors, vestida amb uniforme militar de fantasia, que fa més por o repugnància que no pas atracció sensual o lolitofília, amb unes mans tan grans com les d'un aixecador de pedres basc, brandant amb aquests palmons plens de dits que semblen salsitxes de porc bavarès la vareta que porta com si fos un legionari musculós de Ceuta o Melilla, amb unes cames com les del futbolista Bakero i amb una llordor física més llorda que un pecat llord, tocant el timbal i la corneta amb la força viril i l'experiència assassina i degolladora de bàrbars d'un soldat de la XIII^a Legió de Juli Cèsar desfilant cofoi i ple d'entusiasme patriòtic, després de moltes victòries a la Gàl·lia, pels carrers de l'Antiga Roma.

Neorfeoxista: Nostàlgic partidari dels cants corals flixancos i sanjuanistes de les velles i caducades festes majors i de les cançons amb lletres que feien visques a Franco, a Espanya, a la Falange, als alcaldes de l'antic règim, a la Gyàrdia Civil, a "L'Antortxa", als bons, complidors i religiosos veïns del "Parque", a Francisco Ripoll, al doctor Müller, al senyor Kleinschmidt, a alguns vells caps i encarregats falangistorros de la Cros de fa tants anys, als treballadors de la fàbrica amb diners extra per serveis quintacolumnistes o amb un diploma de l'escola d'aprenents del sindicat vertical o premiats amb un pis que els va "tocar" per "sorteig" amb un anagrama que portava un jou i unes fletxes, a les festes de Sant Jaume, a la Verge del Remei, a les pubilles de casa bona i escollides a dit, a Maginet de la Canya, a Janio Marti, als Ducs de Cadís, etc...

Ofrenastènia: Malaltia nerviosa estiuenca caracteritzada per la dèria, l'esforç, l'atenció i àdhuc, per una certa mania eucarística, agreujada durant les festes majors, dels més pietosos i fervorosos creients, catòlics, apostòlics, romans i anticomunistes ciutadans d'un poble o vila, de no deixar d'estar-se de fer misses i ofrenes de flors i altris aromàtics, cristians o litúrgics estris mentre duren aquestes festes.

Plegoner -a: Funcionari de la brigada de l'ajuntament, antítesi social d'un veritable pregoner festiu i destacat de la vila o del poble, diferent en tantes coses a aquell ponent de plaça, teatre, balcó o balconada amb estudis i diners que, segurament, no farà mai el pregó de festes majors i, en acabar aquestes celebracions, plegarà un fotimer de merda dels carrers amb una escombra a la mà, un carretó ridícul de company inseparable, carregat aquest vehicle recollògic (de recollir i d'ecològic) amb dos cubells plens de brossa, renegant entre dents aquest plegoner els crits muts que s'ha de callar si pot i que són el seu pregó, el seu discurs de cloenda de les seues festes que no han estat senceres i que s'han acabat per fi, deixant els carrers bruts de confeti, d'altres papers, de plàstics, de condons, de merderades variades orgàniques i inorgàniques, vòmits i porqueries de mal gust que no cal recordar i pregonar, però si plegar amb cura i enuig.

Querol·llar-se: Fer una denuncia festiva i de catequesi, com va posar de moda Mossèn Querol durant les festes majors de fa uns anys, sent capellà a Flix, sempre tan atent i altívol, quan qualsevol ateu, essent festes d'agost, feia un acte sacríleg, ignominiós o nefand envers l'església catòlica, fent conèixer a l'autoritat, per escrit, una querella, especialment al jutge o a la justícia en general, si el jutge era un dels implicats en la causa i en l'acte sacríleg, recalcant que el delicte era agreujant i

demanant un castic exemplar per fer-se en dies de festa i, sovint, amb nocturnitat i febrosa alevositat.

Remeinticisme: Moviment artístic, literari i espiritual que, les darrers festes majors de Flix, sense remei ni cura que posi fre a aquesta mena d'extravagàncies, s'ha estès més que la grip porcina en forma d'actes religiosos i festius al voltant de l'església i de l'Ermita de la Verge del Remei en forma de misses, ofrenes, lectures bíbliques i competicions esportives com la del tir al plat o, tanmateixment dit olímpic.

Sangrionós -osa: Dit de l'individu afectat d'odi, tírria, mala baba i xenofòbia envers les sangries de qualsevol nacionalitat, amb una taca enorme, memorable i inesborrable d'aquesta beguda típica de festes majors que ha quedat amb la seua empremta eterna a una peça de roba nova de marca fashion acabada d'estrenar i que l'impedirà lluir-la a cap festa més o a cap esdeveniment elegant futur on aquest sangrionós tacat i emprenyat la volgués presumir.

Tupinacoteca: Museu on es conserven i exposen els bocins grans i petits, tots etiquetats amb les dades corresponents, dels clàssics i famosos tupins trencats per tots els infants importants i familiars de l'elit feixista d'una localitat i per d'altres nens i vailets de renom i de fora, participants d'alguna trencadissa semblant, i parents de persones il·lustres que han visitat aquests pobles o viles on s'ha fet el típic joc on es desfan com un animal i a cops de bastó els tupins amb els ulls tancats per guanyar els premis que hi ha dins d'aquestes petites olles de ceràmica durant les festes majors.

Unglandnització: Típica organització d'unes festes majors fetes a cuitacorreu, amb quatre perrots, de pressa, amb improvisació, rasant-se fortament amb les ungles la closca casposa intentant trobar alguna idea brillant i muntant-ho tot a última hora amb el cap, punta o extrem d'allò tan lleig, humit i tumescent o tumefacte de nom popular tan descarat i gallinaci i que els científics anomenen educada i respectivament gland i penis.

Vicilància: Organització puritana i higiènica establerta per la comissió de festes i tradicions per a vigilar els actes bruts i poc higiènics, vicis, dolenteries i fornicis variats duts a terme per la gent de poca categoria, la púrria i la gentussa durant les matinades, matins, tardes, nits i dies en general, de les jornades de festes majors d'un poble o vila.

Wattucada: Desfilada musical por ortodoxa i molt perillosa de les festes majors d'algun poble o vila on agrada molt el Hard Rock, d'estil Heavy Metal i pelut, oblidant i deixant de banda els ritmes típics brasilers i tropicals de les batucades normals i tan boniques, emprant amb exageració molt instrumental electrònic com són les bateries, guitarres i baixos endollats a la corrent elèctrica tipus AC/DC, Metallica o Kiss, carregant amb massa potència energètica de watts i sons els carrers per on passen uns salvatges una mica obesos movent el cap com epilèptics i cridant frases estranyes que diuen quelcom com "*Hail Caesar*", "*Whiskey In The Jar*", "*I Was Made For Loving You*" i coses pitjors amb unes veus de falset horroroses la colla de pollosos que han muntat aquest escàndol, deixant més sord que una tàpia al jovent i al vellent aliè a aquest espectacle, veïns tots, desfilants melenuts i afectats de cabells ben pentinats, de la localitat on s'ha fet la descomunal i escandalosa processó.

Xofarsder -a: Dit del típic personatge o personatja que assisteix als concerts de festes majors dels Xofars, o d'on sigui, per a divertir-se de dues maneres: una, com quasi tothom espera i una altra, fent xafardeig i assabentant-se de les novetats personals i sentimentals del jovent i del no tan jovent que va, com ell o ella, a ballar, beure i viciar-se amb els nous canvis de parella, les amistats que tenen, tot allò que ensumen i fumen i la vida degenerada que porten. No sempre són vells o d'una edat determinada; sovint són joves també i mai no pots saber d'on et poden sortir i amb quines parides i preguntes, però són delectables tard o d'hora. Són un col·lectiu molt hipòcrita i perillós i n'hi ha més que pedres i llagostes juntes; d'aquells que en un principi mai no diries que eren uns xofarsders i resulta que si ho

eren.

Zig-zacrucis: Caminada nocturna o matinal dels borratxos de revetlla, ball, Xofars i festes majors tornant a casa seua o a la primera on puguin entrar a dormir, que representa un veritable calvari a pas de cranc malalt d'Alzheimer i Parkinson i fent la ziga-zaga penosament mentre es pateix de gasos, s'eructa i es deixa un rastre de vòmits, pixum i merda pel camí. Mai fa aquesta ruta en línia recta la gent que acostuma a fer zig-zacrucis quan se'ls veu en aquesta tessitura i tampoc no fan planta de ser seriosos, assenyats i sobris com ho hem de ser tots per festes.

Wonderbranyoliccionari Olivofredèmic

Els Reis Mags Dislèxics, Confusos i Desorientats d'Orient, Balcior, Melpar i Gastasar, després d'haver-me vigilat tot l'any i haver tingut constància del meu bon comportament, m'han regalat el "*Wonderbranyoliccionari Olivofredèmic de la Llengua*", redactat per la Real Acadèmia de les Festes Traicionals, Antibotifleres. Pastorals i Caganeres de Catalunya. És un diccionari ben complet, on es pot trobar tot un conjunt de conceptes, neologismes, paraules i mots recollits entrevistant a gent vulgar dels pobles i ciutats de la nostra terra.

Espero que tothom hagi tingut uns bons regals i que pensi que el millor regal no el porta cap camell o cap rei mag amb barba, ni es compra amb diners.

Wonderbranyoliccionari Olivofredèmic

Autoordi: Sentiment que sent una persona solitària, de costums vegetals, que creu que és una planta herbàcia anual de la família de les gramínies, d'arrel fibrosa, tiges robustes, fulles allargades i espigues amb llargues arestes i espícules fèrtils i que té l'autoestima i la moral pel terra.

Biolegcel.lista: Persona versada en biologia transgènica, que vol donar vida a un violoncel amb ADN (àcid desoxiribonucleic) extern o que disfressa altres persones o animals vius de violoncels posant-lis cordes, per tocar música amb ells.

Cromunisme: Corrent i principi igualitari que consisteix en compartir tots els cromos o santets d'una col·lecció, tant privada com col·lectiva, per acabar-la amb més facilitat.

Dretestable: Persona que, quan visita una casa aliena, per no estar-s'hi molta estona, no vol asseure's a una cadira i es queda dret com un estaquirot provocant un rebuig digne d'ésser detestat.

Electròtisi: Conjunt de fenòmens que s'esdevenen en el si dels pulmons i la gola d'una o moltes persones malaltes de tisi, que es manifesta en forma de tos i que pot ésser aprofitada a una electroquímica per produir energia electrotísica en forma d'ones sonores reconvertides en electricitat per aconseguir fer passar un corrent elèctric de forma continuada entre una solució electrolítica o un electròlit.

Fuckbolista: Futbolista anglosaxó o de qualsevol lloc, que carda, balla i s'emborratxa més que juga i a sobre va d'estrella mediàtica.

Glandidat -a: Persona que aspira a un càrrec, a una dignitat, a un honor, etc..., o que hi és proposada per haver aspirat, usat i abusat de l'extrem dels penis o clitoris que se li han posat pel mig del camí de la seva carrera professional.

Hinducumentat: Religió hindú que no té o no porta cap document oficial per identificar-se i que només accepta com a documents oficials, els propis i acceptats als llibres sagrats dels Vedes.

Infantigable: Nen hiperactiu que no es cansa mai i que et fa pensar en el Rei Herodes.

Joncguina: Joguina feta expressament per a jugar els nens hiperactius i infantigables amb les fulles punxegudes, de bases embeinadores i limbe cilíndric dels joncs, a

veure si es punxen un ull o el que sigui i paren de moure's i de fer l'indio.

Karmanyola: Capsa hindú del destí que pot ser de llauna, d'alumini, de plàstic, etc..., per a portar vianda, ordinàriament cuïta i que és fruit de les accions acomplertes per cadascun dels éssers, el qual fruit determina un renaixement divers en l'escala dels éssers i la felicitat o la dissort futures.

Llufàlgia: Dolor que hom pateix per una severa dilatació hemorroïdal d'una vena de l'anus, del recte o de la zona llufar i que no deixa escapar amb massa llibertat ni pets, ni llufes.

Morticidi: Delicte que consisteix a matar o rematar una persona morta sense circumstàncies que donin lloc a un altre delicte especial, com ara un assassinat o un parricidi.

Nanogegantisme: Síndrome del Gegant Mil·limètric. Consistent en un gegantisme nan o escàs que fa que una persona, vista a una foto, per exemple, sembli un gegant, però vista davant dels morros, costi detectar-lo.

Olivofrènia: Tipus de retard mental, també conegut com aulivofrènia, hereditari o causat per malalties víriques que poden aparèixer els primers mesos de l'embaràs o en el moment del part. Les persones que pateixen aquesta malaltia, tenen un coeficient intel·lectual equivalent a la intel·ligència del pinyol d'una auliva auberquina o alberquina.

Parkingstanès -a: Vigilant o propietari d'un pàrquing natural del Pakistan.

Quiquiriquicofoniatre: També anomenat otorinogallinòleg. Persona que estudia l'emissió de la veu i les patologies dels galls i les gallines de granja.

Redeubatre: Tornar a debatre amplament una qüestió amb un interlocutor o uns quants amb expressions campetxanes i de poble.

Sortcialista: Polític socialista que gràcies a un encadenament de successos considerat com a fortuït, governa on no ha guanyat.

Tarductor -a: Persona que tradueix els seus treballs massa tard i que és despatxat de la feina massa aviat.

Uruguatl·la: Moixó uruguaià de Montevideo de l'ordre dels fasiànimorfes i de la família dels fasiànids. No és argentí, però si fa o no fa... canta quasi com ell.

Velloc: Peludisme sobtat, detectat en alguns individus, on l'eminència filiforme situada en grup nombrós en una superfície anatòmica els hi confereix l'aspecte d'un borrisol colossal. Aquesta pelambrera els hi creix animada d'una velocitat considerablement més ràpida de lo normal.

Wonderbranyoli: Peça interior femenina utilitzada per a sostenir els pits, que li pot donar un regust dolç a la carn a l'estar feta amb material reciclat de pasta caducada i seca, elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles.

Xancreta: Sabata lleugera sense taló o que hom porta a retaló, feta a Xina amb poques garanties sanitàries i retirada del mercat per produir un xancre o ulceració amb tendència a estendre's i destruir els teixits veïns.

Zigotpedagog -a: Persona versada en l'ensenyament precoç d'un infant superdotat quan encara és un zigot.

Kumbaialicaliccionari Unvellicalidèmic

El Restaurant "Blats Pruts" de l'honorable Akim Anzak, ciutadà il·lustre basc, però descendent de la burgesia de Riudoms i arquitecte de gran volada, ha subvencionat el treball que ha portat a terme la "Societat d'Amics dels Melics del Món", el diccionari titulat "*Kumbaialicaliccionari Unvellicalidèmic*" per recordar que tots tenim melic i ningú és el melic del món i per destinar els guanys obtinguts per la venda d'aquest diccionari, a l'ONG "Melics Sense Fronteres".

Esperem que tothom tingui el melic al lloc i que, almenys, la gent recordi perquè tenim melic.

Kumbaialicaliccionari Unvellicalidèmic

Acuditoria: Examen enginyós, original i humorístic de la lamentable situació econòmica d'una societat o ONG, feta per auditors de la broma, a fi de donar a conèixer, i no fer un drama, l'estat penós patrimonial o financer d'aquesta mateixa societat o ONG.

Barrajaula: Peça metàl·lica, de fusta o d'un altre material, generalment recta, rígida, de secció uniforme i de dimensió longitudinal notablement superior a les dimensions transversals, d'una alçària d'entre 1.65 i 1.80 m., amb un forat a mitja alçada, que hom utilitza per amor a les barres o quan no té diners per anar amb una barjaula.

Calçotnyoli: Pasta sucosa i aparentment llefiscosa, creada per Adrià Ferran, elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles i els grills de les cebes blanques conreats especialment per ésser menjats fets al caliu.

Ditectiu -iva: Persona que té per ocupació fer investigacions privades, tant de caire criminal com personal i que intenta investigar-ho tot posant les mans i els dits i deixant les empremtes digitals per tot arreu on hi ha hagut una acció criminal.

Estopmatòleg -òloga: Dit de la persona aficionada, per avorriment, a matar amb premeditació i traïdoria els conductors d'un automòbil quan s'aturen a un *stop* o a un semàfor en roig.

Fraumossoneria: Associació secreta internacional de mossos, mosses, nois, noies, xicots o xicotes, que procuren estafar a la gent de qualsevol edat, amb frauds i enganys, utilitzant uns mètodes racionals basats en la política o la religió i que s'agrupa en entitats anomenades sectes o lògies.

Golafantisme: Afecció oralment desmesurada i marrana d'empassar-se trompes per la gola fins arribar a l'extrem d'empassar-se altres coses o gomitars.

Holagrafia: Tècnica que permet l'enregistrament, la restitució i un càlcul exacte, per a fer estadístiques empàtiques, de la gent i de les vegades que et saluden cada dia amb la paraula "*hola*" o amb altres expressions o mots emprats com a salutacions familiars o per a denotar estranyesa, segons s'hagi configurat l'aparell holagràfic, per poder controlar els nivells de popularitat personals diaris i controlar així el tracte amb la gent i les amistats.

Islampista: Electricista pluriempleat d'un país musulmà que fabrica llaunes i llums a un taller i en ven pels carrers o a un mercat o basar i treballa també a un aeroport de vols barats on té cura de les instal·lacions d'enllumenament de les pistes d'aterratge.

Jardent: Jardí propietat d'un dropo, que està brut, gens cuidat, i plantat amb vegetals morts que no han estat regats mai i que sembla cremar d'una forma incandescent per la falta d'aigua i les altes temperatures.

Kumbaialical: Relatiu o pertanyent a l'estrany melic que li queda al nadó al néixer degut a la malformació del cordó umbilical, que costa molt de separar quan es produeix el naixement. És un cordó llarg i de colors que recorda les cordes per a fer escalades a les muntanyes. Quan els metges aconsegueixen tallar aquest cordó i separar la mare del fill, al nen li queda un melic que sembla un *piercing* de coloraines.

Lacritsmocsgen -òcsgena: Qualsevulla persona o cosa que provoca la secreció de llàgrimes, crits i mocs.

Monarqueòleg -òloga: Persona que obre les sepultures de reis, prínceps i persones de sang blava, per a fer estudis dels vestigis materials deixats per aquesta púrria de gent quan van ser enterrats o per a profanar directament les seves tombes.

Nancionanista: Partidari baixet. petitet i de poca alçada del nacionalisme ofensiu,

destruïu i etnicista, com Franco, del nacionalisme regionalista i ciubiranista, com Jordi Pujol o del nacionalisme defensiu i alliberador, sense més complexes.

Obusar: Aprofitar-se amb excés d'hom amb unes peces d'artilleria d'ànima estriada, destinades a llançar projectils amb trajectòria de tir més corba que el canó i menys que el morter i també amb granades i bombes perilloses que exploten.

Papallondro -a: Qualsevol papallona de l'ordre dels llondròpters amb una mutació terrible que la fa tenir una intel·ligència obtusa i ser curta d'enteniment. No sap on trobar menjar, ni on trobar parella per a reproduir-se. Normalment, els papallondros moren als pocs minuts de néixer devorats per altres insectes o els mateixos papallondros tenen algun accident rocambolesc que els porta a una mort segura i sovint, mal em pesi dir-ho, però s'ha de ser realista, estrafolària i còmica.

Quistoriador -a: Persona tan especialitzada en l'estudi de la història i tan ficada en la seva feina, que desenvolupa per estrès i en diversos indrets de l'organisme, un fotimer de quists en forma de bossa closa, proveïda d'una membrana i amb un contingut líquid o semilíquid.

Ranciolític: Psicofàrmac emprat per drogar els fills de la gent *pija* i d'idees rànries que, actuant sobre el sistema nerviós central, suprimeix les possibles dissidències político-familiars i converteix els infants en persones revellides, conservadores, molt de missa i feixistes.

Sempressionisme: Corrent artístic consistent en fer sempre el mateix i dir-li a això estil i no precisament "*fer sempre el mateix*".

Tresord -a: Tresor de persona en tant que hom la considera d'un gran valor, plena de simpatia, de bondat, de gràcia, encantadora, etc..., però més sorda que una tàpia.

Unvellical: Persona vella, de molta edat que, fa molts anys, al néixer i per un descuit dels metges i després per despistament dels pares, familiars, amics, la seva dona, home i altres dones, homes o animals amb els que s'hagi relacionat o per motius misteriosos o perquè li fa gràcia o perquè és un deixat o perquè la natura que no li ha permès, encara porta penjant el cordó umbilical.

Vodkamoll -a: Persona que, sota l'efecte d'una borratxera de vodka barat, diu fàcilment allò que caldria callar, que tot ho xerra.

Whiskaí -ina: Pertanyent a una minoria d'habitants de Biscaia que rebutgen els xupitos i l'Athletic de Bilbao i que són rebutjats alhora pels abertzales euskalduns per la seva afició al whisky escocès i a l'equip unionista britànic del Glasgow Rangers.

Xilfofonista: Persona discotequera, atravoltada i nostàlgica dels anys 70 i 80, que toca al xilfòfon les melodies del grup hortera argentino-castellà "Tequila".

Zooflíxlia: Relació sexual d'un ésser humà amb una bèstia o animal flixanco.

Jorditorinccionari Pujolatinusdèmic

L'Acadèmia de Bolets i Rovellons de Vinebre, conjuntament amb la Fundació d'Estudis Marsupials i Monotremes de la Torre de l'Espanyol, van presentar ahir al vespre el "*Jorditorinccionari Pujolatinusdèmic*" al Bar "Los Maños" d'Andorra (Terol) per culpa d'una petita errada del conductor bielorús de l'autobús, al confondre Andorra la Vella amb aquesta localitat aragonesa. Cal recordar que aquesta obra magna havia estat finançada pel govern del Principat d'Andorra. De totes maneres, a la presentació van assistir alguns turistes catalans, alguns jubilats d'aquell poble que tenen amistats a Vinebre, a la Torre de l'Espanyol, a la Ribera d'Ebre, a aquestes nostrades terres ebreques i catalanes en general, els conferencians i el conductor bielorús de l'autobús que ha estat expatriat avui mateix. Aquest nou diccionari, que serà traduït a l'aragonès, després de ser retirat el finançament per part del govern del Principat d'Andorra, pretén ser un pont entre Catalunya i l'Aragó i pretén també cercar un nou finançament per poder treure al mercat tots aquests mots i els nous que faran referència a Andorra (Terol), a l'Aragó, a la jota, als manyos i baturros i a algun conductor d'autobús bielorús.

Jorditorinccionari Pujolatinusdèmic

Autonomia: Cercle viciós consistent en la facultat de governar-se suposadament amb lleis pròpies per fer estatuts i millorar la governabilitat d'una falsa autonomia que vol acostar-se a la sobirania o a la independència i acabar tornant sempre a la falsa autonomia que és i serà sempre negant els que realment manen als autors dels nous estatuts cap millora i deixant la falsa autonomia i el nou estatut com estaven abans de cercar cap millora.

Borborinot: Nom aplicat a una mena de gentussa endogàmica i borderline amb aspecte d'insectes gegants, repugnants i llardosos que, en presentar-se davant dels seus súbdits més fervorosos, fan fer brogir com els borinots a aquests infeliços oligofrènics.

Calzetets: Calçotets metàl·lics deformats a la manera d'un vas o calze amb o sense anses, és opcional, que porten els homes de l'Opus Dei dessota els pantalons per causar-se ferides sanguinolentes i nafrar-se bé la cintura, l'entrecreix i el cul.

Difuntminar: Anar-se atenuant gradualment i desapareixent pas a pas el cadàver del cos inert d'un mort finat.

Estrimulador: Estri de làtex estimulador o excitador que es pot comprar a unes tendes especialitzades i amb el que hom pot estimular o excitar quelcom estimable o excitable.

Fosquirol: Obrer immigrant de raça negra o més fosca de lo normal que, quan els seus companys de qualsevol raça es declaren en vaga, continua treballant o reemplaça un obrer en vaga per necessitat de diners, perquè no té papers, perquè no el facin fora del país on s'ha colat o perquè és tan malparit com els obrers esquirols de qualsevol altra raça.

Guarnibosc: Persona molt exagerada, pedant i sensible, encarregada de vigilar i guardar els boscos d'una contrada, d'un domini, etc... i que té guarnits els arbres, les plantes, l'herba, el terra i els animalons amb quadres, flors de plàstic, estàtues, mobles estil Lluís XIV, llibres clàssics de poemes i elegies i tota mena de motius artístics i decoratius grecs i llatins.

Hidrolatrar: Adorar les aigües i els rius com si fossin ídols o estimar-se'ls tant com voler fer amb ells un transvasament.

Inverstigador: Investigador que pot ser del ram de la ciència o de la investigació privada, tal com un detectiu, i que funciona a la inversa, però amb l'avantatge de que pot sortir gratis. Primer comença cobrant i aclarint el problema investigat i acaba arribant al punt de partida oblidant la resolució del cas, retornant els diners cobrats. Cal estar atent només posar-se en contacte amb ell i escoltar la solució al problema plantejat ja que oblida ràpidament aquesta o qualsevol solució que dona al problema que se li posa en qüestió després d'esbrinar-ho a la primera. Mai se sap quan temps tarda en arribar al punt de partida, però sempre acaba tornant els diners.

Jorditorinc: Animal marsupial, de la família dels jorditorínquids (*Jordithorhynchus pujolatinus*), de cos petit, cap gros i amb poc pèl, cara rodona que sempre li fa tics obrint i tancant els ulls compulsivament i que de tant en tant fa un so que sembla un ésser humà fent una breu i ràpida acció de tossir.

Ketxupcríst: Sancrist pictòric o escultòric, del Crist clavat a la creu, on la sang representada és salsa elaborada a base de polpa concentrada de tomàquet condimentada principalment amb vinagre, suc de llimona, sucre i sal i les altres parts d'aquest tot artístic-religiós són elements extrets d'una hamburguesa, un entrepà amb salsitxa o un frankfurt.

Labioratori: Dit del local disposat per a efectuar intervencions quirúrgiques labials superiors o labials inferiors o ambdues alhora (bilabials) emprant Botox, silicona i altres materials plàstics.

Marxupial: Animal salvatge que no arriba a ser del tot mamífer i que no deixa de ser un mico egoista, perillós, traïdor i quan diu que no és marsupial o capitalista, pot fer

veure que és marxista, socialista, comunista o una mica d'esquerres, quan encara és una mica rèptil, una mica amfibi, una mica peix, una mica ameba i per molt que es netegi les vergonyes del darrera amb paper de vàter després de cagar, sempre queda algun bri de merda al cul.

Neuseabund -a: Estat penós i fastigós de les muntanyes i de les pistes d'esquí, degut al canvi climàtic, que provoca nàusees i vòmits en els aficionats a la neu, a la muntanya i a la natura i rabietes profundes als pijos molt aficionats a esquiar.

Ounorme: Testicle o gònada masculina anormal, enorme i fora mida, que més d'una o d'un, segons les tendències, voldria tenir a les mans per mesurar bé.

Paquidorm: Paquiderm que pot ser un hipopòtam, un elefant, un porc o un rinoceront que li han posat Paqui de nom i que dorm molt.

Quimicaze: Persona que ha estudiat enginyeria química per entrar a treballar a una fàbrica de productes clorats i derivats i que es juga la vida com un suïcida atacant les empreses que es dediquen a fer aquests productes com si hagués estudiat una altra cosa o com si fos un aviador kamikaze que es vol estavellar amb un avió contra una xemeneia d'una fàbrica carrinclona de productes clorats i derivats.

Reggaelessia: Planta herbàcia jamaicana de la família de les porrolionàcies (*Porrobus canutus*), de tija erecta, fistulosa, i de fulles grosses, aspres, de color verd fosc i d'una olor penetrant.

Suquicidar-se: Matar-se a si mateix empassant-se un suc Zumosol, Pascual o d'una altra marca semblant, també de mala qualitat.

Tangalosaxó -ona: Dit de l'individu o individua pertanyent als països d'expressió anglesa que sempre porta tanga i que li queda bé si és dona i està bona i fatal si és home.

Urssganisme: Conjunt de persones soviètiques de bona i mala fe i d'ideologia marxista, marxista-leninista, marxista-estalinista, feixista, tantsemenfotista, vesasaberista o més aviat tontos, desorganitzat o constituït d'una manera inconscientment i inepta per a una finalitat antisocial.

Verganyós: Home tripòidal i massa masculí que sent vergonya i timidesa patològica per estar sexcepcionalment tan ben dotat.

Waterpolla: Variant salvatge del waterpolo on es substituïda la pilota per una polla d'aigua o polla blava de canyissar, a escollir, lligada d'ales i potes.

Xampinyoli: Pasta seca caducada i florida, elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles que es van deixar al rebost d'una casa amb molta humitat fa tant temps que han crescut bolets que semblen xampinyons de capell carnós, bombat i blanquínos, de cama curta, amb anell membranós, d'olor agradable, que semblen comestibles però que no ho són.

Zirczània: Discòrdia que hom posa entre pallassos, equilibristes, mags, dones barbudes, nans, elefants, tigres, lleons i altres bestioles i treballadors d'un circ que estava en harmonia i que fa arruïnar el negoci per la mala maror entre artistes, companys de feina, caravanes i cabrioles.

Estreptocoonyoliccionari Leprosopopeidèmic

L'"Associació Asquerosa d'Amics de les Bledes, Microbis, Bacteris i altres Bitxos Petitets Beneficiosos i no tan Beneficiosos per la Digestió Humana i Animal", presidida per Armengol Romaní i Pladevall, baró de Viladarboix, em va encarregar l'"Estreptocoonyoliccionari Leprosopopeidèmic", una enciclopèdia que pretén ser una cant a la tolerància de baixa intensitat microscòpica, però de gran tolerància vital i biològica. Aquesta enciclopèdia no hagués estat possible sense els segles i segles d'estudis microbians que han demostrat que tots aquests animalons petitets no són sempre tan negatius per a la nostra salut. N'hi ha de bons i de dolents, però són fills de Déu i per això el Nostri Senyor es va mostrar tan creatiu i escrupolós per, valgui la redundància, crear-los com el mar, la Terra, la Lluna, el Sol, l'home, la dona i les mosques.

L'"*Estreptococonyliccionari Leprosopopeidèmic*" no defineix en exclusiva animals que només podem veure amb un microscopi, també hi podeu trobar altres conceptes universals. He considerat oportú no tancar aquest món minúscul i contagiar les pàgines d'aquesta obra monumental amb altres dades i mots enriquidors.

El President de l'"*Associació Asquerosa d'Amics de les Bledes, Microbis, Bacteris i altres Bitxos Petits Beneficiosos i no tan Beneficiosos per la Digestió Humana i Animal*", Armengol Romaní i Pladevall, baró de Viladarboix.

Ascotologia: Doctrina marrana i asquerosa sobre la renovada existència del món i de l'home asconer a la fi de la història i més enllà de la mort.

Bielorústic -a: Bielorus de camp que treballa amb poca tecnologia punta, emprant pedres, fustes, etc., estris poc o no gens treballats.

Cepciències: Persona que presumeix de saber més coses que un **cep alt i vell amb gaiatos** i ple de raïm sucós.

Dentortolligar: Corbar alguna cosa mossegant-la amb les dents i girant el cap com si fos un tornavís per a formar un o més cercles o espires al voltant d'una altra cosa.

Estreptococonyoli: Pasta seca elaborada per un cuiner poc higiènic amb farina, ous, sucre, ametlles, suor, saliva, mocs, pus, pixum, semen, merda i bacteris coccoides grampositius de la família de les estreptococcàcies (*Streptococcus sp*), que es presenten en cadenes o parelles de cèl·lules irregulars, ovalades o lanceolades.

Fotregènic -a: Actriu o actor pornogràfic que queda bé a les fotos.

Guineuràstenia: Malaltia bacteriana i nerviosa de la rabosa riberenca que ha entrat a una casa o a un mas i ha robat i menjat estreptococonyolis, caracteritzada per un desgast i un cansament físic i psíquic, per la incapacitat d'esforç i atenció i àdhuc per una certa irritabilitat.

Heptatitis: Inflamació hepato-estreptococonyolítica i anormal del fetge per la ingesta d'estreptococonyolis. Aquest òrgan arriba a multiplicar la seua grandària per set.

Ianquiescència: Consentiment tàctic, militar, tàcit, passiu; no-oposició del govern ianqui a qualsevol altre govern tercermundista o pinochetista per a fer el que vulgui amb els seus súbdits o presidents escollits democràticament.

Jerroglífic: Jerro dissenyat de tal manera que sembla més aviat un jeroglífic egipci o un objecte-endevinalla impossible d'esbrinar fins que l'artista que l'ha creat ens confessa el seu pecat ideogràfic tridimensional.

Kingcalla: Objectes reials i aristocràtics de metall d'escàs valor, especialment imitacions de joies que fan passar tanta vergonya al monarca que les posseïx que no fa callar a cap president bananeru i calla ell vergonyosament.

Leprosopopeia: Figura retòrica que consisteix a fer parlar leprosos mig absents o quasi difunts per la gravetat de la malaltia, com si fossin del tot presents, vitals i animats.

Monotogàmia: Unió matrimonial d'un sol home amb una sola dona que cansa per la seua uniformitat, per la repetició de les mateixes coses i que pot derivar en un divorci, amb noves ànsies de polligàmia.

Nematollologia: branca de la zoologia que estudia els cucs nematodes formats als matolls i mates on s'amaguen les parelles polligames que col·leccionen cucs i van desuniformades.

Ovnifug: Objecte volador no identificat extraterrestre d'última generació i ignifug que no pot cremar-se de cap de les maneres possibles i impossibles quan fuig de les naus voladores terrestres que els persegueixen quan són detectats i van a la fuga.

Porronografia: Representació artística i pornogràfica, amb un porro de haixix col·locat estratègicament segons a quin forat o amb un porró ple de vi o amb porqueries extretes del cos humà, col·locada la punta segons a quin forat també,

amb la finalitat d'excitar sexualment, feta, generalment, amb afany de lucre.

Quadrangucèfal -a: Alemany de cap quadrat o tetragonal, amb quatre angles cranials ben delimitats.

Reusquera: Variant de l'eusquera que es parla a Reus. No confondre amb el rausquera, que és una variant més abertzale que es parla a Rasquera.

Serbocorcat: Serbocroat corcat pels remordiments de la passada guerra dels Balcans.

Tostentació: Exhibició, feta amb afectació i tossint amb elegància efeminada i hipòcrita, posant-se la mà amb un guant fashion a la boca, de quelcom amb barbeta i monocul que afalaga la vanitat i remata la seua presència amb un barret de copa, abric, americana, camisa, corbata, pantalons, roba interior; tot dissenyat per Giorgio Armani o qualsevol del ram; sabates a mida i acompanyat d'un bastó estil Antonia Gala.

Udologifrènic -a: Encarregat, polític, presentador de televisió, addicte a les tertúlies televisives o persona amb cert retard mental, heretat o causat per la seua titulació universitària *qum laude*, que udola per la ràdio o la televisió quan presenta sense deixar parlar els altres o quan es posa a cridar nerviós. Alguns cops es tinta el cabell de ros i es pensa que és d'esquerres o feminista.

Vermutació: Canvi o permuta psicofísicoalcohòlica que presenta una persona des que ha començat a beure molts vermut fins que acaba de consumir-los. També anomenat bonificació en honor al seu descobridor, José Bono, que va experimentar en el seu propi cos els efectes de la vermutació.

Warwarisme: Lèxic adoptat i finalment acceptat per la llengua catalana després de la guerra civil espanyola. Provenient de la parla estranya dels brigadistes internacionals, majoritàriament anglosaxons i sovint de la Brigada Lincoln, que no sabien pronunciar bé el català o el castellà i que, per exemple, cantaven les cançons de guerra d'una manera que les feia incomprensibles per a qualsevol soldat de la República o de l'enemic feixista.

Xatavisme: Aparició atàvica en un individu del caràcter xato del nas presentat per un avantpassat llunyà i desaparegut en els avantpassats immediats o pròxims.

Zincibilitat: Facultat d'alguns humans o animals de sentir una estranya sensació d'ofec, mareig i fins i tot la mort per càncer de pròstata, la quantitat de zinc, clorur de zinc, àcid de zinc o sulfat de zinc que es pot trobar en un lloc determinat.

Golafroamericaccionari Raratividèmic

Amb motiu del 25è aniversari del TERE (Teatres i Espectacles de la Ribera d'Ebre) i de la presentació de la FSFF (Feos Sense Fronteres de Flix), nova ONG flixanca, aquestes dues associacions han editat el "*Golafroamericaccionari Raratividèmic*". El President del TERE, Barack Nosbamos, ha agraït a l'ancalde de Flix i al consistori el recolzament que ha tingut tots aquests 25 anys el TERE amb unes paraules emocionades i molt cultes. Per la seva banda, Feorran Feornández, president flamant de la nova ONG de gent fea FSFF, grup al que pot pertànyer gent fea o guapa indistintament i associació agermanada amb el TERE, ha agraït el suport de l'ancalde i del TERE i espera que la gent lletja o fea pugui sortir-se endavant en aquest món de cirurgia i plàstic sense operar-se.

En acabar els discursos, tothom s'ha emocionat i s'ha fet un fart de plorar, moment que ha aprofitat el feo de Flix, Feorran Feornández per cantar "*El cant dels moixons*" i fer tornar el somriure a tothom.

Golafroamericaccionari Raratividèmic

Abaciologinyoli: Llibre amb una llista d'abats d'un monestir, una col·legiata o una canonja, fet amb pàgines de paper, pergami o papir ecològic de pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles.

Buitcentista: Investigador especialitzat en l'estudi de la buidor absoluta, dels espais

[illegible]

Estructura: Arranjament, disposició, de les parts, dels òrgans o de les partícules d'un moixó molt gran i que no pot volar, de l'ordre dels estrucioniformes (*Struthio* sp), de coll llarg, potes llargues, ales reduïdes per a aguantar l'equilibri quan corren,

plomatge negrós, amb el cap i el coll gairebé nus, propi de l'Àfrica i de l'Àsia.

Fruituròleg -òloga: Persona que recerca el futur observant a un espill amb la boca oberta com es mouen les fruites quan menja plàtans, pomes, taronges, mandamines, maduixes, ametlles, avellanes, nous, castanyes, pinyons, etc...

Grossegadors: Ordre de mamífers obesos de la infraclasse dels grassosedentaris, de mides generalment enormes, de forma poc esvelta i amb les extremitats inflades, crani baix i exageradament rabassut, d'intestí a punt de rebentar, estómac abismal, mai ple i sempre digerint l'aliment que no para d'entrar, omnívors i amb l'olfacte, la vista i l'oïda molt desenvolupats.

Hermniatà -ana: El qui té cura d'una ermita o santuari peculiar on s'esdevenen miracles com les sobtades aparicions totals o parcials de Verges del Remei o d'orgues de música fets per jubilat per sota d'oquedats muntanyoses o altres obertures naturals, dins de les mateixes ermites, com si fossin hèrnies que cal extirpar.

Incrancdescent: Cranc de riu típic de les Terres de l'Ebre que emet des del seu interior unes radiacions lluminoses, basades en l'excitació d'àtoms o de molècules per acció química, nuclear o tèrmica.

Jazzceta: Persona aficionada al Jazz, seguidora de Dizzy Gillespie i de Louis Armstrong que ha renunciat als plaers de la vida per tocar cada dia les peces jazzístiques que pugui recopilar al piano i a la trompeta imposant-se una voluntària mortificació corporal.

Kremlinalitat: Nombre dels actes delictuosos comesos a l'interior d'una fortalesa emmurallada d'un país eslau, per gent que es passeja desesperada, borratxa de vodka, anticongelant i altres líquids per la situació caòtica de qualsevol d'un d'aquells estats de l'est d'Europa degut a la precipitació en la instauració del capitalisme i la proliferació d'una classe social de nous rics, antics dirigents i ara nous liberals, que s'aprofiten dels antics proletaris dels antics estats mal anomenats comunistes i igualitaris.

Lactimogen -ògena: Allò fet per pur plaer que produeix la secreció de llet en una quantitat prou efectiva i fèrtil.

Marranquisme: Pràctica esportiva que consisteix a seguir el curs dels ramats d'ovelles i marrans a través de les pastures de la transhumància, seleccionant els mascles i obviant les femelles per saltar a sobre d'ells, sense tocar-los, com si fossin obstacles de la natura o mines explosives antipersona.

Nientzschol: Concavitat practicada en un mur o en un retaule per posar-hi l'estàtua d'un superhome ateu, depressiu, mostatxut i mort.

Onsopegada: Ensopegar sovint tot caminant per patir de peus plans o per tenir la malaltia anomenada Síndrome de l'Onso fofo.

Prussil·lànime: Alemany de la regió de Prússia, expulsat de les terres germàniques per feble, tímid i per no voler envair cap nació estrangera.

Querosionable: Lloc o ésser viu susceptible d'ésser cremat i erosionat per una colla de brètols amb aquell líquid groguenc anomenat querosè.

Riflexiu -iva: Dit d'una persona que sol relacionar-se, passejar-se, obrar, parlar o reflexionar amb un fusell de repetició, de canó relativament llarg a les mans.

Siniagoga: Temple jueu ortodox en forma de roda vertical o horitzontal que gira i gira, accionada per un o més elefants kosher que donen voltes fermats a l'extrem d'un pal horitzontal solidari amb el seu eix, que engrana amb una altra roda vertical que mou una cadena sense fi, proveïda de catúfols en tota la seva llargada, l'extrem inferior de la qual és submergida a l'aigua del pou, construïda per expiar els pecats comesos amb la tortura del mareig, les nàusees i els vòmits purificadors de l'ànima.

Troballador -a: Treballador i trobador que fa trobes trobadoresques dolentes i fins i tot pèssimes, incomprensibles i ridícules i que troba i fa troballes i descobriments importants, encara que no ho sembli.

Ukulelenyoli: Pasta tan enorme, tan seca i tan dura elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles que no es pot menjar i que es recicla buidant l'interior i clavant-li un pal

per reelaborar un instrument hawaià de cordes pinçades, semblant a una guitarra petita, de quatre cordes, que hom toca amb plectre.

Vengetarià -ana: Inclinat a prendre venjança de qualsevol greuge o ofensa emprant d'armes principals les verdures, els vegetals i les hortalisses que són llençades violentament contra els ofensors i que hom conrea per aprofitar-ne les fulles i les tiges tendres o les inflorescències, i que es mengen fresques en amanides, o també cuites.

Wehrmachtfroditisme: Presència, en un mateix pilot ros, alt i nazi de la Wehrmacht, d'òrgans sexuals masculins i femenins, de teixit ovàric i testicular o bé d'òrgans de reproducció que no presenten la típica característica d'un sol sexe, però que no impedeixen a aquest pilot assassinar a un fotimer de persones innocents amb bombes fabricades pel III Reich.

Xoubcontractar: Confiar, sota la seva responsabilitat, un polític mediocre qualsevol amb un càrrec important, una feina o part d'una feina a una altra persona poc seriosa i afiliada a qualsevol partit polític per a fer obres i infraestructures a gent que més aviat farà xous i espectacles, especialment entretinguts o jocosos, però que empenyarà a la gent afectada que voldrà que acabin les obres.

Zebrorrea: Secreció curiosa i excessiva de les glàndules sebàcies i sudorípares de la pell a ratlles blanques i negres com una zebra o com un dentífric d'aquells, també de ratlles de dos colors.

Inventositatcionari Oureoladèmic

"Pet embotellat" de Joseph Pujol (Font: Vilaweb)

L'Associació Marsellesa i Catalanoccitana de Petomans Amics de **Joseph Pujol** ha presentat avui dissabte l'"*Inventositatcionari Oureoladèmic*" al Café Petritxol de Buidapets (no confondre amb Budapest) a les 10 del matí, amb una gran assistència de públic. Es tracta d'una increïble enciclopèdia dedicada a aquest artista flatulista de pets simfònics nascut a Marsella l'any 1857 i mort l'any 1945. El petident d'aquesta associació, Jordi Pujol i Soroll, descendent de Joseph i flatulista aficionat, ha expressat la seua satisfacció per aquesta fita important amb un discurs on ha lloat la trajectòria artística del seu avantpassat acabant la seua apologia interpretant "*La Marseillaise*" a capella amb l'única ajuda instrumental de la típica descàrrega de gas metà que tant caracteritza a la família Pujol. Acabada la interpretació de l'himne, tots els assistents han aplaudit amb una gran ovació inclosa de més de deu minuts seguits demanant una repetició de la tonada petriòtica francesa, però Jordi Pujol i Soroll estava molt emocionat per tot el soroll i gas fet, desfet i deixat anar.

En silenciar-se a poc a poc la sala de pets i aplaudiments, Marta Petusola i Llautó, esposa de Jordi Pujol i Soroll i vicepetidenta de l'Associació Marsellesa i Catalanoccitana de Petomans Amics de Joseph Pujol, ha llegit vint-i-cinc mots amb les seues vint-i-cinc definicions corresponents musicades per Pujol i Soroll amb cançons dels Pets, dels Pets Xop Nois i una versió en anglès d'"*Al vent*" de Raimon interpretada per Pet Siguer.

Aquestes són les vint-i-cinc definicions de l'"*Inventositatcionari Oureoladèmic*" que han estat llegides per la Petusola:

Aznarbolitzant: Dit del medicament que activa la síntesi de les proteïnes, emblanqueix el bigoti. permet un augment de la libido, facilita l'exercici fins a poder fer milers d'abdominals en pocs minuts i deixa tenir fills amb joves dones ministres de països estrangers com si es fos un semental.

Boligarquia: Règim polític on el poder és en mans d'un grup reduït de persones que

s'asseuen tot el dia en un despatx amb un ordinador i una secretària rossa i mig idiota ben a prop i que només saben fer, tant ell com la secretaria, gargots amb un bolígraf.

Clondestí -ina: Dit del destí d'una persona clon d'una altra de molt important i poderosa que ha d'ocultar-se quan aquesta última fa actes oficials i ha de mostrar-se en públic quan la persona poderosa a la que s'assembla corre perill de mort, està fent la migdiada o amb una amiga o amic fent cotxinades, jugant-se la vida o fent la feina del carallot que l'ha destinat a ser un clon amb un destí clandestí.

Dropositor -a: Persona que s'oposa a una cosa o a altri d'una manera poc convincent, sense matar-se gaire.

Ermitomania: Inclinació malaltissa a inventar històries d'aparicions de Mares de Déu del Remei, d'ermites erigides sota una cova o rocalla, de processons falangistorres de l'Encuentro, d'històries fantàstiques que giren al voltant del Dilluns de Pasqua; com tothom sap, dia de l'ermita de Flix, etc..., que acompanya sovint certs estats psicopatològics i religiosos massa catòlics.

Formolitat: Requisit o solució convinguda, aquosa, regulada amb uns preceptes posats en documents tractats amb formaldehid enriquit amb metanol addicionat i anís del Mono, per a deixar ben clar de bon començament que són papers mullats amb productes etílics, com si dos o més alcohòlics i borratxos reincidents donessin fe o paraula per a procedir en l'acompliment de certs actes civils, religiosos, etc.

Gomorrea: Malaltia de transmissió sexual transmesa per la utilització exagerada de condons o gomes comprats als mercats negres i de segona o tercera mà, compartits amb gent poc recomanable, deixats en préstec per amics una mica marranos o trobats pel terra o per qualsevol lloc fastigós.

Hortqueòleg -òloga: Persona dedicada a l'horticultura que, al treballar el petit tros de terra, extreu més restes arqueològiques que no pas hortalisses per culpa de la exagerada riquesa patrimonial en aquesta classe de material històric del terreny on té l'hort.

Inventositat: Qualitat o singularitat intrínseca de certes persones genials i flatulentes o no per la qual hom s'enginya, tot observant els gasos naturals, un sistema filosòfic o tecnològic o s'inventa un aparell funcional per tal d'aconseguir o executar alguna cosa aprofitant l'energia de les ventositats humanes o animals.

Jèrcules: Jove militant de les JERC dotat d'una moral a prova de bombes i amb una extraordinària força física o d'una complexió extraordinàriament robusta per poder suportar tots els discursos dels líders de l'organització juvenil a la que pertany, els dels adults dels seu partit i els esdeveniments decebedors que li esperen en candeletes quan ell mateix sigui gran.

Krkicnyoli: Pasta seca serbolinyolenca elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles, šopska, krompir, ruska, ajvar, podvarak, cesnica, kacamak, popara, paprikaš i unes olivetes arbequines tendres i dolces.

Litrinerari: Itinerari o via crucis dels borratxos i alcohòlics carregats de litres d'aiguardent, conyac, vi o anís del Mono marcats amb faroles, que fan de fites i que, tanmateix, són marcades amb el cap o amb el cos per els mateixos borratxos i alcohòlics quan fan la important fita de tornar a casa des del bar on s'han ficat, citat o fitat.

Mossoquista: Persona que delinqueix només per deixar-se detenir amb facilitat per els Mossos d'Esquadra, provocant de tal manera als agents que aquests es veuen obligats a estomacar-lo amb contundència fins que aquest delinqüent reincident es queda tranquil quan té un orgasme masoca.

Necrologisme: Mot mort nou, necròfil i que no serveix per a res formalment o semànticament parlant, introduït en una llengua també morta.

Ourèola: Anell lluminós de color verd difús radioactiu que apareix al voltant d'un o dels dos testicles. Cal avisar al metge i no fer el ronso si es dona un cas patològic així.

Pilantígrad: Dit del mamífer terrestre de nom Pilar o cognom Rahola que fa debats televisius i que camina sempre dibuixant el seu cos un pilar coronat, valgui la redundància, en forma de pinacle poc coherent a la punta del qual es manté un cap gros i pelut tintat de ros amb unes mandíbules que fan por quan crida desesperat coses també poc coherents.

Quasimptomàtic -a: Dit del quadre general d'un pacient amb símptomes quasi malaltissos o hipocondríacs que empenya molt als metges de la Seguretat Social però no als de la medicina privada.

Ramonticisme: Moviment afrancesat, artístic, literari, espiritual, conceptual, musical, tuberculós i un pèl contagiós inventat per un tal DJ Ramon el Tísic de La Fatrella que, les darreres setmanes de l'any 2007 i durant tot l'any 2008, s'ha estès per totes les discoteques i licoreries de la Ribera d'Ebre, el Matarranya, la Terra Alta i el Priorat.

Sadontòleg -òloga: Persona sàdica i una mica bèstia versada en odontologia.

Taxicitat: Activitat tòxico-acústica dels taxistes de Barcelona o d'altres ciutats catalanes o no catalanes que escolten la COPE o altres emissores semblants.

Umbrilical: Relatiu o pertanyent al nus enorme del melic del nounat que, de tan gran que és, li fa una ombra tal que eclipsa totalment el pobre xigueta deixant-lo en la foscor absoluta.

Voltord: Híbrid d'un voltor mascle amb un tord femella o d'un voltor femella amb un tord mascle.

Wífid -a: Dit del cos d'un internauta molt friqui exposat a la xarxa Wireless Fidelity (Wi-Fi) que ha patit una mutació resultant d'una radiació de freqüència de 5 GHz que ha dividit la seua alçada a la meitat de la seua longitud total deixant-lo mesurar com més o menys faria assegut a la cadira quan està teclejant davant d'un ordinador jugant als escacs, enviant milers d'emails pesats que els seus contactes no llegeixen, mirant pàgines porno, fullejant hemeroteques digitals o escrivint un bloc o blog de merda.

Xeringola: Xerinola, cridòria, brogit, alegria, gatzara que hom aconsegueix a base de fer servir una o més xeringues atapeïdes de quelcom substància poc recomanable.

Zebrallot: Ceba tendra que sembla més aviat un mamífer que un vegetal, carnosa, gran com un cavall, amb potes, peülles i ratlles blanques i negres.

Cromanyticismeccionari Delineandertalidèmic

Reconstrucció d'un suposat Home de Neandertal

Cromanyticismeccionari Delineandertalidèmic

Albordegàs -assa: Xigueta, xiqueta, xicot o noi nascut de pares desconeguts que comença a posar-te nerviós des que surt la primera llum de l'alba.

Brunisatiriasi: Exageració morbosa de l'impuls sexual provocat per una model i cantant de cabells bruns, llargs i figura estilitzada, a un president mediàtic d'una república francesa.

Cromanyticisme: Moviment artístic, rupestre i espiritual de l'Home de Cromanyó que, els darrers mil·lennis del neolític, s'estengué per tot Europa i es caracteritzà per la reacció contra el rigor de la cultura de les cavernes i per la defensa del sentiment sobre la raó i la llibertat de l'individu enfront de la societat despullada, caníbal i devoradora de carn sense rostir.

Delineandertal: Neandertal que dibuixava línies rectes, circumferències, plans, plànols i mapes, que es va extingir per no anar a caçar i fer tants dibuixets.

Esquerdretanisme: Ideologia de moda que fa esquerra entre les masses i obre la ment de la majoria de la gent. Es porta molt entre els partits anomenats d'esquerra

i que són tan de dretes com els de centre, com els de dreta o com els d'extrema dreta de sempre. No existeix, ni ha existit mai l'esquerra i ara tothom ho comença a veure.

Formoliner -a: Menestral que tenia cura de fabricar formol pur sense impureses a un molí especialitzat, pressionant amb la força dels peus netejats amb alcohol elaborat a un altre molí o amb formol ja fabricat per ell mateix al seu molí, on s'introduïa el metanol addicionat, evitant la polimerització amb molt de compte i cuidado.

Guenyorança: Pena estràbica i guerxa per l'absència, la pèrdua, d'alguna cosa o persona que fa recordar les imatges d'aquestes coses o persones amb els eixos visuals no paral·lels en la posició primària de la mirada o com si un ull no pogués seguir l'altre en els seus moviments.

Hostipografia: Art de dissenyar i compondre trossos prims de pa àzim que el sacerdot consagra en la missa amb la impressió opcional de texts amb missatges bíblics o publicitat encoberta, mitjançant tipus mòbils.

Ibergant -a: Iber molt brètol, mala persona, de mala conducta moral i que fa poques coses positives per la tribu.

Jacoblaire: Sardanista català afrancesat que escriu cobles, en canta o en ven. Partidari del Club dels Jacoblaires, agrupació político-sardanista francesa integrada per republicans radicals (1789-1799).

Kuntakintenyoli: Pastes seques encadenades de Gàmbia, molt socarrades i ennegrides, elaborades amb farina, ous, sucre, ametlles, cuscús i mandioca.

Lininista: Polític pilota i llepaculs, seguidor etern de la línia oficial del partit hegemònic on milita.

Mestreorit: Professor o professora extraterrestre d'institut de secundària amb estudis convalidats o no, probablement intel·ligent i del medi interplanetari, que penetra en l'atmosfera de la Terra i es fot una hòstia molt forta contra la superfície terrestre, provocant un forat o cràter considerable i l'extinció d'algunes espècies animals i vegetals.

Nirvandalisme: Ideal i estat suprem que consisteix en la tendència i l'absència de qualsevol sentit responsable, per gust pervers, per vana ostentació de força o per ignorància, elevant l'ànima a Buda, extingint el sentit del dolor i cridant com un boig a ritme de música grunge per destruir les obres de la civilització, les coses belles, etc...

Ocurrentaplats: Persona que necessita rentar els plats, els atuells de cuina, etc... per tenir o provocar-se ocurrencies i recuperar la inspiració per tornar a fer escrits absurds o fins i tot interessants al seu bloc de merda.

Puigcercospitec: Gènere de primats puigcercospiterins cinocèfals de la família dels puigcercospitècids (*Puigcercospithecus* sp). El primer exemplar va ser trobat a un pi d'un puig de Ripoll per Audald Cerbonell l'any 1966. Són omnívors, arborícoles, de nas llarg i callositats ercsquiàtiques petites i separades per una zona pilosa. Molt agressius i perillosos si veuen menjar o coses de valor que poden fer-se seves.

Quincancelleria: Cancelleria que sembla de quincalla i cartró-pedra, dirigida per un pobre canceller molt cutre, encarregada d'expedir o de copiar documents d'escàs valor.

Ratamariu: També anomenat ratagatell. Petit animgetal o vegetimal marbrífer de la família de les ratamaricàcies (*Rattumarix* sp.) amb pèls, fulles, flors blanques i rosades, quatre potes i arrels retràctils. Un dia està plantat al terra i fa la fotosíntesi, l'altre camina, respira, rossega qualsevol porqueria i menja coses com formatge i verí que deixen els brètols als camins. És un bitxo molt fastigós i molt estrany. N'hi ha molts a la Ribera Nord, entre Flix i Ascó, on es donen molts casos d'hibridació entre gatells o tamarius i rates. És un cas molt estudiat pels científics biozoofísicoquimiconuclears i, per ara, és una novetat que fa pensar i dubtar de les seves teories als evolucionistes i als creacionistes.

Sarkozífag: Arca sepulcral gal·la, generalment de pedra i lapislàtzuli, molt guarnida,

erigida a sota de la piràmide del Museu del Louvre, per a contenir el cadàver embalsamat d'un president mediàtic d'una república francesa.

Tenebrenc -a: Ebrenc que s'amaga entre les tenebres de la Ribera d'Ebre, misteriós, llunyà, fosc, emboirat pel riu.

Urgentilesa: Acte o paraula impulsivament rebuscats, educats i propis d'una persona gentil i un pèl temperamental que vol complir a l'instant per quedar bé amb tothom.

Vicsbe: Bisbe de Vic, molt jove, atractiu, canós, una mica soso i de l'Opus. Fet tot un Casanova, ha rebut l'ordenació episcopal a aquella ciutat.

Walkmanac: Ràdio de butxaca, amb auriculars cutres, molt barat, que només dóna informació de les dades astronòmiques, pronòstics meteorològics i algunes dates de les festes i les fires.

Xalmogàver: Patriota abrandat català del segle XIII que s'ha refredat i porta a les espatlles un xal de llana, de seda, etc..., de forma quadrangular per no agafar fred. Aquest xal serveix d'abric o d'adorn fatxenda si ha passat el refredat o per a fer bonic i lligar a les posades medievals quan s'han acabat les matances d'estrangers a Grècia o a on sigui.

Zepelica: Gènere de moixons alemanys enormes i grossos que poden explotar en qualsevol moment. S'alimenten de gas hidrogen o heli. Són de l'ordre dels zepelicaniformes i de la família dels zepelicanids (Zepelicanus sp). Cal destacar-ne el zepelica vulgar (Z. xusmus), el zepelica africà (Z. etoous), el zepelica rosat (Z. koemanus), el zepelica blanc americà (Z. anglosaxophonus) i el zepelica fi, bru, tonto i multimèdia (Z. finabrunetus).

Vladimiccionari Putindèmic

Pròleg

El Gran Diccionari de la Llengua Catalana, Vladimir Putin, l'actualitat, els rucs, els cosins i cunyats de Marrano Rajoy i altres circumstàncies, han col·laborat per a fer aquest petit retall de la gran obra que avui començo i que dedicaré al poble rus, als eslaus en general, al gran líder del poloni i a la radiació controlada i incontrolada rebuda pels dissidents que no saben callar quan no han de dir algunes coses que diuen. Aquest gran diccionari és la feina de molts anys d'evolució estel·lar, biològica, vegetal, animal i humana.

Tantost, Flix, 4 de novembre de 2007

Primeres paraules del Vladimiccionari Putindèmic

Ascocès -a: Escocès natural d'Ascó o asconer natural d'Escòcia.

Bieloruc -a: Ruc paneslavista natural de Bielorússia.

Cadastròfic -a: Relatiu a la natura catastròfica de l'oficina del cadastre degut a la incompetència d'un funcionari d'aquest departament amb un cosículum cunyae semblant als currículums vitaes dels incompetents i idiotes d'alguns cosins i cunyats de Mariano Rajoy.

Ditirminació: Acció de fixar, establir, de determinar exactament (alguna cosa material, abstracta o amb dues potes) a dit, després de fer veure que ha estat com a resultat d'una llarga deliberació, d'un raonament, d'una investigació.

Endevinallomància: Art d'endevinar el passat i el futur endevinant endevinalles.

Flixmosi: Estenosi congènita endèmica de l'anell prepucial dels homes de raça flixanca.

Gabiardina: Abric de l'Opus Dei consistent en una mena de sac llarg fins als genolls amb un gran cilici interior en forma de gàbia petita d'estruç que els fa mal, molta sang i no els deixa moure amb total llibertat.

Hemodiesèlisi: Sistema sanitari perillós, polèmic, sorollós i molt contaminant consistent en substituir l'hemodialitzador de sempre per depurar la sang extrarenal mitjançant un motor dièsel, l'hemodieselitzador de combustió interna de gasoli.

Indipentinisme: Moviment de l'Índia contrari al sikhisme pelut que cerca l'adequada estètica capil·lar amb les celles depilades, el cabell curt, pentinat i net, la cara afaitada i res de turbants al cap ni punyals al cinto.

Jordivudià -ana: Adeptes al moviment que demana el reconeixement de la personalitat cinematogràfica independent de Catalunya i dels Països Catalans i propugna la centralització de tota la producció a Jordivut (Osona).

Kantarella: Cant típic de Königsberg, Prússia oriental, monòton, avorrit i continuat dedicat al filòsof alemany Immanuel Kant.

Liceuntropia: Deliri típic del burgès barceloní soci del Liceu que creu ésser un cantant d'òpera que es comporta com si fos un tenor o baríton començant a udolar com un llop les nits que no hi ha funció operística.

Menysculí -ina: Relatiu o pertanyent al mascle poc masculí de cul estret i eixut.

Oiapabufaplàstia: Reconstitució estètica d'un burgès barceloní, kumbaià, de cognoms molt nostrats, soci del Liceu i altres associacions fastigosament elitistes, mitjançant una intervenció quirúrgica.

Putinyoli: Pasta seca elaborada pels serveis secrets russos amb farina, ous, sucre, ametlles, vodka adulterat i poloni.

Quillofrènia: Psicosi caracteritzada pel monolingüisme castellà, l'espanyolisme ranci, la ignorància de la cultura catalana, la manca d'educació i solidaritat envers el proïsme, la pèrdua de la unitat de la personalitat, la violència innecessària i una indiferència enfront del món exterior.

Rastarejador -a: Persona o animal ensinistrat per seguir el rastre d'un rastafari que ha viatjat a peu i amb fums per les rodalies.

Sucraïnès -a: Natural d'Ucraïna que té fortes pujades i baixades de sucre.

Terratrebol: Conjunt de sacsejades del trebol del pis de dalt que responen a la pertorbació que provoquen les ones sísmiques dels veïns que fan coses nocturnes o diürnes en parella, trio o amb més gent, generalment a sobre d'un llit o, amb opcionalitats, per tot arreu.

Umbiliscal: Relatiu al líquid fastigós, groguenc i amargant segregat pel melic d'algú que s'ha fet un piercing en condicions marranes i de poca salubritat.

Verdsàtir: Dit de la persona versàtil, inconstant, libidinosa, lasciva, obscena, que té aficions erotomarranes.

Whiskònsol: Vicecònsol escocès o irlandès, jeràrquicament inferior al cònsol i superior a l'agent consular, que pot negociar amb whisky amb una competència territorial pròpia amb escocesos, irlandesos o amb gent borratxa d'altres nacionalitats.

Xarnegoplàstia: Reconstitució estètica del fill o filla d'una persona catalana i d'una de no catalana, mitjançant una intervenció quirúrgica.

Zoespitós -a: Membre de l'ONG francesa l'Arche de Zoé que trafica amb nens del Tercer Món, que dóna motiu a sospitar i que és engarjolat a un país on els drets humans es respecten tant com els drets dels nens que volien manllevar aquests engarjolats.

Ratzingerccionari Papadèmic

El Ratzingerccionari Papadèmic és una obra dedicada al Papa Benet XVI, del que ja quasi no recordava el cognom, amb l'estimada col·laboració del [Gran Diccionari Enciclopèdic de la Llengua Catalana](#) que m'ha ajudat a descriure els mots d'aquest diccionari papista i catòlic.

Algorès: Dialecte del català parlat per l'Al Gore amb la Mònica Terribas quan li fa una entrevista.

Bestificació: Bestiesa solemne i enorme que consisteix en beatificar un fotimer de

gent morta a una guerra civil. Aquests màrtirs són venerats públicament per altra gent d'ideologia també bestia i beata.

Cunivers: Tot el que pot representar el món per en Josep Cuní en conjunt, sent ell la cosa més important o central, sense excepció.

Dormatitis: Inflamació de la pell per abús de llit, llençol i mandra.

Escacstologia: Doctrina sobre la renovada existència del món, dels escacs i de l'home a la fi de la història i més enllà de la mort.

Formicar: Fornicar o tenir relacions zoofíliques amb formigues.

Granlipàndria: Refredat apoteòsic que s'agafa a un poble boirós i humit.

Hidriota: Idiota amb el cap aigualit.

Idiotalatria: Adoració, amor excessiu per els idiotes.

Jordicristianisme: Corrent doctrinal i pràctica del primitiu cristianisme que sostenia la necessitat per a tot cristià d'observar el dia de Sant Jordi comprant una rosa per la dona estimada o la Bíblia per l'home estimat.

Kirguisnyoli: Pasta seca del Kirguizistan elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles, llet de cabra, camell o cavall segons la regió o autonomia.

Lil·lipudenc -a: Dit d'una persona molt petita i prudent.

Mesclisme: Actitud que consisteix en mesclar conceptes absurds per atribuir als homes una superioritat de valors, en tots els camps, sobre les dones.

Nordmbrositat: Quantitat nombrosa i exagerada de turistes de borratxera del nord a qualsevol lloc bonic del sud.

Ostiacongelar: Sobrecongelar al congelador alguna cosa que no calia tenir tan congelada amb el consegüent cabreig.

Putabilitzar: Sotmetre quelcom descorbatat a tractament perquè sigui putable a la sucietat.

Quietcanyoli: Aquella pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles que sempre acaba a un plat sola en acabar un pisolabis.

Reusmàtic -a: Natural de Reus que pateix de reumatisme o persona que pateix reumatisme reusenc.

Sordomia: Pràctica del coit anal entre dos homes sords.

Trumor: Tumefacció que corre de boca en boca.

Ultratimba: Estat emocional depressiu, quasi d'ultratomba, com a més enllà del precipici, d'un casino o d'una casa de joc on s'ha perdut tota la fortuna.

Vosteporosi: Dubtes i pors basats en no saber tractar a una persona de tu o de vostè que fan disminuir la capacitat d'enteniment i empatia amb aquella persona.

Wiinícola: Relatiu a l'elaboració de la vídeoconsola Wii.

Xadormasoquista: Dit de la persona que vol dur un vel o xador.

Zorocastrisme: Religió de l'antiga Pèrsia, originàriament de caràcter dualista, que fou interpretada en un sentit estrictament ateaista per Fidel Zorocastro.

Sardomansoquistaccionari Zebresadèmic

Les ONG's Sindicat d'Amants del Llúpol, Associació Progressista i Suslaborista de Dones Casades amb Homes Pescadors i Caçadors Fabrils de Flix, Grup de Natura Reixa, Amnistia Comarcal i Reastinpeace, m'han animat a escriure el "*Sardomansoquistaccionari Zebresadèmic*", encara que ja n'estic fart d'obres enciclopèdiques i mots inventats, però jo, que sóc tan solidari com aquesta gent de grups i associacions tan premiats i ben reconeguts per tothom, m'he vist obligat a fer-lo amb el meu altruisme benefactor. Així doncs, i per obrir boca, us deixo vint-i-cinc exemples dels 19.267.549 neologismes que em vaig treure de la butxaca el Divendres Sant que no vaig poder anar a veure la Provesó o Probessó (s'escriu amb v o amb b?; és un dubte que he tingut tota la vida i Pompeu Fabrà no en sap res de tot això) perquè va ploure a bots i barrals.

Armhabilitat: Qualitat amable, simpàtica, plaent i afectuosa del militarista neonazi, psicòpata i assassí en massa. Dotat d'una habilitat especial amb les armes de matar

persones com les katanes, ganivets, espases, pistoles, rifles, escopetes, metralladores, explosius de dinamita, amonal o cloratita, les noves de repetició amb tecnologia punta que es treuen al mercat a les tendes aquelles on van els fatxes aficionats a aquesta mena de hobbies o les típiques automàtiques de destrucció massiva iraquianes, atòmiques, bacteriològiques, biològiques, nuclears, químiques, teledirigides, de neutrons, etc... que fan baixar l'adrenalina a mesura que pugen els morts que el mateix neonazi simpàtic i afectuós provoca a una escola, a una universitat o a una altra institució on hi hagi gent normal i pacífica, amb el possible suïcidi final del mateix militarista amable i armhàbil, opcional en alguns casos.

Beatiscaf: Giny submarí autònom o telecomandat de llicència vaticana capaç de submergir-se a qualsevol infern i mirar-s'ho tot protegit del foc que hi hagi per aquest lloc destinat al càstig dels pecadors. Curull de persones devotes que freqüenten molt les esglésies i altres llocs de devoció, està destinat generalment a l'observació sàdica del patiment de les ànimes dels impius que han anat a fer cap allí fent alhora burla i escarn, com fan sempre amb la gent que sap que Déu no existeix, com són els ateus, agnòstics i altres més intel·ligents que passen també de religions, ateïsmes i agnoscismes.

Caspitoma: Espècie de durícia capil·lar que es presenta per la descamació untuosa dels humans poc nets i polits, tan gran i desenvolupada que s'ha convertit en un pòlip tumoral en forma de sac amb milers de tentacles que creixen a sobre dels caps de la gent més porca i casposa que no es renta mai els cabells i els hi dona l'aspecte de ser un plat d'espaguetis amb braços i potes o una medusa humana ben llardosa.

Drestalinisme: Interpretació teoricopràctica i errònia del silviculturisme nòrdic imperant a les illes escandinaves independents de la República Nazicomunista i Ària de Pelkulgränsansbergssonburg, situades al Mar del Nord, de forta influència hitleriana i estalinista, basada en la cultura ancestral germànica i rossa del culte a Übernietzschegottenthor, déu de la destrall i de la tala ritual dels arbres dels boscos a cop d'atxa i múscul víking i ari; sense utilitzar cap tipus de maquinària monya. Les destralls són un bé comú a les illes pelkulgränsansbergssonburgianes, no tenen propietari i sempre han d'estar a punt per a fer mistos qualsevol arbre. El líder polític d'aquesta nació drestalinista és Josif Drestalin.

Embarbassat -a: Home, transsexual o dona, pelut o peluda de cos. sense afaitar o amb una barba considerable, que ha de concebre un o més fills.

Faltulència: Qualitat singular d'hom faltat de metà a qui li manca patir de flatulència, de no tirar-se pets mai de la vida, mancat de gasos al cos que circulin en llibertat per l'anús, o sigui, qualitat d'aquell que sempre menteix sobre l'aire que surt o no surt del seu cul o faltat a la realitat metànica anal.

Grecarregar: Practicar dos homes molt masculins, virils i guerrers el sexe hel·lènic o hel·lenístic actiu i passiu. Sovint són una parella d'un atractiu relatiu i pelut, musculosos, poc efeminats, molt mascles, barbuts, amb tendència a la nuesa, a l'adoració al cuir, a les cadenes, a les motos, al mostatxo tipus "*Village People*", oliosos, suats i amb certa predilecció a compartir dutxes i saunes amb altres homes del mateix ram. S'estimen fal·lusòficament a la grega, recarregant repetitivament i amb molt d'amor el mascle actiu al mascle passiu pel darrere o rellevant-se un a l'altre, fent un d'actiu o de passiu segons les ganes i l'estat de les espases de cada espadatxí o grecarregador.

Hamprenedor: Individu que crea, desenvolupa i implanta un projecte empresarial amb iniciativa i coratge amb l'única finalitat d'enriquir-se i fotre als demés sense buscar el bé del proïsme; cosa que sempre proclama tal persona, enganxant amb una mena d'ham o esquer encantador i rialler les caixes i els bancs que l'hagin de fer el finançament, que ho saben tot d'ells però riuen i escolten i procuren treure'n profit si la idea és bona, mentre aquests creatius, futurs empresaris capitalistes i molt feixistes, van cercant subvencions i ajudes econòmiques que només són el mitjà que es farà servir per aconseguir la fi de la seua ambició i si algú no s'ho creu, penseu si

algun cop heu desitjat ser emprenedor o hamprenedor ideant algun negoci genial, desastrós o inversemblant i la vostra hipocresia us afirmarà amb tota la cruesa del món la lamentable i trista realitat del vostre cor altruista i solidari amb tothom.

Inguinitesimal: Dit de la part del cos pertanyent a l'engonal, on s'ajunta cada cuixa amb el ventre. que, quan és molt petita, incalculablement petita o no és juntura ni és res de res o fins i tot no existeix i és confon cuixes i ventre i ventre i cuixes i no sé sap on comença i on acaba cap d'aquestes parts del cos i cuixes i ventre són potser la mateixa cosa. La persona amb aquest engonal, juntura o subconjunt amb aquesta anomalia estructural pot presentar un ventre que li arriba als genolls, amb absència de cuixes o amb unes cuixes ocupant, des dels genolls fins a dalt al pit, l'espai abdominal.

Julivertsitat: Mena d'institució docent especialitzada en la menja exquisida i umbel·lífera del *Petroselinum crispum* i en l'estudi verd i herbaci del corrent filosòfic, gastronòmic, artístic i científic esdevingut d'aquesta mateixa planta, també anomenada julivert, i totes les seues aplicacions conceptuals, espirituals i empíriques. Derivat del pensament julivertsalista de l'humanista racionalista i cuiner catxondo de Beasain Karlos Arguiñano.

Kimjongilinyoli: Versió nord-coreana, patriòtica, estalinista i un pèl espartana del carquinyoli català fet de pasta seca, però elaborat sense farina, ni ous, ni sucre, ni ametlles, productes inexistents a aquella rica nació. Aquests ingredients són substituïts per un cagalló escarransit, degut a l'estesa plaga d'anorèxia que envolta el país de gent que passa gana per desitjar ser tots tan atractius com la Mari Pau Huguet, ensucrant-lo amb sacarina xinesa caducada, reconvertint, després de ser recent cagat i endolcit el cagalló, en l'esmentada pasta seca deixant-la assecar al sol quatre dies. Aquest dolç es menja davant d'un retrat gran i gros del gros Kim Jong Il i un altre més petit i prim de la prima Mari Pau, amerat de pixum calent, mentre s'escolta l'himne nacional de l'estat democràtic i proletari de Corea del Nord.

Llupolia: Qualitat de la persona gens alcohòlica, ni proletària, ni pobra molt addicta al llúpol mullat de la cervesa. Aquesta addicció el pot arribar a fer semblar un borratxo, un proletari i un pobre quan en realitat no ho és i, fins i tot, li pot fer fàstics aquesta beguda, però pot més la tendència a aquesta planta perenne que la repugnància a aquest beuratge tan de baixa classe social. És de difícil curació i els bars van plens de gent amb aquest problema i molts d'ells, com hem assenyalat, no són ni borratxos, ni proletaris, ni pobres.

Meteorista: Persona que mena una motocicleta imprudentment i a velocitats astronòmiques, de tal manera que, si agafa una rampa o un canvi de rasant que puja, pot arribar a volar com un meteorit, fent una bonica estela quan motorista i motocicleta friccionen amb les partícules del cel atmosfèric, provocant amb el calor de la fricció unes espectaculars guspises i centelles de colors.

Nafrancesat -ada: Dit de les persones que, durant la Guerra del Francès, col·laboraren amb el rei Josep I d'Espanya, germà de Napoleó Bonaparte i, a sobre, es deixaven fer nafres, llagues, ferides i actes nefands i execrables per part dels soldats i militars de l'exercit napoleònic, sentint plaer i fins i tot orgasmes mentre els hi feien tot mena de barbaritats.

Ovellisc: En el món casteller i llanut, l'equivalent a un castell remugant, amb folre i manilles, si cal, però fet per una colla jove o vella o, més aviat, un ramat d'ovelles ensinistrades, anomenat ovellisc per aquesta causa. L'enxaneta sempre és una ovelleta petita i jovenívola que porta un casc per no prendre mal si cau des de dalt de tot de l'ovellisc.

Poleartritis: Conjunt d'inflamacions cròniques de les articulacions perifèriques d'un ésser, animal o persona que es fan mobbing entre elles, competint per decidir quina d'aquestes dolences ha de guanyar un suposat campionat reumàtic provocant més mal a l'organisme d'aquest ens viu tan fet pols, intentant inflamar-se unes més que les altres per aconseguir la millor pole position o primeres posicions en la graella de

sortida del dolor del cos i fer més mal a l'individu afectat d'una poliartritis de collons de mico.

Quimiauteràpia: Nova tècnica quimioteràpica per curar el refredat, la diarrea i els vòmits dels gats domèstics, utilitzant, juntament amb la radiació que mata els microbis i els cucs, la glàndula prepucial amb una bossa on emmagatzema el mesc el gat mesquer o geneta; amb forts poders curatius i sedants.

Reumanticisme: Moviment artístic, literari i espiritual minvat pel reuma que hom pateix per la vellesa o per viure en unes condicions d'humitat lamentables. El dolor i la impotència funcional d'alguna porció de l'aparell de locomoció (ossos, músculs i articulacions), com per exemple l'artritis, l'artrosi, la col·lagenosi i la gota., és aprofitada per els seguidors d'aquest moviment cultural, per crear un sentiment artístic degenerador i degeneratiu que ens fa reflexionar sobre la raó i la llibertat de l'individu reumàtic i les seues limitacions enfront de la societat sana.

Sardomansoquista: Manso o mansa de regionalitat o nacionalitat sarda o nascut a Sardenya molt fastigós que busca el plaer més aversiu, repugnant i contagiós practicant el sexe amb gentussa degenerada com ell i infectada de quistes dentaris, dermoides, hidatídics, ossis, ovàrics, renals, sebacis, etc.. per encomanar-se'ls tots i després mirar a l'espill la seua imatge horrorosa i plena de grans llardosos en forma de bossa closa, proveïda d'una membrana i amb un contingut líquid o semilíquid tot fent-se palles, fotos i excitant-se més observant el seu cos nafrat mentre se'ls rebenta a cops de qualsevol estri fustigador.

Tautsista: Xofer d'un taxi o tasi, segons l'accent i la incultura ortogràfica de la comarca o nació, amb tendències suïcides i necrofíliques, amant dels taüts, amb o sense rodes, dels cementiris i de la mort sobtada i violenta d'hom i de tothom. Mancat de prudència i una mica animal, porta el cotxe com si s'estimés poc la seua vida i la del client.

Undesis -isa: Persona que, davant dels sis candidats principals dels sis partits polítics principals a unes eleccions municipals, autonòmiques, estatals, europees, candidats d'una mediocritat i un patetisme indefinible o que fins i tot no arriben a aquests nivells i són quelcom pitjor, dubta primer d'abstenir-se, fer un vot nul, votar als partits friquis, esborrar-se del cens i naturalitzar-se nord-coreà per saber que ha de votar obligat al president d'aquest país tan democràtic i s'han acabat els dubtes o presentar-se de candidat ell mateix i saber que almenys hi ha un candidat decent entre tants pallassos a qui confiar el vot.

Vaticonòmetre: Instrument ateu, anticatòlic i antivaticà del tipus GPS, per a determinar, quan detecta un capellà, monjo, monja, frare, bisbe, arquebisbe, cardenal, Papa de Roma o altres bestioles semblants i catòliques, la distància exacta que hi ha entre el religiós o beat detectat i un altre d'aquests bitxos, el més proper o el que s'intenti trobar a qualsevol lloc del món, fent alhora una triangulació i donant la distància correcta d'aquests dos friquis amb el vaticà, dibuixant a la pantalla de l'aparell el triangle resultant i, al mig d'aquest triangle, un ull molt bonic, santíssim, trinitari i sempre diferent, segons l'aleatorietat del polígon traçat a la petita pantalla d'aquest invent genial.

Wolfcà: Gos llop enorme, un terç anglès, un terç alemany, un terç balear, acostumat a vomitar exageradament les porqueries que els seus amos, normalment hippies, però sempre d'origen anglosaxó o alemany, poc higiènics i habitants a Ses Illes, li han donat de menjar, de tal manera que la seua boca sembla el cràter d'un volcà amb la llengua plena de nafres i totes les dents a punt de caure; una boca generalment cònica que deixa al terra tota la matèria orgànica acumulada a l'estomac i als budells que no pot sortir pel cul del pobre animal, també nafrat i debilitat, per tots els abusos que els amos li fan quan van borratxos o drogats. La vomitera surt de la boca d'una manera semblant al magma que fa erupció a través d'un punt o una fissura de l'escorça de la Terra.

Xamputació: Operació quirúrgica feta per un perruquer degenerat, sàdic i monya

aficionat a la cirurgia estètica i a les amputacions sanguinolentes i cruels per la qual es lleva un membre, una part d'un membre o una part del cos emprant un potent i aromàtic preparat capil·lar, cosmètic o medicinal, destinat a desgreixar i rentar els cabells; allò que anomenen xampú, sovint molt car i de marca Lluís Llongueras, que es va tirant a sobre de la ferida causada pel xurrac, per a fer bona olor i dissimular la pudor de la sang i de les vísceres que puguin sortir mentre es fan els talls i com anestèsic únic i principal, deixant desperta a la persona a qui se li tallarà aquest membre, part del membre o una part del cos, arribant a l'orgasme escoltant l'esgarriós crit provocat per el mal i per l'esglai de la víctima amb el membre amputat.

Zebresa: Cervesa grega de barres bicolors, normalment blanca i blava, ideada per fer un homenatge a la bandera d'aquell país hel·lènic i hel·lenístic, o amb qualsevol combinació de dos colors per homenatjar altres banderes de ratlles de dos colors, que es presenta amb ratlles separades i delimitades, com les zebres o com aquella pasta dental que ens fa pensar tant. En el cas d'aquesta beguda alcohòlica, encara fa venir al cap més incògnites, perquè les ratlles no es desfan mai i mai no s'arriben a ajuntar. El creador d'aquesta cervesa, Zebra Salonikes, va morir al caure a un bidó ple d'aquesta zebresa ofegat i borratxo d'alcohol, fermentat de malt i blat de moro i ratllat de llúpol deixant el secret de la fórmula en mans dels seus tres fills, Zebresànides, Zebresastòteles i Zebresastòfanes, que porten ara el negoci.

Octogesangleccionari Xuflarranxodèmic

El magazín "*National Feographic*", dirigit per l'il·lustre astrònom Lars Cagan, amb motiu del seu 150é aniversari, regalarà aquest mes d'octubre l'extraordinari diccionari enciclopèdic "*Octogesangleccionari Xuflarranxodèmic*"; un compendi de tot el saber des dels temps antics fins el segle XXI, un supercarquinyoli gegant amanit amb mandonguilles esquimals, un paquet amb 150 panellets sense sucre per a preparar la Diada de Tots Sants amb antelació, els llibres "*La història dels tractaments mèdics dels refredats de tardor i hivern*" de Jordi Bastell i Comellas, "*La importància de l'hirsutisme femení al Baix Egipte durant la setena dinastia*" de Waldemar Schiessenkrüger i "*El Lapislàtzuli carmesí*" d'Ommar Kaitan Fidagafali.

Del magnífic "*Octogesangleccionari Xuflarranxodèmic*", amb 3.564.859 mots definits amb cura per un equip d'estudiosos de la revista centenària "*National Feographic*", mostrem aquí sota una petita llista que serà ben rebuda per aquells que estan subscrits a aquest magazín tan ben portat per el gran i mític Lars Cagan i que trobaran aviat a les seues bústies amb el número d'octubre juntament amb tots aquests altres regals esmentats.

Lars Cagan, director de "*National Feographic*", a la dreta de la imatge esternudant, quan tenia dos anys i estava refredat.

Octogesangleccionari Xuflarranxodèmic (25 mots)

Arrossívor -a: Ordre de nous mamífers de color groc descoberts a la Xina i al Vietnam que comprèn individus de dimensions mitjanes o grosses, amb els ullals poc desenvolupats i els queixals debilitats, amb un nombre variable de cúspides i amb un metabolisme delicat que només els permeten de triturar i menjar arròs.

Baulímia: Trastorn alimentari que consisteix en menjar molt per a vomitar després la major part de l'aliment ingerit dins d'un baül per a col·leccionar els detritus digerits.

Caspàrrec: Planta herbàcia paràsita, de la família de les casparescamàcies, que creix al costat i a sobre dels cabells dels caps casposos de la gent poc curiosa i amb problemes dermatològics. El caspàrrec es forma a partir de làmines untuoses separades per descamació de l'estrat corni cutani del cuir cabellut.

Daudauisme: Moviment artístic i literari del segle XX consistent en crear obres d'art i literatura partint dels resultats estrets del llançament repetitiu de dos daus a sobre d'un tauler qualsevol.

Esquermatozoide: Espermatozoide carregat de material genètic excessivament misantròpic, molt aspre, intractable, antipàtic, que es mostra irritable amb les altres cèl·lules sexuals masculines que s'hi acosten defugin del tracte amb aquests quan fan el camí conjunt en direcció a l'ovul, preferint fer-lo tot sol seguint altres senders en el si del líquid seminal o en les secrecions genitals femenines mitjançant moviments ondulatoris solitaris i arrogants del seu propi flagel o cua.

Fardocràcia: Règim polític, normalment local i paramunicipal, on el poder és en mans d'un grup reduït de persones fardones, d'una família, d'una classe social o d'un grup de pressió, ja sigui econòmic, polític, docent, cadirós, etc...

Gepicentre: Punt d'una eminència òssia anormal a la columna vertebral o a l'estern més propera al centre de gravetat d'aquesta mateixa anormalitat o gep.

Harakiritecte: Arquitecte que, com a última voluntat arquitectònica i vital, dissenya els plans d'un edifici i en dirigeix i en controla la construcció de tal manera, que procura que caigui a sobre d'ell mateix per a suïcidar-se perillosa, perniciosa i artísticament d'una forma colossal, faraònica i piramidal, havent emprat pedra seca de La Fatarella en la seua anòmala construcció.

Indibidualisme: Individualisme nacionalista de terra ferma, ilerget, lleidatà i antiromà. Propugna canviar moltes paraules acabades amb la lletra a i pronunciar-les amb la lletra e com, per exemple, Lleide en comptes de Lleida; Barcelone en comptes de Barcelona i altres mots llatinitzats per els antics invasors romans.

Juxtapostatar: Apostatar dues persones o més de l'església catòlica, de l'islam, del judaisme, d'Espanya, etc..., una al costat d'una altra sense interposició de cap lligam.

Karlamarxada: Precipitació en forma de calamarsa marxista amb grans petits de glaç de color roig i en forma de falç i martells procedents de la condensació dels antics règims comunistes de l'Europa de l'Est.

Lipol·linització: Transferència de greix animal o purina procedent dels fums d'una granja de porcs molt marrana, d'un escorxador il·legal o d'una fàbrica de productes càrnics poc higiènica entre els estams de les flors i els seus pistils.

Mandonguinyoli: Pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles i burilles o boletes de taps de nas fetes amb els dits.

Nocionalsacialisme: Conjunt de doctrines del partit dirigit per Hadolf Itler, que dominà Hailemanya del 1933 al 1945, que consisteix en saciar d'idees o nocions fanàtiques un poble ros, alt i que s'alimenta d'estómac de porc condimentat amb sang coagulada de vedella bavaresa.

Octogesangle: Placeta octogonal que construïen en mig dels ponts de fusta militars els legionaris romans per travessar els rius de províncies conquerides com la Tarraconensis, on en van fer una de molt bonica a Octogesa, probablement on travessava un pont de fusta de pi el riu Ebre a la Vall de Sant Joan, Flix. Aquestes placetes es feien servir de descans dominical i d'aguait per observar moixons, llúdrigues i altres bestioles. Els soldats romans s'aturaven, berenaven i jugaven al parxís, a la brisca i a la botifarra abans de massacrar els enemics d'aquelles terres plenes d'ibers, traïdors a Roma, antics anelladors de moixons, canyes, mosques i mosquits.

Parasitcologia: Branca de la biologia parasitaria parapsicològica que estudia, entre altres, els fenòmens parapsicològics dits de percepció extrasensorial dels microbis, bacteris, virus i altres bitxos petitets, consistents en processos parapsíquics i parapsicopàtics dels paràsits de tota mena i de llur relació esotèrica amb l'hoste, que no es poden comprendre a partir dels processos microscòpics i sensorials ordinaris.

Quotàlgia: Dolor instantani i general que es produeix a l'escoltar-se el nou preu de la quota d'una associació on hom està subscrit com a soci.

Ruletivitats: Postulats i formulismes que donen una explicació del món del joc de la ruleta més àmplia d'acord amb les experiències de milers de persones que s'han gastat la fortuna jugant a aquest joc de l'atzar amb guanys o pèrdues relatives, que porta a la conclusió relativament útil que és millor no acostar-se a un casino mai de la vida i deixar que els números de la ruleta de la vida els tiri la física del temps i de l'espai d'Einstein i no pas una roda horitzontal dividida en compartiments numerats rojos i negres.

Sogragutan -a: Pare pelut, mare peluda, d'un dels dos cònjuges respecte a l'altre, de l'ordre dels primats i de la família dels sògrids (Sogro sograeus), amb membres anteriors molt llargs, peus articulats obliquament, el cos cobert de pèl llarg i rogenc, pesat, busca-raons i que passa molt de temps al sofà de casa seua o al de casa del gendre o de la jove fustigant amb sons guturals a aquests o als nés.

Tirriatrèmol: Tremolor humana sobtada, personal i tan gran que s'encomana al terra i, fins i tot, al planeta Terra, provocada per la forta mania contra algú, contra quelcom o contra tot.

Ultruisme: Doctrina extremista, addictiva, intransigent, radical, masoquista i gilipolla que posa com a fi de la conducta moral l'interès absolut d'altri com a tal, oblidant-se per sempre més de l'existència d'un mateix.

Vintifada: Revolta pedestre, vacacional, de baixa temporada i de baixa intensitat d'uns vint palestins tirant pedres contra la ocupació israeliana de Gaza i Cisjordània.

Whiskèmia: Detenció o suspensió de la circulació sanguínea a les arteries en una zona determinada per la seua substitució per whisky d'alta graduació.

Xuflarranxo: Acció bèl·lica tan patètica, de treure embarassos d'una part d'un vaixell, d'una forma tan penosa, per tal de deixar-la disposada per al combat, però portada tan malament per els oficials i mariners d'un buc de guerra, que sembla més aviat una fàbrica d'orxateres grosses d'Alacant cantant i desafinant més que mai la cançó "Paquito el Xocolatero" mentre s'han oblidat de fer orxata de xufla de la bona.

Zenitalp: Gènere de mamífers astreris de l'ordre dels insectívors, de la família dels astràlpids (Astralpa sp), de cos robust, gairebé sense coll, i que habiten en sostres zenitals d'observatoris astronòmics on fan un forat per observar la Lluna, les estrelles i altres astres i per a viure i caçar i menjar mosques, mosquits i aranyes. És molt semblant al talp, però no és cec, li agrada molt l'astronomia i sempre es troba a la Lluna de València, com els oficials, els mariners i les orxateres grosses del xuflarranxo anterior.

Futboletaireccionari Panencabiridèmic

Entrada del 24 de Juny de 2008

De la meua extinta Flixcel·lània

No se'n fan de coques, fogueres, festes, penals, Eurocopes, ni guerres fredes com abans. No ho diu Maradona, ni Panenka, ni Benet XVI, ni cap regidor de festes. Només cal mirar els vídeos d'aquelles velles glòries expertes en gastronomia coquera, en fogueres i flames, en pilotes, vaselines i porters alemanys asseguts, en finals de campionats d'Europa on els equips europeus de veritat feien por només amb el so fonètic que feia el cognom dels seus jugadors i la política dels anys setanta, sent tan falsa com la del segle XXI, era més digna de ser posada en escena i que un actor com **Edward Fox** fos un **espia o xacal de mil disfresses** que volia assassinar De Gaulle mentre tota la gent que es mirava Panenka a la televisió, veia aquestes pel·lícules d'espionatge a sales de cines tan importants com la de "La Unió Social".

Arbretratge: Una de les maneres més patètiques d'arbitrar un partit de futbol, consistent en no fer ni la diagonal, ni córrer res de res, ni caminar. L'arbitre es queda plantat criant arrels com un arbre i es mira les jugades des de molt lluny xiulant allò que li sembla, d'una forma aleatòria, sense saber si ha encertat o no, com si fos un

pi, un aulivé, un roure o una figuera amb un xiulet penjant de la boca com si aquesta, la cara i els braços fossin branques.

Banderisipela: Malaltia infecciosa de la pell dels liniers de futbol deguda al Streptococcus banderyogenes. Provocada per aquest bacteri que es desenvolupa a la fibra amb que fan la tela dels banderins, que cau a sobre dels mateixos liniers al moure'ls tant a l'assenyalar les moltes infraccions dels futbolistes. Es presenta amb caràcters d'inflamació i enrogiment, acompanyats de febre.

Centrecampispa: Jugador expert en pispar la pilota al centre del camp. Fa molta ràbia, provoca moltes expulsions i es lesiona sovint per les entrades rebudes.

Driblingdatge: Jugador expert en fer driblings sense parar fins que el tanca la defensa de l'equip contrari i no sap que fer, perdent la pilota, fent una bona passada o rebent una falta que el pot lesionar seriosament. Fa tanta ràbia com el centrecampispa.

Extremendisme: Tàctica extrema consistent en jugar bàsicament per la banda, abusant dels extrems, que poden rebre entrades que els poden lesionar greument.

Futboletaire: Jugador gandul i lent que sembla que es passeja per la gespa buscant bolets i rovellons i passant del joc, Fa molta ràbia i pot ser lesionat pels seus propis companys d'equip trobant bolets en forma d'hòsties.

Gespaiós: Dit del camp de gespa que sembla dilatar-se fins a l'infinit quan portes la pilota i vols arribar a l'àrea contrària, estàs en baixa forma i voldries anar a buscar bolets i rovellons.

Haixixtència: Passada anòmla de la pilota, sota els efectes del fum de quelcom que algú s'ha fotut, feta a un jugador que està ben situat i que acaba amb la pilota als peus d'un jugador contrari, de l'arbitre, del públic, fora de banda, potser no ha existit la passada i ha fotut un cop de peu a qualsevol ésser o cosa exceptuant la pilota, potser ni tan sols jugava a futbol, etc...

Impilotut -a: Jugador impol·lut que només juga sota unes condicions higièniques, climatològiques i mediambientals mínimes i favorables, on tot ha d'estar net i esterilitzat; pilota, jugadors del seu equip i de l'equip contrari, arbitre i liniers, tanques publicitàries, públic, gespa, vestuari, etc...

Jocsessionar: Jugar al futbol només amb la idea fixa d'una obsessió que fa pensar que es pot guanyar tot i es torna a casa sense guanyar res.

Kubaladre: Arbust de la família de les kubaladranàcies (Kubaladrium ladislaoder), de fulles verdes tot l'any, de flors predominantment roses disposades en kubalimbes terminals i fruits en fol·licle, que creix com una plaga als camps de futbol hongaresos.

Lentrernament: Entrenament lent, llarg, etern, destinat a proporcionar a un jugador de futbol una preparació per a poder efectuar un partit en unes condicions de rendiment, perdre'l i tornar a casa perquè quatre anys després torni a provar-ho ell o un altre jugador per a fer d'això un cercle viciós lent, llarg i etern.

Manassatgista: Massatgista que cura les lesions quan les seues mans enormes, gegants, terribles i torturadores, els massatges de les quals són pitjors que la pitjor lesió, fan aparició al camp visual del jugador lesionat.

Neurocoposi: Afecció mental caracteritzada per desordres funcionals, que es dona quan es celebra una Eurocopa de futbol i que no exclouen un possible origen nacionalista, xovinista i mediàtic.

Obustrucció: Dirigir-se corrent, amb mala baba i en línia recta en direcció al contrari, com una peça d'artilleria d'ànima estriada o projectil, per tancar o dificultar violentament el pas del jugador amb l'objectiu d'estimar-lo i fer-li mal.

Panencabir: Ficar o encabir la pilota dins de la porteria quan es llença un penal, a l'estil de Panenka, fent una vaselina suau.

Quantefectiu -iva: Estadística esportiva que mesura la quantitat d'ocasions o fets pilotístics i la seua efectivitat percentual, com, per exemple, possessió de pilota, tirs a porta, corners, centrades, assistències, etc... i que no indica sempre que l'equip

guanyador és més efectiu, estadísticament parlant.

Regatgejar: Sons guturals i semblants als dels infants que aprenen a parlar que fan els jugadors quan regategen o quan xuten a la pilota, com per exemple UH!, AH!, OH!, etc...

Sorrerós: Dit del camp de futbol improvisat a una platja, que pot esdevenir horrorós per la quantitat de sorra que entra entre els dits dels peus o que s'esmuny per tot arreu i que no sembla molestar als masoquistes practicants de futbol-platja.

Terrarífic: Dit del camp de futbol de terra que provoca terror entre els que s'han pelat alguna vegada la cama o el cul jugant a aquest esport de cafres. Pot coure, fer sang i provocar un bon llagrima als ulls.

Ultrabucaire: Aficionat ultra molt perillós d'un equip de futbol, que sembla més aviat un bandoler, facciós, combatent o mercenari feixista d'una guerra de pertorbats que s'avorreixen massa a la vida.

Vaselina: Gol aconseguit amb un doble engany basat en despistar els defensors ballant un vals de Richard Strauss primer i xutant una vaselina suau estil Panenka després, marcant un gol clàssic d'Eurocopa de mitjans dels anys setanta.

Waterfilia: Pràctica que consisteix en simular una falta, normalment dins de l'àrea de penal, com aquell que es llença a una piscina.

Xiuletnyoli: Caramel musical austro-suís fabricat per a produir un so semblant a un xiulet d'un arbitre de futbol. Elaborat amb pasta seca, farina, ous, sucre, ametlles i xocolata de llet de vaca alpina.

Zigazagüista: Regatejador raboso o zorril, ràpid i expert en fer la ziga-zaga, la línia trencada en forma de Z.

Carodlingcionari Puigcercadèmic

Després d'observar les batusses tribals i postelectorals entre hutus i tutsis catalans, he decidit recopilar el "*Carodlingcionari Puigcercadèmic*". Aquest volum, del qual presento uns quants mots per a fer boca, és una col·lecció de paraules on entra tot el món que envolta a polítics, urnes, paperetes, votacions i carquinyolis. Amb aquest nou diccionari es pretén fer burla pedagògica de tots aquells que van fer malament els seus càlculs i posa el dit a la llaga dels que van fer pitjor la seva feina i ho seguiran fent. No pretén ser cap eina analitzadora dels lletraferits tontos i mig astròlegs de sempre, que només encerten les evidències; per això només cal llegir les editorials de qualsevol diari i les recomanacions dels seus directors o opinadors i allò que passa després. La gent de poltrona, elit i multimèdia deixa el seu discurs i el personal manipulable del carrer, sense veu i amb dret a posar una papereta de tant en tant, fa i diu una cosa i es pot manifestar més endavant com li sembla, d'una manera oculta i sense donar explicacions a ningú. Llegir els anàlisis dels parladors i pensar on han anat a parar els vots de tal i de pasqual és llegir pàgines en blanc. Això és fer càlculs cabalístics, no es pot analitzar amb tanta facilitat.

Carodlingcionari Puigcercadèmic

Acebesefàlia: Malformació cerebral consistent en una disminució preocupant del cervell d'un polític catòlic d'extrema dreta, espasa de Toledo i muralla d'Àvila, fins arribar a ser tan petit com una ceba mil·limètrica, provocant una malaltia psicòpata al malalt que li fa negar les evidències.

Bertransversal: Dit del polític galtut, submarinista, amb pinta de ser un renegat de l'Opus Dei de Sant Cugat del Vallès i rodalies, segurament amb parents per aquella zona, més elegant i mudat que un convergent, aficionat a fer teulades d'urielita i que va en una direcció donada i calculada.

Carodlingi -íngia: Relatiu o pertanyent a la dinastia extingida de Carodmany el manyo, membre de la dinastia carodlíngia.

Duranlita: Nom comercial amb el qual és conegut el fibrociment durador de les empreses Josep Antoni d'Alcampell i Lleida. És un tipus de material llis, calb i brillant

utilitzat per a fer teulades, que duren i duren, als ministeris de Madrid.

Espanyandú: Moixó de l'ordre dels espanyiformes, de la família dels espanyoleids (Spanea invasoreana), amb banyes, peülles, de color roig i groc. Considerat una plaga invasora, promiscua i molt perillosa.

Fragallec -ega: Gallec que vota als terratinents, cacics i dinosaures que fan top-less nuclear del Partit Popular de Galícia.

Refrenarèndum: Votació que fa el poble per refrenar i reprimir les passions d'una reforma estatutària o constitucional, proposada pel cos legislatiu o pel cap d'estat, prèviament retallada adequadament.

Herrerata: Errada per excés d'hacs (hatxís, hippye, happy, etc...) i erres (reciclar, reduir, reutilitzar...), comesa per un ciclista i polític jove amb cara de bona persona, en presentar-se per un partit on els seus dirigents haurien de ser expulsats d'aquesta força política, afiliar-se al PSC i treballar a "Els Matins" de Josep Cuní, a la Caixa de Catalunya de Narcís Serra o fer de minyona del visionari i dissenyador de pistes d'aterratge sobre el mar, Jordi Psoergatal.

Inriciativa: Iniciativa ecosocialista tan ridícula, grotesca, extravagant, estúpida i pretensiosa, que fa riure o plorar i, per a més inri, és un afront, una burla, una ofensa i un escarn enfront l'electorat.

Jercsuïta: Jove militant de les joventuts d'ERC que s'ha fet temporalment jesuïta per a créixer espiritualment i no coincidir amb Carod, Puigcercós, Carretero, Bertran i López Bofill fins que els facin fora.

Kleenexistència: Qualitat poc ecosocialista, però emprada per ecosocialistes i gent de tota mena, que consisteix en plorar i plorar, netejant-se les llàgrimes amb mocadors de paper, per haver fet uns resultats penosos a unes eleccions locals, autonòmiques o estatals.

Lopesbofill-lia: Amor sobtat i sensual, amb "ll" i "l" geminades, que abans era odi, d'un polític xarnego per professors de dret constitucional molt fashions, escriptors i articulistes galtuts que escriuen coses molt cultes a l'"Avui", que han estat uns bons fills de papà, envoltats sempre per la tempesta de ghetto xarnega i espanyola de Badalona i que tenen el defecte de dur el molest cognom, també xarnego, poc català i molt castellà, del qual reneguen quan cal, López.

Montillositrat: Monstruositat com una muntanya, comesa amb la llengua catalana per part d'un home poc brillant, avorrit, gris, àdhuc i nogensmenys català.

Nadalai-lama: Títol guanyat, amb o sense dolors populars i sirerils, per la cap espiritual sense cervell dels nens i nenes guapos i pijos de la Barcelona més castellana i votant fatxa del PP que es pugui trobar a aquella ciutat.

Obamanyoli: Pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre, ametlles, llet de cabra kenyana sacrificada al Déu de la collita electoral i sucs de coco de Honolulu banyada amb xocolata cuïta blanca i negra, que es tradicional menjar quan hi ha unes eleccions generals o un referèndum a Europa, als Estats Units i també a Kenya quan es vota i no hi ha matances generalitzades de persones, gent o éssers humans amb dret a vot i mossegada d'obamanyoli.

Puigcercar: Cercar un puig o un turó, d'una manera literal, un polític tufat de la Catalunya profunda, per apedregar i anorrear des de les alçades al líder del seu partit i principal rival i fer-se amb el control de tot l'aparell ideològic de la seva formació política per acabar sent ell l'apedregat i anorreat en un futur.

Quantdidatura: Quantitat salvatge de noms de candidats inscrits per a ser escollits senadors, apuntats a un paper de color sèpia i que pot fer confondre a bona part de l'electorat a l'hora d'escollir i marcar amb una X el seu representat predilecte.

Raxoiler: Menestral gallec renegat, de veu tova, mà parkinsoniana, barba amb canes, ulleres, pedòfil aficionat a les nenes impúbères que voten al PP, que no parla ni vol parlar la seva llengua materna i que fa rajoles amb dibuixos pornogràfics. Per aquest motiu s'escriu amb "x" i s'afegeix la "i" intercalada, fàl·lica i copulativa.

Sapastre -a: Persona sapastre, malfeinera i bambinocefàlica amb qui hom no pot

comptar per prometre sempre allò que no complirà.

Tribunànim: Dit d'allò que ha de semblar plenament compartit unànimement per tots els membres d'un grup, votant tothom, i que ha estat decidit des d'una tribuna o lloc elevat, amb amplitud i dictatorialment, per un sol individu, des d'on aquest i altres persones amb menys poder de decisió parlen sovint en una assemblea.

Urnitòleg: Zoòleg dedicat a l'estudi de les urnes i dels moixons que les envolten fent recerca de vots.

Vidalquadrernari -ària: Sistema o període de l'escala cronostatigràfica o geocronològica descoberta per Alejo Vidal-Esquadras, per sobre del vidalquaternari, amb el qual forma l'era o eratema anomenada aznarzoic.

Warcelonisme: Moviment friqui que consisteix en venerar la història sagrada, èpica, mitològica i micològica de la Guerra Civil Catalana Galàctica tipus Star Wars de la Plaça de Sant Jaume de Barcelona entre els conwargents d'Odi Mas Kenobi i Duran Vader i els warsquerranosos de Josep-Luke Carod-Esquerrawalker i el pelut, arrogant i orangutànid Pu-Xewbaccós.

Xacomplexar: Agafar un complex embarassós i gran com un ministeri d'habitatge per tenir dents de mula, portar ulleres de cul de got, ser lleig o lletja, parlar com un tòtil o una tòtila, treballar sempre per endolls i ser tonto del cul, i perdonar la repugnància redundant.

Zaplanatesimal: Cos i cara infinitesimal que li queda a un polític corrupte, fomentador de l'odi entre comunitats, de pell brillant, fosca, com si tingués quelcom dolent al fetge i lleig com un pecat, quan ha de dimitir.

Anticlericlorismeccionari Diarrebosaredèmic

Tita Cervesa, al centre de la imatge, al Carreró de les Bruixes de Flix amb altres assistents a l'acte de presentació del diccionari enciclopèdic "Anticlericlorismeccionari Diarrebosaredèmic". Curiosament i com es veu a la fotografia, hi havia alguns patriotes argentins amb la bandera del seu país, en forma de banda diplomàtica, en honor a Messi i als tres gols aconseguits ahir contra l'Atlético de Madrid.

L'Associació Catalana de Minories Socials Selectes per un Concepte o Altre, presidida per Tita Cervesa, ha presentat avui dimecres dia 7 de gener, a les nou del matí i al Carreró de les Bruixes de Flix, protegint-se del mal oratge, el diccionari enciclopèdic "Anticlericlorismeccionari Diarrebosaredèmic", on trobem milions de mots, molts d'ells selectes com la mateixa Tita. Com eren quatre al carreró, els endogàmics de sempre i de l'elit política, econòmica, social, intel·lectual i caricaturitzable per un dibuixant d'"El Jueves" a qui li envien fotos de gent que no coneix i que ha de dibuixar, no han estat molt apretats.

Al mateix petit, misteriós i fosc indret i per celebrar l'edició d'aquesta enciclopèdia, s'han menjat en un pisolabis unes patates i unes pastes i s'han begut unes llaunes de cervesa i uns gots de plàstic amb cava. Per finalitzar l'acte i en honor de les bruixes socarrades que van donar fa tants anys nom a aquell carreró, s'ha cremat rom i s'ha fet un petit aquelarre simbòlic.

Alguns mots de l'"Anticlericlorismeccionari Diarrebosaredèmic"

Anticlericlorisme: Designació de diverses actituds, tendències o idees que comprenen una oposició ferma, valenta, abocada al fracàs i per això rarament posades en manifest i deixada de banda i per sempre a alguns pobles submisos, contra la púrria formada per els capellans i el clor i el poder local que sostenen i han sostingut aquests membres de l'església units amb els industrials electrolítics estrangers o arribats de ciutat i els polítics de dretes locals muntant sometents amb

industrials alemanys, carlins, cacics, guàrdies civils i falangistes de foto en tonalitats sèpia amb mostatxo, boina, mala bava, garrot, trabuc i fusell repressor d'obriers i pagesos pobres.

Bruniversitari -ària: Persona que està estudiant o ho fa veure o fa amistats d'una forma més oral de l'acostumada en una institució docent indecent inspirada en els mètodes pedagògics de la lluitadora social d'extrema esquerra Carla Bruni, integrada per diferents centres barretaires on les noies i nois amb ganes de trepar dalt de tot, sovint molt guapes i guapos, amb cossos esculturals i sense neurones al cap, però amb aires de primera dama de la república francesa o de la reialesa borbònica espanyola, aprenen estudis superiors i aproven els sexamens de genolls.

Cartalèpsia: Trastorn nerviós dels escriptors i poetes que, per romanticisme, escriuen milers de cartes als parents i amics i molts llibres amb una ploma estilogràfica clàssica, amb un bolígraf molt car o amb un llapis mossegat i mai no fan servir un teclat per convicció, acompanyat de tot un seguit de moviments espontanis amb un manteniment de positures imposades, que es presenta sobretot en alguns literats esquizofrènics i histèrics.

Diarrebosar: Aprofitant alguna cagarrinada crònica o d'un dia en concret, de deposicions desafortunadament aquoses, cobrint amb una capa de femta de consistència fluida o líquida, quelcom que necessiti cobrir-se de merda.

Esriptogàmia: Matrimoni o unió entre dos o més escriptors que pateixen una cartalèpsia (veure accepció d'aquest mateix diccionari), necessària per motius literaris de tota mena, com no tenir algú que llegeixi els seus escrits o la manca de paper on escriure i que desdobra les seues personalitats de tal manera que arriben a pensar que són ells els fulls, llibretes o els llibres on han de deixar les obres que els faran immortals començant a escriure paraules i històries sobre si mateixos o sobre els companys d'unió matrimonial literària quedant, finalment, i per tota la vida, amb el cos envoltat d'una camisa de força a un frenopàtic, amb tota la pell tatuada de gargots il·legibles escrits per els escriptors que han escollit com companys de llit i de lectura.

Fotricicle: Aparell follocípede amb tota classe d'estris marranos que, amb la força dels pedals, les extremitats vibradores i les parts baixes mes foradades i humides del cos, és emprat al mateix temps per tres persones de qualsevol sexe i de vida promiscua i adúltera per satisfer llur plaer més sexual, eròtic, pornogràfic i lasciu.

Germènic -a: Germànic ple de microbis de la pesta negra, de la pesta porcina o d'idees una mica rares i extremistes que cal posar en quarantena eterna com un germen perillós i intractable.

Hortgasme: Culminació o clímax de l'excitació sexual que es té amb la parenta o parent a l'hort, en el cas de tenir parella o trobar-la a aquell tros de terra i aprofitar l'avinentesa, o amb la solitud més patètica, entre les verdures, hortalisses i arbres fruiters a aquell indret paradisiac de plantes conreades acuradament.

Iaionització: Procés de ruptura dels enllaços electrònics en els àtoms primigenis i més vells que van protagonitzar com uns herois el gran pet universal anomenat Big-Bang; aquelles partícules més iaies i atrocinades de totes, d'edat molt avançada, que no poden, de tants anys que tenen, ni aguantar cap pet o llufa universal més, ni cap enllaç químic, elèctric, nuclear o gravitatori, patint aquests trencaments inevitables.

Jahvehlihnah: També anomenada Cigala de Jahveh. En els Jocs Atlètics Jueus i Gentils Escèptics i Ateus, organitzats per la Secta Heterodoxa Atea Incircumcisa d'individus Lliures Jueus i Gentils, instrument de forma cilíndrica, llarg, rabassut, una mica tort, amb rugositats i venes dibuixades, acabat en una punta circumcidada en forma de gland masculí, destinat a ésser llançat amb la mà pels atletes. És l'equivalent de la prova del llançament de javelina d'uns típics jocs d'atletisme.

Kiwissenc -a: Modalitat del català-eivissenc que parlen els aborígens maoris catalanòfils i eivissenòfils de Nova Zelanda.

Liturgista: Suposat teòleg especialista en vi i pa sagrats; un veritable i

impresentable personatge golafre, voraç i addicte al pa sant i alhora un alcohòlic i borratxo inclinat al vi de missa que s'empassa moltes hòsties consagrades i molts litres de vi de qualsevol sagristia per vici amb l'excusa que estudia la litúrgia eclesiàstica.

Mamofacturer -a: Industrial, operari o degenerat bavós d'aquells que miren sempre la pitrera de les dones i els agrada allargar la mà i tocar-la amb delit i perversió plàstica i després, dissimulant, comencen a córrer davant de la policia. Treballen en el món dels implants de silicona als pits de les vedettes, actrius, presentadores de televisió o dones amb manies absurdes. També són anomenats així aquells que es passen pel metro de Barcelona o de qualsevol línia subterrània ferroviària del món en horari ple a vessar de dones operades amb aquests implants.

Nyicrinyoli: Carquinyoli de pasta seca, que, degut a la crisi econòmica mundial i a la mala qualitat manufacturada del material alimentari com la farina, els ous, el sucre i les ametlles, amb que ha estat elaborat, és una pasteta escarransida i escanyolida que pot causar mal si és ingerit per via gastronòmica, si s'arriba a aquest extrem tan poc delitós.

Omplissibilitat: Possibilitat, propietat, caràcter, estat o condició omplible de fer ocupar un forat per a fer curull de coses algun espai buit fins a un límit determinat.

Pobrebilitat: Concepte matemàtic probabilístic en estat penós pur que permet d'una manera ben precària expressar quantitativament el caràcter aleatori d'un esdeveniment feliç o fenomen afortunat que hom creu que, segurament, no pot succeir vista la inèrcia vital de la qualitat històrica i pobra de les probabilitats matemàtiques anteriors i que sempre puja al nivell zero.

Quistellanisme: Element polític o lingüístic del castellà imperial i inculte que s'esdevé un quist tan gran com un forat negre i genocida que es desenvolupa en forma d'atacs conta tot allò que no sigui emprar aquesta llengua i el seu desastrós sistema d'imposar aquesta cultura tan utilitzada a la força a tants llocs on altres cultures han desaparegut

Renfemèride: Registre enciclopèdic del dia a dia dels esdeveniments catastròfics notables de l'empresa de desastres ferroviaris colossals espanyols Renfe.

Sabatèl·lit: Satèl·lit que sembla una sabata i que es dirigeix, vola o gira prop d'una persona, especialment un president nord-americà o qualsevol polític desastrós, satèl·lit natural en forma de sabata o satèl·lit artificial dissenyat amb tota la modernor del món i també en forma de sabata.

Tourografia: Control antidopatge basat en microxips analitzadors de tota classe de substàncies prohibides en orina i sang testicular de qualsevol persona sospitosa de prendre porqueries per aconseguir trofeus i medalles. Emprat per primer cop en el Tour de França l'any 2008, consisteix en una radiografia de les vies urinàries de cadascun dels ciclistes participants en aquesta prova mitjançant la injecció d'un radiòxid molt petit directament a través de la uretra o bé en una vena que dona uns resultats prou satisfactoris posant en perill la continuïtat d'aquest esdeveniment esportiu anual per la gran quantitat de positius resultants que ronden el 99%.

Unicefalitis: Malaltia inflammatòria del cervell dels voluntaris fills de papa i rics del cagar que fan costat a la paternalista i inoperant UNICEF o a altres ONGs més fashion tipus Coronel Tapiocca, causada per un virus o per una reacció de falsa hipersensibilitat.

Viudoconferència: Telereunió depravada basada en el xat d'un missatger electrònic en la qual els participants, normalment dos adults vidus, situats en llocs geogràficament distanciat, es veuen i s'escolten mitjançant unes senyals d'àudio i vídeo de qualitat molt pobra i s'arriben a mostrar les parts indecoroses dels cos, com els pits amb els mugrons molt empitonats i magrejats, en general de les dones, i el pubis ben enfocat per la webcam amb l'aparell reproductor excitat, generalment homes i dones, mentre s'escriuen marranades plenes de faltes ortogràfiques, es fan tocaments masturbatoris i es posen catxondos.

Wolfacte: Sentit olfactiu evolucionat del llop que habita països de parla anglosaxona que permet de detectar la presència de substàncies volàtils en el medi ambient, especialment, menjar ràpid ric en colesterol i altres porqueries d'aquella cultura tan fastigosa.

Xaimeneia: Dit el cul del xai malalt de gasos quan treu fum degut a l'activitat exageradament metàlica dels pets i llufes dels conductes intestinals que surten a l'exterior en massa, com si fos un gran estellador de gas.

Zapingmentar: Acció de canviar ràpidament l'acció de pintar amb un pigment una superfície determinada o la superfície que es vol colorejar o totes dues coses alhora amb l'ajut d'un aparell de comandament a distància inventat per l'artista expert en pintar sostres del món Miquel Barceló.

Follambulismeccionari Conydulaciòdèmic

L'ONG catalana *SOS Caixiquisme*, presidida per la monja teresiana, stripper a temps i hàbits parcials, aficionada als tatuatges i enganxines en forma de cor, a les coques de Sant Joan i als cogombres africans, la coneguda Sor Gervàsia Sarrià, societat solidària quan li sembla, agrupació transversal que no s'està d'autoproclamar-se com una institució curulla de personatges hipòcrites, malparits i amb afany de lucre, però amb certes preocupacions que cal mesurar quan la ràbia s'ha esvaït, com ha de ser sempre, poc amiga d'individus com els senyors George Bushol i Massís Gerra, dos caixics de campionat que caldria aturar, jubilar per sempre i engegar a fer treballs voluntaris guarint pacients afectats per la Síndrome de la Tourette, m'ha encomanat enllestir el "*Follambulismeccionari Conydulaciòdèmic*", diccionari dedicat a les pubilles Marta Follusola i Conyxa Villalba, ensumadores i dansarines del ventre oficials dels caixics abans esmentats.

Aquesta obra és un cant al no res més buit i mancat de qualsevol essència tangible. No vol doncs cercar ni cantar les quaranta a ningú, perquè si es canta quelcom a qualsevol cosa, ésser, individu o conjunt homial de valor zero, aquest objecte, ens, hom individual o grup ahomiat inexistent, conjuntat i anomenat a la cançó anorreadora de coses i éssers anorreats *per se*, però invisible o invisibles, no és realment quelcom o és el no res de la Física universal i humana o qualsevulla substància d'una importància balmada i zerostàtica.

Sor Gervàsia Sarrià, presidenta de SOS Caixiquisme

Follambulismeccionari Conydulaciòdèmic

Astraconauta: Astronauta perfumat, molt presumit i efeminat que viatja a l'espai envoltant el traju espacial amb un abric de vellut de llana o de pèl de cabra molt llarg de marca Dolce and Gabardana.

Bestsellexcessiu -iva: Merda de llibre, novel·la, conte, assaig o d'altres atemptats literaris, que semblen escrits per blocaires merdosos com ara jo, que excedeixen o ultrapassen les vendes confiades, o sigui, les compres esperades dels parents, amics i comentaristes dels blogs o blocs, que tampoc no l'han de llegir i que. a més a més de ser una merda, també excedeixen o ultrapassen el respecte degut a la literatura clàssica, formal, normal o discreta. Si fas un blog o bloc, per què escrivs llibres? i si escrivs llibres, per què fas un blog o bloc? La majoria dels blogs o blocs són una merda, els llibres no ho haurien de ser.

Conydulació: Moviment de vaivé de la part baixa d'una ballarina de la dansa del ventre quan balla sola o quan ho fa a sobre del seu company de ball orgàsmic.

Dadanyoli: Intent artístic dadaïsta de fer una pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre i ametlles, ingredients que són mesclats sense cap ordre conceptual agafant

cada component aleatòriament amb els ulls tancats i amb uns guants de làtex foradats per les puntes, fent-los coincidir dins d'una bossa de plàstic en un ordre caòtic, remenant-ho tot després, resultant un nyap de substància en la majoria dels casos, que no arriba a ser menjada ni exposada en els pitjors museus d'art dadà.

Estelmatozoide: Cometa o estel celeste allargat i molt rar de l'espai, format per un cap, en forma de gland molt gran de penis enorme, valgui la quasi redundància de quasi tota aquesta enormitat de coses redundants, cap o gland on hi ha el nucli amb el principal material estel·lar que el compon, com ara l'hidrogen, l'heli i d'altres elements que es calen foc a poc a poc, acompanyat d'un llarg flagel o cua, que generalment descriu una òrbita d'una gran excentricitat que acaba la seua vida a un gran nucli de matèria estel·lar supernovàrica, amb la qual es fusiona i crea nous estels o supernovaris semblants.

Follambulisme: Número de circ o de varietats on dos artistes o més actuen sobre una corda o un filferro tens o fluix, mentre copulen o fan una orgia amb penetracions i sexe oral de tota mena.

Griporcllenc -enca: Natural de Griporcllet, municipi del Griporcllenc Porcidental. Possible pàtria originària del virus de la grip porcina catalana.

Herbaflordita: Planta més rara que Michael Jackson, que presenta herbaflorditisme, amb òrgans sexuals masculins i femenins i alhora assembla una herba angiosperma sense teixits llenyosos i una flor fanerògama amb estams, pistils, pètals i sèpals de tots els colors de l'Arc de Sant Martí.

Introinvertit -ida: Sodomita desconfiat que tendeix a sodomitzar-se ell mateix amb cogombres adquirits al supermercat o de collita pròpia o amb vibradors d'última degeneració, rebutjant de lliurar el seu cul a d'altres sodomites més oberts.

Judoglífic: Posició molt complicada i ideogràfica que es pot arribar a donar practicant el judo i que resulta com una endevinalla per la dificultat d'esbrinar de qui es cada extremitat, tronc, cap, cul o d'altres membres que s'han acabat posicionant i enganxant d'una manera esgarrifosa i gairebé pornogràfica.

Koolandegàmia: Regla social de les discoteques afroamericanes de música disco, rhythm and blues, soul i funk de Nova Jersey que estableix l'obligació de contractar només parents dels membres del grup Kool and The Gang per les actuacions especials.

Llòbrecdance: Ball d'origen cegoafroamericà, popularitzat per Ray Charles, després d'estar-se a un calabós fosc i tenebrós de Memphis quan va ser detingut en un bar de mala nota on només tocava el piano; sense fer res pecaminós i sense el seu mànager, que véu a saber on s'estava, tot angoixat esperant que aquest pagués la fiança. De ritme sincopat i pocs moviments, lligat a la música jazz, consisteix a moure el cap endarrere i endavant i lateralment. com si estiguessis a un gronxador i tinguessis epilèpsia alhora.

Mamelladregam: Conjunt o banda de dones lladres molt mamelludes especialistes en robar mamelles de plàstic, apilades en un grans muntanyes en forma de mamelles gegants i emmagatzemades per a ser venudes als pajillersos del Japó.

Nyerrastènia: Malaltia nerviosa congènita i incestuosa dels membres del bàndol de la noblesa catalana dels Nyerros, d'entre finals del segle XVI i principis del XVII, caracteritzada pel cansament físic i psíquic, per la incapacitat d'esforç i atenció i àdhuc per una certa irritabilitat que comportava negociar, tractar, ensumar, fuetejar o tenir relacions sexuals heterosexuals, homosexuals, pedòfiles o zoofíliques i a contrari amb la plebs no gens atractiva i els seus animals de granja per aconseguir favors bèl·lics, de capa i espasa i de tota mena i dar pel cul al bàndol dels Cadells.

Oucougènesi: Producció o desenvolupament d'una sensació de coïssor tissular als testicles i als genitals masculins en general, per culpa d'una pruija o picor intensa, que ens obliga als homes a rascar-nos els ous i part del penis amb una dèria vehement, mal educada i poc higiènica.

Putiarcat: En una societat molt promiscua, dit del fort poder ostentat per les

madams i les putes de les whisqueries i clubs de carretera.

Quaresmàtic: Dit del cristià que, durant el període de quaranta dies que, en el cicle de l'any litúrgic cristià que precedeix la festa de Pasqua, pateix un fort sentiment carismàtic, poc carnal i gens libidinós que el condueix a la inspiració divina, sense emprar les coaccions, incentius materials i impulsos de la vida moderna, transformant-se el seu cos i la seua ànima en un ésser virtuós que acabarà passejant-se pels carrers de qualsevol localitat, els dies finals de la quarantena carismàtica, descalç, fuetejant la seua esquena amb un estri mortificador i, rematant zenitalment la quaresma, amb un cucurutxo gegant i invertit adornant religiosament el seu cap pecador.

Rancidència: Edifici on conviuen habitualment persones ràncies, avars i garrepes. sota la reglamentació comuna de viure en pitjors condicions que a la pitjor de les presons turques, amb les principals normes de fer poques despeses, menjar només pa i veure aigua de l'aixeta.

Suainconscient: Segons la suacoanàlisi, terme amb què hom designa a la part de l'estructura psicosomàtica i una mica porca de la persona que transpira molt i no fa res per evitar-ho, que fa massa pudor per aquest motiu i no ho sap per tenir un fort ego negador de la realitat o per tenir molta por a l'aigua i al sabó, també dit personalitat de forta suainconsciència, que es distingeix del conscient de la gent que sap que sua i la seua suor li fa pudor pel fet que aquests saben i coneixen les seues transpiracions i les seues pudors i no són objecte d'una autorepressió permanent. procurant tractar aquest problema amb més higiene personal.

Troncsexual: Dit del tronc resultant de la tala indiscriminada dels boscos, nascut mascle o femella, especialment poc content amb la seua identitat sexual després de ser tallat per un llenyataire antiecologista, deixant-li una branca que fa d'apèndix sexual masculí o un forat que fa de vagina femenina, canviant després aquest tronc l'apèndix masculí per un forat femení o el forat femení per un apèndix masculí.

Univertebraç -ada: Dit del conjunt. món o univers espacial extraterrestre de conte en forma de braç de gitano, format alhora en forma de vèrtebres de pasta tova amb nata, xocolata i cabell d'àngel.

Versxamel: Vers curt o haiku japonès escrit per un poeta curtet amb salsa feta a base de mantega o llard, llet i farina al voltant del plat on es serveix un rotlle de sushi.

Worldjaula: Dona una mica marrana, molt fumadora i de moral distreta que només es relaciona amb persones del món anglosexual.

Xatiriasi: Exageració morbosa de l'impuls sexual en el sexe masculí d'un sàtir que xateja amb l'ajuda tècnica de la webcam i el micròfon amb noies maques, libidinoses, amb poca roba i fent coses molt apegaloses davant de la pantalla.

Zenitoplasta: Ésser molest i enfadós celestial, quelcom com un àngel dimonial, que enutja fins el suplici etern a qualsevol observador mortal que no pot fer res per a treure's de sobre aquest plom de torracollons que, volant amb les ales o via satèl·lit, des d'un punt zenital de l'hemisferi celeste situat sobre hom que és innocent de culpa, amb la vertical astronòmica del lloc geogràfic d'aquesta persona torturada, no para de posar el dit a la llaga i de tocar els ous amb tota la impunitat del món.

Avorriccionari Enciclopèdic de Tantost. Nova terminologia tantostiana

El Gran Avorriccionari Enciclopèdic de la Llengua Tantostiana ha estat actualitzat amb la nova terminologia que ha suposat l'acceptació de milers de nous mots enriquidors amb una feina acurada i desinteressada dels professors de la Irreal Acadèmia de la Llengua Tantostiana, l'Institut d'Estudis Tantostians, l'Institut Ramon Tantostull i Tantòstium Cultural. Tots sabem que els diccionaris cal actualitzar-los molt sovint i és per això que molts erudits viatgen pel món de l'etimologia lingüística popular cercant aquella paraula que pot desaparèixer i fer que no quedi com un

tesor perdut i inabastable.

Alguns exemples de neologismes acceptats al Gran Avorriccionari Enciclopèdic de la Llengua Tantostiana

Aporcament: Zona, recinte o establiment destinat a deixar-hi porcs.

Bastiesa: Barrabassada pròpia de Jordi Basté.

Corconyoli: Pasta seca elaborada amb farina, ous, sucre i corcs.

Dormenja: Nom de cada dia de la setmana dels ganduls que no fan absolutament res.

Ebrolució: Procés segons el qual alguns rius s'han originat per a ser fets anorrear.

Fritzthula: Fístula anal germànica.

Gegrant: Gegant encara més gran.

Hipopútam: Mamífer o mamífera del subordre dels putiformes i de la família dels prosthitutàmids (*Prosthitutamus bolsibius*). Habita a les carreteres i als clubs on venen barrets i whisky.

Israholià -ana: Seguidor extremista de Pilar Israhola i de la política de bombes de l'estat d'Israel.

Julivèrtebra: Fong de la família de les poquigènies (*Poquigienicum porcorum*), que creix a la columna vertebral dels humans en situacions de poca salubritat o falta d'higiene corporal.

Kafkanyoli: Pasta seca típica txeca que pot produir angoixa, desorientació i metamorfosis espontànies.

Lleigdatà -ana: Natural de Lleida mancat de bellesa.

Mortrimoni: Matrimoni en fase de descomposició.

Ningucràcia: Doctrina que permet la llibertat total i que no governi ni l'anarquisme.

Obesavi -àvia: Pare obès o mare obesa de l'avi o de l'àvia.

Perdofília: Afició exagerada a les derrotes i a demanar perdó.

Quarkinyoli: Pasta seca subatòmica elaborada amb les partícules fonamentals de la matèria.

Rucmanès -esa: Dit del romanès sense cap malícia, que no es malfia de res, que tot ho troba bé, que es deixa portar dòcilment per altri.

Senglarisme: Expedició excursionista que consisteix a recórrer els senders dels porcs senglars.

Triquihipnosi: Malaltia contagiada per hipnotitzadors porcs, tosinos i marranos.

Unglimàtum: Ungla bruta del matxaca poc higiènic, cambrer porc de bar o xiringuito poc recomanable o altres personatges, que demana un ultimàtum per a ser netejada.

Vaterjar: Administrar el sagrament del baptisme a un lavabo.

Wagneriosclerosi: Engruiximent, enduriment i oclusió temporal o crònica del timpà després d'escoltar una òpera de Wagner.

Ximpanzé: Ximpanzé miniaturitzat en forma de micoxip electrobològic. El cervell del ximpanzé està connectat a un xip electrònic i tot el conjunt va convenientment encapsulat.

Zoolter -a: Que conviu amistançat amb un animal sense estar-hi casat.

Neologismes i definicions sorgits de paraules i definicions modificades del **Gran Diccionari de la Llengua Catalana**.

Josep Sánchez, flixanco, membre del 22ème Bataillon de Chasseurs Alpins francès i presoner de guerra del Tercer Reich a Doullens, França (1940)

Portada de la "Liste officielle n° 50 des prisonniers de guerre français: d'après les renseignements fournis par l'autorité militaire allemande"

Josep Sánchez a la "Liste officielle n° 50 des prisonniers de guerre français: d'après les renseignements fournis par l'autorité militaire allemande"

Navegant per la xarxa, cercant dades flixanques, n'he trobat una que considero molt interessant. Al portal francès "*Gallica, bibliothèque numérique de la Bibliothèque nationale de France*" hi tenim els diferents butlletins de guerra de la França ocupada amb la "*Liste officielle des prisonniers de guerre français: d'après les renseignements fournis par l'autorité militaire allemande*" i, al número 50, del 9 de desembre de 1940, ens trobem al flixanco Josep Sánchez, nascut a Flix del 6 de maig de 1918, soldat o oficial de 2ª classe del 22ème Bataillon de Chasseurs Alpins (abreviat B.C.A. al document), presoner de guerra al Frontstalag 172, un camp de presoners militars enemics del Reich alemany, que, fins aquell mateix 1940, va estar ubicat, amb la xifra 172, a Doullens, França, per a després passar a ser anomenat el d'Amiens amb aquesta numeració l'any 1941.

Flix a les memòries de Roger de Rabutin, Comte de Bussy (1618-1693)

Roger de Rabutin, comte de Bussy (1618-1693), és un dels il·lustres personatges que esmenta Flix en les seues memòries, i ho fa amb coneixement de causa, perquè va estar-se per aquí fent la Guerra dels Segadors. Rabutin o Bussy-Rabutin és molt conegut també per ser cosí de l'escriptora Marie de Rabutin-Chantal, Madame de Sévigné (1626-1696) i per algun enrenou que va tenir amb la resta de la noblesa per escriure "*Histoire amoureuse des Gaules*" (1660), que el va dur a la presó una bona temporada, un llibre referent a França i al sexe i a les relacions amoroses de la seua cosina amb el Príncep Lluís II de Borbó-Condé, "*Le Grand Condé*" (1621-1686), un altre visitant de renom de la vila de Flix.

Una de les pàgines de "*Les memoires de messire Roger de Rabutin, comte de Bussy*" de Roger de Rabutin-Bussy on s'esmenta Flix

No és l'únic cas on Flix, Guerra dels Segadors, Borbons, nobles francesos, biografies i adulteris acaben convergint en un escrit històric, n'hi ha algun més que esmentarem aviat, però es ben curiós que darrere d'aquests conflictes polítics i bèl·lics hi hagi temps per conrear l'amor frugal, cortesa i de palau, amb la companyia de flors, perfums, música, balls de saló, pintures de qualitat i amants de categoria molt rellevant.

Mapes de capitànies generals que dividien Flix i d'altres pobles, manllevaven les Terres de l'Ebre i ens feien més petits als catalans

Com una coneguda postal nadalenca que feia més petita Catalunya, agafant igualment un bon tros de les Terres de l'Ebre i fent-les valencianes, hi ha antics mapes militars que dividien Catalunya, com les capitànies generals que representaven, i feien orxateres les mateixes terres ebrenques per motius militars, com a l'esmentada i famosa postal.

Capitanies Generals de València i Catalunya a finals del segle XIX. "Mapa itinerario del Distrito Militar de Valencia" (1883) i "Mapa itinerario del Distrito Militar de Cataluña" (1884). BDH-BNE

Segons la frontera del mapa, que la limita l'Ebre ("*Limites de CAPIT^a GRAL.*"), el municipi de Flix, per exemple, legalment i matemàtica, almenys matemàticament, pertanyia a les dues capitanies, però els militars espanyols per entendre les matemàtiques, en tant que militars i espanyols, no...

Se suposa que les fronteres entre les capitanies no separaven la totalitat del municipi, però, com es veu explicat als papers: "*Limites de CAPIT^a GRAL.*", aquests plànols semblen deixar alguns pobles amb els seus termes dividits entre dues capitanies generals agafant l'Ebre de frontera, cosa que, si fos així, deixaria també, administrativament parlant, uns *quintos* o soldats de les mateixes localitats dividides, uns a les ordres de la Capitanía General de València, d'haver nascut a la riba dreta o, més o menys, riba sud, i uns altres a la de Catalunya, d'haver-ho fet a la riba esquerra o, més o menys, riba nord de l'Ebre, esdevenint aquestes línies separadores uns petits murs de Berlín militars entre capitanies generals, obligant a uns ebrencs a servir les ordres de segons quins ases ensabrats amb el cervell aigualit, amb poques o cap neurona, castellà o d'allí d'allà de l'Espanya profunda i *puertohurraca*, però mai prou com nosaltres, ni molt o gens catalans.

Segells pro-refugiats de la guerra civil del Consell Municipal de Flix en subhasta

Segells pro-refugiats de la guerra civil del Consell Municipal de Flix. Casa de subhastes Soler i Llach de Barcelona

No sé si han estat venuts, suposo que encara hi ha un marge d'uns dies, però aquests segells pro-refugiats de la guerra civil, d'un valor original de cinc cèntims, que són subhastats fins el dia 16 de desembre de 2009 a la casa Soler i Llach de Barcelona i que tenien un preu mínim de sortida de 150 euros, avui mateix estan disponibles per 295.

Són unes peces petites i rares i, potser per aquesta raresa, d'un valor que han avaluat molt alt els venedors.

El Gran Mestre d'escacs Georges Koltanowski juga vuit simultànies a cegues a Flix (1935)

"El Mundo Deportivo", 17 de novembre de 1935, pàgina 6

Fa molt de temps que ho tenia arxivat a l'ordinador, em vaig despitar de posar-ho

abans al bloc i ho enganxo avui amb retard. Si ahir parlava de novel·les que, amb un rudimentari programa informàtic, jugaven ficticiament als escacs, faig ara l'esment d'un esdeveniment real d'aquells que es donen en el món del tauler de les seixanta-quatre caselles i de les trenta-dues peces i que va tenir lloc a Flix l'any 1935.

Georges Koltanowski, escaquista, showman del tauler i personatge molt curiós

Igual que les novel·les del programa **Novel Chess 2.0**, que juguen a cegues, a Flix. el dia 15 de novembre de 1935, el **Gran Mestre belga Georges Koltanowski (1903-2000)**, personatge de vida i biografia molt curiosa, va ser convidat a jugar vuit partides amb vuit aficionats del poble amb la particularitat que aquest jugador internacional les havia de jugar amb els ulls clucs o sense mirar el tauler.

De les vuit partides en va guanyar set i en va perdre una. Cal afegir a la dificultat de jugar vuit simultànies alhora la de fer-ho Koltanowski, com ja hem explicat abans, amb els ulls tancats o d'esquena al tauler; vuit en total!! encara que hi ha i hi havia jugadors capacitats de jugar-ne més de vuit en aquestes condicions, com de ben segur el mateix Georges Koltanowski que era de fet un gran jugador que **se les va veure amb els més grans escaquistes d'aquells temps** i va tenir una activitat periodística i escaquista molt extensa més endavant.

Final de partida jugada i guanyada per Georges Koltanowski potser a Flix (?)

El flixanco victoriós va ser **Salvador Grau, un mite dels escacs a Flix**. De les vuit partides n'hi ha una enregistrada a la xarxa que sembla sospitosament ser una d'aquelles que va guanyar Koltanowski a un dels nostres jugadors locals. Quedarà el dubte, però, almenys, aquests moviments van ser fets a la província de Tarragona el mateix any, jugant a cegues contra vuit escaquistes i no seria d'estranyar que fos una d'aquelles partides flixanques.

La podeu trobar gravada i seguir-la **clicant aquí**

José, germà de Pedro Calderón de la Barca, a Flix: La mort és un malson i els malsons, malsons són

"Gracias a los trabajos de Felipe Picatoste¹ y de Emilio Cotarelo y Mori, el papel que hizo don Pedro Calderón en la guerra de Cataluña es bien conocido. El redescubrimiento por el señor Simón Díaz de un documento (visto, pero no publicado, por Picatoste) cambia poco nuestras impresiones de la carrera militar del poeta. Sin embargo se trata de una relación del mismo don Pedro, en forma de memorial impreso, dirigido a Felipe IV, en la cual resume tanto su carrera militar como la de su hermano menor, don Joseph..." **Edward Meryon Wilson**

Terrasses plenes de vida calderoniana, oníriques, urbanes i de bar de Flix, Festes Majors de 2008. Foto: J.A. Martínez

Avui li comentava a Albert Guiu a la Pizzeria Vincent, establiment del qual hem esmentat el seu transcendental nom patronímic tan vangoghí i, per tant, guiuà o guiuenc, que el germà de **Pedro Calderón de la Barca** va estar a Flix fent guerra i batalles i tenint malsons mortals o fent-los tenir als seus habitants i als seus defensors, al contrari del pensament que el seu germà ens feia saber quan deia que *"La vida es sueño y los sueños, sueños son"*.

"Cotarelo nos relata cómo en 13 de agosto de 1643 era sargento mayor del regimiento de la Guardia de su Magestad. Los Avisos de Pellicer del 29 de Septiembre del mismo año nos dicen que en «el suceso de Flix» tomó parte el tercio «del Señor Conde Duque, que gobierna su Sargento mayor Don Josef Calderón de la Barca. En todo lo que podemos averiguar la veracidad del memorial se confirma plenamente.

No creo que sean ociosos estos detalles de la vida del hermano menor de nuestro poeta. Don Joseph, además de su vida agitada y de su heroica muerte, era, según parece, el hermano predilecto de don Pedro; gracias a él se publicaron las dos primeras partes de las comedias calderonianas. Hasta es posible que en ciertas comedias en las que figuran galanes soldados haya reflejos de la vida y costumbres de este notable militar. El don Juan de No hay cosa como callar nos cuenta cómo:

*con el Duque de Lerma
a Italia pasé y a Flandes."*

"Un memorial perdido de don Pedro Calderón" Edward Meryon Wilson. Emmanuel College, Cambridge. Citat a Cervantes Virtual.

La gatera del temps

Gats, avui, 20 de novembre de 2009, passant el temps a L'Argentera

Avui, a dos quarts de set i a la Biblioteca Artur Bladé i Desumvila de Flix, s'ha presentat el llibre *"La gatera del Temps"* d'Albert Guiu, amb el reforç de dos dels seus amics, l'escriptor Andreu Carranza i el music **Ramir Guiu**, amb la lectura poètica d'algun dels poemes de *"L'himne d'aquest matí"* també escrit i rimat per Albert Guiu i amb la música d'un altre Guiu que farà parlar de Flix i dels flixancos; l'Atenes de la Ribera d'Ebre i ho dic així perquè ho és i els números canten, com canta la mitologia de iaïos, horts i futbol que ens endevina Carranza al llibre de Guiu; Albert, o la que podem trobar a *"La taverna del barquer"* de l'altre Guiu, Ramir, amb aquell petit instrument que no és una mandolina, però que sonaria igual amb aquest cantant amb les mans tocant les cordes d'aquest aparell avui absent.

Podem parlar de gateres i de gats, encara que he de confessar que **m'agraden més els rucs que no pas aquests petits felins, que sempre he trobat estranys, però no em desagraden del tot**, una gatera o un gat, pot ser un de nosaltres o pot ser el temps o la línia que el dibuixa i que Einstein la va descobrir estàtica alhora que dinàmica; tot és relatiu i tot és qualsevol cosa.

Una gatera, pot ser allò que volguessin i aquest forat un ull surrealista que ens representa si ho desitgem. El gat és la línia del temps que ens farà vells i, passant aquest felí per la gatera, que, recordem, és qualsevol de nosaltres si volem, passen els dies i, amb tantes passes i passades, es fa vella la gatera i ens fa vell a nosaltres el gat-temps que és la línia estàtica i dinàmica als ulls d'un tal Albert; doncs tot és relatiu i allò estàtic es fa dinàmic i a l'inrevés.

El gat, abans de passar, és el redundant passat; el gat quan passa per la gatera és el present i el gat quan ha passat per aquest forat és el futur. Tota la seqüència unida és el temps-gat estàtic d'Albert Einstein-Guiu, que després ens presenta dinàmicament el físic-escriptor Andreu Carranza i, per acabar, remata amb una història d'una taverna i un barquer, la veu del cantant quàntic i flixanco Ramir Guiu amb un petit instrument que sona molt bé, però que jo, que sóc relativament curtet; més ruc que gat, faig una mandolina quan no ho és.

Foto "caragirada": El pont de ferro de Flix

Foto original del pont de ferro de Flix (Observeu el número 13 del lateral del remolc)

Foto "caragirada" del pont de ferro de Flix (Observeu el número 13 del lateral del remolc).
Extret del Facebook de Lourdes Castellví Esteban

Acabo de veure a Facebook una de les famoses fotos del pont de ferro de Flix, que ja havia vist abans a **d'altres llocs de la xarxa**, però avui m'he fixat en un garn detall que no havia captat abans; la imatge està a l'inrevés, com si fos vista des d'un mirall i es que recordava haver-la vist des d'una altra banda, **com he comprovat després** i com m'ha donat la raó el número amb més malastrugança de tots: el 13, que a la foto correcta surt bé i a la incorrecta emmirallat i endinsat al país dels espills enrevessats i **carrollians**, on tot va com va, esventat i negativitzat.

Ara em pregunto el per què d'aquest gir o volta meàndrica fotogràfica ¿serà l'embuix que patim a Flix i que fa que tot acabi anant a l'inrevés, és només un misteri, una errada tipogràfica o quelcom no tan misteriós que tampoc no sabrem resoldre?

Fent proves secretes amb l'Stuka: Vol d'anada i tornada Tercer Reich-Flix-Tercer Reich. L'aparell fa contents Goering, Milch, Udet i d'altres (1938)

"La España de Franco: las relaciones con Hitler". Ramon Garriga Alemany. Editorial J. M. Cajica. 1970

Els últims anys he sospitat que els jerarques nazis i fins i tot Hitler sabien on era i com era Flix. En el cas d'aquest escrit parlo de **Goering**. Aquesta gentussa havien de tenir certa coneixença de la situació estratègica del nostre poble, a banda de saber que la zona de l'Ebre català era un petit bocí més que els convenia guanyar per a fer possibles els mils anys que, per sort o més aviat desgràcia, només van ser dotze a bona part del món i quaranta a la nostra terra. Havien d'estar al dia en moments importants i sagnants flixancos i ebrencs, sobretot, l'any 1938. Com diu el llibre *"La España de Franco: las relaciones con Hitler"* de l'historiador franquista **Ramon Garriga Alemany** (Editorial J. M. Cajica. 1970), en alguna de les seues pàgines, esmentant les proves secretes d'assaig prebèl·lic mundial que es feien amb dos aparells **Stuka** a Catalunya, un d'aquests al cel de Flix, amb ordres de bombardejar l'electroquímica a finals de la Batalla de l'Ebre.

Després de la seua feina criminal, l'**Stuka** que ens va visitar va tornar secretament a casa, a fer contents els nazis, aprovat en l'examen flixanco i preparat per a fer molt mal i moltes mortaldats durant la Segona Guerra Mundial.

"...La prueba se hizo sin publicidad. Franco y su estado Mayor seguramente no se enteraron. A últimos de 1938 llegaron dos aparatos de Alemania, siempre custodiados por alemanes, con orden de que los españoles no se acercaran, Los dos "Stukas" fueron ensayados en la campaña de Cataluña. Por cierto, que uno de ellos cayó en zona roja, pero no descubrieron los secretos porque se destrozó y los servicios de información de Barcelona no funcionaban bien. El otro aparato realizó un par de incursiones: la fábrica electroquímica de Flix era su objetivo principal. Después de este ensayo el avión fue devuelto secretamente a Alemania, donde Goering, Milch, Udet y demás técnicos de la Luftwaffe estrecharon sus manos en señal de alegría al comprobar que con el "Stuka" iban a revolucionar el arte de la guerra."

El Jove Pinet Indecís de Prades

Els dos girs o voltes del tronc del Jove Pinet Indecís de Prades

Ahir per la tarda, l'Spielberg i jo vam estar fent un tomb per Prades i pels seus voltants. Ens vam passejar per una zona boscosa cercant quelcom que no vam trobar i xerrant, més aviat jo; l'Spielberg és mig mut quasi sempre i mut del tot alguns cops, descobrirem el Jove Pinet Indecís de Prades, que creix a poc a poc, amb dos girs o meandres vegetals que s'ha fet ell mateix rumiant si val la pena apuntar al cel en aquests temps que vivim o tornar a la foscor calenta i humida que el va veure néixer.

El Jove Pinet Indecís de Prades i l'Spielberg fent amistat sense xerrar molt o gens

En una de les fases del seu creixement, aquest pi, sent encara un nadó, va pensar que era millor tornar al sí de la mare Terra i viure amb les seues arrels, fent com els estruços quan tenen por i amaguen el cap, però va reflexionar i va seguir el seu camí que porta la punta del seu cim als núvols on mai no arribarà, dibuixant així les dues voltes que haurà d'anar rectificat, fent-les menys flexionades i crec que se'n sortirà, doncs els arbres són més forts que nosaltres i que els estruços i cal estimar-los sense demanar-lis res a canvi, com a les tartanyes i a d'altres éssers vius que respectem poc i que ens mantenen més vius dels que ens podríem pensar.

Imatge de les línies de defensa de Flix en subhasta (1938)

Com fa unes setmanes amb unes imatges de la Batalla de l'Ebre, avui he trobat unes fotografies de la mateixa batalla, de Flix i Corbera, també subhastades a [Todocoleccion](#).

A una imatge de Flix, extreta de revista francesa "*L'Illustration*", número 4982 de 27 d'agost de 1938, observem dos homes, un petit refugi a l'esquerra i, a la dreta, una línia de sacs terrers a sobre d'uns barrils (?), a la vora d'un camí rural del nostre poble. A la mateixa revista hi ha una foto de Corbera, on es lliuren uns violents combats.

Camins de ferro i túnels ferroviaris

Retall del "*Mappa dos caminhos de ferro de Portugal e Hespanha*", "*Gazeta dos caminhos de ferro*". Lisboa, Lith. Matta, 1898 (Biblioteca Nacional Digital de Portugal)

El petit retall del "*Mappa dos caminhos de ferro de Portugal e Hespanha*" de la "*Gazeta dos caminhos de ferro*" de l'any 1898, enganxat a sobre d'aquestes paraules, mostra els camins de ferro o la línia ferroviària peninsular a les acaballes del segle XIX. Podeu observar, entre d'altres, les estacions de Favara, Nonasp, Faió, Riba-Roja d'Ebre, Flix, Ascó, Móra la Nova, Els Guiamets, etc...

Fer treballs d'enginyeria, alineant i posant ferro, pedregam i una bona base amortalladora per on puguin passar els trens amb les seues tremolors no eren les úniques feines que feien i fan possible el pas del ferrocarril per tot arreu per on han portat persones, productes pacífics i bèl·lics, civilització i descarrilaments. També calia planejar túnels, fer els forats amb suficient mà obrera, amb la silicosi que li tocava agafar a qui el maleït percentatge li encomanava aquesta malaltia, sempre parlant de segles passats; suposo que en aquest segle XXI només es pot permetre

emmalaltir d'aquesta mena de plaga industrial i altres de pitjors als súbdits dels països subdesenvolupats i poc democràtics i algun de "democràtic" o, directament i sense empresonar, democràtic, on molta porqueria contaminant està permesa, "científicament investigada" i no fa mal a ningú.

Si voleu accedir a la informació d'algunes dades tècniques de l'acabat dels túnels ferroviaris de l'estat, entreu a la pàgina "[Túneles ferroviarios españoles. Relación RENFE diciembre 2004](#)".

Del túnel de Flix tenim tota aquesta informació de sota, encara que, segur, n'hi ha més, evidentment. No hi ha dades històriques, com aquelles que diuen que encara pot haver-hi esquelets sencers o els ossos repartits, d'aquella manera, dels combatents republicans enterrats al costat de les seues vies.

Túnel de Flix

Línia: Madrid-Barcelona

Via: -

Electrificada: -

Longitud línia, km: -

Número de túnel: 50

Província: 43

JTMI: 13

Nom: Flix

PK Entrada: 511,980

PK Sortida: 512,229

Longitud túnel (m): 249 metres

Pendent o rampa: H-0.00

Cota carril m: 46.

Alineació (C o R): C (corbada)

Revestiment: 6 i 7

Geologia: oligocè-calcari i gres

Resistència Mecànica (A): V

Observacions: -

Volem pernil salat (Flix-Barcelona, 1883)

Carta adreçada als senyors Fortuny Rios del Carrer Hospital, 32 de Barcelona, des de Flix

Flix, 17. feb. 83

"Muy sres mios

*Sirvanse contestarnos a vuelta de correo si tienen jamones salados y a... * frescos y a que precios.*

*Sin mas para hoy quedo de uds ... **

(Signatura illegible)"

** Algú pot llegir be aquestes dues paraules?*

Aquesta carta l'he trobada a la [pàgina holandesa de subhastes ebay](#) i la té en

propietat ara mateix, i en venda, un usuari de la República Txeca. Els bons col·leccionistes no miren d'on arriben les postals i els escrits antics; són fanàtics del món filatèlic i de les seues varietats i és igual si un segell o una missiva arriba de Nova York, Vladivostok o de Flix, però, per a mi, és una curiositat ben precisa saber que els meus convilatans, fa cent-vint-sis anys, l'any 1883, demanaven, per mitjà dels seus comerciants, pernil salat i productes frescos a un altre comerciant del Carrer Hospital número 32 de Barcelona, al costat de l'actual Mercat de la Boqueria.

La Batalla de l'Ebre, en imatges, subhastada

"L'Illustration" . número 4981, 20 d'agost de 1938

Avui vaig tafanejant les subhastes online, però no penso comprar res, si algú està interessat en adquirir el número 4981 de "L'Illustration", ho pot fer entrant a [Todocolección](#) i oferir un preu. Hi ha fotos històriques i conegudes sobre la Batalla de l'Ebre, amb els mapes de les ofensives franquistes, els pobles d'Ascó, Flix i Móra d'Ebre, el riu, les maleïdes expectatives esperant els bombardejos dels feixistes a Móra d'Ebre, els ponts d'Ascó i Flix, etc...

Las grandes etapas des offensives nationalistes depuis cinq mois

Le pont en aval d'Ascó jete par les gouvernementaux le 26 jullet et detruit par l'aviation nationaliste.

Le pont de Flix lance sur l'Ebre par le gouvernementaux

Ascó, sur la rive drite de l'Ebre, repris par les gouvernementaux

L'enfer de l'Ebre

Pendants les bombardements de Mora de Ebro

Adolf Galland: Caçant i matant des de l'aire amb un banyador de platja (Batalla de l'Ebre, 1938)

Adolf Galland

[Mölders](#) era el número u i [Galland](#) el número dos d'aquella Legió Còndor que tant va castigar Gernika i les Terres de l'Ebre fa ara més de setanta anys. És possible que hi hagués certa rivalitat amagada entre la camaraderia i el patriotisme nacionalsocialista que se'ls suposava. Mölders va morir l'any 1941 en un accident aeri i Galland va pujar l'esglaó definitiu. Al primer se l'ha volgut [exculpar dels seus crims](#), exculpant-lo també de qualsevol simpatia envers el nazisme, però sembla ser que no

es pot escapar de cap d'aquests pecats; qui mata i després somriu sense càrrecs de consciència té les mans tacades de sang fresca per a sempre.

*"On the Ebro River in Spain, Galland had flown in bathing trunks, returning from each sortie dripping with sweat and oil, his bare chest black with cordite - and this was the world he knew and trusted." "Eagle Day: the Battle of Britain, August 6 - September 15, 1940".
Richard Collier. New York. Dutton, 1980*

Galland va fer el mateix; era un supervivent i va escapar de la mort fins que l'edat i la natura se'l va emportar. Els mateixos britànics li van a donar feina després de la guerra i ara ha quedat com un home simpàtic al món i a la xarxa, però, com Mölders, somreia després de matar i fins i tot, volant sobre els pobles de l'Ebre, anava vestit amb un banyador, com si anés a la platja, com un turista, de vacances, quan feia virolles i caçava, metrallava i matava l'enemic uniformat i la gent innocent, que anava vestida de carrer.

Quan Flix va esdevenir Fait i les riuades terratrèmols ("...that Mequinenca, Fait, and Mora...", 1787)

Mai no hagués imaginat que Flix podia patir un terratrèmol tan fenomenal i convertir-se en Fait a Gran Bretanya; cal dir que *fait* és un mot emprat sovint en anglès, segrestat del francès *fait* (*fet* en català), morfològicament quasi *faith* en la llengua de Shakespeare (*fe* en català).

La transcripció de les paraules escrites en una lamentable lletra de metge o d'antic escrivà o funcionari d'ajuntament borratxo fan una mala passada als redactors de les notícies i més si aquestes són tan exagerades que una riuada ebrenca, que va ser catastròfica, *la d'octubre de l'any 1787*, amb moltes víctimes mortals i grans destrosses, és transformada, amb una exageració típicament mediàtica i britànica, en un terratrèmol.

Crec que, llegint aquest retall de sota, un escriptor ebrenc dels bons, de Flix si potser, on n'hi ha un bon grapat, amb molta imaginació, podria escriure un bon llibre tractant una possible *ucronia* amb aquest hipotètic terratrèmol, fent de la gent del Flix de 1787 una munió d'ànimes on la *fe* (*faith* o *foi*) mogué muntanyes i apaivagués moviments de terra.

*"Madrid, Oct. 14. The greatest part of the Tortose is destroyed by an earthquake, and the whole is nearly ruined, as most of the inhabitants have left it for want of houses and effects; besides the fear that further disasters will attempd it. Letters from Falset, which is situated nine leagues from Tortose, mention, that Mequinenca, Fait, and Mora, have disappeared totally; and that Vinebre, Benisanet, Aldover, Benifallet, and Tivet, are mostly in ruins; and that Ginestar, Miruro, and Cherba have suffered much." "The Lady's Magazine". 1787 i "The Town and country magazine, or universal repository of knowledge, instruction, and entertainment" V.
19 Printed for A. Hamilton Jr, 1787*

Des d'alguns pamflets mediàtics britànics deien haver rebut notícies des de Madrid on s'informava, a corre-cuita i sense esperar més puntualitzacions, als súbdits de Sa Majestat *el rei Jordi III; procliu com la majoria dels britànics a patir terratrèmols mentals i a inventar-se'ls*, que la major part de Tortosa havia quedat destruïda després d'un terratrèmol inventat que era en realitat una riuada catastròfica, amb la ciutat tortosina en estat ruïnós i els seus habitants fugint amb els seus efectes personals per la precaució i la por a nous moviments sísmics al cos. De Falset tenien

més informació i s'assegurava que Mequinensa, Flix (Fait) i Móra, havien desaparegut totalment. Vinebre, Benissanet, Aldover, Benifallet i Tivenys (Tivet) estaven en la mateixa situació que Tortosa, mentre que a Ginestar, Miravet (Miruro) i Xerta (Cherba) s'havia patit molt.

No va ser ben bé així i uns pobles van patir més que uns altres i no en la mesura que ens apunten aquests papers, però ja sabeu com són els anglosaxons. De fet o de *fait*, encara avui, si us heu fixat bé, quan aquesta gent produeix un documental, ja sigui britànic, nord-americà o australià, encara que ens els venguin educatius i cultes, no poden deixar de ser uns exagerats molt pentinats. ¿No heu vist mai certa manipulació en les imatges, en els guions, en el maquillatge dels presentadors i fins i tot en la posada a punt d'algun animal o esdeveniment científic, històric o cultural? ¿no us recorda tota aquesta mena de fer i de dir les coses el màrqueting capitalista, protestant, hipòcrita i conservador que fa vendre tants diaris a "The Sun"?

Gas Blau a Flix

"La Vanguardia", 24 d'abril de 1930, pàgina 22

"La Correspondencia militar", 24 d'abril de 1930, pàgina 1

Ja vaig parlar de la relació entre la **fàbrica de Flix, l'hidrogen i el Zeppelin** al meu antic espai personal "**Coses meves**" i també de la por i de l'antisemitisme d'alguns francesos, com el de **Léon Daudet**, envers aquest enrenou gasós que no deixava de banda el nostre poble i alguns dels seus **industrials d'origen ari o jueu**. Cal recordar que **un dirigible alemany va bombardejar Calais l'any 1915**. No sabia però que l'any 1930 el govern espanyol va assignar un fort crèdit de 70.327'50 pessetes per, en part, ajudar a materialitzar el transport en tren des de Flix fins a Sevilla 2500 cilindres de **gas Blau** necessari per omplir de combustible el **LZ-127 Graf Zeppelin**, que es trobava aquells dies a la capital andalusa. Aquest compost no era anomenat així en un principi perquè fos d'un color blavós; era un descobriment o invent del científic **Hermann Blau** i el seu cognom va degenerar en "*gas azul*" en castellà o "*gaz bleu*" en francès.

L'enorme **LZ-127 Graf Zeppelin**, gràcies al gas que ss suposa va ser transportat des de Flix, va fer una bona volta per aquest món rodó, com ja havia fet l'any 1929. però, deixant de banda el gas Blau i els dirigibles, queda una pregunta que arriba d'una forma indirecta a l'aire de Flix i que alguns flixancos es fan amb tant gas, tants enginys voladors, tants espies i tants alemanys experimentant plans de domini mundial amb les seues indústries fent de peces d'escacs al tauler que era el món ressentit i prebèl·lic d'aquells anys.

De la mateixa manera que es van produir alguns gasos a la fàbrica de Flix durant la dècada dels anys vint del segle passat, que **potser es van emprar a la Guerra del Rif** i que, com ja sabem, produint-se amb facilitat gas hidrogen i gas Blau, ¿es va fabricar alguna mena de gas més pernicios **quan el nostre poble estaria més endavant sota el control nazi de la Farben?**

La família Della Volta: Cattaneo Killed The Flix Star

La família Della Volta patia la dèria d'inventar-se o robar cognoms i esborrar aquells antics que eren menys il·lustres si algun de nou era millor i més remarcable, Com quan l'ordinador fa un *update* i millora la versió del Windows o quan el vídeo

intentava matar la ràdio o quan els CDs i els DVDs volien matar el vídeo i la ràdio, que encara es barallaven com dos genovesos, acompanyats cadascun dels seus sicaris, arribats tots de Flix i enfrontats per l'herència d'un tal Bonifaci.

*"...de FREXIA (Flexo, Frescia)" "Genoese enterprisers, 1186-1211" Rubbert Buenger Louise.
University of Wisconsin-Madison, 1954*

Àrea de distribució de cognom Cattaneo a Itàlia

"Cattaneo - This family is the same as that of Della Volta to which is attributed an origin in Inigo, King of the vendee in France. It took the surname Cattaneo from the time when Inigo Consul in Genoa was sent as Ambassador to Frederick Barbarossa, having signed in Pavia a Peace between the Republic and the said Emperor, and was then raised to the rank of Marshal of the Imperial Court. "Once sovereign houses of the states of Italy and national families descended from these or from foreign dynasties. An historical essay"

Com suggereix el títol de la cançó de The Buggles, "Video Killed the Radio Star", el cognom Cattaneo va fer una cosa semblant i va, sinó matar, intentar matar-ne més i, entre aquests, els d'origen flixanco adoptats per la família de Bonifaci Della Volta després de la **donació de part de Flix l'any 1154 de mans de Ramon Berenguer IV.**

Al nord d'Itàlia i a la resta d'aquest estat no en són ni dos ni tres els cognoms suposadament (jo aposto molt en una direcció no tan suposada) derivats de Flix i repartits per tota la península, els voltants de Mònaco, est de França i, amb la immigració dels transalpins, per tot el món, però quasi en estat d'extinció per culpa d'un emperador.

Per posar uns exemples, els cognoms Flesia, Freisa, Frescia, Fresia, Fressia i Frexia, per no fer més extensiva la llista de patronímics sospitosament flixancos, van ser arraconats, com altres cognoms fixats per la família Della Volta, per un de més potent i descarat de marca Cattaneo i això només perquè aquest tenia un origen més il·lustrós al significar aquest cognom quelcom així com Capità o Mariscal i, més en concret, de l'emperador Frederic I Barba-roja.

Un cognom Cattaneo regalat d'alguna manera per l'emperador Frederic I Barba-roja era més grandios que qualsevol altre o que un Flexo, Flexa, Frescia o Flessia d'origen flixanco.

En el cas dels cognoms fills de Flix, sense amagar del tot l'empenta i empremta del pas dels genovesos Della Volta per la nostra vila i dels cognoms flixancos per Itàlia, Cattaneo va esborrar una mica el nom del nostre poble de la història, però el podem recuperar del terra i dels recursos digitals que no sempre ho maten tot, com el vídeo, el CD i el DVD no han de matar per força la ràdio.

Llàstima, **la primavera Simoneta Cattaneo Della Volta** no va ser Simoneta Flessia Della Volta per la força dels cognoms més importants, sent com era d'una família on els seus membres presumien de ser senyors de Flix, però, el fet d'existir una circumstància que no canviés un dels cognoms dels Della Volta o que el cognom Cattaneo fos un altre, no hagués permès que, ni ella, ni jo, no haguéssim existit i és que tot ha de seguir, com l'Ebre al seu pas per Flix, el seu transcurs normal, aquàtic i parsimoniós i un cognom poderós pot ser més perillós que una riuada i pot provocar

més canvis i destrosses en el futur de la història del món, com han fet molts noms i cognoms.

Àrea de distribució de cognom Flesia a Itàlia

Àrea de distribució de cognom Freisa a Itàlia

Àrea de distribució de cognom Frescia a Itàlia

Àrea de distribució de cognom Fresia a Itàlia

Àrea de distribució de cognom Fressia a Itàlia

Àrea de distribució de cognom Frexia a Itàlia

Curiositat aliena a l'escrit en general

A tall de curiositat: A Itàlia hi ha, almenys, una persona amb el cognom Flix. Es troba a la zona on hi va haver el terratrèmol el mes passat d'abril, Viù prop de la ciutat de L'Aquila. Esperem que es trobi bé de salut i que Berlusconi no s'hagi acostat a ell o ella i hagi fet quelcom polític, llardós o de caire pitjor amb el seu cognom i amb aquesta persona en qüestió.

Àrea de distribució de cognom Flix a Itàlia

Els números de la mort i el còlera a Flix (1885)

Gràfica amb els morts i infectats de còlera dels partits judicials de Falset i Gandesa l'any 1885

Si enguany tenim la Grip A com a novetat al top ten del rànquing de noves pandèmies, la dècada dels anys vuitanta del segle XIX teníem el còlera com una d'històrica i repetida que, per exemple, a Flix, l'any 1885, segons el llibre estadístic "*Resumen general de las invasiones y defunciones de cólera ocurridas en España durante el año de 1885*" de la Dirección General de Beneficencia y Sanidad del Ministerio de la Gobernación (1886), va provocar, entre un total de 1914 habitants, 35 morts de 103 infectats entre els dies 8 de juliol i 31 d'agost.

Hi ha més dades de més poblacions dels voltants i de tota la província, segurament no hi estan tots els pobles afectats, però són uns números que fan molta por i, la nostra vila, a aquesta gràfica, és el poble amb més morts del partit judicial de Gandesa. Només en 55 dies va morir l'1.83% de la població; un 33.98% dels infectats totals.

La ruta ebrenca i riberenca d'Hanníbal

"Après la prise de Sagonte, Annibal réunit une armée de 90.000 hommes d'infanterie, 37 éléphants, et 12.000 chevaux, qu'il divisa trois corps pour le passage de l'Ebre. On a supposé que les trois points sur lesquels la rivière fut franchie sont Ampossa où passa Lord Bentick en 1813, Mora où Suchet établit en 1810 un pont volant et Méquinenza (37)...." "... (37) Desjardins. «Géographie de la Gaule romaine». Tome II, p. 259." "La traversée de la Gaule par Annibal" Nemausensis.com Site d'histoire de Rochefort du Gard. Conservation du patrimoine culturel et des traditions.

Com Bisargis, Biscargis, Ibera o Hibera i Octogesa, que no es poden acabar d'ubicar del tot, no queda clar per on va passar Hanníbal amb els seus homes i els seus elefants. Sembla ser que era tanta la quantitat de soldats que havien de fer el camí a Roma, que es va decidir passar el riu Ebre per tres o més llocs diferents i és aquí on comença la confusió per obra i gràcia de la pols dels segles que tot ho tapa i perquè alguns confonen la ubicació dels antics llocs i els posen on no van estar mai.

Carmel Biarnès estava segur de que Hanníbal va passar per Ascó. No ho podem dir amb tota la certesa del món si va repartir el seu exercit en tres o més parts i el general no es podia dividir en tres o més Hanníbals. La probabilitat seria una entre tres o més doncs. De la mateixa manera que Ascó podria ser Mequinenza, Riba-roja, Flix o la mítica Octogesa, que vés a saber quina localitat o municipi és ara, però ben a prop, de ben segur, d'aquests que acabo d'esmentar.

Carmel Biarnès parla d'Hanníbal a *"La Vanguardia"*, 21 de setembre de 1969, pàgina 34

El pas cartaginès de Mequinenza, on col·loca Octogesa Suchet i on és ubicada per quasi tothom, confonent més la troca púnica, pompeiana i cesariana, podria ser també Riba-roja, Flix i Ascó, però, de totes maneres, com cita el paràgraf en francès amb el qual començo aquest escrit i que posa de candidates Móra i Mequinenza, a més a més d'Amposta, amb la quantitat d'elefants i gent que transportava aquell exercit, la probabilitat que Hanníbal es passegés entre el tram que mulla les mateixes Móra i Mequinenza, segons aquesta nota inicial, puja a 2/3 i qualsevol dels pobles que estiguin entre aquestes dues localitats tenen un llibre de visites no signat per l'il·lustre general cartaginès Hanníbal Barca, però el terra sí deu estar marcat per algun objecte enterrat per la terra i la pols.

Algunes rutes d'Hanníbal a la xarxa

Mapa figuratiu de la marxa d'Hanníbal de Charles Joseph Minard

"Expeditio Hannibalis". Rev. T. Clark. Publ: John Souter. 1824

"An historical atlas; containing a chronological series of one hundred and four maps, at successive periods, from the dawn of history to the present day" Robert H. Labberton (Robert Henlopen), 1812-1898. Publ: Philadelphia Claxton. 1871, pàgina 41

Mapa històric de la Segona Guerra Púnica

Jonas Sjöstedt fa estada, hotel i història a Flix i als voltants

Fa uns mesos, fent un tour personal i amb reminiscències bèl·liques, brigadistes i escandinaves de la Guerra Civil per aquestes terres, va estar a Flix, on es va hostatjar a un hotel on no esmenta cap queixa de res, ignoro a quin dels dos del poble, **Jonas Sjöstedt**, que va ser membre del Parlament Europeu des de l'any 1995 fins el 2006. També ignoro si va contactar amb algun polític de les contrades.

A la seua pàgina fa un repàs en suec, que [podeu traduir online i més o menys bé al català](#); jo diria que més aviat malament, de la seua estada per aquí, perquè Ascó queda traduït com Fàstic; potser per la nuclear i per algun dels seus polítics locals.

Parla de Gandesa, dels atacs feixistes de 1938, del turó escandinau de la mort, on van morir molts suecs, de llibres escrits per guerrers antifeixistes de la seua terra, del museu gandesà, de Casp, dels voluntaris nord-americans i canadencs, de les fosses comunes on resten enterrats els republicans morts, dels presoners, del batalló Garibaldi i ja pensa en escriure un llibre de tot això.

Diu que fa molta calor i que els pobles s'omplen de la solitud que aquestes temperatures obliguen a fer amagar-se els seus habitants. Cita moltes més coses i parla també d'un senzill hotel de Flix, d'on no sembla dir ni ase, ni bèstia, ni ai!! apa!! no tinc ventilador!! em moriré de calor!!.

Cal recordar que aquest home és un dels suecs que valen la pena i no pas un *aspijant* (aspirant a pijo) de Tarragona, Reus o Barcelona i no tots els suecs, tarragonins, reusencs i barcelonins estan fets per córrer d'hotel en hotel sense aire condicionat o per anar a la guerra sense un ventilador al costat o un negre que els hi faci vent a un bunker protegit mentre un altre els hi dispara la metralladora i, d'aquests, a l'Hotel Ritz n'hi ha a milers i, a aquests, bon vent i barca nova.

Nicolau del Cantó de la Cana

Fer contes no és senzill. La Caputxeta o Pinotxo no ho eren en realitat de contes i menys, de temàtica infantil. La pobra Caputxeta era una història on es parla als nens de la pedofília i de l'odi als pobres llops i al pobre Pinotxo li posaven un penis al nas. Això els infants ho capten; no en el seu cervell més exterior, per dir-ho d'alguna manera, però no són rucs ni són imbècils. També saben que no existeixen els Reis Mags encara que els adults creguin que s'ho creuen, que tampoc s'ho creuen en el seu interior neuronal més amagat, però agrada molt que sigui així.

Foto borrosa: Inclinat, l'excel·lentíssim Tantost, davant seu, amb una samarreta taronja, pantalons curts Emidio Tucci, el poeta Albert Guiu, al seu costat el filòsof i DJ resident a Flix Sisco Pérez, i davant de tots l'escriptor Andreu Carranza. Tof Tow Truck no surt a la foto perquè estava preparant un vídeo d'un conte amb una bonica cançó dels Germans Calatrava. Foto cortesia de Tof Tow Truck o més aviat de Jaume Masip (suposo)

Als nens els hi pots explicar qui era Nicolau del Cantó de la Cana. El seu cervell ja passarà comptes amb el conte, que Nicolauet sí va existir. Jo també el vaig veure al Bar Kursaal demanant vi a Ramon, l'any 1995 crec que va ser. com també el van veure Andreu Carranza, Tof Tow Truck, Sisco Pérez, el poeta Albert Guiu i jo que anava a comprar quatre gelats al bar.

L'altre dia, a la Plaça Major, on Andreu va explicar aquesta història, vaig acabar afectat de torticollis per culpa del poeta Guiu, que em va fer inclinar el meu cos; m'eclipsava, intentava jo veure la *performance* d'Andreu Carranza, el parent del també testimoni de l'aparició del famós protagonista del conte i que no surt a aquesta foto, on els altres sortim borrosos, excepte ell, amb Miquel Ludus Lupus els millors locutors musicals de Ràdio Flix.

Diuen que Nicolau estava per allí com un fantasma invisible i de manera excepcional, doncs torna cada cent anys i no ho farà fins l'any 2095. Sembla ser que el mateix Nicolau va fer mans, mànigues i màgia blanca, negra o gris, per a fer sortir malament algunes fotos dels qui el podien reconèixer si es feia visible, per revenja, innocent com sempre va ser ell i per explicar aquests traïdors a tothom la seua presència a la Plaça Major de Flix fa ara catorze anys.

Notícies d'Amaro Castellví, flixanco i supervivent de la massacre de Gardelegen

Si a l'[anterior escrit](#) no teníem les últimes dades d'Amaro Castellví als camps de concentració, avui en tenim algunes.

Foto familiar amb Aimé Bonifas (amb ulleres i a l'esquerra) i Amaro Castellví amb la dona, la filla i la neta. Florensac, França, 1998

Amaro, amic del pastor protestant Aimé Bonifas i presoner d'alguns camps de concentració alemanys, va ser un dels supervivents de la [massacre de Gardelegen](#). El seu cognom va patir el virus tipogràfic que pateix Flix sovint i es va convertir en Castellvi (sense accent), Castelví, Catellevi, Castellevil, Castelvis, Castelloi, etc..., però ell era de Flix i això ho recordava encara Aimé Bonifas parlant d'Amaro en una xerrada amb Pere Muñoz, com el mateix senador i bloqueig flixanco m'ha confirmat.

Ara mateix no sé res més de l'actualitat d'Amaro, però si sé que fa uns anys va col·laborar, com ho va fer Bonifas, en un [documental de Claus-Ivar Bolbrinker i Diana Gring](#) titulat "*Das Massaker von Gardelegen*", que seria bo que el passessin per TV3 si no ho han fet, que no en tinc notícies i a J. B. Culla segur que no l'importaria, ja que és del seu gust històric i és bo saber d'esdeveniments que no s'han de repetir.

Amaro, en acabar tots els malsons, és va fer viticultor al sud de França i allí va criar arrels. No sé moltes coses més d'ell. A la xarxa hi ha molta més documentació, com entrevistes sobre Gardelegen, els dies que passava als camps de concentració al voltant de Mauthausen; molts d'ells escrits per Aimé Bonifas i poca cosa més dels seus dies més recents, però va lluitar i patir molt i la seua lluita i el seu patiment no poden quedar només enxarxats.

Flixancos deportats a camps de concentració nazis

"Els catalans als camps nazis". Montserrat Roig. Edicions 62, 1977

Encara hi ha gent que cerca la sort dels seus parents morts, desapareguts o amb la sort d'haver-se escapat amb vida dels forns dels camps de concentració nazis després d'aquells anys que no s'haurien de tornar a repetir. Cal estar sempre alerta, vigilar l'animal humà que tots portem dins i recordar sempre que la pitjor bèstia i la més animal, en el sentit menys natural de la paraula, és l'home.

Avui es commemora el setantè aniversari del començament de la Segona Guerra Mundial i amb aquell infern bèl·lic, el drama i sofriment de milions de persones que van morir per uns ideals o sense saber perquè morien amb la innocència als ulls i al cor.

Avui recordo uns flixancos víctimes de tota aquella brutalitat que representen totes les víctimes de tot arreu que, en la seua majoria, van morir perquè una minoria van fer d'ells allò que molts no creien o no creuen avui en dia que poguéssim fer amb els nostres companys d'espècie.

Segons els arxius **PARES**, els flixancos deportats als camps de concentració nazis i morts, desapareguts o alliberats són deu, a falta de més dades que puguin ampliar o no aquest número.

A sota de l'entrada enganxo les dades com estan exposades a aquests arxius del Ministeri de Cultura, sense cap traducció al català. Entre aquestes deu víctimes del franquisme i del nazisme hi trobem el germà de **Ramon Alentorn Tarragó**, Carles.

D'aquesta llista falten les últimes dades d'Amaro Castellví i s'esmenta l'alliberament per part dels aliats de Tomàs Pujol Llecha i Rafael Ros Mateo el dia 5 de maig de 1945, tots els altres van morir a mans dels bàrbars nazis.

Les dades de PARES (en castellà)

AGRAMUNT TARRAGÓ, Ramón

Nacido el: 13/01/1907

Población: Flix

Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona

Stalag o Prisión

Nombre: XI-B (Fallingbostel)

Número de Prisionero: 87580

Deportación

Fecha: 27/01/1941

Campo de Concentración: Mauthausen

Primera Matricula: 6204

Último Destino

Estado: Fallecido

Fecha: 26/12/1941

Lugar:

ALENTORN TARRAGÓ, Carlos

Nacido el: 08/06/1906

Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: V-D (Estrasburgo)
Número de Prisionero: 2790
Deportación
Fecha: 13/12/1940
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 4563
Último Destino
Estado: Fallecido
Fecha: 23/11/1941
Lugar:

CASTELLVÍ, Amaro

Nacido el: 20/12/1913
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: Compiègne (17/01/1944)
Número de Prisionero: -
Deportación
Fecha: 19/01/1944
Campo de Concentración: Buchenwald
Primera Matrícula: 40856
Último Destino
Estado: Sin datos
Fecha: -
Lugar:

FERRÚS COSTA, Juan

Nacido el: 23/01/1913
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: XII-D (Trier)
Número de Prisionero: 55585
Deportación
Fecha: 25/01/1941
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 3679
Último Destino
Estado: Fallecido
Fecha: 24/12/1941
Lugar:

GRAÑENA MOLINS, Manuel

Nacido el: 26/01/1912
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: XI-B (Fallingbostel)
Número de Prisionero: -
Deportación

Fecha: 27/01/1941
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 5541
Último Destino
Estado: Fallecido
Fecha: 08/12/1942
Lugar: Dachau

PUJOL LLECHA, Tomás
Nacido el: 09/09/1919
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: XVII-A (Kaisersteinbruch)
Número de Prisionero: -
Deportación
Fecha: 07/04/1941
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 4866
Último Destino
Estado: Liberado
Fecha: 05/05/1945
Lugar: Mauthausen

ROS MATEO, Rafael
Nacido el: 30/11/1919
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: IX-A (Ziegenheim)
Número de Prisionero: -
Deportación
Fecha: 13/08/1940
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 3755
Último Destino
Estado: Liberado
Fecha: 05/05/1945
Lugar: Mauthausen

SÁNCHEZ GRAU, Agustín
Nacido el: 10/11/1910
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: X-B (Sandbostel)
Número de Prisionero: 62163
Deportación
Fecha: 03/03/1941
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 3691
Último Destino
Estado: Fallecido

Fecha: 19/10/1941
Lugar: Mauthausen

VAQUE AGRAMUNT, José
Nacido el: 17/07/1892
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: XI-B (Fallingbostel)
Número de Prisionero: 87244
Deportación
Fecha: 27/01/1941
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 6588
Último Destino
Estado: Fallecido
Fecha: 22/07/1941
Lugar:

ZURITA NOGALES, Domingo
Nacido el: 05/09/1913
Población: Flix
Provincia/Región/País: Cataluña-Tarragona
Stalag o Prisión
Nombre: V-D (Estrasburgo)
Número de Prisionero: 2784
Deportación
Fecha: 13/12/1940
Campo de Concentración: Mauthausen
Primera Matrícula: 5378
Último Destino
Estado: Fallecido
Fecha: 15/05/1943
Lugar:

La signatura del Capellà de Flix

A pocs dies de la conferència de **Pere Muñoz** sobre el Capellà de Flix, avui, després de no poder entrar ahir a **PARES**, sospitant que aquest portal estava introduint noves dades digitals, he pogut accedir-hi trobant la signatura de Josep Agramunt digitalitzada.

Ara, els grafòlegs flixancos que mirin d'esbrinar els seus trets psicològics i que encertin tot allò que no es pot encertar amb aquesta pseudociència i que molts que el van conèixer si ens podrien dir d'ell. El mateix Pere Muñoz, amb alguna dada sorpresa, a la xerrada del dia 4 de setembre de 2009, que us recomano a tots assistir, sense grafòlegs llegidors de lletres de metges o de capellans malalts o emmalaltits per quelcom encomanat per algú, ens farà més de cinc cèntims d'un home gens exemplar que, deixant de banda el seu vandalisme, es mereix una biografia exemplar.

Flix a l'hemeroteca de l'ABC

Vaja, quina sorpresa, sembla ser que a l'**hemeroteca de l'ABC** la vila de Flix està ben representada. Tenim fotos tan interessants com les del **pilot italià Mario Stoppani**

amb el seu aeroplà o avió descansant de la pluja a Flix ("ABC" de Madrid, 25 de maig de 1919, pàgina 5) i el resultat ruïnós del bombardeig dels feixistes la nit de 23 al 24 de febrer de 1937 ("ABC" de Madrid, 10 de març de 1937, pàgina 6.)

Mario Stoppani, un aeroplà i una colla de curiosos a Flix. "ABC", Madrid, 25 de maig de 1919, pàgina 5

Destrucció dantesca a Flix, "ABC", Madrid, 10 de març de 1937, pàgina 6

El turístic, visitant il·lustre de Flix i veritable Comte de Rochefort

"Jean de la Cropte, II°. du nom, chevalier, seigneur de Saint-Abre, Reauséjour, comte de Rochefort, d'Aixe, en Limousin et de Rochemeaux, en Poitou; lieutenant général des armées du Roi, et gouverneur de Salces, etc..." "...en 1640; en Catalogne, sous le comte de La Mothe-Houdancourt, en 1641, où les ennemis, qui marchaient au secours de Collioure, furent défaits; au secours de Lérida, de Flix, de Mirabel, du cap de Quïers, en 1640; au combat du 15 mai 1644 i on le comte de la Mothe fut battu." "Nobiliaire universel de France, ou Recueil général des généalogies historiques des maisons nobles de ce royaume" Nicolas Viton, M. de Saint-Allais, Ange Jacques Marie Poisson de La Chabeaussière, Jean Baptiste Pierre Jullien de Courcelles, Abbé de Lespines, Ducas de Saint-Pons, Johann Lanz. Au bureau du Nobiliaire universel de France, réimprimé à la Librairie Bachelin-Deflorenne. Paris. 1817

Alexandre Dumas pare, 24 de juliol de 1802, Villers-Cotterêts, Aisne- 5 de desembre de 1870, Puys, Seine-Maritime, va crear el personatge literari del Comte de Rochefort, aliat de Richelieu i enemic del gascó D'Artagnan a la famosa novel·la d'aventures "Els tres mosqueters", però el veritable Comte de Rochefort, en els anys en que es desenvolupa la història de Dumas, era en realitat **Achille de Salignac, sogre més endavant d'un dels visitants il·lustres de Flix, Jean de la Cropte**, que de Salignac heretaria per testament i per dret de matrimoni amb la seua filla Catherine el comtat i el títol de Comte de Rochefort.

És cert que quan de la Cropte va estar a Flix encara no era Comte de la Rochefort i sempre va ser més conegut com *Le Marquis de Saint-Abre* i com a *gouverneur de Salces*, però és curiosa la dada i el nom escollit per Alexandre Dumas per fer enemic de D'Artagnan a un tal Comte de Rochefort.

Dels dos comtes que anomeno, Achille de Salignac i el seu gendre, el Marquès de Saint-Abre, d'aquest últim especialment, el que va ser governador de Salses i va estar a Flix fent actes de guerra, tenim notícia que va ser molt estimat per Lluís XIV, que era oncle polític del també Salignac i escriptor eclesiàstic Fénelon, que va morir lluitant al costat del Mariscal Turenne a Sinzheim i que té o tenia el seu nom gravat en marbre i bronze al museu del Palau de Versalles.

Jean de la Cropte, Marquès de Saint-Abre, a la fi en marbre i bronze, un altre turista accidental de Flix que va arribar aquí amb la mateixa mala fe que el Comte de Rochefort de Dumas envers D'Artagnan, el suplantador novel·lesc del seu sogre i del visitant il·lustre del nostre poble fortificat i, amb el temps, a més a més de marquès, veritable i únic Comte de Rochefort, signant uns anys abans el llibre de visites de la nostra vila amb la tinta roja extreta d'una carrera cruenta de castells fortificats a Salses, a Flix i a tot arreu amb les lletres en forma de morts deixant anar sang a dojo i budells esbudellats. "Annuaire de la noblesse de

France et des maisons souveraines de l'Europe", Volume 13. Borel d'Hauterive. Bureau de la publication, 1856

El llibre que un castellòleg flixanco no pot deixar de banda: "Els castells catalans", volum 4, de Pere Català i Roca

El mot *castellologia* amb el seu significat a la llista d'articles nous del "Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans"

La castellologia és la ciència que estudia els castells i les fortificacions i, entre els llibres, obres o tractats escrits amb aquesta matèria de protagonista es troba el que porta per títol "*Els castells catalans*", de cinc volums, de **Pere Català i Roca**, una colossal i acurada base de dades d'aquesta mena d'edificacions que jo, personalment, vaig poder fullejar a la **Llibreria Bertrand** de Barcelona fa un mes i escaig i que no sé si s'haurà venut al complet, que és com es deu vendre normalment, però per a mi, en aquell moment, era massa prohibitiva la compra en l'aspecte econòmic, com també massa interessant per a no tenir algun dia tots aquests castells empaperats i ben explicats entre les meues mans, sobretot els del volum número 4, on es parla a fons de Flix i de les seues fortificacions i castelletes, com ho és en aquest últim cas el castell carlí, que no és ben bé un castell sinó més aviat un castellet l'esmentada edificació que ens cita Català i Roca, construïda a partir de l'any 1838 per una colla de torrats carlins a sobre de les restes d'un més que probable far ibèric.

Retalls on es cita, i no són les cites més interessants, curioses i importants, els castells, fortificacions i castelletes de Flix, amb una bona colla de dades històriques i increïbles, al volum 4 d'*Els castells catalans*" de Pere Català i Roca. R. Dalmau, 1993

Aquest volum número 4, tan flixanco i riberenc, doncs també ens parla de castells veïns com el d'Ascó o Miravet i altres, que **es pot adquirir avui mateix, dia 20 d'agost de 2009 per 55 euros més 6 de despeses de tramesa a Llibreria Ona**, té moltes dades curioses al seu interior, com les que citen "La muntanya de Flix" i altres lloc o personatges que ens fan volar la imaginació a temps antics, quan el Flix arcaic era una perla per romans, cartaginesos, àrabs, catalans, espanyols, francesos i tota mena de pobles que arribaven i giraven cua segons els fets històrics al voltant del riu Ebre que també gira cua i que feia girar cua o canviar de direcció al personal amb una bona o mala passada.

Flex (... château de Flex [ou plutôt Flix en Catalogne]...)

Sovint Flix és Flex i no només amb l'exemple que presento avui. Per desgràcia o gràcies a les errades tipogràfiques dels cartògrafs, dels historiadors, de la història i de la confusió que el mateix poble propietari del famós meandre fa transformar o corbar les lletres d'un nom toponímic tan cridaner, com ja corba el riu el seu pas per la vila més important de la Ribera d'Ebre.

Biografia del que fou governador francès de Flix durant un temps a la Guerra dels Segadors i creador de tractats de guerra, François de la Baume Le Blanc de La Vallière, on es diu això: "... château de Flex [ou plutôt Flix en Catalogne]..." al volum 10 de "Le Grand dictionnaire historique, ou le Mélange curieux de l'histoire sacrée et profane... par Mre Louis Moreri,... Nouvelle édition, dans laquelle on a refondu les Supplémens de M. l'abbé Goujet, le tout revu, corrigé et augmenté par M. Drouet." Créateurs / contributeurs: Louis Moreri (1643-1680), Étienne François Drouet (1715-1779). Éditeur scientifique. Publication : les libraires associés (Paris) 1759

No s'ha de confondre Flix transformat en Flex amb un matalàs o amb l'altre **Flex antic i clàssic de la Dordonya** quan als llibres vells ens fan d'una lletra i una lletra e, encara que no estem del tot acostumats a escoltar el nom de Flix malament per part d'espanyols o catalans poc lletrats i ens sembla un insult o una falta de cultura general preocupant que ignorin les fites i la fonètica toponímica d'un lloc remarcable; aquesta localitat on la història de la Península Ibèrica i, sense complexos per a afirmar-ho, del món, s'ha corbat i ha canviat de direcció tantes vegades. No ens ha de sobtar en canvi llegir el nom il·lustre de la nostra vila de mil maneres diferents per la simple raó de que allò que és important confon a tothom per la seua grandària i Flix és gran, més del que molts es pensen.

P. Sánchez Street, Mandaluyong City

P. Sanchez Street, Mandaluyong City. Manila (Filipines). Carrer dedicat a un flixanco

No tots els monòlits han volat, encara n'hi han alguns que romanen estàtics en els temps de l'antic regim. Aquest temps s'atura a Flix en forma d'alguns noms de carrers, com els dedicats al senyor Ripoll i al doctor Müller, quan, tots dos, simbolitzen allò que s'ha d'enretirar com a destacats col·laboradors del franquisme i del nazisme que són i van ser, a banda de les seues primeres activitats personals, industrials i culturals, entre bones i dolentes o positives i negatives, com es vulgui, però atiadades sovint amb el garrot del sometent, algunes, sense aquest garrot, potser beneficioses, més pacífiques i remarcables que les més afectes als totalitarismes i als cops repressors, antiobrers i contraris a la democràcia que van merèixer, segons els senyors de les faixes i sense cap últim mereixement; ho dic segons ho penso jo, uns carrers que s'haurien de canviar de nom, repeteixo: segons el meu parer.

Mentre, a les Filipines ens donen una lliçó, a una colossal ciutat satèl·lit endinsada a la metropolitana Manila, on un home nascut a Flix és recordat amb un carrer. Aquest personatge que, en l'aspecte mediàtic i històric dóna mil voltes, sense desmerèixer-los ni ser millor, a Enric d'Ossó, a Julio Antonio, a Fritz Haas i al famós Capellà carlí de Fllx; tot i que potser sigui parent d'aquest enfurismat i trabucaire sacerdot mort mentre treballava a un cementiri de França, doncs, a més a més de que potser es van arribar a conèixer poc, molt o gens, tenen un cognom molt flixanco en comú: Llecha. Una cosa que sí puc dir és que la desestabilització política durant el regnat d'Isabel II i la guerra carlina van ser claus en el desenvolupament vital del nostre home, segons m'estic informant últimament.

Francesc de Paula Sánchez i Llecha

Aquest fill predilecte de la mateixa capital filipina, com ho va decidir el mateix consistori d'aquella enorme ciutat, defensor flixanco del màrtir filipí **José Rizal**, del seu llibre aleshores prohibit "*Noli Me Tangere*", el seu millor professor, estudiós de tot i conegut investigador a Europa gràcies al científic austro-hongarès **Ferdinand Blumentritt** i moltes coses més, a Mandaluyong City té un carrer dedicat des de fa molts anys i que travessa el riu San Juan amb un pont. Es el gran i polifacètic Francesc de Paula Sánchez i Llecha (Flix, 1849-Manila, 1928), desconegut a Flix i a Catalunya i tot un símbol a les Filipines, **on té més homenatges en forma de noms de rius, insectes, arbres** i vés a saber.

Impremta Babel

El dia 13 d'agost de 2009, davant de molts flixancos i de gent de fora vila, a la Plaça Major de Flix, passats uns minuts de les set de la tarda, Andreu Carranza presentava la seua novel·la "*Impremta Babel*", després de les paraules d'un dels seus amics i possibles biògrafs, l'Albert Guiu; bé, de biògraf ja ho és d'una manera oral i homeriana. Falta trobar la tinta i el paper adequat, encara que ja ha escrit alguns mots amb molts retalls de la vida de l'escriptor, potser més de Flix que d'Ascó, doncs porta més anys aquí que a aquell poble on, segons les estadístiques del mateix autor, va viure i conviure menys anys.

Els descompensats pares d'aquest humil escrit són el genial llibre "*Impremta Babel*" i el meu clatell i cap, ara quasi rapat, escoltant els mestres Albert Guiu i Andreu Carranza a la Plaça Major de Flix el 13 d'agost de 2009 (Aquest últim retall fotogràfic extret del Bloc de Pere Muñoz)

No he llegit encara "*Impremta Babel*", però tinc molt bones referències, no només cibernètiques, de tota la suma de l'entrellat que Andreu ens regala aquesta vegada amb aquest protagonista que l'autor fa escriptor i ens anomena Pol Albió. La nissaga a la qual pertany el nostre nou heroi, amb el món editorial i digital hereu d'un castell babelià que creix amb l'antiga família d'en Pol, que arriba a uns no tan allunyats i encara foscos temps, amb uns misteris que s'han d'esbrinar. Un bon còctel que s'ha d'afegir a la màgia del nostre màgic Andreu.

He de confessar que sóc partidari dels clans i m'agraden els personatges que cerquen els seus orígens familiars i s'estimen els seus avantpassats fins el punt de defensar-los en la seua obra. Aquells que contemplem l'empremta deixada per els mestres o genis fills de nissagues defensades amb orgull tenim l'obligació de saber llegir i veure esculpida o dibuixada amb uns ulls atents que ens acostin als autors d'aquestes obres tan estimables.

Andreu és moltes coses admirables i estimables i admira i s'estima coses que han fet d'ell l'escriptor que coneixem, amb les obres que ha escrit, les que escriurà i aquelles que, en potència, haurà escrit i haurem d'imaginar. Andreu, en la seua faceta multidisciplinària, és un pluriempleat de la vida: és templer, navegant de biblioteques, tennista, enciclopedista, viquipedista, salvador d'aus perdudes, guia de safaris familiars en cotxe a petits espais naturals, biògraf i defensor del seu pare Joan, continuador i impressor dels gens de la nissaga tipogràfica i heràldica d'un cognom anomenat Carranza en forma de fills que el faran avi i més casteller i babelià, etc..., no em vull allargar, però sí afegir que Andreu és una mica Joan i una mica Pol, el Pol que un dia, i encara que no sigui una dada molt destacada que s'hagi de recordar en els llibres i en les enciclopèdies que tant s'estima l'autor, va arribar a apropar-se a tres personatges de Flix asseguts a unes cadires amb aquell somriure trapella; trapella en el sentit retòric, real, simpàtic i com molts ho voldrien haver estat de petits i, de fet, encara avui, que desitgem ser nens i cantar com ell allò de l'oli d'Ascó acompanyat amb la sòlida percussió de les mans d'un *xiquet* que sembla un tros de pa amb una energia i una intel·ligència dignes d'un llibre o conte escrit a banda.

Arriba Pol

És un dia de calor, Festa Major potser, no ho sé ara mateix, però fa calor; la meua memòria no és molt bona i les altes temperatures l'afecten fins el punt de fer que alguns fets emmagatzemats siguin envoltats per l'oblit. S'acosta un nen entremaliat a una espècie de penya de xerrades que ho serà per unes setmanes. Els socis som

Albert Guiu, Pepito i jo, que, asseguts aquella jornada calorosa prop del famós oliver del camp de futbol de "La Ventonella", descartant de bon principi el bon joc dels nostres futbolistes en aquell partit amistós, estem preparats per una bona conversa curulla de les "pepes" de Pepito i de moltes més històries que valen la pena escoltar amb aquest bon home de Flix. Xerrameques que ens porten a parlar de l'estranya, misteriosa, caòtica i aleatòria sort dels afortunats amb el premi d'un pernil sortejat amb l'ajuda de deu cartes de la baralla espanyola, resultat que s'acaba anunciant per altaveu amb unes paraules que comencen dient, més o menys, "*el número premiat amb un pernil ha set el ...*". La nostàlgia guiuenca i ravalera de qui recorda el gol de penal de Panenka contra els alemanys a la final de l'Eurocopa de l'any 1976 afegint al debat l'altra final tan recordada entre el F.C. Barcelona i Las Palmas de l'any 1978; a mi se'm va esgarrar el televisor. Respecto, per la meua banda, el sentiment blanquiblaui del periquito Albert Guiu, que era molt petit en aquelles dues confrontacions històriques; quina genialitat o quina temeritat la de Panenka. En sap moltes de coses d'aquest Panenka o d'un i de l'altre partit la base de dades amb potes Guiu i Pol, aquell simpàtic *xiguet* que s'apropa i que ens cantarà una bonica cançó ens farà un bon interludi entre tant futbol, tanta "pepa", tants pernills sortejats, tant "*ha set*" i tanta filosofia d'espardenya.

Pol o l'art d'imprimir gens babelians

Pol, el *xiguet* amb cara de trapella, fill del trapella Andreu, que ho és i ho vol ser i ho sap; potser perquè no li deixaven ser-ho del tot quan tenia tot el dret d'esdevenir trapella i de cantar a l'oli d'Ascó, a Jorge Luís Borges i a l'oli de Borges. El fill d'Andreu sí ens farà amb tota la llibertat del món de petit tenor amb una cançó que diu quelcom d'aquest oli d'Ascó amb una orquestra de butxacà que fa servir d'instrumentació les seues mans, després de negociar sense necessitat de parlar amb Albert els termes de l'actuació que reportarà al més jove dels Carranza un petit benefici econòmic amb uns guanys també petits que li donaran el dret de consumició d'unes pipes o un refresc al bar de "La Ventonella", a escollir, i ben guanyat, que la *performance* serà genial, sí senyor. Pol, el fill del fill o, per abreviar, el nét d'un home que va ser alcalde d'Ascó amb el cognom Carranza. Pol, que acaba el curt concert amb les mans acompanyant la cançó i, fent jo ara un rodolí entre cometes, "*Albert Guiu riu i riu el petit Pol a l'oliver de l'esperat gol*". El petit Pol Carranza, amb aquella cara d'*enfant terrible* no gens terrible que donaria més diners després de passar per un *casting*, però no cal castigar-lo si no se l'ha castigat mai al bon i gens terrible infant. Pol Carranza, aquest fill d'un escriptor que li ha imprès el seu cognom i els seus gens babelians, car els pares tenen l'estranya tendència d'imprimir, a més a més dels gens, el seu geni i el seu cognom als fills, com ja van fer amb ells els seus mateixos pares i, com es veu, en aquest cas, amb el cantant de cançons que agraïxen la bona qualitat de l'oli d'Ascó i que, de gran, imprimirà els seus gens, geni i cognom, que un dia van ser d'un alcalde, d'un escriptor i d'un petit cantaire, a un nou i petit Carranza que creixerà com ho fan sempre els petits genis que escriuen i fan dedicatòries i signatures, genials des del meu punt de vista, que són un tufat incorregible i més si diuen això d'un servidor, amb aquestes paraules exagerades de sota que enganxo amb satisfacció, doncs n'estic ufanós de rebre aquest, per a mi homenatge, immerescut i imprès amb la força de la tinta deixada anar amb el moviment de la mà impressora del senyor Andreu Carranza, fill de Joan i pare de Pol.

Signatura i dedicatòria d'Andreu Carranza

Joan, Andreu i Pol Carranza i molts de la nissaga que em deixo; tots fent una mena de castell casteller o torre generacional i babeliana amb tipografia variada i impresa amb qualitat, dedicatòries i signatures de Plaça Major, on, per ara, d'enxaneta oficial tenim al nostre petit interpret i degustador del bo i gustós oli d'Ascó, el cada vegada més gran i menys petit fill d'Andreu i nét de Joan i és que la gent creix, com els castells dels castellans catalans o com algunes torres bíbliques i babelianes i aquest Pol promet molt.

I, per acabar, tres gràcies, botticel·lianes, que cal posar art d'alguna manera de la meua part poc artística:

Gràcies Pol per aquell petit i curt moment que recordo amb aquella cançó. Gràcies Andreu per ser escriptor, per tots els teus llibres i per aquesta dedicatòria i signatura. Gràcies Joan per tot allò que vas fer i que Andreu, com molts sabem, no oblida i recorda, com ha de fer un fill sempre.

Esperem que no sigui una estafa o enviarem als d'Adif els municipals de Flix amb les manilles preparades

A l'estació de Flix, el mes de setembre de 1918, Juan Ballesteros Zamorano, director de l'"Agència de *Timos* de Barcelona" i possible, amb quasi tota seguretat, avantpassat d'un fotimer de funcionaris de l'estat, ara treballant la majoria a Adif i a RENFE, riu descarat i tranquil mentre li fan la foto emmanillat i acompanyat de tres Guàrdies Civils amb mostatxo, un revisor, el maquinista del tren, dos civils més a l'andana i uns passatgers del tren aguantant per les finestres i que volen sortir als mitjans i fer-se famosos com tots els altres. "*Mundo gráfico*". 25 de setembre de 1918, pàgina 10.

Esperem que l'estofat d'infraestructures i accessibilitat tan bo que ens han preparat els d'Adif sigui un bon plat de viabilitat i no una engany i es compleixi la promesa feta amb puntualitat i correcció. Com Flix, que és Flix i no Flics i una estafa és una estafa i no un estofat ben bo de mandonguilles i carn o de bistec amb patates, que això promès de fer que l'estació sigui com cal per una població com la flixanca sigui cert o enviarem la policia local als caps principals i encarregats d'Adif i els detindrem. emmanillarem i els hi farem una foto a la malmesa estació. Estampa que publicarem a internet com s'ha fet amb la famosa i vella imatge del simpàtic estafador Juan Ballesteros Zamorano quan va parar a Flix a retratar-se per a la posteritat i ser després enganxat a algunes pàgines de la xarxa.

Antídots

Hi ha una llegenda urbana a Flix que diu que un home, de nom Miquel Castellví, va ser mossegat o picat, com sigui que fa la bestiola que el va ferir, per un escurçó verinós al camp, encara que al nostre poble i als voltants d'escurçons així diuen els experts que no n'hi ha o n'hi ha ben pocs. Aquesta mossegada va dur-lo a un hospital en estat greu, amb els dos peus a la tomba. A l'hospital no tenien l'antídote per evitar que deixés Flix amb un veí menys. La *vox populi* de la vila, amb les hores, els dies, les setmanes, els mesos i els anys, va fer de la seua miraculosa salvació, gràcies a la troballa del xarop salvador, la llegenda esmentada que ampliaré a la primera línia i escaig del següent paràgraf i d'un ou, com Jesús amb els peixos, el pa i el vi, el va multiplicar i el va convertir en noranta-nou.

La gent deia que la fortuna dels Castellví havien salvat el senyor Miquel, portant l'antídote des d'Alemanya. Miquel Castellví va viure molts anys; jo el coneixia de vista, vivia ben a prop de casa meua, al davant mateix d'on ara hi ha la Plaça de la Música, amb els seus dos fills, però potser tot no va ser com explicaven els flixancos més

exagerats.

He trobat aquest recull de sota, de la premsa falangista, a l'Hemeroteca de Gijón, on es diu com podrien haver anat les coses des de l'hospital amb el senyor Miquel ben fotut fins trobar la solució al seu mal.

"Voluntad. Diario de las FET y de las JONS", 1 d'octubre de 1960, pàgina 13

Sense descartar la part que multiplicava un ou fins convertir-lo en noranta-nou, sembla ser que l'antídot no el tenien a cap farmàcia propera, segons aquest recull de diari. Ràdio Tarragona va fer una crida des de les ones per fer saber a tothom que la vida de Miquel Castellví depenia d'un antídot. No he trobat res més, però aquest retall tipogràfic sembla esperançat en el seu titular: *"Eficacia de un mensaje por radio"*. El resultat és conegut a Flix i Miquel Castellví va viure molts més anys. Ara pare i fills, tots tres són morts i la nissaga desapareguda.

Hi ha més llegendes urbanes sobre els seus dos fills, algunes són reals i fins i tot lamentables, Una d'interessant és aquella de la famosa i vella motocicleta que només marcava cinc kilòmetres i estava llampant; jo la vaig veure una vegada i em vaig quedar d'una peça, ideant el guió d'una comèdia per la BBC amb un actor semblant al desaparegut i genial **Leonard Rossiter** de *"Rising Damp"* (*"Esto se hunde"*; no ho sé en català) de protagonista; malgrat no assemblar-se Rossiter al nostre motorista estalviador. No és cap llegenda això del quilometratge i la seua brillantor. Estava més lluenta que una Harley Davidson nova de trinca. Era tan antiga o més que la notícia que he esmentat, però, potser sí que van gastar molts diners en trobar l'antídot alemany contra l'enverinament i això explica l'estalvi en gasolina, el millor antídot contra la despesa, *embenzinament* i envelliment d'una moto.

La moto, evidentment anava amb benzina, com quasi totes les motos. Diuen que el fill, que no era pas molt generós en assumptes pecuniaris, quan va descobrir que aquest vehicle no anava sol, com els rucs, matxos o mules, que només mengen porqueries que no cal comprar, la va tapar amb qualsevol cosa i la va deixar com si fos una peça de museu a casa, que de fet era un museu de tota classe de coses inútils que apilaven els dos fills del pobre senyor Miquel com tresors.

Els dos antídots van fer efecte: Miquel Castellví es va salvar de la picada d'un escurçó verinós i va viure molts anys suportant uns nens que li embarcaven pilotes a la seua teulada mentre jugaven a futbol a aquella placeta veïna i la motocicleta del seu fill no va ser *embezinada* per l'escurçó de la Shell i va romandre jove per sempre, esdevenint un **Dorian Grey** de dues rodes, amb manillar i motor que ignoro si el nou amo se l'ha sabut vendre tan nova, lluenta i amb els seus cinc kilòmetres marcant que per ella els temps que l'enyor s'ha emportat han passat ben poc o, segons com ens ho miréssim i com s'ho hagi mirat la pobra *moltocicleta**; tot és relatiu, molt o moltíssim.

***Moltocicleta:** Moto que pateix un cicle de temps molt llarg de persistència o resistència estàtica, muda, heroica i callada davant de l'acció cruel d'hom poc generós.

La força dels dos mil cent cavalls flixancos de Franz Weideneder (juliol de 1899)

"El Liberal", 26 de juliol de 1899, pàgina 3

Ho vaig trobar ahir i, com quan no et banyes dues vegades a un mateix riu, una efemèride no és total i precisa, és un pèl tardana o bé mullada per d'altres aigües quan les ones cibernètiques de la xarxa la presenten amb una mica de retard.

El periòdic madrileny *"El Liberal"*, el dia 26 de juliol de 1899, publicava una breu notícia també amb retard i remullada de tinta reusenca, esmentant unes obres hidràuliques de l'electroquímica de Flix, per fi acabades un dia de finals de juliol. Aquests treballs van ser planejats per un jove i intel·ligent enginyer alemany de nom Franz Weideneder, rebatejat *Francisco Weideneder*, que rebia moltes felicitacions de tothom.

"Handbuch der Eisenhüttenkunde: Für den Gebrauch im Betriebe wie zur Benutzung beim unterrichte bearbeitet". Adolf Ledebur. Ed. A. Felix. 1908

L'hospital de campanya de Flix, el servei sanitari del front d'Aragó i dos dubtes: un cognom que em recorda un altre i una foto que no puc ubicar

"El Liberal", 3 de setembre de 1936, pàgina 3

Aquest retall d'un article d'Artur Mori d'*"El Liberal"*, publicat el 3 de setembre de 1936, parla de l'hospital de Flix en una bona part de les seues línies, semblen escrites a corre-cuita i amb els peus del llop a tocar, de les activitats especialitzades en cirurgia nerviosa i en transfusions de sang dutes a la nostra vila. Tracta, en general, de la ràpida organització, amb hospitals de base, trens sanitaris i equips permanents experts en les transfusions esmentades, de les institucions mèdiques catalanes.

Trueta-Irueta

Hi ha una foto d'un metge cirurgià de cognom Irueta, amb Artur Mori i el senyor Aguilera, de la redacció d'*"El Liberal"*. Aquest cognom, d'origen basc, poc està a la Península i primera font de dubtes personals d'aquest retall, que a mi em fa pensar en el **doctor Trueta**; de fet crec que és ell. Ho trobo tot força intrigant i, com un joc o jeroglífic, em repta des de la pantalla de l'ordinador i em toca les pessigolles.

Arribo a la conclusió de que podria ser fàcilment una confusió tipogràfica que hagués convertit el cognom Trueta en Irueta, amb una T bombardejada que va esdevenir un I i va fer de tot aquest antic post un misteri.

Les faccions fotogràfiques d'aquest home, vestit amb una llarga bata mèdica d'un color blanquinós, són semblants a les dels trets facials que podeu veure i conèixer a les fotos de més tiratge de Josep Trueta i Raspall. La imatge no és de molt bona qualitat i això no ajuda a aclarir l'enigma.

"Odisea en Albión: los republicanos españoles exiliados en Gran Bretaña 1936-1977". Luis Monferrer Catalán. Ediciones de la Torre. 2007

Els dies en que es va redactar l'article, el doctor Trueta tenia 38 anys i estava a punt de fer-ne 39 el mes d'octubre entrant. De la imatge de poca qualitat no podem saber-ne amb precisió l'edat aproximada. Trueta, havia estat a Flix, a Casp i a d'altres indrets en aquella època, fent la seua feina, on hi havia arribat amb el conseller Aiguadé.

Deixo enlairat aquest dubte entre els cognoms Irueta i Trueta i passo al segon misteri que també el trobo prou interessant.

La foto en si mateixa, que també em fa dubtar, podria estar ubicada a qualsevol lloc dels descrits per Mori a l'article; potser no té importància aquesta futilesa, com Octogesa, que té mil llocs on enterrar els romans que van passar comptes, però un petit detall esdevé gran si se'l necessita per acabar un puzzle i a mi m'encantaria que aquesta imatge fos part d'un trencaclosques o àlbum anomenat Flix i, que dels tres protagonistes d'aquesta petita peça, el que sembla anomenar-se Irueta, fos el doctor Trueta i, avançant i col·locant les petites peces, omplint aquest joc de milers de bocins retallats que anem tots recollint per a saber on vivim i d'on venim els flixancos, gaudir d'un patrimoni històric, ric i més digne de nosaltres mateixos.

El nostre clon anglès: Flixborough

Fotos: [Google Maps](#) i [AcuSafe](#)

"Flixborough has had many different spellings through the centuries, from Flichesburg in the Doomsday Book to Flikesburg, Flyxburgh and Flixburrow. Eminson suggests that the first section of the name is an early form of the word cliff and as the original settlement stood on a sloping cliff overlooking the River Trent the villages name can be translated as fortified dwelling on the cliff slope" Font: [All Experts](#) i [Viquipèdia](#)

Flixborough és un poble anglès clonat de Flix, amb menys població, a prop d'un meandre del Trent, menys acaronat i envoltat per les aigües d'aquell riu que la nostra vila per les aigües de l'Ebre, però quasi, amb el sufix *-borough*, que en anglès antic té, entre d'altres, el significat de ciutat o zona urbana medieval amb certs privilegis polítics i amb un turó fortificat o quelcom semblant, us sona? amb un nom que té mil noms; Flichesburg, Flikesburg, Flyxburgh, Flixburrow, etc..., nom que implica, en la primera part, un origen que assenyala un penya-segat molt important d'aquella zona; el seu poblat de Sebes o dels Castellons, on hi habitaven els avantpassats dels actuals flixburguesos i, per acabar d'adobar-ho, *una explosió d'una planta química, l'1 de juny de 1974*, que va deixar vint-i-vuit morts, centenars de ferits i, també, centenars de cases destrossades, cosa que a mi em recorda, per sort, en molta menor escala, *aquell sotrac (una o dues explosions o vés a saber)* que va fer volar com un coet espacial un dipòsit a la fàbrica i que, per sort, només va fer mereixedors d'un premi al millor experiment astronàutic de l'any a una convenció de la NASA als tècnics i supervisors d'Erkimia. Aquell dia, hores després de l'enlairament, i per aquesta minúcia, no ens vam posar nerviosos els flixancos davant dels mitjans de comunicació, mentre les dones, en el moment de la fita, quan va fer el pet o pets amb eco inclòs, sortien als balcons preguntant que havia passat i els telèfons del poble quedaven col·lapsats davant de tanta serenor i jo pensava viure a Wonderland mirant la televisió i no a Flix com ara, que el conte no ha acabat, però, almenys, a la llunyania, al nostre clon Flixborough recorden els seus fets i no els neguen i, quan cal, es posen nerviosos i col·lapsen els telèfons, com fa tothom si tot esclata i no es

tracta d'un d'aquells simulacres tan preparats, amb les alarmes i sirenes dels senyors del PLASEQTA i de Protecció Civil i que sempre surten bé.

Flixium, Flixum, etc... (...Flixium ad Iberi amnis confluenta...)

"Colección de documentos inéditos para la historia de España". Marqués de la Fuensanta del Valle, Don José Sancho y Don Francisco de Zabalburú. Ed. Madrid Impr. de J. Perales y Martínez. 1842

Els mils noms de Flix potser esdevindran un milió. Amb Flixum i Flixium afegeixo dos topònims llatins més a la meua col·lecció personal, amb Hugo Grotius, **esmentat en una antiga entrada**, un bon testimoni que els avala.

Amb aquesta llista de fets i il·lustres personatges històrics, que no penso allargar massa, composta per nobles com Mateu Montcada i el seu nebot Pere Ramon, per alguna idea o raó d'allò que serien els tractats de pau que van seguir a la Guerra dels Trenta Anys o Guerra dels Segadors a Catalunya, amb els bel·ligerants i negociadors **Axel** i el seu fill **Johan Oxenstierna**, els escrits del jurisconsult **Miquel Cortiada**, publicats per l'editor i gravador Jeroni Palol i amb alguns retalls recollits d'historiadors francesos com **Claude Fleury** i **Benjamin Priolo**, aquest últim, fent esment de la feina política de **Josep de Margarit i de Biure**, etc..., vaig omplint el meu àlbum de cromos toponímics flixancos amanit amb ingredients culinaris de tota mena.

"Hugonis Grotii epistolæ ineditæ, quæ, ad Oxenstiernas patrem et filium, aliosque Sueciæ consiliarios e Gallia missæ ac sub auspiciis viri plur. rever. Jacobi Lindblom, primum Ecclesiæ linco"piensis antistitis, jam archiepiscopi upsaliensis, ex authentico exemplari, quod in Bibliotheca lincopiensi servatur, descriptæ, nunc prodeunt". Hugo Grotius, Jacob Axelsson Lindblom, Johan Meerman. Editor typis A. Loosjes, 1806

"Hugonis Grotii epistolæ ineditæ, quæ, ad Oxenstiernas patrem et filium, aliosque Sueciæ consiliarios e Gallia missæ ac sub auspiciis viri plur. rever. Jacobi Lindblom, primum Ecclesiæ linco"piensis antistitis, jam archiepiscopi upsaliensis, ex authentico exemplari, quod in Bibliotheca lincopiensi servatur, descriptæ, nunc prodeunt". Hugo Grotius, Jacob Axelsson Lindblom, Johan Meerman. Editor typis A. Loosjes, 1806

"Rikskansleren Axel Oxenstiernas skrifter och brevfveling". Axel Oxenstierna, Carl Gustaf Styffe, Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien Editor P.A. Norstedt & Söner, 1891

"Decisiones reverendi cancellarii et Sacri Regii Senatus Cathaloniae: pro recto contentionum et competentiarum regnorum inclytæ Coronæ Aragonum super iurisdictione ecclesiastica in clericos & laicos & iurisdictione seculari in laicos & clericos". Miquel Cortiada, Editor sumptibus Hieronymi Palol, 1693

"Historia Ecclesiastica". Claude Fleury, Bruno Parode, Dominicus Ziegler. Ed. Wolff, 1779

"Ab excessu Ludovici XIII, de rebus gallicis libri XII". Benjamin Priolo

Flexo i els documents notariais d'Oberto de Mercato (1186 i 1190)

"Oberto Scriba de Mercato (1186)". Calignano (de) Rolandus, 12, 94, t. 114; Vasallus t. 214; Wuilielmus

Ja vaig parlar d'un d'aquests manuscrits; és difícil de trobar-los i adquirir-los via internet, però no impossible. El "*Cartolare di Oberto, scriba de Mercato, 1190. A cura di Mario Chiaudano e Raimondo Morozzo della Rocca*" (1938) i l'"*Imbreviature di Oberto, scriba de Mercato, 1186. A cura di Mario Chiaudano*" (1940) sempre poden treure el cap per alguna finestra del navegador. Són dos documents originaris d'Oberto de Mercato, notari genovès de finals del segle XII. que ens aporten unes dades interessants en forma de registres molt acurats sobre les múltiples transaccions econòmiques d'alguns membres de la família della Volta, altrament dits de Flexo (Flix), senyors d'aquesta vila, establerts en aquest poble alguns d'ells mentre el títol senyorial va ser oficial i, en la part que els hi va pertocar, **constructors del sistema capitalista mediterrani, europeu i mundial.**

Breus cites arxivístiques flixanques amb una capitulació, unes cartes i un croquis de la plaça militar i fortificada de Flix de l'any 1650 (1953)

Deixo en forma de retalls unes curtes cites curioses per aquells que s'estimin els manuscrits, els mapes i els croquis antics on hi hagi un total o un cert protagonisme flixanco. Amb tota seguretat, aquestes breus dades, les coneixen els flixancos més entesos en aquestes matèries, però, per si de cas, mai no està de més enganxar dades com aquestes a la xarxa cibernetica local, gaudint així de noves pistes amb papers, manuscrits, plànols, mapes, croquis o antics informes in situ, si aquests manquen, investigant millor el nostre passat.

"*Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Nacional*". Ministerio de Educación Nacional, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Servicio de Publicaciones. 1953

Provenen de l'"*Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Nacional*", editat l'any 1953 per el Ministerio de Educación Nacional, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Servicio de Publicaciones. En aquestes cites arxivístiques hi trobem el manuscrit amb les capitulacions i entrega de la Plaça de Flix entre el Marquès de Mortara i el governador Sainte-Colomme datat el 20 de setembre de 1650, una carta del 25 de setembre del mateix any d'Antonio Igual Castillo adreçada a Bartolomé Ruiz de Bustamante on es parla del setge de Flix i una altra comunicació, d'una setmana abans, del 19 de setembre, de Francisco de Bustamante dirigida al seu germà, informant sobre la marxa de l'exercit castellà sobre Flix, les operacions dutes contra la plaça militar d'aquesta vila i un croquis d'aquest emplaçament fortificat. Aquest petit plànol deu ser molt valuós.

Volem bruixes a Flix (segles XVI i XXI)

Quan als temps dels antics règims feudals les coses anaven mal dades, no s'enraonava si es tenia una torxa al pensament i els funcionaris del tribunal de la Inquisició al costat, als sospitosos, sobretot **les acusades de bruixeria i màgia negra**, se'ls feia culpables d'alguna cosa, se'ls jutjava i a la foguera, a la forca o a l'infern del suplici més maquiavèl·licament ideat.

"...la magie 'paraît contagieuse et se manifeste sous forme d'épidémies répétées: en 1567, cinq vieilles chrétiennes comparaissent dans un autodafé, toutes originaires du village de Flix (161)..."

"(161) Angela, mujer de Gaspar Sorete, Isabel, mujer de Gaspar Vilanova, María, mujer de Gabriel Oriol, La Francina, Olalla Ana, et de plus 'la mora' y Baltasar de 'Allende', AHN, INQ, Val, livre 936..." "Revue d'histoire maghrebine". 1995

Encara avui, als arxius i revistes de tot el món, es recorden dels noms de les acusades i dels noms i cognoms dels marits d'algunes de les pobres flixanques jutjades en un auto de fe. Aquests noms i cognoms estan castellanitzats per la influència espanyola de l'[Archivo Histórico Nacional](#). Dos dels cognoms són molt flixancos, com Vilanova i Oriol. De nissaga noble, potser pertanyents a les ovelles negres d'aquelles famílies o sense cap parentesc amb els il·lustres i pudents ciutadans, sempre tan ben enterrats a la nostra i a d'altres viles i ciutats de Catalunya i del món.

Ara tenim noves bruixes a punt de ser cremades i nous inquisidors de cilici i torxa fàcil a Flix, només cal esmentar com a noves bruixes; m'ho van dir al Kursaal i em pixava de riure amb el *tubo* de xampú a la taula tremolant, les desfasades bombones de butà; pobres butaners, els volen deixar sense feina i, no ho sé, tinc la sensació que deu ser perillós cremar-ne una o més, com toca fer amb les bruixes, amb tot el gas al seu interior. Els inquisidors, com [un tal Xavier Sabaté](#) i una bona colla de sociovergens; nous senyors de Flix l'any 2011, en són un fotimer; ¿preparats per l'exili al Pedraforca alguns de vosaltres?. No poden faltar els nous [Joan Malet](#), agegantats, que es presenten en forma de tèrmiques, de noves centrals nuclears i de magatzems temporals centralitzats.

Flys (Yaqt ibn 'Abd Allâh al-Rumi, 1179-1229)

"Onomasticon Cataloniae Volum IV, D-J." Joan Corominas, Josep Maria de Casacuberta, Max Cahner, Josep Mascaró Passariu. Curial Edicions Catalanes. Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "La Caixa."

Deixant de banda els genovesos, amb els qui m'he apassionat; van ser els amos de la Mediterrània i del món, i dels qui penso tornar a parlar, perquè hi ha moltes coses a dir que els enllacen amb Flix, ara, seguint amb el misteri toponímic que porta el nom de la vila, amb els seus orígens misteriosos i tot allò que ha sorgit com una font d'aquesta paraula de quatre lletres, que, segons com, varia de fonemes o en són més en número i amb la curiosa possibilitat d'haver creat, gràcies als della Volta i els seus *nicks* medievals i flixancos, alguns cognoms a la Ligúria, al nord d'Itàlia, a la resta d'aquell estat i a tot el planeta amb la immigració, cal recordar també un altre embolicador onomàstic i toponímic genial: el geògraf sirí i islàmic d'origen bizantí i cristià, [Yaqt ibn 'Abd Allâh al-Rumi, 1179-1229](#), que va citar el nostre poble en lletres aràbigues com a *flys* a alguna de les seues obres.

Biografia de Yaqt ibn 'Abd Allâh al-Rumi en anglès: [Bookrags](#)

E quell'altro Ingo, che prende poi la denominazione "de Flexa"

"Cleopatra" de Piero di Cosimo amb Simonetta Cattaneo (1453-1476)

"Il 4 ottobre del 1154, appena comprata Tortosa dai genovesi, Raimondo Berengario IV, invente Bonifacio della Volta del feudo permanente ereditario del castello e del territorio di Flix.

Il conte trattiene per sé un terzo delle entrate; Bonifacio è il primogenito del grande patriarca Ingo della Volta e ha forse per fratelli Guglielmo Burone e quell'altro Ingo, che prende poi la denominazione "de Flexa", che si ritrova in molti documenti genovesi, membri della sua famiglia c'è anche Ugo, che sarà arcivescovo di Genova dal 1163. Due anni dopo, Bonifacio compare in veste di legato da Barisone di Arborea la cui moglie è Agalbursa nipote del conte.

*Nel 1157 il suo erede Gasquet ottiene la totalità del feudo. Il castello di Flix, vedetta su un importante nodo di comunicazione tra Catalogna, Aragona e Navarra, rappresenta forse una sorta di compenso per la perdita di Tortosa? O l'offerta di un regno per un'utile alleanza?" **"Storia della presa di Almeria e Tortosa"** Caffarus, Marina Montesano, Gabriella Airaldi. Collana storica. Genova, 2002*

Bonifaci della Volta era fill d'**Ingo II della Volta** i aquest era germà de Guigüelmo Burone; persones molt importants i amb certes tendències o aptituds guerrerres, consulars, comercials, esclavistes, un pèl mafioses i assassines a la República de Gènova del segle XII. A Bonifaci se li va regalar el castell i el territori de Flix, Flesio, Flexio, Flexa, Flexo o Flessia l'any 1154; aquest poble que té milers de noms i es pronuncia de mil maneres. Bonifaci era doncs *signore* de Flix i amb ell tots els seus descendents van esdevenir senyors de la nostra vila. Molts membres de la família de Bonifaci es van fer dir de/di Flexa o de/di Flessia; encara al nord d'Itàlia i a d'altres llocs d'aquest país, amb menys intensitat numèrica, hi ha uns quants Flesia (un cognom italià que estic segur que vol dir Flix), amb una essa; l'altra l'ha perdut algun escrivà o escriptent, segurament.

Els molt renaixentistes **Cattaneo** es van fer senyors de la vila i encara ho són, només honoríficament. No hi ha cap dret dinàstic sobre aquestes terres amb pocs residus del Renaixement, però és bonic veure a la bella Simonetta Cattaneo Vespucci, la Deessa de l'Amor de Botticelli i probable senyora de Flix, immortal i naixent cada dia per a tots a Florència, on va morir.

Simonetta és i era com una Venus que enamora i enamorava. Va ser estimada per tots i va deixar orfe el món uns mesos abans de fer vint-i-tres anys, abandonant els seus enamorats i el seus súbdits d'honor de Flix, d'on potser era senyora la nostra Deessa Cleopatra flixanca, vila d'on si eren *signori* la seua nissaga dels Cattaneo.

La família Cattaneo, Signori di Flessia (Un Flix, Flessia o Flesia antic, medieval, renaixentista, genovès, venusià i primaveràl)

*"Il 4 ottobre del 1154, appena comprata Tortosa dai genovesi, Raimondo Berengario IV investe Bonifacio della Volta, figlio di Ingo II, del feudo permanente ereditario del castello e del territorio di Flix (Flessia, di cui i Cattaneo di Napoli portano ancora il titolo di signori di Flessia)." **Ingo della Volta**. Viquipèdia italiana*

*"El naixement de Venus" (1486) de **Sandro Botticelli**, amb **Simonetta Cattaneo Vespucci**, de la nissaga dels **Cattaneo**, Signori di Flessia o senyors de Flix.*

Una família antiga, històrica i molt interessant aquesta. D'aquelles que a l'Edat Mitjana i al Renaixement feien de les seues i podien permetre's el luxe de portar als

seus palaus els millors pintors i escultors italians i europeus i deixar-se retratar per Botticelli al quadre "El naixement de Venus", doncs la deessa de la pintura era una Catanneo, Simonetta Cattaneo Vespucci, i, per tant, una dona o Madonna pertanyent a la nissaga senyorial flixanca dels Signori di Flessia, Flesia o Flix. La nostra senyora Simonetta neix nua i bonica, com l'Au Fènix que ha de ser Flix, Flessia o Flesia un dia en un nou Renaixement flixanco.

"Mentre i crociati genovesi versavano generosamente il loro sangue in Palestina crescendo utile ed onore alla patria, i cittadini rimasti empievano la patria di stragi domestiche e di miserabili discordie. La conciliazione fatta da Ugo arcivescovo era durata poco; l'uccisione di Angelieri di Mare console, di Rubaldo Percello e Opizo Lecavella, cittadini notabili, aveva ridestato gli odii delle parti. Lo stesso Ugo, che avea spesa la vita conciliando, era morto (1188), e mancato codesto freno autorevole, Ingo di Flessia, pur console, morì colpito da una pietra scagliata, non si sa bene se a caso o con mala volontà." "Storia popolare di Genova. dalla sua origine fino al nostri tempi". Mariano Bargellini. 1856. Gènova. Fresso Enrico Monni.

Cognom Flesia a Itàlia

Ara, els descendents de la Venus de Botticelli, els nous Flessia, Flesia o Flix, resten amb aquests cognoms repartits per la península italiana, sobretot al nord, al voltant de la zona d'influència de Gènova, només amb uns essa. Són uns estranys i gens flixancos personatges de bona nissaga, poc d'aquí, molt transalpins, uns Flesia italians amb certes arrels estretes de Flix.

Bonifacius de Flexo (1186)

"-23 septembre 1186

Témoins: Bonifacius de Flexo et Iordanus Richerius.

Moi, Beaqua Balisterius, j'ai reçu de toi Bonsignore di Torre 13 livres de deniers génois que je porte à Constantinople et de là à Alexandrie ou Ceuta, et je dois revenir à Gênes sans changer d'itinéraire; et je dois remettre le capital et le profit provenant de cette commende à toi ou à ton émissaire, gardant pour moi le quart du profit. Fait dans la maison de Bonifacio de Volta le 8e jour avant la fin de septembre.

M. CHIAUDANO, Oberto, scriba di mercato (1186), Turin, 1940, doc. 21, p. 8.

Salluste

Inscription: 23 Nov 2005 13:19

Messages: 215

Localisation: Besançon - Strasbourg"

Font: Comentari de l'usuari Salluste al fòrum de [Passion Histoire](#)

Em sembla interessant aquesta dada estreta d'un fòrum sobre història, provinent de l'usuari Salluste, possiblement de Besançon (Estrasburg), segons la IP recollida pel servidor o les dades que deixi aquest usuari, que ho ha estret alhora d'"Oberto, scriba di mercato (1186)", M. Chiaudano. Turin, 1940, doc. 21, p. 8, on s'anomena el genovès Bonifaci de Volta llatinitzat com a Bonifacius de Flexo.

Flexo és Flix, com alguns ja haureu esbrinat. A aquest document es parla d'una transacció econòmica per obtenir guanys; uns diners que Beaqua Balisterius ha de dur de Constantinoble a Alexandria o a Ceuta, per després tornar a Gènova amb els beneficis de la comanda i repartir, una part major d'aquests beneficis, entre Bonifaci de Flix, entregats al mateix interessat o a un emissari, si Bonifaci no hi és i es troba

fora de Gènova, potser a Flix i una part menor ja negociada per la feina feta, a Balisterius. Tot molt comercial i genovès.

Com podeu observar navegant per la xarxa, com els testaferros o emissaris de Bonifaci de Volta en aquells vaixells comercials, del Flix medieval o de qualsevol època, hi ha documentació arreu del món.

El Capellà de Flix i la mort de Maturana

Josep Agramunt i Llecha, Capellà de Flix, es posa la levita militar del coronel Maturana mentre aquest és assassinat. "El Motín". Madrid, 27 de novembre de 1913

"El Motín". Madrid. 15 de juliol de 1886

Dels flixancos sempre m'ha sorprès la seua rauxa visceral, supèrbia i follia, bona o dolenta. Les guerres civils a Flix han passat amb la mateixa crueltat sanguinària, com a la majoria d'indrets catalans o espanyols, però els meus convilatans tenen els seus tics personals diferencials i especials, que molta gent de fora o *forastera* ha copsat i m'ha comentat i que els fan molt semblants de caràcter al famós Capellà de Flix.

D'aquest home es diuen moltes coses, totes dolentes; era capellà, flixanco i carlí. ¿com es poden dir coses bones de Josep Agramunt i Llecha amb aquesta combinació explosiva?

Potser és llegenda o una exageració això que explico a aquest escrit, però és una bona flixancada noucentista. Diuen que, amb un coronel, un tal Maturana, va quedar ben esplaiat, el va fer matar cruelment i va vestir la seua levita militar, amb totes les condecoracions enemigues guanyades per la víctima, mentre Agramunt mirava com el mataven cruelment, portant-la després durant tota la campanya militar.

Els andalusos fan una matança de francesos a Flix (1810)

"El Conciso", dimarts, 4 de setembre de 1810

Ho desconeixia, però ho trobo interessant, sigui certa o propagandística aquesta escabetsina flixanco-andalusa de gavatxos. El dia 13 d'agost de 1810, amb les ordres rebudes del Marquès de Campo Verde, a Flix, dos mesos abans de la **Batalla de Sant Quintí**, prop de Cardona, amb aquest marquès com un dels protagonistes d'aquesta gran i famosa escomesa bèl·lica on naixeria la **Llegenda de les Barretines**, sent verídics aquests fets flixancos o sent també una exageració o una petita llegenda de sang i fetge, com l'esmentada de Cardona, **segons unes cròniques que hem de posar en el pot dels dubtes històrics**, uns tres-cents homes, entre andalusos d'Almeria i Granada, amb l'ajuda auxiliar d'uns granaders provincials i uns desertors presentats a la degolladissa, tots ells capitanejats per un oficial de nom Mariano Villa, van perpetrar una matança de francesos als carrers i cases del poble amb uns 130 morts dels 160 que es passejaven bel·licosament per la vila, fent només 10 presoners, fugint 20 de la batussa general i obtenint un generós botí .

Flix i el Capellà de Flix a "Anales de la guerra civil: España desde 1868 a 1876"

Flix i el Capellà de Flix a "*Anales de la guerra civil: España desde 1868 a 1876*"

[Feu clic a sobre de la imatge i seguiu les instruccions](#)

De Flix i del seu cèlebre, terrible i famós capellà carlí, Josep Agramunt, es va escriure molt durant la tercera guerra carlina, més del religiós que no pas del poble, però també a la nostra vila es van viure fets bèl·lics i es van cometre crims execrables, com a qualsevol guerra, que de fet ja és el crim més gran de tots, encara que un dels protagonistes o responsables d'algun d'aquests fets sigui un "*home sant*" amb una sotana i un trabuc.

El llibre "*Anales de la guerra civil: España desde 1868 a 1876*" de Nicolás María Serrano i Melchor Pardo (Barcelona: Montaner y Simón, 1875-1876), amb la seua càrrega ideològica, com passa sempre amb les obres històriques que mai acabaven de ser neutrals encara que vulguin, repassa les barbaritats d'una guerra civil protagonitzades per tots dos bàndols amb un capellà que fa molts miracles i de qui es parla molt.

Informe del bombardeig de la nit del 23 al 24 de febrer de 1937 a Flix de la Comissaria de Defensa de Tarragona

M'agrada fer broma de tant en tant a aquest espai personal i sovint és un pèl surrealista i eclèctic tot això que penjo; com fan molts altres milions de penjastracanades enxarxats i és per això que algú va inventar els blocs o blogs: per donar llibertat a qui vol dir coses estrafolàries o coses serioses i soltar-les al vent i que la gent faci elucubracions o deixi comentaris. Però també és seriós aquest espai quan cal, encara que ho sigui pobrament i sense molta eficàcia literària.

Avui sí toca tractar un tema que pretén ser-ne de seriós, encara que no sigui a tall d'efemèride que quedaria millor. És més aviat una mena de troballa que potser altres ja han penjat, ho ignoro, però jo no puc estar-ne de fer-ho quan Flix és bombardejat d'alguna manera per algunes circumstàncies que tampoc no fan riure, però riure, de tant en tant, no fa mal.

Avui penjo l'Informe del bombardeig de Flix de la nit del 23 al 24 de febrer de 1937 de la Comissaria de Defensa de Tarragona que podeu trobar fent una senzilla cerca al [portal PARES](#) on hi ha altres documents molt importants sobre Flix.

Flix, l'Ebre, l'edicte de la Pesta de la Provença i les noves pestes i els nous edictes

La grip porcina és una incògnita que esgarrija. L'OMS ja l'ha elevat al nivell quatre de sis de risc que n'hi disposa, amb la conseqüent presa de les mesures i els controls corresponents que, per a molts, seran una retallada de les seues llibertats de moviment sota l'ombra de la sospita simptomàtica, com sempre ha estat a la llarga història de les pandèmies i pestes que han convertit en malalts i empestats a gent sana, però les sospites i pensar malament és una de les grans pestes que sempre han acompanyat la civilització, concepte que defineix la pitjor, la més putrefacta i mortal de les pestes que pugui haver ara mateix a tot el planeta.

Com putrefacta i mortal va ser la coneguda epidèmia marsellesa o Pesta de la Provença, que va provocar un control sanitari que es va estendre, entre altres llocs, a Flix i al riu Ebre, com indica l'interessant llibre digitalitzat *"Edicto general comprehensivo de todas las reales provisiones, ordenes, edictos, instrucciones y providencias Generales, que se dieron en este Principado de Cataluña, para preservarle, y resguardarle de la Peste ó Contagio, que en los años 1720. y 21. afligia á la Provenza"*, editat per primer cop l'any 1721 per Josep Teixidó de l'època de l'empestat i contagiós dinàstic per herència, el Borbó Felip V, i dels seus governants pestilents.

Ara, quasi tres cents anys després, els nous mandataris pudents i burocràtics i les noves directrius, necessàries i discriminatòries en molts casos, per desgràcia i per profilaxi i, com veurem, per abús de la plebs sospitosa, controlarà cada individu amb símptomes de grip o amb cara de malalt i la debilitat del dèbil és duplicarà per obra i gràcia d'un esternut, uns ulls irritats, una diarrea de viatger o uns vòmits provocats per la ingesta de productes digerits a algun restaurant de menjar ràpid i barat nord-americà.

Una altra incògnita queda enlaire quan aquestes epidèmies o pandèmies modernes dels segles XX i XXI es creen del no res quan el planeta pateix una crisi mundial i la gent o, millor dit, la plebs, que només són números de les gràfiques, és delmada quan semblen ser un destorb perquè la Terra que gira al voltant del Sol n'està plena d'empestats que ho són per ser només xifres que cotitzen malament a la borsa i els laboratoris amb prestatgeries, flascons i científics que fan còctels es posen a treballar més que mai.

Retalls de les pàgines 67,72,73,74,179,184 i 188 de l'”*Edicto general comprehensivo de todas las reales provisiones, ordenes, edictos, instrucciones y providencias Generales, que se dieron en este Principado de Cataluña, para preservarle, y resguardarle de la Peste ó Contagio, que en los años 1720. y 21. afligia á la Provenza*” (cliqueu a sobre de les imatges per poder llegir-ho bé)

Retall de la pàgina 67

Retalls de les pàgines 72,73 i 74

Retall de la pàgina 179

Retall de la pàgina 184

Retall de la pàgina 188

Flix destacat en negreta al mapa d'un atlas portolà d'Antonio Millo de 1586 (Museu Altes de Berlín. Cortesia d'Ireneu Visa)

Retall del mapa de l'atles portolà d'Antonio Millo. Fixe-us bé, el nom de Flix sembla destacar en negreta

Mapa d'Espanya d'Antonio Millo de 1586 (Museu Altes de Berlín)

Fotos: Ireneu Visa

Ireneu Visa, arqueòleg de cor, bon dibuixant de còmics seriosos i satírics i persona que, per genètica familiar, té un interès per la història, per les cultures antigues i per aquell Flix antic que s'amaga entre les pedres enterrades per la terra i el temps, m'ha enviat unes fotos, de la seua collita personal, d'un mapa d'Antonio Millo, cartògraf i navegant del segle XVI, probablement nascut a Milos, pertanyent a un antic llibre de cartografia editat en facsimil de l'*Staatsbibliothek zu Berlin* exposat a una vitrina del Museu Altes de Berlín, on podem gaudir de la bellesa de la Nefertiti, de la qual ara diuen que no ho era tant de bonica i és que els bustos o les estàtues són com alguns mapes i dibuixen les coses on no hi són o les fan més estètiques o falses i a aquest mapa, com molts d'antics, algunes coses semblen mogudes per algun terratrèmol més geogràfic que geològic.

Aquest és un dels mapes dels atlas portolans d'aquest important cartògraf on podem observar el poble de Flix un pèl descol·locat, com altres llocs a aquest i a, altres plànols antics. Ben al costat de l'aiguabarreig octogesant i fent la competència a Mequinensa quan Segre i Cinca barregen i ebregen per marcar el camí a Cèsar cercant Pompeu i embolicant més els historiadors dels segles posteriors.

Un mapa molt interessant i una cosa molt curiosa que m'ha dit Ireneu sobre Flix a aquest plànol és que el nom de la nostra vila surt com si estigués escrit en negreta, ressaltat, com si fos un lloc destacat entre els altres. A la imatge retallada es pot observar una mica si us fixeu bé.

Flix i les Terres de l'Ebre a la World Digital Library

Retall d'un mapa d'Espanya i Portugal de Tomás de López de Vargas Machuca (1731-1802) amb algunes localitats de les Terres de l'Ebre (Biblioteca Digital Mundial & Biblioteca Nacional de Brasil)

Encara que sigui d'una forma petita i a un mapa, Flix i altres localitats grans i petites de les Terres de l'Ebre, Catalunya i la Península estan representades a un dels primers 1200 documents esposats de la **World Digital Library o Biblioteca Digital Mundial** que s'ha estrenat avui a la xarxa amb el "**Mapa de España y Portugal**" de **Tomás López de Vargas Machuca** (1731-1802), cartògraf i deixeble del francès **Jean Baptiste Bourguignon d'Anville** (1697-1782). López va publicar l'"Atlas Geográfico de España" el primer que es va produir en idioma castellà. Els seus fills, el van tornar a publicar els anys 1810 i 1830.

Font: World Digital Gallery

L'exèrcit de Cèsar cercant Pompeu a l'aiguabarreig i a l'Ebre segons el Coronel Stoffel

"Caesar's Pursuit C1, P1, First Position (c.c. 65-67) C2, P2 Position after Caesar's turning movement (c.c. 70,71} C3, P3, Position after the Retreat on Lerida (c.c. 81-83)

*Taken from the latest Government survey map: the roads. therefore are modern. The route of the two armies here adopted is that of Stoffel, who places Octogesa at Mequinensa. Others place it near Ribarroja or at Flix; and Göler takes a route through Alcano and Llardecans. Mt. Maneu is the most prominent landmark in the district, and can be seen from Lerida." "**Caesar's Civil war with Pompeius**". Frederick Percy Long. The Clarendon Press. 1906*

Aquest **mapa** extret del llibre "**Caesar's Civil war with Pompeius**" de Frederick Percy Long, editat per The Clarendon Press l'any 1906, basat en les **especulacions del Coronel Baró Eugène Stoffel**, mapa també dibuixat a la seua obra publicada l'any 1887 a Paris, dividida en tres volums i titulada "**Histoire de Jules César, Guerre Civile**", ens mostra les posicions i els moviments de l'exèrcit de Cèsar cercant Pompeu a terres catalanes. El mateix Stoffel suposa Octogesa a Mequinensa, com la majoria dels historiadors; altres, en minoria, ho fan a Riba-roja, Flix o a altres llocs. Al mapa, mesurat en milles i peus anglesos, podem veure els rius Cinca, Segre i Ebre, el Montmaneu, les serres de Campells i de la Llena, Lleida, Sudanell, Torres de Segre, Alcanó, La Granja d'Escarp, Mequinensa, Maials, Llardecans, La Granadella, Almatret, Riba-roja d'Ebre i Flix amb el seu magnífic meandre. Aquestes carreteres dibuixades al plànol són contemporànies amb el llibre, no antics camins romans. En el cas de Flix, observem com la carretera de finals del segle XIX, o l'hipotètic camí romà, passaria, més o menys, per la barca o per la Vall de Sant Joan connectant amb el riu per la part on va ser construït, segles després de la guerra civil romana, l'assut medieval, o, durant les hostilitats d'aquella mateixa guerra, el també hipotètic i temporal pont militar de Cèsar.

El lepidodendre de Flix

Lepidodendre licòpsid nord-americà

"...Von Herrn Tips von Flix in Catalonien: Braunkohlenführende und kalkige Süßwasserschichten mit Planorben, Limneeu und Corbiculen, ferner ein Stück Steinkohle mit sehr schön erhaltenen Blattuarben von Lepidodendron von Flix in Catalonien, durch Herrn Dr. W. Kobelt." *"Natur und Museum"* Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft. 1901

Les últimes setmanes he fet més excursions per la muntanya que mai i he vist molts arbres morts per la força del vent, sobretot pins. Aquesta mortaldat no ha arribat a ser exterminadora d'espècies, com aquell suposat meteorit dels dinosaures. Durant milions d'anys altres arbres han estat extingits totalment per altres fatalitats o per la força de l'evolució.

També he trobat algun fòssil a aquestes caminades que ara tinc a casa, però no de cap arbre; la típica pedra amb aquelles marques que ens indiquen que allí va deixar la vida un tipus de mol·lusc o algun animal amb closca.

Els arbres morts o exterminats per l'evolució no volien ser menys que els animals i van deixar rastres en forma de pedra fòssil, com el lepidodendre aquell que van pispar-nos els alemanys per posar-lo a un **museu o institució on trobaríem a gent com Fritz Haas**.

A Flix, hi havia **lepidodendres**, grans arbres que van abundar durant el carbonífer. Pteridòfits del gènere Lepidodendron, de capçada força ramificada dicotòmicament, amb fulles llargues i estretes i cons pèndols d'esporeïl·les. Sí algun fòssil d'aquests queia en mans dels científics alemanys que rondaven per Flix i podia fer bonic a una vitrina i amb aquella pedra fer la pedagogia germànica necessària, doncs, viatjava a Alemanya. I tot això, abans que Fritz Haas arribés a fer totes les seues descobertes.

Subspecies a mihi ipso detecta et amicis flixiensibus in gratam memoriam hospitalitatis ab eis 5 annos exercitae dedicata

Traducció catalana d'"Archiv für Molluskenkunde" Deutsche Malakozoologische Gesellschaft. Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft. 1922

"Subspecies a mihi ipso detecta et amicis flixiensibus in gratam memoriam hospitalitatis ab eis 5 annos exercitae dedicata"

"Dedico aquesta subespècie, que jo mateix he descobert, a la memòria dels amics de Flix, per la grata hospitalitat que d'ells de rebut durant 5 anys." **Fritz Haas**

Tenia amics flixancos Fritz Haas i, aquest malacòleg, va dedicar part del nom científic d'una subespècie d'un mol·lusc descobert per ell, l'*Helicopsis murcica grata*, a la gratitud que va rebre de la gent d'aquest poble que no li ha dedicat ni tan sols un carrer.

Flix és grat i ingrat, com ho són tots els pobles i ciutats del món, però Haas, que podria ser un flixanco d'adopció, o el desconegut i millor professor del màrtir filipí José Rizal, el multifacètic i declarat **pel consistori de la capital de les Filipines, per unanimitat, fill adoptiu de Manila** i nascut a Flix, **Francesc de Paula Sánchez i Llecha**, que va fer coses tan importants com l'alemany Fritz Haas en el món de la biologia i

moltes altres en diversos camps, no han rebut encara cap gratitud important, merescuda i *post mortem* al grat Flix.

Penya d'Escacs Flixense (1935)

"La Vanguardia", pàgina 13 – Dijous, 17 de gener de 1935

Necessitats de jugadors, amb més entusiasme que la temporada passada i amb una primera i important victòria a Constaní aquest últim diumenge, el Club d'Escacs de Flix, fundat per escaquistes de la talla dels Grans Mestres locals, com el senyor Abelló, desaparegut fa uns dies i el senyor Monclús, pare d'una nissaga de batalladors del tauler, ha de seguir lluitant i defensant, en el sentit escaquístic, aquest poble de la Ribera d'Ebre on fa més de setanta anys existia una penya d'escacs com poques n'hi havia a tota Catalunya aquells anys.

L'antiga i desapareguda *"Penya d'Escacs Flixense"* té un *déjà vu* en aquest humil club d'escacs flixanco actual; club que mereix més atenció a la nostra vila.

La sensacional hemeroteca de *"La Vanguardia"* ens recorda com deu jugadors d'aquest poble tan aficionat a tants esports i jocs van preparar una vetllada de simultànies a un clàssic bar de poble una nit d'hivern de 1935, enllestit unes partides contra el campió de Reus, el senyor Font. No sabem el resultat, però qui estima els escacs pot imaginar-se una jornada nocturna molt interessant amb les obertures, el joc mitjà i els finals a aquell ambient ple de fum i begudes i, segurament, sense tants papers, ni tanta sofisticació electrònica.

Un bocí d'Ilercavònia

"Diccionario geografico-historico de la España antigua, Tarraconense, Bética y Lusitana". Miguel Cortéz y López - Imprenta Real. Madrid 1836

Ilercavònia s'esmenta en vells reculls històrics de Plini el Vell o Juli Cèsar, que la va visitar amb tota la tropa i legions fent a les seues terres alguna batussa important durant la guerra civil que el va enfrontar a Pompeu. Ptolemeu la cita i dibuixa als seus mapes amb els noms de les antigues localitats que han ballat de posició i coordenades amb els segles i trobem Octogesa, Bisargis, Biscargis, Theana, Adeba, Ibera o Dertosa i altres topònims que també han variat la seua composició fonètica segons l'evolució dialèctica dels temps.

També hi ha mapes més recents; igualment antics i clàssics per nosaltres, d'aquesta Ilercavònia tan propera, com el de Didier Robert de Vaugondy de mitjans del segle XVIII, basat en mapes igual de clàssics com els de Nicolas Sanson i en altres molt més antics com els de Ptolemeu i on es veu una petita corba de riu, kilòmetres després de passar el nucli habitat d'Octogesa, a Bisargis i que pot ser qualsevol dels meandres de la Ribera d'Ebre.

Podeu fer càlculs i intentar esbrinar a quin meandre pertany aquesta corba d'aquest mapa tan poc precís.

"Hispania Antiqua". Didier Robert de Vaugondy. 1750. París

El meandre esventat de Flix (1831)

Retall del mapa "Spain" de Baldwin & Cradock. 1831

Diuen que el vent marca el caràcter de la gent on bufa fort, encara que mai no arribarà a bufar amb tanta força per esventar i fer perdre el nord a un meandre tan espectacular com el de Flix d'una manera tan inversemblant com es veu dibuixat al mapa "Spain" de Baldwin & Cradock de l'any 1831, perquè si ho fa amb una contundència tan colossal, tothom quedarà ben esventat i ben dibuixat al mapa de la vida.

Flix a "Le Journal de Toulouse"

"Les principaux actionnaires de la canalisation de l'Ebre viennent d'arriver à Madrid pour s'entendre le ministre des travaux publics. On croit què ce magnifique canal pourra être livré à l'exploitation le mois de septembre prochain, depuis Tortose jusqu'à la Cherta de Flix. Cette nouvelle est d'un grand intérêt pour tout le commerce de cette partie de la frontière Française."

"Le Journal de Toulouse", número 73, 29 de març de 1854

A Tolosa de Llenguadoc, durant el segle XIX, de tant en tant, la nostra vila era esmentada a algunes cròniques d'un jornal local on eren recollides les noves d'aquells que les arplegaven *in situ* per després ser enviades telegràficament a qualsevol lloc que feia de seu central d'una agència de corresponsals de temps de guerra i pau, com les que hi ha ara, on eren repartides per tot el món. El nom de Flix viatjava en codi Morse arreu del planeta.

Les guerres carlines al nostre poble, amb alguna estada del General Ramon Cabrera, anys després alguna notícia dels treballs de canalització del riu Ebre; obra important per el comerç francès i, més endavant, amb l'inefable capellà de Flix Josep Agramunt fent de les seues. El nom de la nostra vila sorgia a "Le Journal de Toulouse" com ara consta a la xarxa digitalitzat per a ser consultat i poder comparar-lo amb altres hemeroteques d'aquella època.

Notícia d'una carlinada on el Capellà de Flix en surt esmentat. "Le Journal de Toulouse", número 298, 28 d'octubre de 1873

L'Ebre glacial (1709 i altres anys)

"Memorial literario instructivo y curioso de la Corte de Madrid". Imprenta Real. Madrid. 1789

"Ha caigut un ruc gelat al carrer!!" deia la meua àvia quan era petit i se'n fotia de mi si jo tenia fred i no en feia o ella no en tenia, però havia d'anar amb compte quan ella era massa vella i un dia ella sí en tenia i jo no podia dir-li això del ruc gelat, que podia rebre una bona esbrancada i és que les velles de Flix i de tot arreu eren així de previsibles i calia saber-ho o eres més ruc que el ruc gelat caigut en desgràcia, però de rucs gelats reals o imaginaris ara no en cauen tants al carrer o al riu, encara que de tant en tant en cau algun i ens gelem de fred.

"Conditions during the LIA led to many cases of social unrest. The winter of 1709 killed many people in France. Conditions were so bad, a priest in Angers, in west-central France, wrote: "The cold began on January 6, 1709, and lasted in all its rigor until the twenty-fourth. The crops that

had been sewn were all completely destroyed.... Most of the hens had died of cold, as had the beasts in the stables. When any poultry did survive the cold, their combs were seen to freeze and fall off. Many birds, ducks, partidges, woodcock, and blackbirds died and were found on the roads and on the thick ice and frequent snow. Oaks, ashes, and other valley trees split with cold. Two thirds of the vines died.... No grape harvest was gathered at all in Anjou.... I myself did not get enough wine from my vineyard to fill a nutshell." (Ladurie, 1971) In March the poor rioted in several cities to keep the merchants from selling what little wheat they had left." **"The Little Ice Age in Europe"**

Uns anys, els blocs de gel desfeien els ponts de barques de Tortosa i, si altres hiverns feia molt de fred i quedava el glaç ben ferm a sobre del riu, davant dels monuments més quiets, estàtics i glaçats que mai, la gent passava l'Ebre a peu. Si un altre any el riu quedava tan congelat, un home feia el pas a sobre del gel amb una mula. Passaven les estacions hivernals i l'Ebre es pelava de fred glacial i restava un altre cop glaçat des de desembre fins els dies de gener que el temps de baixes temperatures li marcava. L'hivern d'un altre any repetia glaçada i congelava Tortosa i el riu, com deixaven escrits els vells cronistes d'aquelles èpoques. Així repetides vegades, com aquell any que va deixar l'hivern aquesta ciutat amb tres metres de neu mesurats en un lloc i 17 pams al pont de barques. L'hivern de 1708-1709, en plena Guerra de Successió, va ser terrible a tota Europa i els rius s'aturaven i passaven de l'estat líquid i aquós a l'estat sòlid i glaçat de l'hivern assassí d'ara fa tres-cents anys. L'Ebre es va gelar com tots els rius que van patir aquella calamitat. Diuen a una crònica de l'hivern de 1788-1789, on es suposa que va fer més fred que vuitanta anys enrere, que l'Ebre, al seu pas per Tortosa, va repetir gelada i fins i tot al mullar Flix; lloc on el pas és més ample que a Tortosa, el riu va quedar estàtic i glacial com aquell any 1709. Les gelades es van seguir repetint amb més o menys intensitat fins l'hivern de 1891, que va ser l'últim any que l'Ebre es va gelar potser per claudicar davant del segle més industrial i calorós que s'acostava a les seues ribes. L'home i els seus fums són una bona calefacció que estressa l'atmosfera i deixa molts rius europeus i del món sense aquelles gelades difícils de creure al veure-les dibuixades o escrites en papers que s'han de restaurar com el clima perdut d'abans. (Fonts: *Meteored*, *"Memorial literario instructivo y curioso de la Corte de Madrid"*. Imprenta Real. Madrid. 1789 i *"The Little Ice Age in Europe"*)

Bisargis, Riba-roja d'Ebre i Flix al "Lexicon Universale" de Johann Jacob Hofmann (1635-1706)

"Lexicon Universale". Johann Jacob Hofmann

Bisargis i Ibera

"BISARGIS oppid. Ilercaonum, in Hispania Tarraconeusi nunc forte vicus Ribaroia, in Catalaun, ad Iberum fluv. seu, Flix oppid.

Paulo inferius, ut aliis placet." *"Lexicon Universale". Johann Jacob Hofmann (Universität Mannheim)*

Hi ha mapes antics on trobem els topònims Bisargis i Biscargis aparellats un al costat de l'altre o només escrits individualment sense fer-se companyia. Aquests antics assentaments humans són situats sovint als pobles de Riba-roja d'Ebre o Flix. A la monumental obra de l'erudit suís Johann Jacob Hofmann (1635-1706), *"Lexicon Universale"* s'esmenta **Bisargis al voltant d'aquestes dues poblacions**, com es fa també

amb Ibera en relació amb Tortosa, esmentant un altre cop a aquesta espècie d'enciclopèdia colossal del món llatí la població de Flix.

La Primera Guerra Carlina al "Journal de la Ville et du Grand-Duché de Luxembourg"

Cabrera visita les fortificacions de Móra d'Ebre i Flix (desembre de 1839)

Fa un any vaig fer una entrada dedicada a la visita a les fortificacions de Móra d'Ebre i Flix per part del general Ramon Cabrera al meu antic espai personal. Era com una petita efemèride carlina i riberenca amb cert ressò mediàtic internacional a dos països com França i Irlanda, Al Gran Ducat de Luxemburg també va arribar la notícia, com he trobat recentment a la xarxa i així ho publicava el "*Journal de la Ville et du Grand-Duché de Luxembourg*", que informava amb molt d'interès de la Primera Guerra Carlina, del general Cabrera i a algunes de les seues pàgines, del pas d'aquest conflicte bèl·lic per la nostra població, com seria el cas de l'activació militar de les fortificacions dels castells de Móra d'Ebre i Flix.

Entreu a qualsevol d'aquests arxius digitalitzats d'aquest jornal pertanyents a la Biblioteca Nacional de Luxemburg i trobareu una bona base de dades amb moltes cròniques d'aquella guerra.

Tipografia toponímica, bellugadissa i curiosa de Pieter van der Aa: Tortola, Flix, M. Flix, Mayals i Bayals o Rayals (any 1726 o 1729)

Les Terres de l'Ebre segons Pieter van der Aa amb la ciutat Tortosa escrita com si diguéss Tortola i dos retalls de dues edicions diferents del mapa "*Novissima et accuratissima tabula regnorum Hispaniae et Portugalliae*", (1726 o 1729). Veiem Flix, M. Flix i Maials escrit Mayals al primer retall del mapa (Biblioteca Nacional Digital de Portugal) i Bayals(?) o Rayals(?) al segon retall (Biblioteca Nacional de Brasil), entre altres curiositats que podeu cercar.

Com altres cartògrafs, l'holandès Pieter van der Aa va dibuixar un plànol de Flix calcant amb tota seguretat un altre d'anterior o copiant l'original de Sébastien de Pontault de Beaulieu, deixant així que el seu plànol fos quasi igual al del cartògraf francès, però amb més color. Era la seua feina i la d'altres cartògrafs, sense saber amb tota certesa si un poble estava al costat d'un riu, si un meandre era més gran o més petit, si aquell meandre existia o no, si Flix era realment Flix o aquella lletra efa era una e i Flix era en realitat Elix i una ciutat com Tortosa, que per motius fonètics, s'escribia amb una essa diferent a la que tots coneixem avui en dia i que ara no es fa servir, segons com es llegís, podia semblar una efa o una ela i semblava dir Tortofa o Tortola.

Durant molts anys, per motius fonètics i sovint per faltes ortogràfiques degudes als mateixos dubtes que lletres confuses provocaven i no es corregien, la lletra essa d'algunes paraules, per exemple, es va escriure d'una manera que semblava una ela o una efa. La paraula Tortosa, escrita amb aquesta lletra essa, podia llegir-se Tortola o Tortofa. Al retall de la imatge superior, pertanyent a l'obra històrica de mitjans del segle XVIII "*Histoire du traité de Westphalie, ou des négociations*" de Guillaume-Hyacinthe Bougeant i Claude de Mesmes Avaux, el mot francès Tortose sembla escrit d'una manera que es pot llegir Tortole o Tortofe. Una cosa semblant passa amb el mapa de la imatge inferior on s'observen els topònims Tortosa, Amposta i Benasaca escrits amb aquesta essa tipogràfica tan enganyosa ("*Spain and Portugal: Distinguish't Into Their Kingdoms and Principalities*" de John Senex. Londres. 1721)

És potser per aquest problema de similitud entre lletres ben diferents, amb aquest tipus de tipografia antiga, que aquella essa i les lletres efa i ela, assemblant-se tant, que a Tortosa la confonguessin amb una estranya ciutat anomenada Tortofa amb efa o Tortola amb ela, com sembla estar escrita al mapa "*Novissima et accuratissima tabula regnorum Hispaniae et Portugalliae*" de Pieter van der Aa (any 1726 o 1729). Amb el poble de Maials passa una cosa semblant amb una altra lletra que canvia de registre d'una manera contundent. A una de les edicions del mapa posa Mayals i a una altra sembla llegir-se Bayals o Rayals; no estic segur de quina de les dues lletres és la vàlida veient la lletra erra de Ribaroya (*sic*) i la lletra be de Benifallet al mateix mapa. Això podria ser degut a la mala interpretació cal·ligràfica d'algú que passava dades fent massa horitzontals els arcs o ponts de la lletra ema, acabant interpretant-se com una be o com una erra o potser aquell que copiava el mapa no hi veia bé i va veure la lletra be o la erra en comptes d'una ema o va ser una errada d'aquelles que passen quan dos o més es passen informació i el canal on aquesta informació corre pateix alguna interferència que converteix la ema en una altra lletra. Una altra curiositat que m'ha fet rumiar és veure escrit al mateix mapa els topònims Flix i M. Flix, amb aquesta abreviatura misteriosa per a mi i que ens arriba en forma de lletra ema majúscula i un punt. M. Flix està a la riba esquerra de l'Ebre, ignoro que significa aquesta ema amb el seu punt seguit del nom de la vila de Flix, potser alguns dels nostres historiadors ho saben; però jo no sé si és només llegenda tipogràfica i topogràfica, el nom antic d'una partida del poble de Flix, una altra errada pròpia de tenir tanta paperassa a una taula amb altres estris, plomes, tinta i lletres que no semblen representar el so que toca, un poble que li han canviat el nom per una interferència inoportuna o algun altre lloc on temporalment hi havia gent fent la seua vida i ara resta abandonat.

El meandre colossal de Flix (Herman Moll, 1711)

Amplieu les imatges d'aquest mapa anant a la pàgina de la Biblioteca Pública de Nova York, utilitzant les opcions que us facilita aquest portal i cerqueu el meandre més gran d'aquest plànol i veureu quin és el resultat. (Retalls del mapa "*A new & exact map of Spain and Portugal, divided into its kingdoms and principalities*" Herman Moll (1711))

Aquest mapa de la Península Ibèrica de Herman Moll de l'any 1711 mostra una curiositat telescòpica i astronòmica amb una referència tipus Muralla Xinesa digna de la NASA que protagonitza un vistós i enorme meandre de l'Ebre al seu pas per Flix. Potser Moll es va basar en un altre mapa i no va ser seua la idea de fer una corba colossal o, inconscientment o coneixent o endevinant en aquest indret un passat i un futur històric des del punt de vista polític, econòmic, militar, etc... volia remarcar entre tots els meandres peninsulars aquest en concret i el va dibuixar el més gran de tots, perquè no en trobo cap de tan enorme al plànol; fixe-us bé.

Tots sabem que el meandre de Flix no és el més gegant d'aquesta península i no ho seria de cap manera, ni per art de màgia, l'any 1711. Moll el mostra estratosfèric, satel·lital i extraterrestre, com si sabés que encara ha d'haver a aquest lloc molt moviment històric de tota mena; terrestre, hidràulic i aeri; que els mapes els dibuixaven sovint amb doble significat.

Herman Moll era un home molt exagerat cartografiant territoris. El seu lloc de naixement és desconegut i alguns dels seus mapes, amb corbes, meandres, longituds i latituds estrambòtiques o colossals, com un de Terranova, va provocar un conflicte diplomàtic al donar idees a l'estat francès al **proclamar la sobirania sobre aquesta illa l'any 1763**.

Biplans i pilots de la Guerra Civil, de la Batalla de l'Ebre i de la Segona Guerra Mundial

Gloster Gladiator de la RAF, un dels millors biplans d'aquells anys tumultuosos

"García Pardo attacked some Ratas which were pursuing an He111, shooting down one of the which fell near to Mora de Ebro ... Lieutenant Bayo attacked three Ratas and succeeded in destroying one which fell on the edge of the Blanerías mountains. Later he attacked a Chato, but was unable to ascertain whether it was destroyed as damage to his engine forced him to land at Horte..."

Lieutenant de Hemricourt fired at one Rata without any result; and then attacked some Ratas engaged with other Fiats, hitting one which fell in a wood to the north of Reus."

"On 26 July 1938, he destroyed the Ascò Bridge over the Ebro with 100 kg bombs together with Capitano Miotto (who at this time was the new Squadriglia commander) and Maresciallo Marinelli. Two hours later he and five other Ba.65s were back to strafe roads around the bridge, but his aircraft was hit by AA fire. With the engine out of order, Piccolomini crash-landed near Gandesa, destroying Ba.65 "16-16", but suffering only minor wounds.

This was probably his last combat mission in Spain." **Retalls extrets de la pàgina de Håkans Flygsida**

"Biplane Fighter Aces from the Second World War" és una interessant pàgina sueca en idioma anglès dedicada al món dels biplans de guerra mantinguda per Håkans Flygsida amb molts **enllaços** recomanats de temàtica semblant i amb una acurada llista d'aviadors d'aquest tipus d'aparells, alguns dels quals van estar presents a algunes batalles de la Guerra Civil i a la **Batalla de l'Ebre**. Per la banda republicana hi tenim alguns noms com el del madrileny **Juan Lario Sánchez**, el nord-americà **Harold Evans "Whitey" Dahl** o el soviètic **Sergej Gritsevets** ; per la banda feixista hi trobem el melillenc **Joaquín García-Morato**, el belga **Rodolphe Ghislain Charles De Hemricourt De Grunne** o l'italià **Ranieri Piccolomini**, entre altres. Aquest últim, un personatge molt curiós, amb un avantpassat tan important com el Papa Pius II Piccolomini i pertanyent a la noblesa romana, és un dels responsables de la destrucció del pont de fusta d'Ascó i del bombardeig dues hores després dels camins del voltant d'aquest pont, el dia 26 de juliol de 1938 amb una descàrrega de bombes de 100 kg. juntament amb el capità Miotto i el Mariscal Marinelli, amb aterratge complicat inclòs a Gandesa amb el biplà tocat i ell lleugerament ferit. Del belga De Hemricourt, un apunt interessant també, malgrat el seu feixisme militant i lluitar primer amb el bàndol franquista fent costat a **Mölders**, més endavant el trobem com **un pilot més de la RAF** i, per tant, enemic del pilot alemany de la Legió Còndor.

Flix o Flij o Elix

Flix escrit com Elix. Detalls dels mapes "Hispania regnum" de Matthäus Merian (1593-1650), segle XVII i "Spaine: Newly described, with many adictions, both in the attires of the people & the situations of their cheifest cities" de John Speed (1552-1629), Londres 1626. Extrets de la Biblioteca Digital Hispánica (BNE)

Emprenya una mica escoltar Flics en comptes de Flix, com sona realment. La ignorància i la inèrcia del so de la x final en molts mots i la costum de sentir malament el nom de la nostra vila en altres boques fa que moltes persones no sàpiguin pronunciar bé aquest nom tan enrevessat, però això no passa només en l'aspecte sonor o fonètic de les paraules, també ho podem llegir quan els que les

escriuen als papers o llibres o els que les dibuixen als plànols, com els escrivans, els historiadors, els enciclopedistes i els cartògrafs s'equivoquen i fan equivocar-se als que es basaran en els seus escrits o en els seus mapes o plànols per a fer nous escrits i nous mapes i converteixen la F de Flix en una E o, en cas de dubte, anotar la paraula Flix amb x, afegint al costat una altra paraula semblant, substituint la x per una j, intentant així, amb el doble de probabilitats, encertar els quatre sons que formen aquest mot que dona tant mal de cap a tanta gent a l'hora de pronunciar el seu nom.

Diccionari geogràfic Lippincot per aprendre a pronunciar noms de pobles i ciutats escrits com Flix o Flij. ("Lippincott's pronouncing gazetteer. A complete pronouncing gazetteer, or geographical dictionary, of the world. Containing a notice and the pronunciation of the names of nearly one hundred thousand places. With the most recent and authentic information respecting... every portion of the globe". Joseph Thomas, Thomas Baldwin. Ed. J.B. Lippincott, 1856)

La creu i el verí. Última missa i mort de mossèn Feliciano Guiu (1891)

Posar-se una sotana o altres hàbits religiosos i ser de Flix és quasi una garantia per guanyar-se una biografia molt intensa, per morir en circumstàncies una mica estrambòtiques o per sortir com a mínim digitalitzat a la xarxa, com ha passat amb els flixancos **Josep Reduà**, cap principal del Monestir de Poblet entre els anys 1664 i 1668, amb els carlins **Díez**, **Puig** i **Agramunt**, amb el missioner a Filipines de principis del segle XIX **Antoni Pujol**, mort amb 33 anys a Manila l'any 1812, amb els jesuïtes **Joan Francesc Mur** i **Alabart** i el professor preferit del màrtir filipí **José Rizal**, **Francesc de Paula Sánchez i Llecha**, però avui dedicarem aquest escrit a l'últim dia de vida de mossèn Feliciano Guiu, que ens va deixar l'any 1891, com ens explicava "**La Iberia**" de Madrid en una crònica del dia 1 d'octubre de 1891.

"La Iberia" de Madrid, 1 d'octubre de 1891

La creu i el verí. Última missa i mort de mossèn Feliciano Guiu

Finals de setembre de 1891. El capellà de La Cava, Feliciano Guiu, d'uns cinquanta-cinc anys i nascut a Flix, es va aixecar de bon matí i va donar de menjar a les gallines. Havia de fer missa i es va posar la roba amb els ornaments sagrats. L'església estava plena, com sempre. Va beneir el pa i el vi i va beure la sang sagrada, però el líquid no era bo.

La crònica del periòdic "**La Iberia**" diu que va escopir i va exclamar tres vegades, tal com està escrit en català de renaixença "**Jesús ¡que amarch es este vi!**".

No es trobava bé i amb la boca amarga el van ajudar a sortir a l'exterior a prendre l'aire fresc, mentre algú li va portar xocolata per treure-li el mal gust de l'alè. Mossèn Guiu plorava i cridava "**¡M'han envenenat!**".

El van dur a l'abadia on va morir després d'una curta agonia que per a Feliciano

potser no va ser tant curta.

Es van fer les oportunes diligències, es va detenir a Domingo Favà, l'anterior capellà de La Cava. i es van intervenir les gerres del vi de missa de la parròquia i les ampolles de líquid del domicili de Favà.

Els metges forenses que van practicar l'autopsia es van trobar un cadàver de cara pàl·lida, com si hagués patit paludisme; molt típic de la regió o potser efecte de l'agonia cruel, amb els membres rígids i la boca tancada. Van extreure una gran epirèmia dels budells i es van trobar un vessament serós al pericardi.

Es va concloure que els químics, amb l'estomac sencer, que van extreure els metges forenses, farien els anàlisis principals.

Feliciano Guiu era molt apreciat al Delta de l'Ebre. Vivia sol i tranquil a La Cava, on havia substituït a Favà, persona amb qui va tenir confiança Guiu i a qui deixava accedir a totes les dependències de l'església.

Domingo Favà o mossèn Canyet, com era conegut, per ser molt prim, era un capellà molt extravagant i amb fama de falsificador, pistoler i partidari del "santo garrote". Feia temps que vivia enemistat amb el capellà mort, motiu pel qual va estar detingut i engarjolat.

Mario Stoppani i dos aeroplans italians a Flix. Un regal reial sobrevola i s'atura al nostre poble (1919)

"El Imparcial", Madrid, 23 de maig de 1919

El dia 22 de maig de 1919, a trenc d'alba, dos aeroplans italians de la **Casa Ansaldo**, provinents d'una exposició aeronàutica internacional organitzada a Barcelona, d'on s'havien enlairat a les 5:30 de la matinada, amb els pilots veterans de la Primera Guerra Mundial, el sergent de l'exercit italià **Mario Stoppani**, amb un currículum bèl·lic aleshores de **sis aeroplans enemics abatuts** i tres medalles de plata i dues de bronze i el tinent Giuseppe "Peppino" Grassa a bord, amb destinació a l'aeroport Cuatro Vientos de Madrid, amb cartes protocol·làries de salutació, que serien contestades més endavant per aquest rei borbó, fent de carter el mateix Stoppani, amb un autògraf d'Alfons XIII dedicat al rei d'Itàlia, i amb un d'aquests aparells de regal per el rei espanyol, es van veure obligats a aterrar a Flix, segons ens explica una **crònica del dia següent d'"El Imparcial" de Madrid**.

El cel de Flix rebria l'any 1937 i l'any 1938 més pilots italians primer i alemanys i espanyols després amb regals per a la població civil, per el seu meandre i per el seu riu, però menys agradables i més explosius.

"Il 12 maggio dello stesso anno, intanto, Mario Stoppani e Giuseppe Grassa partono da Torino con uno SVA 5 e uno SVA 9 e, in quattro ore, raggiungono Barcellona in tempo per l'inaugurazione dell'Esposizione mondiale aeronautica. Dopo alcune esibizioni acrobatiche nella stessa città catalana e a Madrid, Stoppani rientra in Italia con un volo senza scalo di 1.900 chilometri che si conclude sull'aeroporto di Centocelle. L'opinione pubblica seguiva con grande interesse queste "gesta" delle quali venivano colti soprattutto gli aspetti di affermazione individuale e quelli tecnico-sportivi. Senza dubbio, però, l'impresa che più d'ogni altra colpì la fantasia della gente e che fu vista a livello di cultura popolare come una versione aggiornata del viaggio di Marco Polo, fu il volo Roma-Tokio. Un'impresa incredibile per l'epoca in cui si svolse e che, più concretamente, ha costituito il primo esempio pratico delle enormi possibilità dell'aeroplano e del suo impiego come moderno vettore di pace e di progresso tra i popoli." "La fondazione della Forza

Carl Sprenger i Flix

"Gartenflora" volum 52. F. Enke. Kaiserliche Russischer Gartenbau-Verein in St. Petersburg; Deutsche Gartenbau-Gesellschaft; Verein zur Beförderung des Gartenbaues in den Königlich Preussischen Staaten 1903

Carl Ludwig Sprenger (Güstrow, Mecklenburg, 30 de novembre de 1846-13 de desembre de 1917, Illa de Corfú) era sord i això potser el va fer sentir-se atret per la botànica; un món ple de colors, formes i aromes. Sprenger era un home apassionat per la natura i li agradava perdre's per les muntanyes i meandres cercant i trobant plantes conegudes i **noves espècies vegetals que va catalogar amb molta cura.**

El 4 d'abril de 1906, la cendra volcànica provinent de l'erupció del Vesuvi enterrava la seua col·lecció de plantes, destruint centenars d'espècimens.

L'any 1907, el Kàiser adquireix Achilleion, un jardí amb un palau a Corfú. Sprenger serà el supervisor d'aquest nou jardí on morirà el 13 de desembre de 1917, en mig de la Primera Guerra Mundial.

Uns apunts de l'any 1902, dins d'un llibre en forma d'almanac botànic anomenat "Gartenflora" , el situen a Saragossa després d'haver passat per territori català on ha fet una ullada ràpida a les seues plantes i arbres, on s'esmenta Flix i on potser va estar fent tafaneig de la seua flora.

"Das Gebiet ihrer Kultur erstreckt sich, soweit ich in so kurzer Zeit übersehen kann, von Villanueva bis Lerida einerseits und von Flix bis Reus, dem Geburtsorte des General Prim, Tarragona Gendesa und Tortosa anderseits. Von diesem Zentrum ihres Daseins strahlt sie überall nach allen Richtungen aus und geht sehr wahrscheinlich weiter nach dem Süden bis Valencia."

Apunts del gran botànic alemany Carl Sprenger on s'esmenta Flix, entre altres poblacions catalanes (Escrit a Saragossa el 23 de novembre de 1902) **Estret del volum 52, pàgina 162, del llibre "Gartenflora"**

El meandre de Flix segons Emanuel Bowen (1747)

"A new & accurate map of Spain and Portugal. Drawn from surveys assisted by ye. most approved modern maps and charts. The whole being regulated by astronomical observations. (A complete system of geography. Being a description of all the countries, islands, cities, chief towns, harbours, lakes, and rivers, mountains, mines, &c. of the known world ... In two volumes. The whole illustrated with seventy maps)" Emanuel Bowen. 1747

Emanuel Bowen (1714-1767), geògraf britànic al servei de Ses Majestats els reis Jordi II d'Anglaterra i Lluís XV de França, en el seu mapa de l'any 1747 dedicat als estats d'Espanya i Portugal, formant part de la magnífica obra **"A complete system of geography. Being a description of all the countries, islands, cities, chief towns, harbours, lakes, and rivers, mountains, mines, &c. of the known world ... In two volumes. The whole illustrated with seventy maps"**, no es deixa detalls importants com un meandre, també magnífic, pertanyent a una vila amb molta història

anomenada Flix, amb Maials, Tivissa i altres pobles veïns fent companyia geogràfica a aquest municipi dibuixat a tants mapes i plànols antics.

Ferran el Catòlic s'enfada amb Flix i Barcelona (Carta de 1484)

"Historia de España". José María Jover Zamora. Espasa-Calpe, 1935. Pàgina 125

"Fundamentos de la monarquía". Luis Suárez Fernández. Ediciones Rialp, 1989. Pàgina 208

"Cartes de Ferran II a la Ciutat de Barcelona, 1479-1515: del 29 de gener al 30 de març de 1997, Palau de la Virreina". Sebastià Riera i Viader. Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura. 1999. Pàgina 27

Josep Antoni Collazos, a la sessió *"El comerç fluvial a l'Ebre"* del curs *"Coneguem la Ribera d'Ebre"*, del CERÉ, ha comentat un fet que va tenir lloc a Flix l'any 1484 i que va fer protestar a Ferran el Catòlic en una carta escrita en castellà antic, recollida al llibre *"El castellano del siglo XV en la Corona de Aragón"* de Coloma Lleal i que es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

L'any esmentat, 1484, les autoritats de Barcelona van fer aturar unes barques que es dirigien a Tortosa carregades de blat, a la baronia de Flix, propietat de la ciutat comtal, redirigint-les a la capital catalana. Aquest blat estava enregistrat a nom del tresorer Alfonso Sánchez, però la càrrega pertanyia al rei Ferran el Catòlic que es va enfadar molt amb el poble de Flix i amb la ciutat de Barcelona enviant una carta de protesta des de Vitoria, on demanava la devolució de les barques, del blat i el càstig dels culpables d'aquell fet que va ser considerat molt greu.

"Infante nuestro muy caro y muy amado primo y lugarteniente general: No sin grande molestia y enojo hauemos sabido que el bayle y oficiales del Flix o por mandado de los consejeros de Barchelona, o por su propia auctoridad muy temerariamente han detenido tres o quatro barcas de trigos nuestros d'Aragon que embiauamos a la Ciudad de Tortosa por cargar en vna naue e embiar aquellos en ciertas partes que muy mucho cumplen a nuestro a serucio de nuestra Majestat. E bien que los dichos consejeros hayan seydo requeridos por Alfonso Sanchez nuestro lugarteniente de genial thesorero deliurassen las dichas barcas e les ha significado el danyo grande que a nos se seguia por la detención de aquellas, e por star la naue e cargador a periglo e despesas nuestras empero ellos han perseuerado e perseueran en detener las en grande deseruicio y danyo nuestro, e no les ha bastado la justificacion que el dicho lugarteniente de tesorero les ha fecho diziendo que si trigo alguno se hauia cargado en la dicha naue de lo de Cathalunya que aquello se hauia tomado prestado para en llegando las dichas barcas boluer otro tantos de trigos d'Aragon; y d'esto prestaua obligacion y ellos continuamente han perseuerado en su temeridad de que quedamos mucho enojado y es cosa que no deliberamos passar sin deuido castigo a menos que todos los danyos intereses y despensas entendemos d'ellos eshigir y exequitar. E mas somos admirado como viendo vos esto y perseuerando ante vos en su atreuimiento no ha seydo por vos fecha en ello con promptitut tal prouision qual a tales actos y con tanta temeridad fechos se conuinia. E porque aquesta es cosa propria nuestra, vos encargamos si fast-aqui no hauran los dichos consejeros soltado las dichas barcas las fagays soltar e con toda promptitut embieys a Flix hun alguazir e deliure aquellas a instancia de nuestro procurador fiscal tome preso el bayle y oficiales de Flix e contra ellos prociays y fagays proceyr por todas las vias que por justicia e Constituciones de Cathalunya y Vsatges de Barchelona se puede y deue proceyr. E no res menos porque tal atreuimiento no queremos reste sin deuido castigo, e mas por la perseuerancia de los dichos consejeros a instancia delos dichos nuestro procurador fiscal secretamente y cauta tomeys enquesta de los dichos consejeros y otros que en este negocio han cabido y aquella closa y sellada nos embieys porque vista aquella vos podamos screuir lo que acerca d'ello nos parecera se deue proceyr, a fin tales excessos no queden sin deuido castigo e a otros sea exemplo. Certificando vos

que tenemos a coraçon y voluntad hauer la dicha información e huida aquella fazer el castigo que se deve car nuestras cosas donde quieren que van reunidas y acatadas deuen ser y si no lo son no es cosa de passar la en dissimulacion. Sobre lo qual de nuestra parte vos fablara de nuestra parte el dicho Alfonso Sanchez. Sea creydo como a nos. E sea Illustre Infante nuestro muy caro y muy amado primo la Sancta Trinidad vuestra continua guarda." (Part de la carta de Ferran el Catòlic al lloctinent general de Catalunya comunicant-li el seu descontentament per la captura de tres barques de blat de l'Aragó a la baronia de Flix, demanant-li que procedeixi immediatament perquè aquest blat sigui restituit i els culpables castigats. Vitòria, 28 de desembre de 1484 ACA, Reg. CANC. 3608, f.140). "El castellano del siglo XV en la Corona de Aragón". Coloma Lleal. Institución Fernando el Católico. 1997. Pàgines 153 i 154

Flix a les cartes de Grotius (segle XVII)

Hugo de Groot

L'Institut Huygens ha digitalitzat bona part de les cartes d'Hugo de Groot (Delft, 10 d'abril de 1583 - Rostock, 28 d'agost de 1645), important jurista, filòsof, teòleg i filòleg holandès conegut amb el nom llatinitzat de Grotius. Per poder accedir a aquest recurs s'ha de obtenir una autorització i per entendre bé que diu aquest document poliglota, saber holandès, llatí, anglès i francès o traduir-ho online i malament. Hi ha petits retalls d'aquesta obra ara actualitzada a l'abast de tothom **on es recullen moments històrics de la nostra vila durant la Guerra dels Segadors**. A aquests papers digitalitzats trobem, entre altres personatges propers a la història de Flix, a Mazzarino, el famós cardenal, que sabia de primera mà on era el nostre poble i la importància que tenia per a França amb les cartes que rebia des del castell. Cartes que ell contestava amb escrits ben interessants, com els de Grotius, deixant a altres arxius més documentació sobre aquesta guerra i sobre la nostra vila.

Aquestes cartes editades en forma de llibre fan breus referències a Flix, però són molt importants i útils per a conèixer millor tots els engranatges polítics, filosòfics, religiosos, històrics, militars, legislatius, etc... Grotius va gaudir d'una reputació internacional impecable. El 28 d'agost de 1645 se'l dona per mort en un naufragi a Rostock (Alemanya).

"Briefwisseling van Hugo Grotius" Hugo de Groot, Henk J. M. Nellen, Bernard Lambert Meulenbroek, Philip Christian Molhuysen, Cornelia M. Ridderikhoff, Henricus Johannes Maria Nellen. Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. 1993

Rúbriques de Bruniquer: Flix al Ceremonial dels magnífichs consellers y regiment de la Ciutat de Barcelona

"Rúbriques de Bruniquer - Ceremonial dels magnífichs consellers y regiment de la Ciutat de Barcelona" Tercer volum. Esteve Gilabert i Bruniquer, Francesc Carreras i Candi. Impremta d'Henrich. Barcelona. 1912

Si voleu consultar algunes dades històriques i antigues de Flix, molt interessants, d'arxiu, gratuïtes i de domini públic de les famoses "Rúbriques de Bruniquer" o "Ceremonial dels magnífichs consellers y regiment de la Ciutat de Barcelona" podeu consultar-les a [Internet Archive](#) i descarregar els volums **tercer** i **cinquè**. Trobareu moltes dades sobre la nostra vila, més al tercer volum que al cinquè, i d'altres localitats catalanes properes al nostre poble; n'hi ha de ben curioses. Tenim la compra de Flix i la Palma d'Ebre per part de Barcelona l'any 1398 i altres

informacions importants per conèixer com era Flix i com era Catalunya fa uns quants segles.

El Consell de Cent delibera comprar Flix i la Palma d'Ebre l'any 1398 i problemes entre Flix i La Fatarella l'any 1450

Breu geografia detallada de Catalunya i Flix (Suècia, 1785)

"Utförlig geografie, fjärde delen" Daniel Djurberg, Publi. J.C. Holmberg, Estocolm. 1785

Dins del cicle de conferències *"Coneguem la Ribera d'Ebre"*, a la sessió *"D'Al-Andalus a Al-tag-al-ulà"*, que tractava sobre la petjada andalusina a la nostra comarca, amb les explicacions de Joan Martínez, arqueòleg dels Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre, amb dades arqueològiques, històriques, fotografies, mapes i plànols molt interessants i amb algun prec al cel demanant excavar algun castell riberenc abandonat, a mi em va quedar a la retina un bonic plànol del castell de Miravet i un mapa del meandre de Flix, tots dos del segle XVI, si no ho recordo malament i que la Junta d'Extremadura va trobar i portar de Suècia amb altres mapes importants per aquella comunitat i que la llarga història de la compravenda de manuscrits va dur a terres escandinaves.

Aquests plànols de Miravet i Flix em van recordar el llibre que vaig trobar a la xarxa, del també suec i genial cartògraf **Daniel Djurberg (1744-1834)**, *"Utförlig geografie, fjärde delen"*, editat a Estocolm per J.C. Holmberg l'any 1785, on entre les vint ciutats de Catalunya que esmenta, està Flix.

Vint localitats catalanes al llibre *"Utförlig geografie, fjärde delen"* de Daniel Djurberg

Immagini nemiche: la guerra civile spagnola e le sue rappresentazioni, 1936-1939

"[Bombardamento sull'Ebro]. Flix [estate 1938], foto, b/n, 10 x 18cm CE

La grande ansa descritta dal fiume Ebro a Flix, diventa nell'estate del 1938 uno degli obiettivi sui quali viene lanciato il maggior quantitativo di bombe, nell'intento di interrompere il flusso dei rifornimenti per le truppe dell'esercito popolare. Più volte distrutti, i ponti verranno ricostruiti nel giro di poche ore. Per il loro comportamento in questa fase della battaglia, i pontoneros vengono insigniti della "Placa laureada de Madrid". (Scheda a cura di Angelo Emiliani)"

"Immagini nemiche: la guerra civile spagnola e le sue rappresentazioni, 1936-1939". Luca Alessandrini, Luigi Arbizzani, Maryse Bertrand de Muñoz, Alfonso Botti, Caroline Brothers, Valeria Camporesi, Luciano Casali, Luisa Cigognetti, Enzo Collotto, César de Vicente Hernando, Giuliana Di Febo, Adolfo Mignemi, Luigi Paselli, Marina Rossi, Lorenza Servetti e Pierre Sorlin. Ed. Compositori. Bolonya, 1999

La fotografia del bombardeig sobre el poble i meandre de Flix està publicada al llibre *"Immagini nemiche: la guerra civile spagnola e le sue rappresentazioni, 1936-1939"* de diversos autors, editat a Bolonya l'any 1999 per l'editorial Compostori. És un dels bombardejos sobre els ponts del riu Ebre, on es transportaven subministres, i que tan aviat eren danyats o destruïts com recuperats per la seua funció en hores per l'eficàcia del pontoners. Era com un cicle o meandre bèl·lic que donava la volta per

girar la situació. A la destrucció seguia la reparació i la guerra continuava fins que un 16 de novembre de 1938 va acabar tot.

Bombardamento sull'Ebro. Imatge de l'assut, riu de la Cana, poble i meandre de Flix sota les bombes italianes

Imatge de l'assut, riu de la Cana, poble i meandre de Flix sota les bombes italianes de la Batalla de l'Ebre.

A la pàgina de l'*"Istituto per i beni artistici culturali e naturali della Regione Emilia-Romagna"* trobem els apartats *"Immagini nemiche. La guerra civile spagnola e le sue rappresentazioni (1936-1939)"*, on es parla acuradament de la guerra civil i *"Il mito dell'aereo"*, on trobem una interessant fotografia d'un dels bombardejos soferts per la vila de Flix l'any 1938 acompanyada d'altres imatges aèries impactants com els objectius militars de Salou i Cambrils, amb dues fotografies estereoscòpiques, i els bombardejos de Sagunt, Barcelona i València i una de molt espectacular de la lluita d'avions de caça, a la Serra de Pàndols, on es veu com un d'aquests aparells cau en picat, fotografia aquesta, que va ser publicada el 21 d'agost de 1938 a *"L'Illustrazione italiana"*.

Lluita aèria a la Serra de Pàndols durant la Batalla de l'Ebre. *"L'Illustrazione italiana"*, 21 d'agost de 1938.

Au moment de l'équinoxe (Flix, setembre de 1643, 1645 i 1810)

Setembre és plujós. Al voltant del dia 23 d'aquest mes, amb l'ajuda de l'equinocci de tardor, quan el Sol creua l'equador celeste passant de l'hemisferi nord al sud, acaba l'estiu i l'astre que ens dona la llum i la vida, en la seua suposada navegació diària celestial, ens pot venir armat de tempestes i fortes pluges omplint els rius més que mai, fent de l'aigua que baixa una força perillosa i sovint mortal, com un comboi de guerra de la natura carregat de trons que fa la guerra sense saber-ho a humans pacífics i s'uneix i lluita alhora contra altres combois de guerra reals i humans que es barallen a la vegada contra humans pacífics o guerrers dibuixant un triangle guerrer on, en un vèrtex del triangle, està l'home que lluita contra l'home i la natura enemiga de tots, que completen els tres vèrtexs enemics per unir el triangle i destruir-lo en riuades d'aigua de riu, de pluja, de trons, de llampecs, de sang i de foc.

Setembre de 1643

"Semanario erudito, que comprehende varias obras inéditas, críticas, Morales, instructivas, políticas, históricas, satíricas, y jocosas mejores autores antiguos, y modernos". Antonio Valladares de Sotomayor. Publ. Don Blas Roman. 1790

Setembre de 1645

"Revue de Marseille et de Provence". 1860

Setembre de 1810

"Memoires du marechal Suchet: duc d'Albufera, sur ses campagnes en Espagne, depuis 1808 jusqu'en 1814". Louis-Gabriel Suchet. Paris : Adolphe Bossange, 1828.

"Historia política y militar de la guerra de la Independencia de España contra Napoleon Bonaparte desde 1808 á 1814: Escrita sobre los documentos auténticos del gobierno". José Muñoz Maldonado. Publ. Palacios, 1833

El primer bombardeig de Flix al diari "The Times"

Notícia del primer bombardeig a Flix l'any 1937, "The Times", 25 de febrer de 1937

Potser alguns encara el recorden perquè el van viure i el poden veure en el record de la seua memòria, però n'hi ha molts que només el coneixen per les històries contades per aquells que l'han viscut i per les mil coses que s'han escrit del primer bombardeig que va causar les morts d'éssers estimats per gent que molts hem conegut i hem tingut a prop i per imatges que alguns han pogut veure en arxius i llibres que no tots tenim a l'abast.

La xarxa ens permet gaudir dels moments històrics, siguin bons o dolents i conèixer allò que no hem d'oblidar i d'això s'encarrega, entre altres mitjans, el diari britànic *"The Times"* en el seu arxiu digital que comprèn els anys que van des del 1785 fins el 1985.

Del criminal bombardeig de la nit del 23 al 24 de febrer de l'any 1937, tenim arxivat notícies i imatges que podem conservar en els nostres ordinadors si les baixem des dels arxius d'aquest prestigiós diari anglès, com la notícia de la caiguda de les bombes sobre la nostra població i una imatge d'una casa totalment destrossada per les maleïdes explosions d'aquests invents assassins.

Casa de Flix destrossada per les bombes, "The Times", 8 de març de 1937

La feina del NSDAP a Catalunya i a Flix

"Legendäre und sehr seltene Publikation, die auf Dokumenten basiert, die die Angehörigen der Gruppe DAS im "Deutschen Club" in Barcelona (einem getarnten Büro der NSDAP-AO) fanden, nachdem sie diesen im Zuge der Niederschlagung des faschistischen Putsches erobern konnten. ..."

El 18 de juliol de 1936, Franco s'alçava en armes contra la República espanyola. La democràcia no agradava a amplis sectors poc amants de les llibertats. Els militars colpistes i els feixistes, poc amics dels nous aires alliberadors, tenien aliats estrangers que van moure fils des de l'interior de l'estat i des de l'exterior, en especial, des de terres alemanyes.

Alguns d'aquests aliats eren molts alemanys que vivien i treballaven a la Península, a les illes i a les colònies espanyoles i militaven al partit nazi NSDAP. A Catalunya i a Flix n'hi havia una bona colla, com ens mostra el llibre *"Schwarz-Rotbuch. Dokumente über den Hitlerimperialismus"*, dels anarquistes alemanys exiliats a Catalunya del grup anomenat Deutsche Anarcho-Syndikalistin, editat a Barcelona per ASY-Verlag l'any 1937 i escrit gràcies a uns documents trobats o robats al Club Alemany de la Ciutat Comtal dies després del cop militar franquista. Podem llegir a aquest llibre dades en forma d'estadístiques de la militància de molts ciutadans alemanys al NSDAP a l'Estat Espanyol, durant l'any 1936.

A Flix, important colònia alemanya des de la implantació de l'Electroquímica, la major part de la qual era propietat de la IG Farben en aquell moment, fins el 30 de juny de 1936 es tenen documentats 10 militants, a Barcelona 1011 i, per exemple, a Sant Feliu de Guíxols 21.

Molts dels alemanys que vivien fora del seu país s'apunten enfervorits al NSDAP i no ho feien per por a represàlies, ho feien per entusiasme, encara que avui no es vulgui reconèixer. És ben cert que no tothom s'adheria al partit, que hi havia alemanys de totes les ideologies, com els anarquistes del DAS i altres i tampoc tothom que s'afiliava al NSDAP sabia de quin peu calçava realment Hitler, però ser del partit era ser nazi, racista, evidentment antisemita, antidemòcrata i no hi havia moltes excuses per deixar-se caure primer a les brases del nacionalsocialisme i després abandonar-ho tot quan les coses no van anar tan bé en esgotar-se el Tercer Reich, però això és una altra història.

El partit nazi alemany tenia militants a totes les ciutats importants espanyoles i al llibre abans esmentat hi ha llistes d'aquestes ciutats amb el número de militants. Entre aquestes ciutats importants hi ha el nom de Flix amb els 10 militants també esmentats. Flix era molt important en el joc estratègic i bèl·lic que s'estava preparant.

El NSDAP i alguns dels seus militants feien tasques informatives i d'espionatge per Alemanya com un informe fet a Flix per el mateix director de la fàbrica i adreçat a Georg von Schnitzler on es critica la victòria de les esquerres del Front Popular a les eleccions generals. Es pot trobar part d'aquest informe al llibre *"IG Farben vom 'Rat der Götter' Aufstieg und Fall"* de Janis Schmelzer, aquest informe està datat el dia 28 de març de 1936 i es titula *"Über soziale Kämpfe der Gegenwart in Spanien"*.

La IG Farben comença a conspirar des del mateix dia 16 de febrer de 1936. A l'informe fet a Flix es parla d'odi i d'indignació. Es critica la consolidació de la República. El director de la fàbrica de Flix lamenta la possible presa de mesures com l'alliberament de presos polítics, la reducció de l'horari laboral, les millores socials,

les mesures per combatre l'atur, l'estatut d'autonomia català, la seguretat social i "altres coses boniques".

Almenys, nosaltres sí sabem qui era el director de la fàbrica de Flix l'any 1936.

"Die IG Farben mischte sich nach dem Wahlsieg der Volksfront in Spanien vom 16. Februar 1936 aktiv in die inneren Angelegenheiten dieses Landes ein. Aus dem umfangreichen Bericht der Direktion ihrer Tochterfiliale Flix/Barcelona vom 28. März 1936 sprechen offener Hass und Empörung über den dort begonnenen Demokratisierungsprozess. Im Bericht «Über soziale Kämpfe der Gegenwart in Spanien» wird jede Errungenschaft, die der Festigung der jungen Republik diene und den Vormarsch des Faschismus hätte aufhalten können, mit Zorn zur Kenntnis genommen. Der IG-Farben-Direktor in Flix bedauerte jede Maßnahme, die der Reaktion und den vorwärts drängenden faschistischen Kräften Einhalt gebieten konnte, wie die Erfüllung der Wahlversprechen:

- die Befreiung der politischen Gefangenen.
- die Verkürzung der Arbeitszeit,
- die Wiedereinführung sozialgesetzlicher Verordnungen,
- die ersten Maßnahmen zur Lösung des Arbeitslosenproblems.
- die Wiederherstellung der Autonomie Kataloniens,
- die «Einführung der Krankenkassen und andere schöne Dinge mehr», wie es im IG-Farben-Bericht hieß. ..."

De l'informe "Über soziale Kämpfe der Gegenwart in Spanien", fet a Flix per el director de l'Electroquímica de Flix el 28 de març de 1936 i recollit al llibre *"IG Farben. Vom Rat der Götter: Aufstieg und Fall"* de Janis Schmelzer. Schmetterling, 2006

Mossèn Díez, capellà carlí de Flix i de La Todolella

"Diez, D. (Antonio) —Cura que fue de la Todolella y natural de Flix, era estudiante cuando principió la guerra civil de los siete años, y tomó parte en ella, acreditándose de valiente. Llegó á capitán, y fue uno de los que hicieron la heroica defensa del fuerte de Castellote, que tantas víctimas costó á Espartero para tomarlo. Lleva una gran cuchillada en la cara, cuchillada que recibió en una acción de guerra. Tiene ahora sesenta años. Es hombre de mucho corazón y energía, y bastó su sola presencia para que Polo le cediera el mando, reconociendo, en él mejores condiciones para ello."

(Petita nota biogràfica d'Antoni Díez a "La guerra civil en España de 1872 a 1876 seguida de la insurrección de la isla de Cuba". Juan Botella Carbonell. Ed. J.Oliveres, 1876

**Noticia de la mort a Flix d'Antoni Díez, el dia 16 de maig de 1896. "El Imparcial"
02/06/1896, pàgina 1**

Josep Agramunt no va ser el primer capellà carlí de Flix, ni el primer que visitava els pobles acompanyat de soldats, trabucs, espases i cavalls per a recaptar diners deixant rastres de sang en nom de la causa carlina. Va ser Antoni Díez, capellà de La Todolella (Castelló), nascut a Flix a principis del segle XIX, que, de ben jove, quan era un estudiant, es va unir als carlins de la Primera Guerra Civil arribant aviat a ser capità, destacant en la defensa de Castellote, contra el general Espartero. Aquest capellà va acabar sent detingut pel General Martínez Campos anys després de tornar a les armes.

El Capellà de La Todolella, el flixanco Antoni Díez, recaptant contribucions a Alcorisa i Berga. "El Imparcial" 23/11/1873, pàgina 3

Díez va col·laborar, més endavant, dirigint batallons amb els carlins i ben a prop del més celebre i sanguinari capellà flixanco Josep Agramunt i en semblants campanyes militars i criminals. Mossèn Díez va morir a Flix el dia 16 de maig de 1896 als 81 anys, com ens explica "El Imparcial" a les seues pàgines. D'Antoni Díez i de Josep Agramunt parla a bastament, entre altres llocs de la xarxa, l'[Hemeroteca de la BNE](#), on a poc a poc, aquesta base de dades, s'omple amb més notícies periodístiques i històriques molt interessants i curioses.

El Capellà de Flix i el Capellà de la Todolella, Josep Agramunt i Antoni Díez, compartint protagonisme als papers dels periòdics. 31/07/1874, "El Imparcial", pàgina 3

"En Aragón no se descuidaban tampoco los defensores de don Carlos, mostrándose activo Andrés Díez, natural de Flix y cura de Todolella, poco aficionado á los impresos y al dibujo, ofreciendo castigar severamente á los que de unos ú otro se valiesen para denigrar á D. Carlos. Había militado en la anterior guerra civil, en la que recibió una cuchillada en la cara; era audaz y esforzado, á pesar de su edad sexagenaria, invadía pueblos importantes..."*

*A aquesta font posa Andrés

"Historia de la Guerra Civil y de los partidos Liberal y Carlista". Antonio Pirala. Herper, 1998 (Hi ha diferents edicions des del segle XIX i es presenten normalment en cinc o sis volums)

"Historia de la Guerra Civil y de los partidos Liberal y Carlista". Antonio Pirala.

Últims reculls i retalls

Escrit final i dedicatòria d'aquest espai personal a José Rizal i a Francesc de Paula Sánchez i Llecha

Sánchez i Rizal

Quedava parlar de [l'assassinat de Jaume Cervelló per part del Barbut de Vinebre](#) i altres vivències d'aquest bandoler.

Quedava parlar d'una demanda judicial de Damià d'Oriol interposada a Ramon Marull i Sala per la [malifeta del seu operari Andreu Aloy en muntar un torn a l'inrevés](#), que va fer aturar el famós molí d'Oriol entre el dia 24 de setembre de 1883 i el dia 27 de

desembre de 1884, després d'haver comprat molta maquinària a aquell burgès barceloní, el següent recurs i tota una història molt interessant que al senyor d'Oriol no va aportar-li res de profit.

Quedava també fer un esment a les [cartes entre el rei castellà Felip IV i Sor Maria de Jesús d'Agreda](#), on aquests dos pietosos personatges es preocupen per l'ocupació, primer per part dels francesos i després per part dels castellans, del castell de Flix durant la Guerra dels Segadors.

Quedava comentar el llibre sobre l'arquitecte [Egon Eiermann](#) "*Egon Eiermann. Die Berliner Zeit. Das architektonische Gesamtwerk bis 1945*" de Sonja Hildebrand , on parla, entre altres coses, del seu projecte arquitectònic per la colònia-fàbrica de Flix, amb plànols inclosos i un altre titulat "*Hitler's Luftwaffe in the Spanish Civil War (Contributions in Military Studies)*." de Raymond L. Proctor, que tracta sobre Hitler, la Luftwaffe i els bombardejos a la Batalla de l'Ebre, on hi ha dades prou interessants sobre Flix i els pobles riberencs.

Quedaven i queden moltes coses per a dir de Flix, però això ho explicaran, com ja ho fan, altres blocs als seus espais personals.

Jo vull deixar aquest últim escrit amb les imatges de dos personatges que he descobert gràcies a Tantost, que deixa del càrrec de bloqueig. Són el filipí [José Rizal](#) i el [jesuïta nascut a Flix Francesc de Paula Sánchez i Llecha](#).

I al mateix temps que deixo dues imatges d'aquests personatges tan importants, demano a qui sigui i que estigui interessat en la història de Flix, dels jesuïtes, de la lluita per la llibertat, de les vides de José Rizal i de Francesc de Paula Sánchez i Llecha, que intentin llegir i esbrinar totes les coses que puguin sobre tots aquests conceptes o sobre tot allò que els uneix.

El Capellà de Flix i el detallat i deleteri Delatre

El Capellà de Flix es passejava amb les partides que capitanejava per aquells pobles de pagesos on entrava i demanava a la força aixopluc i diners per la causa carlina i, en el cas de que algun militar enemic fos avisat, hi havia amb tota seguretat, persecucions, batalles i, com era costum en ell, la típica fugida de sotana, boina roja, canana fluixa i cavall al galop per evitar ser agafat, mentre part dels seus homes corrien una sort ben diferent i acabaven presoners, ferits o morts i sense dret a galopar mai més.

El coronel Juan Delatre va fer un informe sobre la seva trobada amb una partida del Capellà de Flix el dia 16 de desembre de 1873.

Delatre explica com el dia 13 de desembre rep un telegrama on se l'informa que el Capellà de Flix ha arribat a Fraga a les deu del matí acompanyat d'una columna de carlins. Delatre marxa a trobar-lo arribant primer a Saidí a les dotze de la nit. Envia dos missatges per diferent camí a l'alcalde de Fraga demanant informació sobre Josep Agramunt i la partida que capitaneja. A les tres de la matinada arriben els missatges a mans de l'alcalde, que no els contesta. Delatre s'assabenta igualment que els carlins han sortit de Fraga a les sis de la tarda en direcció a Torrent.

Pren la decisió de creuar el riu Cinca amb una barca, perdent molt de temps i acabant aquesta operació a dos quarts de deu del matí. La partida del Capellà de Flix

és ben forta, d'uns 400 homes, segons es informat mentre intenta passar el riu i marxa en direcció a Candanos. Entre una boira que no deixa veure res a deu passes, decideix anar a trobar-se amb el capellà, perdent-se sovint en el camí per culpa de la poca visibilitat. Quan és ben a prop de Candanos, algú fa saber a Delatre que una petita partida d'Agramunt, amb uns 70 homes dels més forts, ha sortit a cobrar la contribució a Penyalba. Vista la situació, ordena al capità de l'esquadró de Castillejos, Francisco Marchesi, que marxi amb 47 cavalls al galop a Penyalba a trobar-se amb els que han sortit en aquella direcció, sortint ell cap a La Valcuerna per tallar la retirada a la resta de la partida si volen fugir de l'escomesa .

Amb els de Penyalba aconsegueix complir brillantment la missió, topant Marchessi amb els carlins a Cameros, al mateix terme de Penyalba. La primera partida carlina està composta per 62 homes, entre ells un capità, un tinent i un alterés. Vuit acaben ferits d'arma blanca i se'ls confisquen 56 fusells amb les seves baionetes, un sabre, una corneta, cananes, cartutxos i 11.000 rals en diners.

El capellà de Flix, en sentir-ne el foc de Penyalba, comença una ràpida fugida a Casp, motiu pel qual no és possible apressar-lo. Delatre torna a Candanos a les deu de la nit.

Delatre, en el seu informe, felicita i recomana davant del Governador Militar el Capità Marchesi i no parla en cap moment de morts, només de presoners i material confiscat a l'enemic i el Capellà de Flix, com sempre, fuig al galop i abandona els més desafortunats.

"Copia del parte dado por el Coronel D. Juan Delatre, relativo al encuentro de su columna con la facción del cura Flix el día 16 del actual." Ministerio de Guerra. "Gaceta de Madrid". Número 360. 26 de diciembre de 1873

El futbol abans de Sefor

Quan el futbol era cosa d'homes i en algun cas de dones i no d'alcohòlics descontrolats i jugadors que només pensen en anar tan ben pentinats com les models amb les que s'han casat i aquells antics equips de la Ribera d'Ebre compartien pàgines amb Ricardo Zamora fent aquelles aturades que Sefor, el genial corresponsal, periodista i historiador de Flix i del seu futbol, deixaria escrites en forma d'homèriques epopeies a "La Antorcha", a "La Voz de Flix", a "La Veu de Flix" o a qualsevol enciclopèdia del futbol il·lustrat, un partit qualsevol de l'Internacional de Flix o del Móra d'Ebre quedava retratat a "La Jornada Deportiva" compartint crònica amb aquells déus que feien anar les pilotes com els projectils dels canons o com els porters que volaven com Ícar per atrapar aquestes pilotes explosives.

Un redactor d'aquells anys mítics ens explica un partit amistós jugat un 4 de juny de 1922 a Móra d'Ebre entre els equips local i l'Internacional de Flix, sense llei Bosman, però amb algun jugador estranger inclòs a l'equip del meandre, del castell, de la fàbrica i del Barri Internacional, on el periodista deixa l'honor cavalleresc de posar el nom de Flix en primer lloc.

El match va ser fluixet i es va empatar a dos amb gols de Descarrega i Casadó per part del Móra d'Ebre i Rodríguez per l'equip de Flix, que també va xutar un penal tan fluix com el partit d'entrenament i costellada i ves a saber com hagués fet la crònica

el nostre estimat i filòsof Sefor amb els seus mítics seforismes magistrals que anys més endavant farien càtedra a la nostra vila esportiva i futbolera.

"La Jornada Deportiva". Número. 37. 12 de juny de 1922, pàgina 11

Epigrafia fabril, flixanca i germànica

Stroof, Plieninger, Pistor i Müller. Sembla la davantera del Bayern de Munic, però són els cognoms de quatre alemanys molt importants que han deixat la seva empremta en forma epigràfica moderna a tot el món i a Flix. Fins i tot Theodor Plieninger va arribar a la Casa Blanca a reunir-se amb el president Theodore Roosevelt el 22 d'octubre de 1903 i tant ell com Ignaz Stroof i Carl Pistor intercanviaven documentació i reunions amb **Walther Rathenau**, fill d'**Emil Rathenau**, importants industrials tots dos i polític i finalment ministre d'assumptes exteriors el primer, que acabaria morint assassinat l'any 1922 per membres amb possibles simpaties nazis i que no veien amb bons ulls un jueu com Rathenau formant part d'un gabinet alemany.

Stroof, Plieninger, Pistor i Müller van gaudir d'una sort diferent a Walter Rathenau.

Plaques de carrers flixancos

Noticia on es parla de la trobada entre Theodore Roosevelt i Theodor Plieninger a "The New York Times". 23 d'octubre de 1903

- 20. Walther Rathenau an Carl Pistor, Bitterfeld 198
 - 25. Walther Rathenau an Carl Pistor 203
 - 41. Walther Rathenau an Theodor Plieninger 220
 - 46. Carl Pistor, Chemische Fabrik Elektron, an E. W. Bitterfeld 226
 - 47. Theodor Plieninger, Chemische Fabrik Elektron A. G., an Walther Rathenau, Bitterfeld 226
 - 48. Walther Rathenau an Direktor Ignaz Stroof, Frankfurt am Main 227
 - 54. Walther Rathenau an Ignaz Stroof, Griesheim 230
 - 55. Walther Rathenau an Ignaz Stroof 231
 - 60. Theodor Plieninger an den Aufsichtsrat der Chemischen Fabrik "Elektron" AG 236
 - 63. Theodor Plieninger an die Elektrochemischen Werke in Bitterfeld 242 **Dades sobre documentació entre Walter Rathenau i Carl Pistor, Theodor Plieninger i Ignaz Stroof.**
- Recollides al llibre "Emil und Walter Rathenau in der elektrochemischen Industrie (1888-1907). Eine historische Studie". d'Ursula Mader**

Wilherm Müller i la seva vessant cultural com a **participant en un congrés de geologia** i com a **membre de la Goethe-Gesellschaft**

Tomba d'Ignaz i Maria Stroof a l'espectacular cementiri Frankfurter Hauptfriedhof de Frankfurt

Daniel Roosevelt, el nebot d'un president americà passejant-se entre les bombes de la Batalla de l'Ebre

És curiós, que un nebot d'un president dels Estats Units faci de periodista enmig d'una guerra civil estrangera i enmig d'una batalla tan perillosa com la Batalla de l'Ebre no sé si és molt comú, potser sí en el cas d'una família tan nombrosa com la dels Roosevelt on molts dels seus membres, encara que hagin destacat en molts àmbits, no apareixen a molts llibres o enciclopèdies.

Parlo de Daniel Roosevelt, entre altres Daniels Roosevelts d'aquesta nissaga presidencial, però aquell que va entrevistar a Alvah Bessie i que no vaig acabar d'ubicar a l'escrit anterior on parlava dels Roosevelt. Ell va poder parlar amb el seu oncle de totes les bombes i totes les barbaritats dels feixistes de Franco, Hitler i Mussolini, va ser ell qui va fer l'entrevista per al diari "*Brooklyn Daily Eagle*" amb Alvah Bessie, però el meu anglès no és molt bo i no sempre faig servir els maleïts "*translators*".

La història amaga moltes coses i ves a saber qui s'ha passejat i viscut pels carrers i per les cases on passegem i vivim ara nosaltres, encara que això no té perquè ser molt important.

"...At that point, they were overrun by cavalry, some killed, some escaping, and Keller and a Canadian were taken prisoner. In the town of Flix, Keller stunned his guard with a blow to the jaw. The Canadian grabbed the man's rifle and brought the butt down on his head. They made it back to the river. There was a bend at this new point..."

"...And in the arc of the Ebro, as elsewhere, the riparian towns of Ribarroja, Flix, Asco, Mora de Ebro, Miravet, and so on were fronted with well-built bunkers, tens of machine-gun nests..."

"...operating on the right flank of the 35th Division, had stormed the towns of Ribarroja and Flix, capturing hundreds of prisoners and much war materiel. The brigades of this division were already..."

"...With him were Ernst Toller, the famed German poet and dramatist; Daniel Roosevelt, a nephew of the President of the United States (at this time a correspondent for the Brooklyn Daily Eagle); and Captain Leonard Lamb. ..."

"The Abraham Lincoln Brigade". Arthur H. Landis. 1967. Citadel Press , pàgines 467, 513, 528 i 545

El carlí Josep d'Oriol Gordo Sanz a les antigues enciclopèdies catalanes

En un català escrit d'una manera que no es molt llegit a les enciclopèdies actuals, als llibres o a la premsa, tenim dues breus biografies quasi calcades del flixanco Josep d'Oriol Gordo Sanz dels anys trenta i quaranta amb la curiosa particularitat que una està editada a Galícia l'any 1944, en temps del més dur franquisme.

ORIOI — GORDO SANZ (JOSEP D'). Biog. Militar carlista, n. a Flix (Tarragona) en 1842. Va pertànyer a l'exèrcit liberal fins a l'any 1868, en què, com a banderer del segon regiment d'enginyers, figurà entre els militars que van acompanyar a la reina Isabel II fins a la frontera. Ascendit a capità, sol·licità la llicència absoluta, i en esclatar la guerra civil carlista, va anar a oferir-se a don Carles de Borbó, qui el destinà a les ordres d'Elio, prenent part en nombroses accions de guerra, com l'atac i presa d'Estella i la batalla de Montejurra. Ajudant de camp de Dorregaray, va concórrer en 1874 al setge i rendició de Portugaleta, a la batalla de Sant Pere

Abanto, al setge de Bilbao i a la batalla d'Abarzuza, on li fou atorgada la placa roja del Mèrit Militar. En terminar la guerra civil era coronel. Morí a París en 1899. *"Diccionari enciclopèdic de la llengua catalana amb la correspondència castellana"*. Barcelona : Salvat, 1931-1935.

ORIOI GORDO SANZ, Josep d'. Militar n. a Flix (Ribera d'Ebre) en 1842 i m. a París en 1899. En 1868 era membre de l'escorta que acompanyava Isabel II a la frontera francesa. Sol·licità l'excedència en assolir el grau de capità. Entrà a l'exèrcit carlí. En 1874 es distingí molt al front basc, i obtingué la placa roja del Mèrit militar per la seva actuació a la batalla d'Abarzuza. En finir la guerra era coronel. S'exilià. *"Cuadernos de Estudios Gallegos"*. Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos. 1944/1966. Editorial: Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos (Santiago de Compostela)

L'Odissea genealògica dels Roosevelt, la Batalla de l'Ebre, Alvah Bessie i Flix

Franklin Delano Roosevelt va conèixer de primera mà i gràcies a una entrevista feta a *Alvah Bessie*, com ell mateix esmenta al seu llibre *"Alvah Bessie's Spanish Civil War Notebooks"* la situació que vivien la població civil, els soldats de la terra i els lluitadors vinguts amb les brigades internacionals aquells dies durant la batalla de l'Ebre. Aquesta entrevista, feta per un corresponsal del *"Brooklyn Eagle!"* va ser relatada al president per Daniel Roosevelt i més endavant transcrita al llibre genealògic *"Odyssey of an American family; an account of the Roosevelt and their kin as travelers, from 1613 to 1938"* escrit per Hall Roosevelt i Samuel Duff McCoy.

"Odyssey of an American family; an account of the Roosevelt and their kin as travelers, from 1613 to 1938" Hall Roosevelt; Samuel Duff McCoy. 1939. New York and London, Harper & Bros.

"Alvah Bessie's Spanish Civil War Notebooks". Alvah Cecil Bessie i Dan Bessie. 2002. University Press of Kentucky

Sembla ser que el president americà va tenir en la seva ment, en alguns moments del seu mandat, ajudar a la República Espanyola envers el feixisme de Franco, recolzant-se en el seu cunyat G. Hall Roosevelt. Almenys, gràcies als llibres de Bessie i de Hall Roosevelt i Samuel Duff McCoy, sabem nosaltres i va saber un dia el mateix Franklin D. Roosevelt, que l'Ebre i alguns pobles que són mullats per aquest riu, com Flix, van ser bombardejats per Franco, Hitler i Mussolini.

Bessie ens explica a aquesta entrevista, entre altres coses, que l'únic pont que quedava era el del poble de Flix i que quaranta-set Junkers bombardejaven de nit la posició. Hi havia pols vora el riu i tota la roba n'estava ben plena. Només Flix estava dotat d'una bona defensa antiaèria. A França es celebrava la festa nacional i un pilot francès marejat o begut no volia volar...

"...We had to go then, because it was necessary to go back by way of Flix. It was the only bridge that was still standing. We had just watched the evening procession of German Junkers fly overhead, forty-seven of them, and deposit their load of bombs by the bridge near us. Huge clouds of dust rose from the river-bank, and our clothes were whipped with vibration. Some of them hit the bridge too; it would be morning before it was repaired. Apparently the only capable anti-aircraft was at Flix. We arrived at the little wrecked town and drove down onto the bridge, which was constructed with upright steel girders and paved with boards. The boards rumbled as we passed over with the sound of a dropping bomb cluster, echoing a recent bombardment. Here's an incident from "the other side": Our plane was late in getting off. In France, it was a national holiday, and our French pilot evidently saw no reason for flying on such a day. He looked a little wobbly when he arrived, and it soon turned out that he was drunk, because he did a vertical bank

when we were not more than thirty feet off the ground and slipped so badly that I thought we would surely lose part of the wing. This had the effect of throwing the passengers into an enforced state of companionship. We were all attempting to say our famous last words before death overtook us. In this manner I met the man in the next chair. I had just left the front, and, divining this possibly from my extraordinary thinness, he seemed anxious ..." *"Odyssey of an American family; an account of the Roosevelt and their kin as travelers, from 1613 to 1938"* . Hall Roosevelt i Samuel Duff McCoy. 1939. New York and London, Harper & Bros.

Alea iacta est Cabrera

"L'hivern del Tigre". Andreu Carranza. 2004. Planeta

Com Juli Cèsar, vull jugar als daus davant d'un riu; l'Ebre, gran corrent d'història mil·lenària, on el mateix militar romà, a Octogesa i fent la guerra a Pompeu, va travessar les seves aigües com si fos el Rubicó català, amb barques o ponts, com el Tigre Cabrera amb centenars o milers de soldats, dones i nens, dinou segles després, un humit mes de juny, amb unes barques que va afonar amb pedres el comte de Morella i ell va manar fer tornar surar.

Amb el permís dels escriptors Román Oyarzun, Joan Perucho i Andreu Carranza, regalo dos números a cadascú d'aquests historiadors i novel·listes abans de llençar aquestes sis xifres a l'aire i demano als daus que un dels tres m'expliqui alguna història que em parli de la sort dels guerrers, del riu Ebre, del mes de juny i de la verdor dels camps quan el mes de maig ha plogut tant que deixa aigua abundosa i tanta herba per desitjar que les guerres, els crits de les dones, nens, vells i ferits acabin i que la vida de tots pugui ser tan tranquil·la que els sons més terribles i guerrers siguin els lladrucs dels gossos.

Tiro el dau i surt un dels dos números adjudicats a Joan Perucho. Un altre dia i per la gràcia de l'atzar, els daus potser faran explicar alguna història a Román Oyarzun, a Andreu Carranza o a algun altre bon narrador de contes i relats.

"El gros de la tropa fou transportat en tres barcases que, anys enrere, el comte de Morella havia fet enfonsar, omplint-les de pedres, en un indret secret de Flix. Fou una clarivident intuïció, car llavors Cabrera no podia ni pensar per a què servirien. Aquest treball fou lent i despatentava el general. Sis nedadors de primera es capbussaven alternativament i, en cada immersió, alleugerien les barques de llur càrrega. Per fi, quan no hi restà ni un sol roc, lligaren les embarcacions. A mitja operació foren hostilitzats per l'avantguarda d'O'Donnell, el gros de les forces del qual havia arribat a Móra d'Ebre. Llagostera, amb el primer batalló de caçadors de Tortosa, prengué posicions defensives per tal de protegir el pas de l'Exèrcit i, en un contraatac valeros i obstinat, rebutjà l'enemic, que s'hagué de replegar al poble d'Ascó. L'aspre color ocre d'aquelles terres i abruptes pujols s'adornà amb els violats uniformes constitucionals i les boines roges dels carlins. Cabrera hagué d'allitar-se en un baiard i, d'allí estant, dirigia els moviments de les tropes. Se sentia exhaust, amb l'esperança, però, d'acabar aviat amb aquell desgavell apocalíptic de la seva vida. Sense haver-hi estat mai, somniava, com en una premonició estranya, uns prats verds i plujosos, molt semblants als de Surrey, i una vida tranquil·la, burgesa i familiar, entre lladrucs de setters..." *"Obres completes"*. Juan Perucho. 1985. Edicions 62

L'arquitectura, l'Ebre, Flix, les pedres i el blat

Pedres, arquitectura, blat, i riu Ebre van lligats a Flix amb un llaç històric que es pot obrir i tancar tafanejant les fulles de molts llibres, on els noms dels viatgers que

treballaven i transportaven les pedres a Tortosa, Saragossa i a tot arreu i el blat a Barcelona, amb aquella pedrera on es picava pedra per carregar-la i fer-la viatjar per l'Ebre i aquells magatzems i molins necessaris per fer que el blat estigués en condicions d'arribar a la capital catalana i amb el riu Ebre i la seva corba passant per Flix, punt estratègic amb aquest meandre tan bonic en forma de llaç sense lligar, baronia, com La Palma d'Ebre de la Ciutat Comtal.

"por nou mil tellas d'Alamania, verdes, moradas et blanquas, para la cubierta del mirador da la sala mayor, que estaba en la part del rio; a los moros Ibrahim Papagest, Iaffer Alboleix, Ali Alboleix y Audalla Bayuch, rayces de barcas, 1.130 sueldos por traer once piedras por el Ebro, desde Flix, hoy de la provincia de Lérida, fins al postigo de San Nicolau déla dita ciutat [de Zaragoza] al canto del rio de Ebro, de peso de sixanta ocho quintales."

"Revista de archivos, bibliotecas y museos". Cuerpo Facultativo de Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos. 1917. Montepio del Cuerpo Facultativo del Ramo. pàgina 372

"Barcelona, tuvo en el siglo XV, edificios-almacenes de trigo en Hospitalet, Flix y Bañoles, contruidos por el Municipio: pero nada queda de ellos."

"Arquitectura civil española de los siglos I al XVIII". Vicente Lampérez y Romea. 1922. Editorial "Saturnino Calleja", s. a. pàgina 205

"El dia 25 de setembre, el Consell rebé una carta del batlle de Flix, Josep Morató, datada el 18 del mateix mes, en la qual feia saber la «mort desastrada de M. Pere Aymerich negat en lo riu Ebro (...), volent posar a bon tall les pedres que la Ciutat feia posar, a lliscat de una de ellas..."

"Podem afegir que, a més dels molins situats a l'interior de la ciutat, Barcelona tenia altres molins fora muralla o en altres indrets, com per exemple a Flix, on el mestre Benet Juli va traslladar-se el 19 de novembre de 1697, justament per visurar les obres d'uns molins a càrrec de la Ciutat..."

"L'arquitectura Civil del Segle XVII a Barcelona". Antònia Maria Perelló Ferrer. 1996. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. pàgines 188 i 288

----- **Subvencions en temps de revoltes o subvencions mal calculades**

Les subvencions que es demanen per part d'ajuntaments, societats privades o ONGs, a les diputacions o administracions autonòmiques o centrals, es concedeixen, encara que no es compleixen sempre, passant abans uns estudis previs que es fan o es fan veure que es fan i depenen molts cops de les necessitats reals, d'unes estadístiques atzaroses que fan que un sí o un no es decanti per la subvenció afirmativa o negativa o de l'amiguisme polític de qui ha demanat aquestes subvencions.

L'any pre-bèl·lic de 1935, l'Ajuntament de Flix veia aprovada una estranya subvenció per construir un estrany edifici destinat a fer d'escola d'educació graduada. Era signada per Mariano Cuber Sagols, director general de Belles Arts, el dia 29 de març. Pocs dies més tard dimitia del seu càrrec per tornar a seure rebotat a la cadira subvencionadora i acabar sortint definitivament escopetejat i rebotat lluny de la poltrona subvencionadora.

De subvencions encertades o equivocades per les necessitats que cal atendre, per un sí o un no de les decisions administratives atzaroses i per l'amiguisme polític, Flix, els flixancos i tothom ens som ben conscients i les gasetes o butlletins de fa molts anys i els d'ara són un bon registre que cal tenir ben arxivat.

D., MARIANO CUBER Señor Director general de Primera enseñanza. limo. Sr.: Visto el expediente incoado por el Ayuntamiento de Flix (Tarragona), solicitando subvención del Estado para construir directamente un edificio con destino a Escuela graduada, con cuatro secciones para niñas:

Resultando que la Oficina técnica de Construcción de Escuelas ha informado favorablemente el

proyecto redactado por el Arquitecto D. Luis G. Colomer y Bellot, para la construcción el Ayuntamiento de Flix (Tarragona) de un edificio con destino a Escuela graduada, con cuatro secciones para niñas; y 2. ° Que se conceda, en principio, al mencionado Ayuntamiento la subvención de 48.000 pesetas, que se abonará en los dos plazos que señala el artículo 16 del Decreto de 15 de Junio de 1934, previas las oportunas visitas de inspección. Lo digo a V. para su conocimiento y demás efectos. Madrid, 29 de Marzo de 1935. p. D., MARIANO CUBER Señor Director general de Bellas Artes. "*Gazeta de Madrid*". Número 93. 3 d'abril de 1935

Dimissions i nomenaments del rebotat subvencionador Mariano Cuber Sagols. "*Gazeta de Madrid*". Número 99. 9 d'abril de 1935, "*Gazeta de Madrid*". Número 131. 11 de maig de 1935 i "*Gazeta de Madrid*". Número 271. 28 de setembre de 1935

Michal Bron i la Batalla de l'Ebre

Michal Bron va lluitar a la Guerra Civil Espanyola formant part de les Brigades Internacionals, on va ser ferit, fet que el va obligar a estar-se hospitalitzat a Lió i després confinat quatre anys en camps de concentració francesos.

Bron va néixer l'1 de gener de 1909 a Polònia. D'origen jueu i ideologia comunista, després de les guerres espanyola i mundial, d'haver treballat a la Iugoslàvia de Tito i més endavant distanciar-se dels seus camarades, va acabar sent perseguit i empresonat per l'estalinisme per haver estat membre de les Brigades Internacionals i per ser presoner a França. Mort Stalin, va ser alliberat. L'any 1970, la seva filla marxava a Suècia i l'any 1982 el seu fill feia el mateix camí. Ell no es reuniria amb els seus fills fins l'any 1984. Mentrestant s'esperaria a la Varsòvia del teló d'acer.

Els anticomunistes i germans bessons Kaczynski, en la seva intolerant persecució de tot allò que no sigui feixisme catòlic polonès, han arribat a posar les lleis i la por al cos a tots aquells que han lluitat per les llibertats del seu país sense ser de l'extrema dreta que ara envaeix Europa per mitja de les urnes i per formar part en algun moment de la seva vida de les velles guàrdies de lluitadors d'esquerra o comunistes demòcrates i Michal Bron és un d'aquests símbols que els dos germans bessons volen suprimir anul·lant les pensions dels homes vells, que oferien la vida per lluitar contra Hitler i Stalin i que s'han guanyat tots els mèrits amb ferides i deixant els seus coneixements a les generacions que no han viscut els horrors del feixisme hitlerian o estalinista.

El mateix Michal Bron, com Milton Wolff i altres, ha escrit llibres sobre les experiències que ha viscut. Un d'aquests llibres, "*Bitwa nad Ebro i udział w niej Polaków*", parla de la Batalla de l'Ebre i anomena molt els pobles riberencs com, per exemple, Flix.

No tinc últimes notícies de Michal Bron, desgraciadament, l'anticomunisme neocon domina el món mediàtic polonès i mundial, Suposo que segueix viu i l'1 de gener de 2009 farà 100 anys.

"*Bitwa nad Ebro i udział w niej Polaków*". Michał Bron. 1976. Książka i Wiedza (Flix es citat molt al llibre. Cliqueu a sobre de la imatge per veure-la millor)

"L'avant-guerre; études et documents sur l'espionnage juif-allemand en France depuis l'affaire Dreyfus". Léon Daudet. 1913

L'antisemita Léon Daudet: De Dreyfus a l'hidrogen d'Stroof, Plieninger, Pistor i l'Electroquímica de Flix

El capità **Alfred Dreyfus** era francès i jueu i això era prou per poder-lo acusar de traïció a la França dels antisemites com **Léon Daudet**, fill de l'escriptor **Alphonse Daudet** que, anys després i sense haver-se escaldat amb l'assumpte Dreyfus, encara s'encarregaria d'acusar, potser amb certa raó, però sense abandonar el seu antisemitisme, els coneguts industrials alemanys Stroof, Plieninger i **Pistor** d'espia i fer maniobres perilloses amb les fàbriques que aquests dirigien a França i també al nostre poble de Flix, on **l'hidrogen d'aquestes fàbriques, donava vida als dirigibles francesos** i podia ser negat inutilitzant aquests aparells voladors en cas de conflicte entre Alemanya i França.

Huracà i riuada de l'Ebre a Vinebre (nit del 23-24 de maig de 1853)

La nit del 23 al 24 de maig de 1853 un huracà, segons informava *"El Genio de la Libertad"* setmanes més tard, el 14 de juny, recollint altres fonts d'informació, castigava el poble de Vinebre, malmetent ametllers, olivers, moreres i vinya. Quan es va fer de dia, a la força i les destrosses del vent es sumava el riu Ebre que es desbordava envaint les collites i part del poble amb carrers i cases negats. Els veïns van fugir de l'aiguat carregant les mares amb els seus fills petits marxant a les parts altes de la població. Els homes s'emportaven aliments i material preuat de les cases amb els animals de càrrega. La gent plorava i els vells i malalts van patir el fet de ser arrencats dels seus llits. L'alcalde va ser transportat en braços a casa d'un veí. El capellà va procurar salvar les joies i tota la roba de valor de la seva església, i també va ser transportat per un feligrès en braços, evidentment, com l'alcalde, per tornar a entrar a la mateixa església per passejar el Santíssim Sagrament mentre pels carrers de Vinebre es passejaven les barques per cobrir els auxilis necessaris com si fos Venècia.

"El Genio de la Libertad". 14 de juny de 1853, pàgina 3 (cliqueu sobre la imatge per veure millor la notícia)

Foscor, llum, patates i estrelles

"Els menjadors de patates" ("De Aardappeleters"), 1885, "Nit estelada sobre el Roine" ("Sterrennacht boven de Rhône"), 1888 i "Nit estelada" ("De sterrennacht"), 1889.

S'ha de ser un geni per captar la llum i la foscor de dos universos diferents i fer-los convergir, s'hi ha algun punt que els fa comuns, per molta que sigui la divergència entre aquests dos mons. Això ho feia Van Gogh amb el cel fosc on brillen els astres i una habitació no gaire il·luminada, on les cares poc atractives de persones humils són estrelles brillants que mengen patates amb la mateixa serenitat dels estels que fan

pampallugues, com si aquest moviment lluminós i estel·lar fos la boca i els llavis que es mouen mentre les dents masteguen per alimentar-se de patates i de vida.

Pedestals romans de pedra sorrenca flixanca

Denari de P. Aelius Paetus (209 aC) com el trobat al terra del Castell Vell de Flix.
Referència de Dionisio Oriol Ferrús, Barcelona. 1947. "Ampurias". Servicio de Investigaciones Arqueológicas, Barcelona. Instituto de Prehistoria y Arqueología. 1940 (Imprenta Rubiralta]

L'any 218 aC, els romans desembarquen a Empúries per lluitar contra els cartaginesos d'Hanníbal. Ocuparan tota la Península amb els anys. Ibèria o Hispània serà romana i tot el món de monedes, escultures i pedestals serà llatí.

Flix no serà aliè a aquesta invasió i les seves pedres sorrenques tampoc.

I amb aquestes pedres es van dedicar pedestals a romans il·lustres, com els de Munnius Placidus o Aelius Gracilis, **senador vinculat a Tortosa** i legat romà a la Gàl·lia Belga o altres ciutadans importants amb uns materials valuosos que viatjaven per via fluvial fins el lloc destinat per honrar un home o una dona que deixava el món amb un record en forma epigràfica d'origen flixanco.

Notes epigràfiques d'Aelius Gracilis i Munnius Placidus (fetes sobre pedra sorrenca flixanca)

Pedestals de Munnius Placidus i M. Sallustio (pedra sorrenca flixanca). "*Corpus inscriptionum latinarum*". Armin U. Stylow, Géza Alföldy, Marc Mayer, Cristóbal González Román, Akademieder Wissenschaften in Berlin, Manfred Clauss, Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Anne Kolb, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Maria Letizia Caldelli, Academiae Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis. 1995. Walter de Gruyter.

"...Quetae ad id tempus res in Germania fuerant, ingenio ducum, qui pervulgatis triumphis insignibus maius ex eo decus sperabant, si pacem continuavissent. Paulinus Pompeius et L. Vetus ea tempestate exercitui praeerant. ne tamen segnem militem attinerent, ille inchoatum ante tres et sexaginta annos a Druso aggerem coercendo Rheno absolvit, Vetus Mosellam atque [Ararim] facta inter utrumque fossa conectere parabat, ut copiae per mare, dein Rhodano et Arare subvectae per eam fossam, mox fluvio Mosella in Rhenum, exim Oceanum decurrerent, sublatisque itineris difficultatibus navigabilia inter se Occidentis Septentrionisque litora fierent. invidit operi Aelius Gracilis Belgicae legatus, deterrendo Veterem, ne legiones alienae provinciae inferret studiaque Galliarum adfectaret, formidolosum id imperatori dictitans, quo plerumque prohibentur conatus honesti..." Aelius Gracilis a "*Annals, Llibre XIII*" de Tàcit.

Bibliografia:

- "*Crónica*". Institución "Fernando el Católico." Publicaciones de la Junta Municipal de Arqueología y del Museo de Cartagena, correspondientes al Boletín arqueológico del sudeste español (B.A.S.E.) núms. XVI-XIX.", pàgines 705 i 709-711.

- "*Actes du VII Congrès International d'Épigraphie Grecque et Latine*", Constantza, 9-15 septembre 1977. Réunis et présentés par D. M. Pippidi. Société d'édition "Les Belles Lettres", pàgina 411.

- "*Studi miscellanei*". Seminario di Archeologia e storia dell'arte greca e romana dell'Università di Roma. Editorial: Roma : Erma di Bretschneider, 1961, pàgines 101, 104 i 437.

- "Producción cerámica y economía rural en el Bajo Ebro en época romana" Víctor Revilla Calvo. Universitat, D.L. 1993 pàgines 129 i 138.

Flix, poble de prodigis d'art i natura

Internet m'ha fet descobrir moltes coses de Flix. Hi ha moltes referències bibliogràfiques del nostre poble i, per sort, moltes estan digitalitzades i a l'abast de tothom a la xarxa. Tinc més que mai el convenciment de la grandesa de Flix i el considero un dels pobles més importants de les Terres de l'Ebre ara mateix i sempre i de tota Catalunya durant molts anys de la història i potser avui en dia. El fet que el riu Ebre deixi un meandre tan ben marcat i que, durant mil·lennis, hagi estat un punt i una cruïlla de civilitzacions on s'ha arribat a jugar, ben a prop de la vila o aquí mateix, **el futur de cultures i imperis**, fa que aquesta localitat mereixi ser protagonista de moltes més històries escrites.

A la col·lecció "**Àlbum meravella; llibre de prodigis d'art i natura**", publicada l'any 1928 per l'Editorial Ibèrica, on hi ha imatges de **gent** i **monuments** de la nostra vila, es diu, entre altres coses, tot això de Flix:

FLIX. — Important vila d'uns 3.000 habs. tocant el marge dret de l'Ebre (pàgs. 204 a 206). Resulta fonamentada en el vessant d'una muntanya en la part superior de la qual apareixen les ruïnes d'un castell antic. En la part oposada a l'Ebre té una a bonica ermita dedicada a la Verge del Remei. Alguns objectes que s'han trobat a Flix denoten la seva ascendència romana. Entre moltes altres notes d'interès històric, apuntem que en 1399 Flix fou adquirit per la ciutat de Barcelona a fi i efecte de poguer-hi retenir les barques que carregades de blat baixaven pel riu. Durant els moviments polítics de Catalunya, Flix sempre seguí d'acord amb Barcelona. En 1462, el batlle de Flix Francesc de Vilanova, feu grans esforços en defensa del lloc en la guerra contra Joan II. A primers d'Octubre de 1838 tingué lloc en els seus voltants una gran lluita entre les forces de Cabrera i les de la reina Isabel II. A l'Arxiu Municipal de Barcelona es troben molts documents que fan referència a Flix i la Palma. Flix és avui un poble eminentment industrial, car si bé l'agricultura hi fa un bon paper, la indústria química és la seva font de riquesa. Fa una trentena d'anys que es constituí la Societat Electro-Química de Flix, la qual adquirí la propietat del salt de construcció alarb. Hi ha instal·lada una important central elèctrica i la fàbrica de productes, en la qual s'ocupen uns 500 homes; treballa de nits i dies. La companyia té mines de carbó i pedreres de pedra i calç. Aquesta fàbrica ha influït notablement en l'avenç d'indústria nacional, doncs ha estat la primera que ha fabricat a Espanya el clorur de calç i la sosa, dos ingredients tant necessaris per a la gran indústria com per als afers casolans. A Flix es fabriquen també explosius, amoniac sintètic i s'omplen flascons d'hidrogen que produeix la pròpia Electro-Química.

Flix, el seu meandre i Catalunya segons Hubert Jaillot

"Principauté de Catalogne ou sont compris les comtés de Roussillon et de Cerdagne divisés en leurs vigueries" d'Hubert Jaillot

Seguint la vella tradició dels grans cartògrafs europeus, que van fer mapes de Catalunya, i de **Sébastien de Pontault de Beaulieu**, que va dibuixar un interessant plànol de Flix, Hubert Jaillot, insisteix a finals del segle XVII, quasi amb les mateixes línies que Beaulieu, amb l'obra "**Principauté de Catalogne ou sont compris les comtés de Roussillon et de Cerdagne divisés en leurs vigueries**" i li dona al meandre de Flix una mica de color, com ho farà més endavant l'holandès **Pieter van der Aa** amb un altre mapa del meandre de Flix colorejat i quasi clonat al de Beaulieu i Jaillot.

El pont de barques de Felip de França, Duc d'Orleans, a Móra i la petita batalla de Falset (1708)

Segons el llibre "**Historia general de España**" de Juan de Mariana i José Sabau y Blanco, el pont de Felip de França, Duc d'Orleans, a Flix no es va dur a terme i es va

cercar una altra solució.

A Flix no se'n va sortir amb un pont per fer passar les tropes i l'artilleria, Felip de França, Duc d'Orleans, per les dificultats que posava el riu i va decidir fer-lo finalment a Móra amb unes barques.

Va encaminar-se amb l'exercit i amb dotze batallons es van posar mans a l'obra protegint aquest pas mentre feia venir a Asfeld i a Arennes. A Ginestar destacava a Gaetani amb 800 cavalls i dos mil infants per conquerir Falset, on es va lluitar amb duresa més d'una hora i on va haver molts morts. La victòria va ser seva i dels espanyols, que van ocupar el poble fent presoners a la majoria dels defensors, entre els que es trobaven onze capitans, tinentes, el sergent major del regiment del Palatinat, sis enginyers i 530 soldats de diferents nacions. Es va afusellar als voluntaris i miquelets dels pobles dels voltants i, a poc a poc, els Borbons, amb canonades, feien el pont ferm entre Castella i Catalunya que hem passat i passem encara des de fa tres-cents anys.

"Historia general de España" de Juan de Mariana i José Sabau y Blanco. Madrid, Imp. de D. Leonardo Nuñez de Vargas, 1817-22

El pont de Felip de França, Duc D'Orleans, a Flix (1708)

Felip de França, Duc d'Orleans

El riu Ebre i els ponts temporals per creuar-lo, tenen una relació bèl·lica que ve de molt lluny i ens porta a temps tan antics com els dels romans i d'altres pobles antics i guerrers que creuaven un riu d'aigua per fer-ne un de sang o guerrers que ens són més coneguts i relativament més recents.

L'any 1708, amb la cavalleria francesa a les ordres del Senyor d'Arennes passejant-se per aquestes terres i amb la necessitat de tenir un pont al nostre riu, se'n va intentar construir un, sembla ser que sense molt èxit, a l'alçada de Flix, com ens explica el *"Journal du marquis de Dangeau"* de Philippe de Courcillon Dangeau i Louis de Rouvroy Saint-Simon a aquest diari, el dia corresponent al 7 de maig de 1708, citant una carta de dies abans de Felip de França (Saint Cloud, 1674 - Versailles, 1723), aleshores Duc d'Orleans (1701-23) i més endavant Regent de França (1715-22).

"Journal du marquis de Dangeau" de Philippe de Courcillon Dangeau i Louis de Rouvroy Saint-Simon

Interviu entre l'abat i l'abadessa

Entre els anys 1664 i 1668, l'abat de Poblet va ser Josep Reduà que, segons el llibre *"Història de Poblet"* d'Agustí Altisent, aquest home sant, que va ser el cap principal del Monestir durant els anys esmentats i un abat important que va fer construir un nou campanar, resulta que era flixanco.

"...Josep Reduà, de Flix, fou elegit per al quadrienni 1664-1668. Durant el seu abadiat fou construït el nou campanar, del qual donarem més detalls en aquest mateix capítol, en referir-nos a les obres. L'any 1666 ja hi eren posades les campanes. L'abat Reduà obtingué el cobrament anual

d'una pensió endarrerida i una de corrent de la batllia de València. Acabat aquest quadrienni fou elegit per segona vegada fra Antoni Rossell (1668-1672)..."

D'ell parla més acuradament a aquest llibre, però jo estic interessat en una de les facetes religioses i morals que anaven, encara van unides i que estipulen que la roba ha de tapar tantes coses com siguin possibles.

L'abat Reduà havia de visitar Vallbona i allí hi havia i encara hi ha monges i les monges, com a dones que són, poden provocar en els homes, per molt que siguin abats, sentiments corporals dignes de ser rebuts amb cops de fuet i això no es podia ni es pot tolerar.

Vistes així les coses, sempre s'ha d'avisar al personal i així es va fer amb una carta censora, com ens explica el llibre *"Abaciologi de Vallbona, 1153-1977"* de Josep Joan Piquer i Jover amb una carta del 3 de juliol de 1667 que vol evitar que les monges rebin d'una forma indecent a l'abat flixanco de Poblet.

"...Carta de visita feta a Vallbona per l'abat Josep Reduà: «No permeta [la Mare Abadessa] que las faldillas interiors sean de seda, ni de color indecent; y axí mateix, que lo calçat y llassos no discorden de la onestitat y decencia monástica...» (3 juliol 1667)..."

Bibliografia:

-*"Història de Poblet"*. Agustí Altisent. Abadia de Poblet. 1974

-*"Abaciologi de Vallbona, 1153-1977"*. Josep Joan Piquer i Jover. Santes Creus. Fundació Roger de Belfort. 1978

El traçat ferroviari ebrenc d'Hermenegildo Gorría

Hermenegildo Gorría (Àlbum de meteoròlegs de terres de parla catalana)

El 27 de gener de 1892 *"La Dinastia"* anunciava la pròxima posada en marxa del nou servei ferroviari públic de la línia Barcelona-Saragossa a les estacions d'Ascó, Flix, Riba-roja d'Ebre i Faió, prevista pel primer dia de febrer amb els horaris i els números de trens que farien el seu pas per aquestes estacions. Només es podia gaudir de compartiments de 2^a i de 3^a.

Anys abans, el traçat de la línia que havia de passar per alguns d'aquests pobles podia haver estat un altre si hagués prosperat la idea del polifacètic enginyer agrònom, enginyer industrial i meteoròleg Hermenegildo Gorría (Osca 1843 - Barcelona 1920), que proposava a propietaris i comerciants de les Terres de l'Ebre una variant prou interessant si, segons ell, es feia entre Lleida i Tortosa, unint aquesta ciutat amb Els Alfacs.

Lleida disposava de la línia de la Noguera Pallaresa que facilitava el comerç entre el mercat francès i lleidatà. Si s'unia ara Lleida i Tortosa, com havia ideat Gorría, amb aquesta línia es podien embarcar productes francesos al port de Sant Carles de la Ràpita i en poques hores arribarien a la colònia africana guanyant terreny comercial les comarques lleidatanes, les Terres de l'Ebre i posant Algèria a l'abast de París en poc temps.

Aquest traçat, **que no va ser l'únic que va estudiar Gorria**, es va proposar a una reunió que també esmenta "*La Dinastia*" al número publicat el dia 18 de novembre de 1889 sortint de Tortosa passant per Xerta, Miravet, Benissanet, Móra la Nova, Ascó, Flix, Riba-roja d'Ebre i Mequinensa per entrar a Lleida.

Apunts de la Guerra del Francès a Flix

Louis-Gabriel Suchet, Duc d'Albufera

Enguany es celebren els dos-cents anys de la Guerra del Francès de 1808-1814. De Flix, com d'altres llocs de Catalunya, es parla a molts manuscrits i llibres d'aquella època i d'anys posteriors. Molt interessants són les cites d'aquesta guerra i dels episodis viscuts a Flix i a la Ribera d'Ebre de **Louis-Gabriel Suchet**, Duc d'Albufera, a la seva autobiografia "*Memoires du marechal Suchet: duc d'Albufera, sur ses campagnes en Espagne, depuis 1808 jusqu'en 1814*".

Francisco Benet de Flix va morir afusellat el dia 29 de juliol de 1812

Hi podem trobar algun flixanco màrtir de la guerra, com Francisco Benet, afusellat el dia 29 de juliol de 1812 a "*Publicaciones del Congreso Histórico Internacional de la Guerra de la Independencia y su época (1807-1815)*", editat per aquest mateix congrés, celebrat a Saragossa entre els dies 14 i 20 d'octubre de 1908, esmentat també a la tesi doctoral de Fernando Pifarré San Agustín, "*Aspectes sanitaris de l'Arxiu Parroquial de Sant Joan de Lleida. Segles XVIII i XIX*" a la pàgina 47.

Un passatge dels molts que parlen de Flix i d'altres poblacions dels voltants i que he escollit per rematar aquest escrit, és el que fa referència al **general Musnier** quan fa seus els pobles de Flix i Móra sense grans problemes, estret del llibre "*Victoires, conquêtes, désastres, revers et guerres civiles des français: de 1792 a 1815*" i que deixo a continuació per a qui ho vulgui llegir.

Le général Musnier entra sans rencontrer d'obstacles à Flix et à Mora, sur les bords de l'Èbre. Cette position était nécessaire pour s'opposer aux de la garnison de Tortose et pour communiquer, par les défilés de Falset, avec l'armée de Catalogne, alors campée autour de Reus. Le général Habert, chassant devant lui toutes les bandes qui infestaient encore les vallées de Cinca et de la Sègre, s'empara de Balaguer, ville assez considérable, au nord de Lérida, et que sa position rend susceptible d'une bonne défense. L'ennemi, frappé de terreur à l'approche de ces mêmes colonnes qui l'avaient à l'approche de ces mêmes colonnes qui l'avaient si souvent battu et dispersé, abandonna Balaguer pendant la nuit, ainsi que tous les retranchements qu'il avait construits sur les hauteurs environnantes.

Bibliografia:

"Memoires du marechal Suchet: duc d'Albufera, sur ses campagnes en Espagne, depuis 1808 jusqu'en 1814". Louis-Gabriel Suchet. Paris : Adolphe Bossange, 1828.

"Publicaciones del Congreso Histórico Internacional de la Guerra de la Independencia y su época (1807-1815)". Congrés Històric Internacional de la Guerra de la Independència i la seva Època (1807-1815). Saragossa, 14 a 20 d'octubre de 1908.

"Aspectes sanitaris de l'Arxiu Parroquial de Sant Joan de Lleida. Segles XVIII i XIX". Tesi doctoral de Fernando Pifarré San Agustín. Universitat de Lleida. Facultat de Medicina. Departament de Medicina. Unitat de Medicina Legal i Toxicologia. Lleida, 1998).

"Victoires, conquêtes, désastres, revers et guerres civiles des français: de 1792 a 1815". Charles-Théodore Beauvais de Préau. Paris : C.L.F. Panckoucke, éd. 1817-1825.

"Suchet: War in Spain". War Times Journal. (capítol 4).

"Suchet: War in Spain". War Times Journal. (capítol 7).

Mort del Barbut de Vinebre (30 d'abril de 1844)

Mort del Barbut i la seva banda per part de les esquadres

"Gaceta de Madrid". Número 3527. 11/05/1844

El 30 d'abril de 1844 moria el *Barbut de Vinebre*, Isidre Teixidó, en una emboscada dels Mossos d'Esquadra després que aquests fossin avisats de la presència de la banda d'aquest famós bandoler per les contrades on es trobava el pastor del mateix poble de Vinebre, que vivia a la Torre de l'Espanyol i que va fer la confidència, donant la notícia a un mosso uns dies abans que el *Barbut* i el seu grup de bandolers anessin a reunir-se a una cabana anomenada Mas de la Pava, a la partida de les Garroptes, ara anomenada Gorraptes. El mosso va dir al pastor que no digués res i així sembla que ho va fer. Quan la banda va arribar al mas només hi havia un nen, fill del pastor que havia fet la confidència, que desconeixia el perill que corria el seu fill amb els mossos vigilant aquesta cabana de ben a prop. Entre els mossos i la banda del *Barbut* va començar un tiroteig i una lluita cos a cos, on el *Barbut* i *Quiselis*, un dels bandolers que amb ell formaven aquella banda, van caure morts. Francesc Casals i Juncosa, *Torà*, l'altre membre de la banda, va aconseguir fugir, sent capturat i mort el 6 d'octubre del mateix any.

Font: *"Mossos"*. Número 29. pàgines 26 i 27. Agost de 2005. Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior. Secretaria de Seguretat Pública. Direcció General de Seguretat Ciutadana.

No us creguéssiu sempre les veritats

"Trust no one, my friend. No one. Not your most grateful freedman, not your most intimate friend, not your dearest child, not he wife of your bosom. Trust no one."

Quan vaig veure la sèrie *"Jo, Claudi"* per primer cop o, millor dit, quan la vaig seguir més acuradament, en una reposició, em vaig fixar en una frase. De tot el que deien els personatges a aquella genial tragèdia romana, una de les veritats que et fa veure les injustícies del món i de tots i que em va quedar gravada a la ment la deia el personatge Herodes a Claudi. Herodes i Claudi, a la novel·la i a la sèrie de la BBC, són amics i sempre ho seran, però en un moment donat, Herodes li diu a Claudi que no se'n refii de ningú, ni tan sols del mateix Herodes. Claudi no s'ho creu, però ja s'ho rumiarà a poc a poc veient totes les experiències de la seva vida. Amb els anys comprova la crua veritat referent a Herodes, quan el seu amic es converteix en el seu enemic declarant-li la guerra. Quan aquest li va dir aquella veritat, Herodes no el manipulava per fer-li mal, li feia un consell d'amic.

Els consells, les veritats, les mentides i les manipulacions les poden fer servir amics i enemics per controlar una persona, centenars, milers i milions per defensar petites o grans causes injustes o justes també. Una causa pot ser justa o injusta, però el fet de que sigui justa no l'absol de mentides i manipulacions, per molt que els personatges que la defensin siguin màrtirs, herois, sants o simplement gent.

Quan necessitem defensar les causes justes, si ho fem mai directament, que ho dubto, perquè sempre busquem alguna cosa que ens porti un guany per nosaltres i pel nostre ego i pensem que som justos quan no ho som i si ho som, ho som indirectament, ho fem molts cops utilitzant els recursos de la manipulació i la mentida i és que anar sempre amb la veritat per davant és fotut i et porta molt sovint a un camí sense sortida. La veritat absoluta fa mal diuen; és fotut ser sempre sincer doncs. Cal mesurar els amics i els enemics per igual i mesurar les veritats i les mentides per igual. Cal saber que diuen i tenir al costat els amics i els enemics. Cal llegir-ho tot i no només allò que ens agrada. Si no creus en unes idees exposades en un llibre com, per exemple, “*La Bíblia*”, si no la tens en un bon concepte, en algunes paraules d'aquest mateix llibre es diuen grans veritats defensant causes com la creença en un Déu que per a molts existeix només per manipular les masses, com allò de “*qui estigui lliure de pecat que tiri la primera pedra*” i lliures de pecats no ho estan ni les causes justes. És bo llegir a l'amic i a l'enemic i no sempre aquestes dues definicions són correctes perquè l'amic pot ser un dia l'enemic i l'enemic pot fer-se amic.

Ho crec així. Els amics i els enemics no són sempre tan amics o tan enemics i molts cops esdevenen allò que no són o que són realment. Un mateix pot ser amic i enemic de la seva pròpia ànima. Les veritats i les mentides són sempre relatives i qualsevol acció esdevindrà, d'alguna manera, manipulació.

Els trens de Francesc Macià i de la República

El 14 d'abril de 1931 es proclamava la República. Aquells anys, els trens que anaven i venien per les estacions de Catalunya carregats de polítics republicans, s'aturaven i saludaven els milers de persones que, amb banderes i tota l'ambientació reivindicadora de canvis, cansades de monarques, oligarques i altres poders fàctics, els rebien amb l'alegria que es trencaria cinc anys després, fent descarrilar els trens de la democràcia, dels estatuts retallats i de l'efímera república. Feina que seria encarregada a aquells que pertanyen a la cultura del silenci i dels trens de via única i parada controlada.

A les estacions de Flix, Móra la Nova, Falset, Reus, etc..., Macià i els polítics que després morien o viurien per fugir o deixar la pell en la Guerra Civil, escoltaven l'entusiasme del poble que va ser silenciats com ells per aquells que volien trens vigilats, de fum gris i so metàl·lic.

Francesc Macià i Ventura Gassol a les estacions de Flix, Móra la Nova, Falset i Reus

A Flix hom li ha tributat una gran rebuda. A Móra, l'entusiasme fou indescriptible i tant Macià com Ventura Gassol hagueren de parlar. A Reus es reproduí la rebuda, però incrementada. I per tot arreu fou igual, fins que arribà a l'estació de França.

Polítics republicans a les estacions de Flix, Móra la Nova, Falset i Reus

A tots els pobles on parava el comboi els representants de Catalunya eren ovacionats pels ciutadans aplegats a les andanes de les estacions. A Flix, Móra d'Ebre, Falset, etc., el poble els tributà una rebuda magnífica acudint a les estacions amb banderes.

A Reus, l'entusiasme fou imponent, potser el lloc on la rebuda fou més apoteòsica. per cert que en aquesta ciutat un eixelebrat va dir alguna inconveniència, fet que li va valer ésser copiosament apallissat.

El Dia. Diari Republicà d'Esquerra. 14-06-1934 (Manresa)

La Baronia de Flix i els bagatges del Papa Adrià VI (1522)

Adrià VI - Viquipèdia

"Barcelona i la seva història". Agustí Duran i Sanpere. 1972. Curial

Quan l'holandès Adriaan Floriszoon, conegut també com Adrià d'Utrecht, va ser escollit Papa de Roma l'any 1522, amb el nom d'**Adrià VI** i després de discutir-se on s'havia de fer una ràpida reunió entre ell i el monarca Carles I d'Espanya i emperador Carles V d'Alemanya, es va posar en contacte amb els consellers de Barcelona per tal arribar bé a aquesta ciutat, on es faria finalment l'entrevista amb el rei. El projecte es realitzà de forma precipitada per la seva por a la pesta. Finalment, va arribar a la platja de Barcelona el 13 d'agost d'aquell mateix any, després d'embarcar-se a Tarragona. Entre les peticions que va fer als consellers, demanava informació sobre la Baronia de Flix i la reclamació de no pagar les gabelles si els seus bagatges travessaven la nostra vila.

No sé si aquests bagatges, com ens explica Agustí Duran i Sanpere a *"Barcelona i la seva història"*, van passar per Flix; no importa, la nostra vila era un punt important i estratègic de les Terres de l'Ebre, coneguda per **inquisidors i papes anteriors a Adrià VI**, que, des de l'any 1398, va ser adquirida i convertida, juntament amb el poble de La Palma d'Ebre, en una baronia de Barcelona on es van passejar bagatges, blat, pedres d'una pedrera flixanca, moriscos camí de l'exili, **esclaus fugitius, reis, prínceps bastards, militars que feien i desfeien guerres i castells** i altres personatges, objectes i circumstàncies que han escrit la història del poble, baronia, vila i riu Ebre per les pàgines de Flix.

Retall de *"Barcelona i la seva història"* d'Agustí Duran i Sanpere

Era natural que l'emperador procurés de tenir una entrevista amb el seu antic mestre abans que sortís dels seus dominis, camí de Roma. Era també natural que l'entrevista tingués lloc a Barcelona, abans d'embarcar-se el nou papa. Així es digué que seria fet. El papa escriví als consellers per tal de cerciorar-se prèviament d'alguns extrems importants. Consultà si els seus bagatges podien travessar lliurement la baronia de Flix, que era aleshores de Barcelona, sense subjectar-se a les gabelles que algunes vegades havien donat lloc a discussions molt enutjoses; especialment de blat, i quin era en aquell moment l'estat sanitari de Barcelona. A tot contestaren els consellers amb informació clara i amb vius oferiments de posar per part d'ells tot el que la veneració i l'amor al Papa electe exigia.

Flix a *"L'Année scientifique et industrielle"* de 1897

Meteorits i pedres

Fa uns dies, va caure un meteorit a l'Argentina. El diari "*Clarín*" del dia 7 d'abril de 2008 deia:

"Una luz azul y roja cruzó el cielo; se volvió brillante e hizo vibrar puertas y vidrios. Poco después de las diez de la noche del domingo, un meteorito cayó en el corazón geográfico de Entre Ríos. Impactó, según los observadores, en una zona de bañados cercana a la ciudad de Villaguay, a 430 kilómetros de Buenos Aires. El fenómeno fue visto desde muchos kilómetros a la redonda, en Paraná, en Concepción del Uruguay, en Concordia. "¡Mirá, papá, una luz en el cielo!", dijo Santiago en Gualeguaychú, mientras ayudaba a bajar las valijas del auto recién llegado de viaje. El pequeño tuvo un privilegio que pocos cuentan en la vida: vio caer un meteorito."

Potser ara busquen pedres grans i petites per aquells llocs on ha caigut el meteorit argenti.

Molts cops, a Flix o on sigui, recullo pedres que em semblen curioses. Suposo que ho fa molta gent, però molts les deuen tornar a deixar i pocs en guarden alguna fins que es desfan d'elles. En tinc poques i estan perdudes per alguna capsa de sabates a alguna habitació, com si fos casa meua un forat negre. N'hi han que em semblen estranyes i que no són i n'hi haurà alguna que potser té el seu interès. La majoria, segurament, no tenen cap importància. Si em dediqués a recollir milers de pedres curioses, potser en tindria alguna que podria ser un fòssil o un meteorit. De fòssils en tinc uns quants, la majoria no els he trobat jo, els ha trobat el meu germà als Ports i algun jo. De meteorits no estic segur que n'hagi trobat, és possible, però no ho sé. Tinc pedres metàl·liques i algunes sé que són metralla, però altres no i voldria saber d'on surt el ferro o l'element metàl·lic que porten dins algunes que no són fetes per l'home.

Flix a "*L'Année scientifique et industrielle*" de 1897

A Flix, com a Sitges, Font-Rubí, Manresa, Tortosa i altres llocs de Catalunya, podrien haver restes de meteorits, com a tot arreu, però d'un especial, segons ens explica "*L'Année scientifique et industrielle*" de 1897, que feia un repàs als fets científics i industrials de l'any 1896. Seria del famós **bòlid** de Madrid del 10 de febrer de 1896.

Si sou de Sitges, Font-Rubí, Flix, Manresa, Tortosa o altres pobles i ciutats catalanes i d'algunes poblacions de la Península Ibèrica i del sud de França, on es va donar el fenomen del bòlid de Madrid del 10 de febrer de 1896 amb els seu pas en ple matí i us agrada el món dels meteorits, potser heu trobat alguna pedra amb aspecte de cos metàl·lic provinent de l'espai exterior al vostre poble o ciutat i potser pertany a aquell meteorit que va deixar un rastre de llum amb el Sol al costat, un esclat escandalós, fragments caiguts a la superfície terrestre i foc, que sembla ser va arribar a provocar incendis i fins i tot ferits, com a Madrid, on va ser més important el seu impacte i per això aquesta ciutat li va donar el nom a aquest fenomen que de tant en tant es pot donar quan l'òrbita de la Terra està ben a prop de les restes d'un cometa o quan un meteorit ha decidit caure a la superfície del nostre planeta i abans de fer maleses i extingir vegetació, animals, poblacions humanes o tota la civilització, prefereix volatilitzar-se i explotar a l'atmosfera fent que molts trossos caiguin per tot arreu i que la gent faci col·lecció de pedres petites i siderals per recordar a tots que estem de pas i que no sempre arriben els bòlids a bocins, i que, de sobte, els bòlids o meteorits, poden decidir caure de cop i esclatar a la superfície,

com les bombes, per extingir-ho tot sense volatilitzar-se i que tot és qüestió d'unes estadístiques que no es poden calcular mai amb seguretat.

"L'Année scientifique et industrielle" 1897 (Feu clic a la imatge)

Crim i garrot vil (Flix, 8 d'abril de 1858 - Lleida, 1 de juny de 1858)

"Garrot Vil" - Ramon Casas (1894)

Els germans Pau i Josep Mor, de Torrebesses, havien viscut breument a Flix, on el dia 8 d'abril de 1858 van assassinar Teresa Gigó, veïna del poble, atemorint tota la vila, segons expliquen unes cròniques d'aquell any. Dies després, una comissió militar va sentenciar a mort tots dos i no havia res a fer.

"Gaceta de Madrid" informava en els seus números 159 i 160, corresponents als dies 8 i 9 de juny de 1858, del dia abans de la inapel·lable execució al garrot vil i de l'últim dia de vida dels germans Pau i Josep Mor l'1 de juny, per l'assassinat de Teresa Gigó, veïna de Flix, el 8 d'abril, avui fa 150 anys. Aquests dos números del butlletí parlaven del crim i recordaven que Pau i Josep Mor eren naturals de Torrebesses i fills de Josep Mor i Raimunda Gort.

Aquell 1 de juny, dimarts. a les vuit del matí, Pau i Josep Mor rebien l'últim consol eclesiàstic i a les nou eren executats. Van morir penedit, després de confessar el crim, segons diu el cronista i algun capellà que esmenta aquest redactor que ens explica la notícia des de fa tants anys. Diu també que els germans van acceptar com a justa la pena capital.

És una crònica moralitzadora i utilitza el fet propagandístic d'una execució per sermonejar la societat i els pares esgarriats amb l'educació dels seus fills, per instar-los a una educació en el bon camí a base de històries truculentes de crims i assassins penedit, sentenciats a mort i executats.

Pau i Josep, sempre segons el cronista, es van resignar a la seva sort el dia que van escoltar la sentència. Teresa Gigó no tornaria a la vida i un crim amb un mort es multiplicaria per tres. A la presó van menjar i van viure els seus últims dies els germans Mor. L'execució va ser pública, amb els capellans i l'església fent costat amb els militars, el botxí i molta gent que volia veure com morien aquells dos criminals. El cronista, satisfet, demanava amb una exclamació final que tant de bo aquell acte fos útil i exemplar.

"Gaceta de Madrid", 08/06/1858, n° 159

"Gaceta de Madrid", 09/06/1858, n° 160

El diputat Oriol (abril de 1872)

La Convicción, (Barcelona). 28/09/1872, pàgina 2

Amb la constitució del nou Congrés i Senat de Madrid, on tenim al flixanco **Pere Muñoz** exercint de senador per ERC, apunto una efemèride que quasi coincideix amb la data d'avui.

Els primers dies d'abril de 1872 es celebraven eleccions a les Corts Reials de Madrid del rei d'Amadeu I de Savoia, on era escollit **Bonaventura d'Oriol i Salvador** pel districte de Gandesa amb 2039 vots, representant a les forces carlines. Aquest diputat, membre de la noble família flixanca dels Oriols, va estar-se poc temps en el càrrec. La nova guerra civil entre el liberalisme i el carlisme va fer que aquest Oriol, com la majoria dels seus parents, agafés les armes i lluités contra els liberals un cop més.

La Convicción, (Barcelona). 08/04/1872, pàgina 1

La Convicción, La (Barcelona). 19/04/1872, pàgina 2

Teresa Rius i Tarragó o la Plaça del Diamant d'una flixanca

La Barcelona que vaig viure 1931-1945

La Guerra Civil va fer que molts nens fossin arrossegats per la seva família camí de l'exili, marxant a l'estranger o a altres localitats més segures. Molts pobles, com Flix, van perdre, per culpa de la guerra, xiquets que jugaven amb tranquil·litat pels carrers abans de l'arribada de les bombes, la fam i la mort. **Teresa Rius i Tarragó (Flix, 26-6-1928 - Barcelona, 19-9-2000)** va ser una d'aquestes flixanques que, sent una nena de deu anys, va haver de marxar de Flix per trobar refugi i després molts anys de foscor i silenci a Barcelona.

Primeres paraules del relat de Teresa Rius i Tarragó

"El record que conservo més viu de la meua infantesa és la marxa forçosa del meu poble, Flix, a la província de Tarragona. Allí es van quedar totes les coses de casa, tots els amics, els jocs infantils, tot abandonat. Va ser com si em fessin un trasplantament, deixar l'ambient on la meua vida havia transcorregut tot aquest temps. Començar de zero, de res, cares noves, costums diferents, paraules, col·legi, en un paraula, tot negatiu. L'única cosa bona, meravellosa, d'aquella època que vaig conèixer era la bondat; tothom era bo, podies notar diferències socials, però demanar favors era una cosa normal i corrent; natural, i si estava a la mà de la gent, segur que te'l feien, que diferent d'ara, que tot és egoisme i materialisme, llavors no era així, la gent era diferent, més ingènua, més humana."

Font: *La Barcelona que vaig viure 1931-1945: Relats*

Relat sencer de Teresa Rius i Tarragó : *La Barcelona que vaig viure 1931-1945: Relats*
Lo Capellà de Flix oficiant un carnaval carlí a Sitges (Divendres Sant de 1874)

Josep Agramunt, Lo Capellà de Flix, no va anar a l'Ermita de Flix el dilluns de Pasqua de l'any 1874. Estava molt enfeinat fomentant l'esbudellament de persones i fent discursos al Garraf.

Ni era dia de carnaval, ni tocava enterrar la sardina, més aviat era Setmana Santa, però Josep Agramunt va donar més importància a la seva disfressa combinada de carnisser i sacerdot-militar pujant al balcó de la Casa Coral de Sitges per a fer un discurs lloant el carlisme i malparlant dels liberals en la visita que el general Tristany i altres militars com el mateix Capellà de Flix amb tres mil homes del cos d'infanteria, cavalleria i artilleria van fer a aquesta ciutat del Garraf el Divendres

Sant de 1874. Va ser un espectacle grandios i simpàtic, segons ens explica "[La Fita de Sitges](#)", que celebrava el 53é aniversari d'aquesta efemèride l'abril de l'any 1927.

"[La Fita](#)". Sitges. Abril de 1927

La Ruta de les Rates a Flix

Hemeroteca d'e-notícies

Aquesta nit he vist dos reportatges sobre els nazis a "[La noche temàtica](#)" al segon canal de RTVE. El primer era ben explícit amb imatges esgarrifoses d'execucions d'innocents i de botxins i testimonis brutals de la barbàrie nazi. El segon tractava sobre l'ocultisme i altres activitats esotèriques que van envoltar el règim hitleria.

Al primer reportatge es veia la tasca de [Simon Wiesenthal](#) i el matrimoni format per [Serge i Beate Klarsfeld](#). Tots tres es van dedicar a cercar i trobar criminals de guerra i en van detectar molts a tot el món. Adolt Eichmann va ser trobat gràcies, en part, a la dèria filatèlica de Wiesenthal, altres tenien la barra de treballar i viure amb tota la llibertat del món a la mateixa Alemanya. Un era fins i tot alcalde i un altre, que no va ser jutjat ni considerat criminal, va arribar a ser canceller de la República Federal Alemanya, [Kurt Georg Kiesinger](#), el qual, al menys, va rebre un cop de puny de Beate Klarsfeld. Molts d'aquests nazis reconvertis en ciutadans normals, van fugir per les anomenades [ratlines](#) o rutes de les rates.

A la xarxa i als llibres i per afegir una dada local que cal recordar, s'ha de dir que, segons el cònsol i espia francès [Roger Tur](#), una d'aquestes rutes passava per Flix i per la fàbrica, on algun dels seus directius va donar refugi i va amagar 8 dirigents nazis per fugir dels judicis que els podien portar a la presó, al linxament o a una mort a la forca a qualsevol dels països on havien fet crims contra la humanitat.

La bruixina i les bruixes de Flix, Francina Bureta, N'Argilaga i Na Zoreta

Bruixa

Fa uns dies vam patir una [broixina](#) o bruixina, amb u d'[udol](#) o crit prolongat i planyívol de llop, xacal, gos, vent o dolor de bruixa que és cremada a la foguera.

Bruixina, amb u, al "[Diccionari català-valencià-balear](#)" d'Antoni Maria Alcover i Francesc de Borja Moll ens la defineix com un "[vent fort i fred](#)". La bruixina, amb u, s'atribuïa, en aquells temps de fortes creences populars, a les bruixes, així com les pedregades. He buscat aquesta paraula, insisteixo, amb u, a la xarxa i no es troba molt representada al món cibernètic i tampoc al [Gran Diccionari de la Llengua Catalana](#).

"[BRUIXINA](#). f. [Vent fort i fred](#) (Tous). ETIM.: desconeguda; potser té relació amb bruixa. Generalment s'atribueix a les bruixes la virtut de congriar les pedregades." (Font: "[Diccionari català-valencià-balear](#)" . Antoni Maria Alcover i Francesc de Borja Moll)

De bruixes flixanques i d'altres llocs de Catalunya si ens fa alguna referència la xarxa i, per exemple, a l'assaig de [Tomàs Carreras i Artau](#) de 1916 a "[Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. Estudis i Materials](#)" ens n'anomena tres del nostre poble i les data l'any 1533, són Francina Bureta, N'Argilaga i Na Zoreta. No sé quin final van tenir aquestes tres dones. A Flix hi ha un petit carrer dedicat a les bruixes. Un carrer

ombrívol i en forma de túnel misteriós on pots refugiar-te de la pluja i de les pedregades i fins i tot del vent i la bruixina segons d'on bufi.

La bruixina, alguns cops, sembla el crit planyívol de llops, xacals, gossos o bruixes cremades a la foguera.

"Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. Estudis i Materials" . Tomàs Carreras i Artau . 1916

Un Ford a la Batalla de l'Ebre

Louis Fischer

Louis Fischer, (29 de febrer de 1896 - 15 de gener de 1970), va ser un periodista americà d'origen jueu que va festejar amb el comunisme fins que va trencar amb Stalin i les barbaritats que amb el nom d'aquesta ideologia feia el monstre georgià. Aquest especialista en guerres i polítics va escriure la biografia de Mohandas Gandhi i el llibre *"Men and Politics: An Autobiography"*, la seva interessant autobiografia.

A un dels capítols d'aquesta autobiografia, *"Ebro: River of Blood"*, parla de la **Batalla de l'Ebre** i del Ford propietat de **Joe North**, on Louis Fischer va viure unes experiències sota els bombardejos feixistes que el farien desitjar la mort abans que una bomba el deixés cec o amb la destrucció total del seu cos i viu però inútil. Va conèixer a Milton Wolff i va constatar la ignorància bèl·lica de Negrin a l'Hotel Majestic de Barcelona. Amb el Ford les va viure de tots els colors, va arribar a veure empresonats dos pilots de la Luftwaffe capturats aquells dies, que no es van deixar entrevistar. Va comprovar com les rates es passejaven pels pobles totalment abandonats i vigilats per un guarda. Les bombes i els cràters que formaven les seves explosions eren el pa nostre del cada dia d'aquelles jornades, La benzina era cara de trobar. Si es trobava amb un bombardeig prop d'un mas de Flix, una veïna amb la mare malalta i vella, li donava refugi, però el periodista sortia a veure les bombes. Mares amb els seus fills volien fugir d'aquell infern. Moltes coses que Louis Fischer va veure a les nostres terres tan castigades per aquell feixisme que tant va perdurar i encara perdura en altres formes més subtils.

Retalls de *"Men and Politics: An Autobiography"* de Louis Fischer

"We picked up Milt Wolf, the captain of the Americans. His men had been in battle since the first day of the offensive. Thirteen days of constant combat without undressing, without bathing, sleeping on rocks and hard ground under an unending rain of shells!. Milt asked us to look him up later that morning. He said the Americans would be held in reserve somewhere in an olive grove further down the road."

"A baby in the war! We were at a crossroads where the highway forked to Corbera and Flix. I got out of the car. A tall, thin Spanish woman stood against a post holding a child of about two. Near by, a boy of four or five sat on a milestone. She had left Barcelona in 1937 and gone to Corbera region where her family lived in a village. She would eat better there. Her husband was in the

Loyalist. She had been caught by the fighting and she wanted to get a lift to Barcelona. Couldn't I help? We were going the other way. I went back to the car to fetch a jar of hard sweets which I had brought in from Paris to ride over hungry hours between meals. She did not want sweets. She wanted to get into a truck and go home to Barcelona. Because the little boy saw his mother refuse the sweets he would take none. He relented when I put one into my mouth. I talked to the soldier who regulated traffic in the darkness at the cross roads. He said he was looking out for the family and would try to find places for and would try to find places for them in a lorry. It was now about two-thirty in the morning and we were all very tired. The driver decided to find the Anglo-American cookhouse. It was in a side lane. A sentry recognized our driver and Joe North, and brought out some blankets."

"...retrace our steps and go by way of Flix. The sentry was covered with white powdery dust from the buildings that had been hit in the bombing. He was the only living soul to be seen. The entire town had been deserted. The detour via Flix meant about two hours more travel, and our chafleur did not have enough gasoline for the extra mileage. To obtain gasoline we needed a chit from the military authorities and so we drove back to Modesto's staff house and reached it just in time for a powerful lunch such as one never got in Barcelona. The Russians had gone to the river to see the effects of the bridge bombing, but Modesto was there, in fine shape and mood."

"Near the gasoline depot there was a temporary prison, and the official in charge of the depot invited us to interview two recently captured Germans. They were surly and refused to talk. When we got back to the cap at the filling station, the air throbbed with planes. We tried to count. We lost count because they were so high- three miles, we estimated for some- and because they were racing fast in all directions across the sky. Apparently, a tremendous squadron of Fascist bombers, protected by fighters, was attempting to bomb the bridges, and a considerable number of Loyalist fighters was trying to stop them. There must have been at least fifty all told. Twos or threes from each side separated from the main bodies, found corners in the air for themselves and circled and circled looking for a chance to attack. Sometimes two would head towards one another, pass one corkscrew to earth and then straighten out with their machine- guns blazing at one another. You never knew which was rebel and which Republican. Meanwhile the bombers 'laid their eggs'. Where? Had they demolished another bridge? The air felt as though it consisted of huge solid chunks which pounded each other and sent solid air-waves against one's ears. The planes moved so fast that that the sky seemed full of them. I had been caught behind a tree when the whole thing started. A woman in a little wooden shack called to me. Several soldiers had taken refuge there too, but the woman was anxious about an ancient mother who kept going upstairs and coming downstairs and looking out and retiring into the shack. I decided to go back to the tree. Near by lay two old rubber automobile tyres. I sat down and leaned them against me. That was all the protection I could find. On this occasion I timed the raid. It lasted twenty-three minutes. Then the planes disappeared. We drove fast to Flix hoping the bridge was intact. Flix had been bombed often. We stopped in one house overlooking the high bank of the river."

"A mother and two children lived in it. The mother said she had stayed because the food was more plentiful than in the big cities. Here the soldiers fed her. And the air-raid shelter, dug by the Facists into the the solid rock of the hill, was the best I ever saw in Spain. Rats ran around in the streets; the raids had broken up their life. The bridge was intact. All traffic had been diverted to it and we had to wait. Two little specks appeared in the air. Were they coming to bomb the bridge? No, Loyalist patrol fighters. Flix was the best bridge; built on supports in the river bed. Our car dashed across. The beach and the shores were continuous bomb craters. Having got over, we again had to jump out of the Ford when bombers appeared, but it was now beginning to grow dark and the raiding ceased. The bombing crews were going home for dinner. We passed a huge cave with a wide mouth that had been converted onto a hospital. White nurses moved about inside. It afforded perfect protection against raids. only splinters from a chance bomb that fell right at the entrance could do any damage. We did not stop because it was late. We detoured at Falset which had just been raided. The chauffeur was tired and sleepy. I swayed in the front seat and slept and woke and slept. The chauffeur asked me to talk to him lest he fall asleep at the wheel. We arrived at the Majestic Hotel two in the morning."

"That day I lunched with Dr. Negrin at his villa on the outskirts of Barcelona. I told him about our experience with the four dud bombs. He said, 'Don't write about that now. The Fascists might be able to trace the bombs'. Working men in factories in Italy, he said, are deliberately spoiling bombs. We have opened dud bombs made for Franco in Portugal in which the working men inserted notes saying, 'Friend, this bomb won't hurt you'"

Antoni Pujol (1778, Flix-1812, Manila) i Joan Francesc Mur (1842, Flix-1916, Tortosa)

Abraçar a Déu en exclusiva, procurant fer bones obres o que ho sembli i estimar als homes o que ho sembli, et garanteix una biografia als arxius eclesiàstics, hagi estat brillant o no o hagi fet moltes coses o no.

Antoni Pujol (1778, Flix-1812, Manila) i Joan Francesc Mur (1842, Flix-1916, Tortosa) van sacrificar la seva vida per oferir-la a Déu. El primer, Antoni Pujol, començant de ben petit i marxant després a les Filipines a fer de missioner, morint molt jove, amb 34 anys; desconec a quina orde pertanyia. El segon, Joan Francesc Mur, deixant la vida de pagès que havia portat sempre per a fer feines rutinàries que tampoc deixaven de ser importants. Joan Francesc Mur i Alabart va arribar a ser jesuïta després d'insistir-hi molt, però ho va aconseguir com avui alguns es graduen finalment a la UOC ben adults. Potser no tenen una biografia molt il·lustre, però això també és molt relatiu i depèn de moltes circumstàncies.

Tots dos eren de Flix i tots dos tenien uns cognoms molt arrelats a la nostra vila.

Antoni Pujol (1778, Flix-1812, Manila)

El P. FR. ANTONIO PUJOL. Natural de Flix, villa de la provincia de Tarragona, diócesis de de Tortosa, nació el 8 de Diciembre de 1778, y profesó por San Miguel de Monzón (Huesca) el 9 de Febrero de 1800. Estuvo algún tiempo en Cagayan; pero en las actas Capitulares siempre se encuentra asignado á este Convento de Manila, donde murió, recibidos los Santos Sacramentos, el 17 de Agosto de 1812.

Font: "Compendio de la reseña biográfica de los religiosos de la provincia del Santísimo Rosario de Filipinas :desde su fundación hasta nuestros días". Hilario María Ocio y Viana. Establecimiento Tipográfico del Real Colegio de Sto Tomás, 1895. Manila

Joan Francesc Mur (1842, Flix-1916, Tortosa)

H. c. Juan Francisco Regís Mur y Alabart. — Nació en Flix (Tarragona) el 12 de diciembre de 1842" Entró en la Compañía en el Jesús de Tortosa el 29 de octubre de 1879. Hizo la incorporación el 2 de febrero de 1890 y falleció en San José de Roquetas el 1 de noviembre de 1916.

H.º Juan Francisco Reg. Mur y Alabart, Coad.

S. José de Roquetas (Tortosa), 1.º de noviembre de 1916

En la villa de Flix perteneciente en lo eclesiástico a la diócesis de Tortosa y en lo civil a la provincia de Tarragona, vino al mundo hijo de Francisco y de Raimunda nuestro hermano Mur el día 12 de diciembre de 1842. En su infancia aprendió a leer y escribir: dedicóse después al cultivo de la tierra. Siendo ya mozo entró al servicio de unos señores con el cargo de administrarles las haciendas.

Más adelante pasó a vivir a las órdenes de los dos sacerdotes que custodiaban el convento de Jesús en el que había estado antes de la revolución de septiembre nuestro Colegio Máximo.

Cuando en el verano de 1879 cedió de nuevo la Mitra aquel edificio a nuestros Padres, al salir de él los dos sacerdotes el día 4 de agosto en que se instaló el P. Luis Carles y fueron llegando el P. Gació, Superior, y los demás PP., estudiantes y hermanos CC. que debían formar la Comunidad, el Hº Mur quedó con nosotros con idea de entrar en la Compañía.

Perseveró en calidad de pretendiente hasta el día 29 de octubre de 1879 en que bajo la dirección del P. José Mº Pujol, que hacía las veces de Maestro de Novicios, para algunos

coadjutores joves, començà el noviciat. A dos anys emeté els vots del bienni en la Misa de Comunitat que celebrà el 30 d'octubre el RP Román Vigordán Rector de aquell Col·legi.

Continuà en la mateixa casa cosa d'un any cuidant de la horta, fins que fou mandada a Barcelona per custodiar la casa de camp que el nostre Col·legi posseeix en un barri enclavada en el terme del veí poble de Sarrià per nom de Gironella, cuidant també de la horta i preparant els jous i altres dies de camp la menja per als NN. que allà acudien a passar el dia.

En aquests quehaceres continuà uns 29 anys en companyia tan sols de algun criat guardant exactament la disciplina i ordre domèstics com si se trobés en una Comunitat.

Tots els dies tempran acudia per oir la santa Misa a la iglesia més propera, baixant els dies de festa per la matina al Col·legi per confesar-se els diumenges i tractar amb els Superiors, tornant per la tarda a la seva morada.

En 1910 ja molt afeblit, fou destinat al Col·legi Màxim i Casa de S. Josep de Roquetes per tenir cura dels animals fins que impossibilitat pel reuma, continuà prestant els serveis sentat en la Porteria ajudant al Hermano Portero.

Per fi descansà plàcidament en el Senyor en la festivitat de Tots els Sants l'any de 1916; comptava 74 anys d'edat, 37 de companyia i 26 de últims vots que feu en el Col·legi de Barcelona el dia 2 de febrer de 1890.

Fou el H.º Mur model de de HH. CC. per el seu esperit de abnegació i sacrifici a tota prova i de una fidelitat i confiança.

Font: "Cartas edificantes de la provincia de Aragón". 1930. Lib. é Imp. Religiosa El Barça, campió de Copa de 1928, passa per Flix i Móra la Nova

Josep Samitier

Esperant que els jugadors del Barça no facin el panolla contra el València el partit de tornada i passin a la final de Copa i la guanyin, recordarem un bocí d'una crònica d'"El Sol" d'una copa guanyada l'any 1928 a la Real Societat per 3-1 i com van ser rebuts els jugadors del F.C. Barcelona a les estacions de Flix i Móra la Nova. Aquell any tornaven amb el ràpid i no amb l'AVE i encara així, s'aturaven a les estacions catalanes i baixaven a saludar els aficionats que els rebien com herois amb regals com rams de flors i, addicionalment, en el cas de Flix, un banderí de l'equip local de futbol, el F.C. Internacional de Flix i, en el cas de Móra la Nova, una banda de música i cava.

"Desde que entró el rápido en tierra catalana no se han interrumpido las manifestaciones de entusiasmo tributadas a los jugadores del Barcelona FC. En Flix estaban los andenes de la estación repletos de público. Un grupo de señoritas obsequió a los vencedores con ramos de flores. También se hizo entrega a Samitier de un magnífico banderín de seda del FC Internacional de Flix. En Móra la Nueva una banda de música acogió la entrada del tren con una alegre marcha, y los jugadores fueron también vitoreados y obsequiados con flores y champaña."

"El Sol", 1 de juliol de 1928 ("Texto de un número de doce páginas") Editorial: Madrid : Espasa Calpe, 1928

Un riu, un escarabat, un arbre, un carrer, una missió

El nom del Pare Sánchez es va relacionar, entre altres coses, a un riu d'Agusan, un escarabat de Bagoio, un arbre de Dapitan i un carrer de Mandaluyong. (Leo A. Cullum)

Aquests últims dies estic cercant informació sobre la vida de Francesc de Paula

Sánchez i Llecha; pràcticament desconegut a Flix, el seu poble natal. Ja tinc clar que el seu segon cognom era Llecha i no **Lecha com estava escrit a algun lloc**, potser per alguna errada d'impremta. Ja sé el nom i el primer cognom dels seus pares: Josep Sánchez i Antònia Llecha i conec bona part de la seva intensa biografia. He parlat molt d'ell a aquest espai personal i parlaré més. Us puc assegurar que són increïbles moltes facetes de la seva atapeïda vida de compromís amb aquelles coses en les que creia. El que he llegit del Pare Francesc Sánchez és digne de ser recordat i així és recordat per molts, sobretot a Filipines i entre el món dels jesuïtes i crec que així hauria de ser a Flix, on va néixer i on deu tenir molts parents llunyans, amb un o potser els seus dos cognoms principals passejant-se pels nostres carrers; un d'aquests cognoms segur. Els cognoms que no quedaven als documents d'identitat, aquests cognoms perduts, també fan la seva ronda per la nostra vila i és que tots som parents als pobles més o menys petits si pertanyem a velles nissagues locals.

He llegit de Francesc Sánchez unes coses que quasi em posen la carn de gallina. No sóc gens religiós, però quan una persona s'ho estima tot de la manera que s'ho estimava aquell home, que estimava i creia en Déu, mereix que per ell existeixi aquest Déu.

L'escut de Flix segons Francesc Piferrer

Escut de Flix a "Nobiliario de los Reinos y Señoríos de España" de Francesc Piferrer

Francesc Piferrer (1813-1863), va ser un expert en llatí, en altres llengües antigues i modernes, en retòrica, filosofia, jurisprudència i un gran heraldista. A mitjans del segle XIX va publicar el llibre *"Nobiliario de los Reinos y Señoríos de España"* amb més de dos mil escuts de les principals ciutats, viles i pobles d'aquella època. Entre aquestes peces simbòliques o banderes locals, trobem l'escut de Flix amb el famós freixe i les especificacions heràldiques d'aquest símbol flixanco i de la nostra vila.

El poble de Flix segons Francesc Piferrer

El mapa gegant i en relleu de Mindanao de José Rizal

Mapa en relleu de Mindanao (Dapitan) Font: <http://www.jose-rizal.eu/sancheze.html>

Una de les moltes obres del genial José Rizal, i en part de Francesc Sánchez, és el mapa gegant i en relleu de Mindanao. El va dissenyar als peus de l'església de Sant Jaume de Dapitan. I com hem dit, amb Rizal va col·laborar, com molts cops feia, el Pare Francesc Sánchez. Aquest mapa ocupa una àrea de 900 metres quadrats. És una de les moltes obres que van sortir de les seves mans i una de les que van necessitar l'ajuda del jesuïta i professor del polifacètic José Rizal, l'home il·lustre nascut a Flix que va immortalitzar les seves ensenyances irradiant-les amb el ràpid aprenentatge i amb la brillant i curta vida del gran heroi filipí.

Rizal va dedicar, com un regal d'aniversari més, al Pare Sánchez, el llibre *"Estudios sobre la lengua tagala"*. Francesc Sánchez i José Rizal van ser sempre amics. Rizal va ser executat per la intolerant, negacionista de nacions i pobles i experta en afusellaments, l'Espanya més negra i rànica, a Bagumbayan, ara Parc de Rizal, el dia 30 de desembre de 1896.

Més dades de Francesc de Paula Sánchez

Francesc de Paula Sánchez

"Fr. Francisco de Paula Sanchez, SJ; Rizal's favorite professor, taught him Rhetoric, Geometry, French, Latin and Greek. He was key to the development of Rizal's literary abilities. In 1892, Fr. Sanchez was assigned to Dapitan where Rizal was in exile. Rizal and Fr. Sanchez worked on common projects. They taught children on Sundays, undertook scientific explorations, and built a relief-map of Mindanao in the town plaza."

Això només és un petit retall de tot allò que es pugui dir. Hi ha molta informació a la xarxa de Francesc de Paula Sánchez (12,I,1849 - 21,VII,1928), el professor favorit del pare de la pàtria filipina José Rizal. Hi ha tota una enciclopèdia cibernetica i llibres repartits pel món que ens expliquen la seva vida. És possible que es pugui fer fins i tot una excel·lent biografia. De fet, i com a dada curiosa, a alguna pel·lícula biogràfica del màrtir Rizal, Francesc de Paula Sánchez o el Padre Francisco, és un més dels personatges que van envoltar a l'heroi nacional filipí i l'actor que fa el seu paper té el cognom català **Fàbregas**.

"José Rizal" (1998)

A *"Bibliotheca Missionum"* de Robert Streit i Johannes Dindinger, ens donen aquesta informació que poso a sota i potser els autors ens diuen més coses. No tot es pot trobar o no tot sempre sura a la pantalla de l'ordinador.

"Francisco de Paula Sánchez, 1849—1928. in: 1. 8 [ib. 1960] p. 334. Francisco de Paula Sánchez geb. 12. I. 1849 zu Flix, Taragona, 1865 SJ, 1872 nach den Philippinen, 1880 Priester, starb 21. VII. 1928. 2. Notes on the Revolution in Surigao. in: 1. c. 9 [ib. 1961] p. 488/494. 3. Traces of Rizal, in: 1. cp 531/532. 4. San José Seminary (1908—1915). in: 1. c. ..."

Hi han també uns apunts que conformen una petita biografia del Pare Sánchez escrits per **Leo A. Cullum**.

"In 1878 Father Francisco de Paula Sanchez sailed for Spain and, passing through Rome, presented for the approval of the General of the Society of Jesus the plans of San Ignacio Church. In that year Father Jose Vilaclara was a missionary in Dipolog and confronted with the task of building a church. He knew Jose Rizal very well, having been his professor the previous year ..."

"Philippine Studies"

Francesc Sánchez, jesuïta, botànic, missioner i professor de José Rizal, metge, científic, màrtir i heroi nacional filipí

Francesc Sánchez i José Rizal

De Francesc Sánchez, més conegut com el Padre Francisco a les Filipines, hi ha molta informació a la xarxa. Entre moltes d'aquestes dades, trobem un retall al llibre *"Presència catalana a les Filipines"* de Joan Garrabou, on ens parla d'ell amb el segon cognom **Lecha**, que podria ser Llecha, i del seu naixement a Flix l'any 1849 i la seva mort a Manila el 1928. Segons el que ens diu el llibre, seria un dels filixancos i riberencs més universals que han deixat més empremta, amb les seves aportacions, al món de la ciència, de l'ensenyament i de la història.

Va dirigir el Museu d'Història Natural de Manila, va treballar a l'Ateneo de Manila i va ser professor del gran José Rizal, heroi nacional de Filipines, afusellat pels espanyols per les acusacions dels dominics i franciscans d'associació amb revolucionaris. De Rizal i de Sánchez es pot parlar molt i tots dos són molt coneguts arreu del món. Francesc Sánchez va ajudar Rizal a confeccionar un mapa de Mindanao i a fer recerca científica, va escriure una magnífica "*Etnología del Archipiélago filipino*" i d'ell penso parlar més cops perquè hi ha moltes coses a dir.

"Presència catalana a les Filipines". Joan Garrabou . 1998. Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Els olivers de "Les Illes", Mölders, troballes antigues i rastres de les bombes de la Guerra Civil

Tros de "Les Illes" amb l'absència de dos olivers.

Les Illes

Tenim un tros amb olivers a la partida de "Les Illes" de Flix on fa temps que no fem les olives, ni llaurem, ni fem l'esporga; coses de la deixadesa dels temps moderns, però sempre ens podem posar al dia i recuperar aquella petita finca sense mas, ni cabaneta. A aquest petit tros manquen uns olivers per acabar de fer una desfilada estàtica d'arbres centenaris i, un o dos; un segur, falta per culpa d'un dels bombardejos de la Guerra Civil. Aquest o aquests dos arbres morts, desapareguts i ara fantasmagòrics i invisibles i la seva buidor deixada al terra que s'hauria de llaurar, es poden observar des de [Google Maps](#). Al mateix tros i sempre que anàvem a fer feines de les que feien els nostres avantpassats, hi trobàvem i es troben trossos trencats de ceràmica com plats, pitxells, gerres, etc... També objectes de vidre i altres materials molt vells i alguns sospitosament amb fesomia de ser fins i tot massa antics i d'interès arqueològic; objectes que el llaurador treia a la vista cada any amb el passeig que feia amb el seu tractor. Hi ha metralla de la guerra i de les bombes i alguna espoleta i també altres metalls que semblen de plom i els típics cartutxos dels caçadors.

Biografia nazi de Werner Mölders amb dos retalls. (Aquests dos retalls parlen de maniobres al cel de Flix i d'un incendi forestal al nostre poble). "*Mölders und seine Männer*". Fritz von Forell

Mölders

Un dels personatges que ens van regalar bombes als flixancos va ser l'aviador de la Luftwaffe, [Werner Mölders](#), de la Legió Còndor, aquella colla d'assassins del Tercer Reich. Mölders va bombardejar Flix, Ginestar, Riba-roja d'Ebre, La Figuera i altres llocs de Catalunya i Espanya abans de fer el salt a la Segona Guerra Mundial, on va morir als 28 anys. A alguna pàgina de la xarxa vaig llegir de Mölders, en paraules de la seva dona, que el seu marit no era nazi; això segons la seva dona, però un pèl

criminal potser si que ho era, perquè tirar bombes per matar gent sense miraments, ni escrúpols és d'assassins i els assassins no sempre són nazis, n'hi ha de tots els colors, races i ideologies.

Poblacions bombardejades per Mölders

Georges Claude, inventor de la làmpada de neó i la fàbrica d'elaboració d'amoníac de Flix

La quantitat d'informació que es pot trobar a internet, i dins de la xarxa a [Google Books](#), sobre la història de Flix és sorprenent. Una d'aquestes històries és la de l'amoníac a Flix i sobre qui es va encarregar d'endreçar una fàbrica d'elaboració d'aquest producte al nostre poble amb el mètode *Claude*.

Aquest home, segons "*Edad contemporánea*" de Diego Mateo del Peral i Rafael Anes Álvarez, era el físic i químic francès **Georges Claude** (1870-1960), creador del mètode fet servir a aquesta fàbrica per elaborar amoníac i inventor, entre altres coses, de la bombeta, làmpada o llum de neó. Aquesta llum, que tothom veu a moltes tendes o als famosos carrers de ciutats com Las Vegas, va fer competència a la bombeta d'Edison i encara funciona per tot arreu.

"En 1923, Georges Claude en persona estuvo en Flix (Tarragona) montando, por cuenta de un Sindicato español, una fábrica de amoníaco sintético..."

Georges Claude va presentar el mateix any que va estar a Flix, amb la seva empresa Claude Neon, el seu invent als Estats Units. El seu recolzament als nazis el va fer ser jutjat i empresonat per col·laboracionista després de la Segona Guerra Mundial fins l'any 1950, quan va ser alliberat. El 23 de maig de 1960 moria als 89 anys d'edat.

Recordant el Llop

"Oakland Tribune", 30 de gener de 1976. (Abraham Lincoln Archive)

El 30 de gener de 1976, poques setmanes després de la mort del criminal Franco, l'"*Oakland Tribune*" feia un recordatori de la vida de **Milton Wolff**. Curiosament, un diari nord-americà parlava d'una persona que havia estat perseguida pel govern dels Estats Units per defensar els valors democràtics que un país com el seu sembla representar. Però tot és relatiu.

Milton Wolff a Flix

Vilanova, guarda i caçador d'esclaus de Flix i de la Ribera d'Ebre (segle XV)

Tothom és esclau d'alguna cosa, però ser-ho d'un altre ésser humà és tan repugnant com normal en la història de l'home. Fugir d'aquesta forma de vida podia ser la mort o un càstic encara pitjor que l'esclavatge i la mort junts. Els catalans també vam ser esclavistes durant segles, com ho han estat molts pobles de la Terra.

Joaquim Miret i Sans, (1858-1919), membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans, va escriure un assaig en castellà titulat "*La esclavitud en Cataluña en los últimos tiempos de la Edad Media*". Aquest estudi va ser publicat a "*Revue hispanique: recueil consacré à l'étude des langues, des littératures et de l'histoire des pays*

castellans", editat a Nova York i Paris per la *Hispanic Society of America* l'any 1917. A una de les moltes històries de la vida dels esclaus i de les fugides que procuraven idear i posar en pràctica per ser lliures, parla de P. de Vilanova, guarda que anava darrere d'aquests esclaus fugitius que *cercaven la llibertat per Flix i per la Ribera d'Ebre* per caçar-los i empresonar-los i evitar que arribessin al mar que els podia portar a Granada o Àfrica.

"En el Rosellón figura como guarda especial J. Seguer. Roig, Serrano, Torrents y Geronella aún continuaban en 1432. Pero entonces existían otros especiales, como uno, P. de Vilanova, en la ribera de Ebro y paso de Flix, por donde acostumbraban escurrirse muchos de los cautivos moros que deseaban dirigirse a Granada y a África..."

"Para mejorar la vigilancia marítima, los Diputados hicieron construir dos lauds y y costearon un almacén para guardarlos en la botiga del General, en la playa de Barcelona. Todo, empero, resultaba insuficiente, dado el número de esclavos fugitivos, la habilidad de los que se erigían en conductores de aquéllos, y sobretudo la extensión y dificultades topográficas de la línea de frontera..."

"En carta del año 1424 dicen los Diputados a los Concelleres de Barcelona que han sabido que el procurador de los últimos en Flix, lugar propio de la ciudad capital, tiene presos dos moros francos, "delats que trahien un sclau moro del Principat e sen menaven aquell amagadament e per via fugitiva" y les ruegan que ordenen al citado procurador la entrega de tales moros al sobreguarda que enviarán allí..."

"Revue hispanique: recueil consacré à l'étude des langues, des litteratures et de l'histoire des pays castellans"

El Marquès de Vinebre i les batalles cavalleresques de Flix, Miravet, Horta de Sant Joan i Móra

Combats a Flix, Miravet, Horta de Sant Joan i Móra

Els castells i els pobles de Flix, Miravet, Horta de Sant Joan i Móra són protagonistes de forts combats entre els francesos i els castellans a mitjans del segle XVII. Els catalans només som peons que acabarem perdent més endavant bona part del nostre territori amb el Tractat dels Pirineus. Només és un aperitiu d'una altra guerra futura que ens deixarà muts per molts anys.

"...se pusieran á vista de Tarragona con ostentación de ser más para divertir al enemigo y obligarle á alguna surtida; consiguióla, y en la primera que hizo el Castellano, con 200 cavallos perdió 115, 70 muertos y 46 prisioneros; publicó al mismo tiempo que S. Ex.a salía á socorrer á Flix, con que todo esto motivó poner á á Miravet en maior defensa que se persuadía el Castellano. Llegó á Barcelona la noticia del asedio el día 23 de Febrero de 1643, y resolvió salir á socorrer el castillo; mandó marchar luego su rejimiento y los de Anguien y Santange, y alguna porción de cavalleria es escogida de la demás para juntarse con las tropas que estaban en Flix, y S. Ex.a salió el 25 de Febrero de 1643 á la madrugada, executando en dos días naturales sus marchas con la compañía de las guardias..."

"...llegaron a la villa de Mora, que á poco rato de batirla se rindió á buena guerra; pusieron guarnición y pasaron á Orta, que con poca resistencia se entregó á vida salva, y que pudiese la guarnición pasar á su campo: vino en esta capitulación nuestro General; pero saviendo que el Castellano disponía emboscada para pillar el comboy, le hizo entender que, pues por su parte se faltava al estilo de la guerra, que él tampoco daría libertad á los prisioneros, y así los embió á Barcelona y prosiguió su pillaxe..."

El doble taüt del Marquès de Vinebre

D'aquella guerra no havia sentit mai la curiosa història i la mort del valent i jove Marquès de Gesures o Gesvres i Marquès de Vinebre. Més valent que Xavot o Chabot, els noms i cognoms ens arriben amb l'ortografia confosa o desordenada. Aquest jove

cavaller, nou senyor de Vinebre, molt ric i valerós, segons ens explica el "*Memorial histórico español; colección de documentos, opúsculos y antigüedades*" de 1893, va ser transportat a França en una caixa mortuòria de plom, dins d'una altra de fusta.

"...asimismo lo quedó el Marqués de Gesures y Vinebre, de que murió, habiendo mostrado su innato valor y esclarecida sangre, que sin duda excedía en ella al de Xavot, según las demostraciones que en sus funerarias se hicieron: era cavallero joven, mui rico; gastava gran lucimiento; su cadáver lo pasaron á Francia en una caja de plomo dentro de otra de madera..."

Bibliografia: "*Memorial histórico español; colección de documentos, opúsculos y antigüedades*" Real Academia de la Historia. 1893

Octogesa segons Heinrich Kiepert

Octogesa i altres antics topònims llatins (Retall de *Formae Orbis Antiqui*)

D'Octogesa he de parlar més cops. No sé on estava aquest lloc on Juli Cèsar parla al seu llibre "*Commentarii de bello civili*" i on es va jugar el món el seu futur i tots nosaltres la nostra existència actual sense poder-hi fer res. Potser Mequinensa s'emporta tots els números de la grossa i potser era Mequinensa el lloc, però hi ha més candidatures i ara mateix no està ben clar. El que em fascina i molt, és saber que, tant a la històrica població de Mequinensa, a pocs kilòmetres del meu poble, a Riba-roja, a Faió, a Almatret, a Flix mateix i a més llocs que la mandra no em deixa teclejar, hi ha pobles clonats amb una història comuna i quasi idèntica des de fa mil·lennis d'anys i que em deixa pensar que som tots uns fills d'aquells dies de guerres civils entre els romans que van envair les terres dels nostres avantpassats més directes.

Mireu al costat de quin meandre ens dibuixava Octogesa **Heinrich Kiepert** al seu mapa "*Formae Orbis Antiqui*" i calculeu a quin municipi pertany ara mateix aquest terreny.

"Formae Orbis Antiqui" (Trobat a Biblioteca Digital Hispànica)

Ambrosio Borsano, el riu Ebre i els castells de Flix i Miravet (finals del segle XVII)

El riu Ebre, els castells de Miravet i Flix i el meandre d'aquesta última vila (segle XVII)

Si voleu fer cerques històriques on apareguin noves dades que fins ara no estaven a l'abast dels internautes, recentment, la *Biblioteca Digital Hispànica* ha obert alguns dels seus arxius digitalitzats per a ser consultats per tothom.

A un d'aquests arxius podem observar l'obra d'Ambrosio Borsano "*El Principado de Cataluña y condados de Rossellon y Cerdaña hecho en el espacio de XII años por el Mre. de Campo D. Ambrosio Borsano, Quartel Mre. Genl. y Ingeniero Mayor del Real Exercito de Cataluña, en que estan descritos todas las veguerias, collectas, ciudades, villas y lugares que pertenecen a cada vegueria y collecta consagrado ala Mag. Cattolica de Don Carlos II Rey de las Españas Nro. Señor*", material cartogràfic manuscrit a Barcelona l'any 1687 on Borsano ens mostra 5 ciutats i 16 castells com els de **Berga**, Lleida, Miravet, Flix i Tortosa entre altres fortificacions.

Mapa del Principat de Catalunya i dels comtats de Rosselló i la Cerdanya, dibuixat a la ploma sobre una peça manuscrita de paper i dirigit per Ambrosio Borsano (1676-1687)

Burocràcia, endolls, la Inquisició i dos flixancos movent paperassa

"Inquisition and Society in the Kingdom of Valencia, 1478-1834". Stephen Haliczer. Univ of California

Fins i tot per la burocràcia i per l'endollisme hi ha classes. Unes persones tenen menys problemes per solucionar assumptes de papers, herències i terres si són gent important. Altres, en qüestions d'endolls, són col·locats, si tenen la sort d'aconseguir un padrí, en un lloc on no faran res, si són dels de dalt, i si tenen la mala sort de ser dels de baix, els posaran a pelar patates i encara hauran d'estar agraïts quan seran en realitat allò que deia Xirinacs, uns esclaus, però uns esclaus amb un padrí. De senyors i d'esclaus endollats també n'hi ha i de problemes burocràtics i d'endolls n'hi ha d'aristocràtics, de classe alta, de classe baixa i d'esclaus, perquè totes les classes poden aconseguir endolls, encara que siguin endolls on la tensió elèctrica variï segons la importància de l'endollat.

Fa segles que la burocràcia i l'endollisme ens acompanyen i ho acceptem, uns amb més sort i altres amb la sort de Xirinacs, reben la paperassa i l'endoll com una fuetada.

Poso dos exemples ben diferents de dues persones que van intentar trobar solució als seus problemes burocràtics i judicials amb la paperassa de la Inquisició un, Pere Garcia Pons i amb l'endollisme inquisitorial l'altre, Carles Alabart.

Pere Garcia Pons i Carles Alabart

Pere Garcia Pons va embolicar-se amb la Inquisició d'una manera surrealista i quasi còmica, arrossegat per les circumstàncies d'aquella època i, indirectament i sense culpa, pels seus pares i avis de Lleida, Flix i La Granadella i per la seva dona i l'àvia materna d'aquesta, de La Fatarella, en un judici burocràtic on es va arribar a prendre declaració a 59 testimonis per acabar pagant 390 rals de multa al Tribunal Eclesiàstic.

*"...Pedro García Pons, who applied to become a familiar in 1623, had the misfortune to have his parents and grandparents come from three separate towns (Lleida, Flix, and La Granadella), while his wife's maternal grandmother came from the village of Fatarella. In all, the intrepid investigators took testimony from fifty-nine witnesses, and the tribunal ended by rejecting Pons's application anyway, but not before collecting 390 reales in costs..." **

** AHN, Inquisition , March 2, 1663, leg. 634#1. ("Inquisition and Society in the Kingdom of Valencia, 1478-1834". Stephen Haliczer. Univ of California, pàgina 164)*

Carles Alabart, veí de Flix, tenia un currículum familiar espectacular. Volia treballar per la Inquisició i buscava endolls per on els pogués trobar. Alguns dels seus avantpassats havien estat agutzils i regidors per aquesta institució. Personatges importants del poble van parlar fent-li publicitat i fins i tot el bisbe de Tortosa li va

escriure alguna carta de recomanació.

*"...Carlos Alabart, who applied from the tiny village of Flix in the diocese of Tortosa, came of a family that had long served as bailiffs and regidores and was able to obtain an impressive series of letters from local notables, including the bishop of Tortosa, in support of his candidacy..." **

** AHN, Inquisition , July 12, 1782, leg. 603#1, exp. 1. ("Inquisition and Society in the Kingdom of Valencia, 1478-1834". Stephen Haliczer. Univ of California, pàgina 182)*

Cròniques, estadístiques i morts en els temps del còlera a Nàpols, Riba-roja d'Ebre, Móra d'Ebre, Benifallet, etc...

Nàpols ha estrenat l'any 2008 amb les bosses de les escombraries fent dia i nit al carrer i **el malson de l'epidèmia del còlera de fa més de cent anys** es passeja per aquella ciutat caòtica plena ara de rates, mafiosos i oblidada i menyspreada per molts ciutadans de la Península i les illes que formen l'estat italià.

El còlera va ser una de les grans calamitats que va castigar l'Europa del segle XIX i va arribar a omplir milers de pàgines dels diaris de tot el món amb estadístiques i morts de Nàpols i altres pobles i ciutats de tot el continent com si fossin números o escombraries que s'havien d'apartar o eliminar per evitar el contagi.

La Ilustración hispano-americana. 19/10/1884, pàgina 7

El còlera va arribar a Catalunya i les Terres de l'Ebre es van afegir amb més malalts i morts a les cròniques sumant-se pobles com Riba-roja d'Ebre, Móra d'Ebre, Benifallet i més localitats a una llarga llista de noms que ara estan arxivats i digitalitzats a la xarxa.

La Dinastía. (Barcelona). 23/09/1884, pàgina 3

The New York Times. 18/09/1884

Verola i fred a Flix (1888)

Diuen els vells que el temps s'ha tornat boig, que no plou com abans, que no fa aquell fred que feia, que per qualsevol refredat la gent d'ara pren mil xarops, que els camps es queden buits i plens de males herbes i els masos els compren turistes que no aprendran la nostra llengua i et parlaran amb un accent estrany la llengua de sempre i no tenen un malnom que els faci d'aquí, ni adreça amb carrer i número al mas que els diners no han fet seus i les cartes les reben a un apartat de correus.

Tot això que es perd als nostres pobles es patia o es gaudia treballant entre la calor, el fred, la suor, les malalties, les epidèmies, les guerres i altres desgràcies o sorts diverses, potser millors, que la vida posava al mig del camí dels nostres avantpassats.

Fa més de 120 anys, el **còlera** havia fet estralls i altres malalties volien fer-se lloc

entre les ciutats i els pobles del món i la calor o el fred , si podien ser-hi presents per ballar amb les epidèmies la dansa de la mort, no faltaven a la festa.

D'una epidèmia de **verola** i del fred que feia a Flix l'estació hivernal de 1887-88 ens parla una crònica de "*La Dinastia*" el dia 8 de gener de 1888, avui fa 120 anys.

La Dinastia (Barcelona). 08/01/1888, pàgina 2. Hemeroteca Digital. B.N.E.

Lectura recomanada: Biografia de Jaume Ferran i Clua

L'Arc de Sant Martí i la pluja de Flix a "Bélibaste" (Henri Gougaud)

"Bélibaste" d'Henri Gougaud

A la novel·la "*Bélibaste*" d'Henri Gougaud, escriptor, poeta, narrador de contes i cantautor nascut a Carcassona l'any 1936, es parla, i molt, de Flix, dels càtars Guilhem Belibasta i Pèire Maury, del sarraí flixanco anomenat Cabitog als llibres escrits en llengua francesa, d'Arnaud Sicre, de Jacques Fournier i de tots aquells personatges que van viure els últims dies al nostre poble de l'últim prefecte càtar jutjat i cremat per la Inquisició l'any 1321.

Un dels molts retalls d'aquesta història novel·lada el podeu trobar a [Google Books](#), on Henri Gougaud s'inventa un Arc de Sant Martí efímer i que sembla tremolar, amb l'Ebre fent-li de llit i l'olor de la pluja i de la terra de Flix posant-li perfum als seus colors, amb les teulades del poble mullades i brillants, els núvols descansant després d'haver descarregat un bon aiguat. Guilhem i Pèire, xops i castigats per una tempesta, caminant pel camp, arribant al poble i aturant-se per treure's la humitat amb l'ajuda d'uns pals o bastons, companys de pas. La pluja ha deixat un bon regal als camps. Belibasta i Maury desitgen visitar la casa d'en Cabitog, on havien viscut tots dos, però sembla abandonada. Un home anomenat Arnaud els espera impacient... no sóc traductor, deixem que ens ho expliqui millor Gougaud.

"Ils s'en allèrent en courant vers Flix. Quand ils arrivèrent en vue du village, un arc-en-ciel éphémère trembla sur l'Èbre et s'en alla se perdre derrière les toits luisants où les nuages étaient encore lourdement plombés. La pluie cessa comme elle était venue. Guillaume et Pierre se défirent de leur tunique ruisselante et la mirent à sécher au bout de leur bâton, qu'ils portèrent sur l'épaule, comme une bannière. Ils marchèrent en silence, reniflant les parfums de la terre mouillée. L'averse leur avait fait du bien, aux champs aussi, au ciel, à l'air ravivé. Ils voulurent s'arrêter chez Cabitog où Bélibaste avait vécu, mais sa maison semblait abandonnée. Arnaud les attendait sur le seuil de l'auberge, impatient mais content: le messager de l'évêque Fournier était reparti pour Pamiers avec de bonnes nouvelles."

Altres referències interessants amb els càtars, Flix, Belibasta, Maury, Cabitog, Moferrret, Arnaldus Cabacier, Sicre, Fournier, etc... a [Google Books](#):

- Le Registre d'inquisition de Jacques Fournier, évêque de Pamiers (1318-1325). Jean Benedict. Biblioteca Apostòlica Vaticana. 1965
- Autour de Montailhou, un village occitan : histoire et religiosité d'une communauté villageoise au Moyen Age. Anne Brenon et Christine Dieulafait. Castelnau la Chapelle. L'hydre. 2001
- Civilisations et sociétés. Mouton & Co. 1965

La fàbrica de Flix i el Zeppelin

LZ 127 Graf Zeppelin i Colom

"La station pour Zeppelins sera une annexe de l'aéroport. Située à l'Ouest de la circonférence, elle comprendra un mât d'amarrage, des dépôts d'eau, d'essence, etc..., la construction du hangar ne devant être réalisée que plus tard. La construction de la station coulera 1.975.000 pesetas.

Le mât d'amarrage aura 16 m. 50 de hauteur. En ce qui concerne l'hydrogène il est apparu que l'on ne pouvait construire en l'espace de quelques mois une usine à gaz, aussi at-on décidé de ravitailler le Zeppelin par bouteilles de gaz à 150 atmosphères.

Le gaz sera fabriqué à Flix et transporté par wagons de 20 tonnes. Six wagons suffiront pour chaque Zeppelin. Ainsi qu'on le voit, l'ensemble des travaux prévus à Barcelone pour la construction de l'aéroport et de la station de dirigeables s'élèveront à plus de 10 millions de pesetas, somme que la ville devra sans doute se procurer par un emprunt."

La Revue maritime. France Ministère de la marine (Libr. militaire de L. Baudoin)

Els francesos malfiaven dels alemanys i sabien el que feien. Els alemanys feien fàbriques per tota Europa i era una manera de colonitzar-la sense envair-la amb soldats; això ja es faria més endavant i si es perdia la campanya que es va iniciar l'any 1914, ja arribarien més oportunitats. Es sospitava que hi havia un **pla alemany** per fer-se els caps quadrats els amos d'Europa i del món i feia anys que els complots més creïbles i més inversemblants eren els dels jueus que sempre acabaven rebent.

Mentre al cel hi havia uns aparells aparentment pacífics anomenats Zeppelin que semblaven l'Estrella de Betlem dels nous temps i només eren llops disfressats d'ovelles.

Flix podia haver estat o, potser, va ser un element clau de la trama d'espies, enginyers, viatges d'aristòcrates, hidrogen necessari per l'espectacle i altres afegits dels que ja parlarem un altre dia.

Germany's Master Plan: The Story of Industrial Offensive. Joseph Borkin, Charles A. Welsh. Duell, Sloan and Pearce. 1943

Els espiadimonis de Fritz Haas i Friedrich Ris

Fritz Haas i Friedrich Ris

Al "*Boletín de la Sociedad Entomológica de España*" i a un assaig escrit per Cecilio Gasca, publicat l'any 1927 i editat per la Sociedad Entomológica de España, hi ha moltes referències a Fritz Haas, a Friedrich Ris i als espiadimonis que Haas capturava a tota Catalunya i a Flix i que Ris i el mateix Haas estudiaven per comprovar si es trobaven noves espècies entre els espècimens capturats. **Friedrich Ris** (1867-1931) va ser un psiquiatra suís expert en odonats. Ris ens va deixar escrit "*Libellen aus dem nördlichen und östlichen Spanien, hauptsächlich gesammelt von Dr. F. Haas in der Jahren 1914-1919*" on es parla dels espiadimonis de Haas recollits entre els anys 1914 i 1919, molts dels quals capturats a la nostra vil·la. De Fritz Haas van escriure molts científics i d'ell van parlar també molt a la prestigiosa revista "*Senckenbergiana*", on es cita Flix molt sovint gràcies a Haas i els seus insectes.

Crocothemis erythraea

Petita llista d'espiadimonis (família dels libel·lúlids) capturats per Fritz Haas a Flix

Jacques Fournier, inquisidor i després Papa de Roma i Avinyó i els mil noms de Flix i del pastor occità Pèire Maury

Benet XII (Jacques Fournier)

Flix, Fleys, Filh, Fihs, Fyhs, Fays

La bona cal·ligrafia no ens assegura que una paraula sigui ben llegida o ben interpretada i la mala cal·ligrafia tampoc. La tècnica emprada per escriure uns mots que sonen bé o malament, però que sonen estranys a l'oïda d'algú, com per exemple, l'oïda de **Jacques Fournier** o la dels seus secretaris o escrivans que escrivien moltes paraules per acabar cremant gent que també escrivien i llegien mots d'una forma massa heterodoxa, no ens garanteix que una paraula arribi en les mateixes condicions en les que ha sortit de la boca de la gent que més la fa servir.

Jacques Fournier, inquisidor del segle XIV i després Papa de Roma i Avinyó amb el nom de Benet XII, es va passar part de la seva vida **cremant persones considerades heretges** per escriure, llegir o interpretar d'una manera que ell no acceptava les paraules de Déu. Fournier considerava que s'havia d'escriure, llegir i interpretar la religió i l'existència com ell i la Santa Inquisició plantejaven la vida i les coses. Aquest home va cremar a **Guillelme, Guilhem, Guillem o Guillaume Bélibaste o Belibasta** i volia fer el mateix amb **Pere Mauri, Pèire o Pierre Maury**, segons el menú de noms que les nacions o pàtries li vulguin assignar a l'important i últim prefecte càtar, veí de Flix, capturat i després cremat i al pastor occità, també càtar, que va pasturar, fer corrals i viure a Flix fins que va ser capturat, jutjat i empresonat per les forces de la Inquisició que jutjava, cremava persones i enregistrava mots de mil maneres diferents.

Flix va tenir molts noms al judici contra el pastor occità Pere Mauri, Pèire o Pierre Maury, com Mauri o Maury tenia milers de noms per totes les nacions del món. Potser van ser els escrivans o secretaris els embolicadors amb la seva lletra, no sé, però Flix era **Fleys, Filh, Fihs, Fyhs, Fays** i ves a saber si havia més combinacions possibles i escrites als registres antics que ara, d'una forma acurada, ens arxiva la Biblioteca Apostòlica Vaticana d'un altre Benet, el XVI, successor del Benet que s'embolicava amb els mil noms de Flix quan només volia cremar prefectes o pastors occitans càtars que també tenien mil noms.

Bibliografia: *Le Registre d'inquisition de Jacques Fournier, évêque de Pamiers (1318-1325)* de Jean Duvernoy Benedict. Biblioteca apostolica vaticana. 1965

Retalls de "Le Registre d'inquisition de Jacques Fournier, évêque de Pamiers (1318-1325)" de Jean Duvernoy Benedict.

De l'anilina al treball forçat

Von Anilin bis Zwangsarbeit

Interessant **pàgina** en idioma alemany on es parla de l'evolució de la indústria

alemanya de la química amb els seus pecats fent un esment especial a la IG Farben.

Ja ho diu el títol de l'escrit, de l'anilina al treball forçat, traduït de l'alemany "Von Anilin bis Zwangsarbeit". Es comença fent anilina i s'acaba obligant a fer treballs forçats a milers d'éssers humans que es deixen la pell o són exterminats per ser o pensar diferent, amb la tècnica de la química i del gas, passant per un camí mitjà on les persones són part d'un experiment on, si esclata tot i es provoca un cràter gegant amb una gran mortaldat, com el gran **forat d'Oppau de 1921**, només seran números i res més.

Cràter d'Oppau, 1921

Del món de l'anilina i del treball forçat eren, Ernst Bürgin, Georg von Schnitzler i Eduard Weber-Andreae, però pertanyien a la banda de *capos* de la IG Farben que és mirava còmodament com feien l'anilina i com s'obligava a milions de persones a morir treballant o esperant el seu torn a les càmeres de gas.

Aquestes tres persones, **monstres importants** del Tercer Reich, **van estar a la fàbrica de Flix** pocs mesos després de la **Conferència de Wannsee**, on es va decidir tirar endavant la **Solució Final**. Què feien a Flix?

Eduard Weber-Andreae (mort l'any 1943) ,Wilhelm Mann, Heinrich Hoerlein i Karl Wurster a Nuremberg

...The connection of the defendants with these transactions will, therefore, bear more careful scrutiny...

S'havia d'estudiar la connexió entre els defensats i tot l'entramat de les empreses que fabricaven el Zyklon-B, diu l'informe del judici de Nuremberg on es cita a un dels visitants de la fàbrica de Flix l'11 de juny de 1942, Eduard Weber-Andreae, mort l'any 1943, i a Wilhelm Mann, Heinrich Hoerlein i Karl Wurster. Weber-Andreae no va ser jutjat i sí Ernst Bürgin i Georg von Schnitzler, companys de visita de Weber-Andreae a la vila de Flix l'any 1942. Aquests dos van sobreviure i se'ls va poder jutjar a Nuremberg on van ser condemnats a penes massa toves.

Ernst Bürgin i Georg von Schnitzler a Nuremberg

Petita efemèride carlina i riberenca amb ressò mediàtic internacional (12 de desembre de 1839)

"...Une dépêche télégraphique du Bayonne, en date du 23, porte ce qui suit: Cabrera étoil allé à Mora et à Flix, le 12, pour activer les fortifications. Il est revenu à Zurita le 15. Les carlistes ont attaqué Berga le 15. sans succès. La division sortie d'Alcoriza les en a chassés..."

L'Ami de la religion.Paris : Librairie Ecclesiastique d'Adrien le Clere et Cie.

Les notícies són com les espècies animals, poden ser grans o petites, però això no assegura la seva supervivència al temps. La coneixença total o la ignorància i extinció d'uns fets depenen molt de la sort gràfica de les lletres gravades en paper que ens parlen d'allò que dóna vida a uns fets noticiables. Aquesta sort pot fer que una notícia sigui recordada per la posteritat o no. Un fet serà recordat i sobreviurà o serà

oblidat i s'extingirà i, per tant, morirà per sempre.

Avui parlo d'una petita notícia, en forma d'efemèride, de la primera guerra carlina que es podia haver perdut dins de la gran quantitat de grans fets històrics que traspassaven les fronteres i arribaven amb facilitat a les cròniques periodístiques de tot el món on, d'aquesta primera guerra i de les que van venir darrere, es va informar molt al públic de tots els països amb una premsa evolucionada.

Es parlava molt del Tigre del Maestrat, Ramon Cabrera, i de totes les seves aventures i desventures sanguinolentes amb l'espasa i els trabucs dels seus carlins i del General Hoyos i els seus liberals. El dia 12 de desembre de 1839, Cabrera visitava Móra d'Ebre i Flix per fer una revisió i donar llum verda a la posada a punt dels castells d'aquestes dues localitats i així ho expliquen telegràficament i per tot el món des de la ciutat de Baiona uns dies després, el 23 de desembre. La cosa curiosa és veure això publicat a periòdics històrics com el *The Freeman's Journal* catòlic i nacionalista de l'aleshores completament britànica Irlanda.

És una petita efemèride que trobo interessant. Algunes notícies, grans o petites, han tingut la sort de ser més telegrafiades que altres i han sobreviscut al temps com si haguessin estat seleccionades per una espècie de darwinisme mediàtic que fa que altres fets no ens siguin coneguts per haver estat extingits en l'oblit o silenciats. Hi ha notícies-dinosaure colossals que desconeixem per la seva extinció i notícies-mosquit menyspreables, petites i que, com una plaga, tenim a totes hores volant al voltant nostre i picant sempre la pell. Encara que una notícia o efemèride que parla d'uns fets històrics no crec que sigui menyspreable ni molesta; potser ho és si aquesta notícia-mosquit és massa actual, artificial, de color rosa, negra o groga i digna de ser escombrada.

The Freeman's Journal (30-12-1839)

El pastor càtar que ajudava a fer corral als sarraïns flixancos

Pierre Maury va néixer a finals del segle XIII. Era un pastor del Comtat de Foix càtar i company d'exili de **Guillaume Bélibaste** a Flix durant uns anys. Va ser pastor també a aquest poble i va treballar fent, entre altres coses, corral pels sarraïns de Flix o dels voltants.

Va ser arrestat per la Inquisició l'any 1323, probablement a Flix i va morir, possiblement, a la presó de Carcassona l'any 1324.

...Enfin, Pierre Maury a gardé les moutons durant un mois, près de Flix, avec un Sarraïsin nommé Moferrret, dont la mère leur a préparé à manger (des figues et des raisins secs, des mets cuits à l'huile, du pain et du vin), et qui amène pour les aider à construire un corral un autre Sarraïsin nommé Cabitog...

Bibliografia: *Autour de Montailhou, un village occitan : histoire et religiosité d'une communauté villageoise au Moyen Age : actes du colloque de Montailhou.*

Anne Brenon et Christine Dieulafait ; sous la direction de Emmanuel Le Roy Ladurie
Castelnaud la Chapelle : L'hydre, 2001

Theodor Rehbock i l'estudi dels canvis fluvials de l'Ebre al seu pas per Flix

Edicions en alemany, anglès i francès de “*Modellversuche über Kolkbildung und Schützengestaltung bei den Doppellschützen-Wehren Ryburg-Schwörstadt im Hochrhein und Flix im Ebro*” de Theodor Rehbock.

Després d'estudis i polítiques, ara diuen que ens netejaran aviat el riu Ebre al seu pas per Flix. L'Ebre sempre ha estat estudiat i un d'aquests grans estudiosos va ser el gran enginyer hidràulic Theodor Rehbock.

Theodor Rehbock (12 d'abril de 1864, Amsterdam - 17 d'agost de 1950, Baden-Baden), científic alemany d'origen holandès, és considerat el pare dels estudis hidràulics en laboratori. L'any 1901 va fundar el seu famós **laboratori d'hidràulica fluvial a Karlsruhe**. Com tots els camins porten a Roma, molts camins porten a l'Ebre i alguns camins porten a Flix, Rehbock va acabar filtrant els passos dels seus pensaments en aquest riu i en aquest poble i va escriure l'assaig científic “*Modellversuche über Kolkbildung und Schützengestaltung bei den Doppellschützen-Wehren Ryburg-Schwörstadt im Hochrhein und Flix im Ebro*”, on s'expliquen aspectes interessants relatius als canvis i a l'erosió fluvial provocats per diversos factors que, en casos com el de Flix i altres llocs, poden ser també humans.

Viatgers perduts en peregrinació pels camins perduts de l'Ebre

L'aigua, els meandres i les fortificacions de l'Ebre han portat a aquestes terres gent pels camins de la història des de la prehistòria a Hanníbal i els seus elefants, Juli Cèsar, la seva guerra civil amb Pompeu i les seves passes a Octogesa i altres poblacions ebrenques, la romanització total, la cristianització, els àrabs i les seves obres arquitectòniques i hidràuliques. Després més i més camins encertats i equivocats on s'han perdut i s'han guanyat més guerres i més gent ha errat el seu camí fins els segles de bombes cristianes i morts en nom de Déu i en nom de mil causes equivocades o encertades.

I en nom de Déu es van perdre per aquestes Terres de l'Ebre, com ens explica *Peregrinatio hispanica: voyage de Dom Edme de Saulieu, abbe de Clairvaux, en Espagne et au Portugal* de Claude Bronseval, uns viatgers que feien el seu camí del Cister entre els anys 1531 i 1533. A aquest llibre ens parla de Flix, Ascó, Camposines, dels seus castells i del riu que ens ha donat la vida i també ha atret molta guerra dels humans que no saben encertar amb la pau.

"On l'appelle Flix Un beau château se trouve sur le sommet de la colline. Il ya plus de dix lieues de France.

Nous en allant de là en contournant ce mont et en marchant ensuite le long du fleuve, nous passâmes sous le petite ville d'Ascó..."

"Eo transacto paucis passibus acceditur ad oppidum in monticulo vocatum Felis. Super rupis culmen situm est pulchrum castrum (sunt plusquam decem leucae galicae).

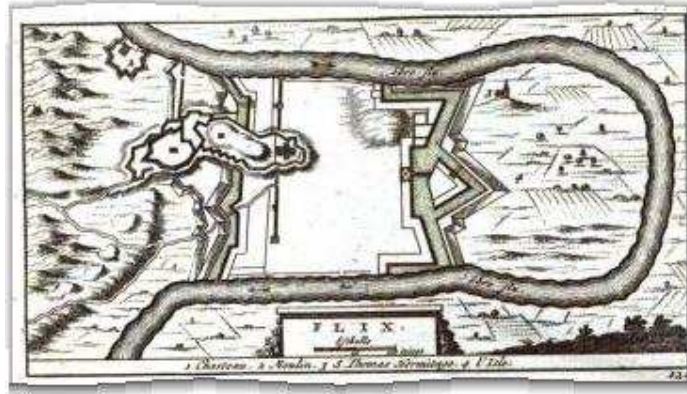
Inde pereuntes, montemillum girantes, ad (sic) deinde secus flumen predictum procedentes, venimus transire sub villula vocata Asco..."

Bibliografia:

- *Peregrinatio hispanica* : voyage de Dom Edme de Saulieu, abbé de Clairvaux, en Espagne et au Portugal : (1531-1533) / Claude de Bronseval ; avant-propos de Marcel Bataillon ; introduction, traduction et notes par Dom Maur Cocheril. Paris : Presses Universitaires de France, 1970. pàgines 192 i 193

-Web: El latín de la *Peregrinatio hispanica* de Claude Bronseval. pàgina 8 o 78

Pieter van der Aa i Juan Álvarez de Colmenar

Annales d'Espagne et de Portugal : contenant tout ce qui s'est passé de plus important dans ces deux royaumes & dans les autres parties de l'Europe de même que dans les Indes orientales & occidentales depuis l'établissement de ces deux monarchies jusqu'à présent : avec la description de tout ce qu'il y a de plus remarquable en Espagne & en Portugal, leur état présent, leurs intérêts, la forme du gouvernement, l'étendue de leur commerce, &c. / par Don Juan Alvarez de Colmenar

Pieter van der Aa va ser un cartògraf holandès que va realitzar un plànol del meandre de Flix seguint les passes del francès Beaulieu o pràcticament fent un calc exacte. Juan Álvarez de Colmenar era l'autor de "*Les delices de l'Espagne et du Portugal*" on es fa una descripció de la vila de Flix. Però entre aquests dos homes hi havia una relació estreta. Van der Aa i Álvarez de Colmenar van treballar junts en aquesta obra de viatges, on es parla dels regnes de la Península Ibèrica. Probablement, Álvarez de Colmenar era un pseudònim. A aquest mateix llibre i a l'edició titulada "*Annales d'Espagne et de Portugal*" de l'any 1741, apareix, entre altres mapes i plànols, el meandre de Flix.

La pregunta que es fa la història és: Van der Aa i Álvarez de Colmenar eren la mateixa persona?

- FLIX.** bon Bourg nommé Ginestar. Continuant à monter on rencontre une petite Place nommée Mora, & plus haut une autre nommée Flix. Cette dernière est dans une situation fort avantageuse, & bien fortifiée par l'Art & par la Nature, bâtie dans une presqu'île que l'Ebre forme en faisant une grande courbure; tellement que ce Fleuve l'environne de trois côtés, & lui sert de fossé, pouvant être conduit dans ceux qu'on a faits autour de cette Ville; de l'autre côté, où l'Ebre ne l'environne point, elle est couverte par des montagnes, défendus par un Château bâti sur une hauteur, qui la commande, & de toutes parts munie de bonnes murailles, & de quelques fortifications irrégulières.
- TIVIÇA.** Je reviens à Ginestar. Sortant de ce Bourg on continue à marcher dans les montagnes, & l'on arrive bientôt à une petite Ville nommée Tiviça. Dans la montagne, qui est près de cette Ville, il y a une carrière d'une espèce de pierre d'Onix, qui est à-peu-près de la couleur d'un ongle d'homme, avec des veines qui ressembloit au jaspe & à la sardoine. On descend ensuite la montagne, & l'on vient dans la plaine, où l'on trouve Cambrilla, ou Cambriles, petite Ville fermée de hautes murailles, située sur le rivage de la mer, à deux lieues de Tarragone, à cinq de Ginestar, & à trente-cinq de Valence. Toute la campagne d'alentour est fort fertile & fort agréable; & de cette Ville à Tarragone, on rencontre un beau Pais bien cultivé, des champs, des forêts d'arbres fruitiers, de beaux Bourgs, & quelques Villages.
- Avant que de parler de Tarragone, il faut s'arrêter un peu pour faire une course dans la Viguerie de Monblanc, où il y a trois ou quatre petites Places à remarquer, Poblédo, Sivrana, Pradas & Monblanc.
- POBLEDO.** Poblédo, en Latin *Populetum*, est au Nord-Est de Ginestar, à trois ou quatre lieues de distance, sur une petite rivière, qui va se jeter dans l'Ebre. Il y a là un riche Couvent de l'Ordre de Citeaux, bâti par Alfonse Comte de Barcelone, premier Roi d'Arragon, de ce nom, avec une Eglise dédiée à St. Bernard, où l'on voit une chapelle fort riche, qui étoit la sépulture ordinaire des Rois & des Reines d'Arragon. Ils y sont ensevelis dans des sépultures de marbre. On compte de ce lieu vingt-quatre milles jusqu'à Tarragone, & cinquante jusqu'à Barcelone: on trouve dans son voisinage des minières d'alun & de vitriol.
- SIVRANA.** A l'Orient de Poblédo, sur la même rivière, on voit *Sivrana*. Forteresse située dans les montagnes, parmi des rochers, qui en rendent l'accès fort difficile.
- PRADAS.** Plus haut au Nord-Est est Pradas, petite Ville Capitale d'une Comté, où tous les ans il se tient une grande foire.
- MONBLANC.** A l'Orient de Pradas, est Monblanc Ville médiocre, Capitale d'une Viguerie & d'une Comté, située sur la petite rivière de Francoli.
- SARRREAL.** Un peu plus haut que Monblanc, au Nord-Est, on voit Sarréal, petite Ville, où l'on trouve des carrières d'albâtre, si beau, si fin, & si transparent, qu'on en fait des glaces de fenêtre.

TAR-

Annales d'Espagne et de Portugal : contenant tout ce qui s'est passé de plus important dans ces deux royaumes & dans les autres parties de l'Europe de même que dans les Indes orientales & occidentales depuis l'établissement de ces deux monarchies jusqu'à présent : avec la description de tout ce qu'il y a de plus remarquable en Espagne & en Portugal, leur état présent, leurs intérêts, la forme du gouvernement, l'étendue de leur commerce, &c. / par Don Juan Alvarez de Colmenar

L'escut de Flix i les falgueres

Escut de Flix

El jove escut de Flix amb aquest freixe tan singular que sembla més aviat una espècie estranya de falguera, pot donar arguments als qui pensen que el nom de Flix no té res a veure amb els freixes i sí precisament amb les falgueres. Si algú mira bé l'escut i ha vist l'esment que es fa de Flix i de les falgueres al llibre *Orígenes históricos de Cataluña* de Josep Balarí i Jovany (1844-1904), pot arribar a pensar que el nom de Flix té més relació amb aquest tipus de plantes que no pas amb l'arbre que viu i creix a la Plaça de l'Església i a quasi cap lloc més del poble. Segons alguna especulació recollida a aquesta mateixa obra històrica de Balarí i Jovany, el nom de Flix podria provenir del substantiu llatí *filix*, derivant a *filicaria* en llatí vulgar, paraules que es refereixen a aquest tipus de planta que sembla dibuixada al nostre escut, segons et miris el dibuix del freixe de l'escut del municipi.

Orígenes históricos de Cataluña. Josep Balarí i Jovany (1899), pàgina 254

Els valsos de Flix

No sé si els col·locava el Comte de Romanones, personatge molt lligat a l'Electroquímica de Flix i a Alfons XIII, a qui li feia *pel·lícules pornogràfiques* al Barri Xino de Barcelona o si es plantaven solets amb cartes de recomanació, però Flix es va omplir de gent amb sang blava que treballava per la fàbrica. Alguns es van arribar a casar amb persones importants de la jet set de la nostra vila. A Flix teníem gent com el Duc de Prim, el Marquès de San Carlos de Pedroso i havia d'arribar a presentar-se el químic de tres cognoms Miguel Riera y Alvarez Campana, suposo que va fer cap, que una persona quan es casa ha de tenir una bona feina. Aquest últim, després de casar-se, el dia 7 de juliol de 1936, dia de Sant Fermí, havia de viure a Flix i va rebre de regal, uns dies més tard, potser després del viatge de noces, un cop d'estat militar del general Franco.

Flix tenia Casino, Barri Internacional, noblesa, burgesia, classes mitjanes i baixes i només li faltava una Orquestra Filharmònica per tocar els valsos dels Strauss amb la Marxa de Radetsky, El Danubi Blau i El Vals de Flix. Flix quasi era una petita Viena rústica, o, millor dit, un panet de Viena que tothom volia mossegar, com ara.

Movimiento nobiliario de 1936 (Abril), pàgina 7 i Movimiento nobiliario de 1936 (Julio), pàgina 4

Movimiento nobiliario de 1935 (mayo), pàgina 17 i Heráldica: Guía de Sociedad. 1951. More, pàgina 878

Elenco de grandezas y títulos nobiliarios españoles. Instituto Luis de Salazar y Castro. 1968, pàgina 299

Objectiu Birmània d'Alvah Bessie

El món i la història ens presenta alguns detalls que poden ser petites curiositats. El 19 de novembre de 1975, per la nit i a RTVE, ens passaven, als que tenim certa edat i improvisant, la pel·lícula "*Objetivo Birmania*" (*Objective, Burma!*). Potser era un

avís per animar als feixistes i a les tropes espanyoles dels últims moments de vida del dictador preparant-los per si de cas calia fer alguna operació contra qui fos per deixar-ho tot ben lligat. Però els programadors d'aquella cadena de televisió no devien saber que a aquesta pel·lícula havia col·laborat una persona que havia lluitat contra el General que ens deixava i que hagués desitjat acabar amb les seves barbaritats molts anys abans.

Objective, Burma!

Aquesta pel·lícula, protagonitzada per Errol Flynn l'any 1945, estava co-escrita per un membre de les Brigades Internacionals que es van passejar per la Guerra Civil Espanyola i per la Batalla de l'Ebre lluitant contra Franco i, curiosament, semblava retre homenatge al mateix dictador que agonitzava aquella nit. El culpable, en part, de la història d'aquests soldats americans a Birmània, juntament amb Randal MacDougall i Lester Cole, era el guionista i també redactor de *les seves vivències bèliques a la Guerra Civil i a la Batalla de l'Ebre* i soldat de la Brigada Lincoln, Alvah Bessie (1904-1985).

Alvah Bessie a Darmós, abril de 1938 (imatge de l'esquerra). Dan Bessie, el seu fill, al mateix lloc, quasi 70 anys després. (<http://www.bluelupinpress.com/news/travels.html>)

Alvah Bessie va patir les persecucions per ser d'esquerres al seu país i el seu nom va estar dins d'aquelles *listes negres* que feien la vida impossible a qualsevol que formés part d'allò que no era l'establishment més dur, racista, capitalista i intolerant dels Estats Units. Alvah Bessie va morir el 21 de juliol de 1985 als 81 anys.

"Hard Traveling". Pel·lícula basada en la novel·la d'Alvah Bessie "Bread and a Stone"

Les estats de la couronne d'Arragon en Espagne de Nicolas Sanson i el meandre de Flix (1653)

Les estats de la couronne d'Arragon en Espagne de Nicolas Sanson. 1653

Després del comentari de *Raik* sobre l'existència de mapes de l'època de quan Catalunya formava part de la Corona d'Aragó; Aragunya, vaig buscar a veure que trobava i n'hi ha un del cartògraf francès *Nicolas Sanson* de l'any 1653, on només falta l'Alguer, però segur que n'hi ha de més antics.

El plànol dissenyat Nicolas Sanson i editat per Pierre Mariette "Les estats de la couronne d'Arragon en Espagne" l'he trobat a una *casa de subhastes*, però també el podeu veure a els *Fons digitals de la Cartoteca de Catalunya* on no deixen fer còpies senceres sense permís. Nicolas Sanson, segons *"Fuentes toponímicas en los pergaminos condales de Cancillería del Archivo de de la Corona de Aragón (S. IX-XII) y su valoración histórica"* de l'equip Staff, va col·locar el meandre de Flix als nous mapes del segle XVII i a aquest mapa podreu observar, en un detall ampliat també enganxat a l'escript, la nostra corba ebrenca, encara que no d'una forma molt exacta, però si més precisa que en els mapes més antics.

Fuentes toponímicas en los pergaminos condales de Cancillería del Archivo de de la Corona de Aragón (S. IX-XII) y su valoración histórica. Equip Staff. 1999 Departament

Detall ampliat de "Les estats de la couronne d'Arragon en Espagne" de Nicolas Sanson amb el meandre de Flix

La fi de la Batalla de l'Ebre segons Francesc Cambó

Meditacions. Dietari (1936-1940). Francesc Cambó

Francesc Cambó ens va deixar els escrits "*Meditacions. Dietari (1936-1940)*" on ens parla, entre altres coses i d'una manera poc o potser massa entenedora, de la fi de la Batalla de l'Ebre i d'exercits rojos i blancs. Encerta en alguns apunts bèl·lics i estratègics i sembla equivocar-se en algun detall, però a ell, el resultat final poc li sembla afectar.

Això ens deia Cambó d'aquells dies dramàtics:

La fi de la Batalla de l'Ebre segons Cambó

La Batalla de l'Ebre i el 16 de novembre de 1938 a The New York Times i a altres diaris nord-americans

Cliqueu a sobre les imatges per veure-les millor

7 d'agost de 1938 (NYT)

16 de novembre de 1938 (NYT)

The New York Times té un arxiu de notícies on es pot consultar la seva hemeroteca d'una forma gratuïta fins l'any 1922. Es poden trobar molts cops cròniques senceres dels anys compresos entre 1851 i 1922 amb notícies de Catalunya, de les Terres de l'Ebre o de molts assumptes que ens puguin interessar. De la Guerra Civil no ens mostra el contingut gratis, però sí parla molt de la Batalla de l'Ebre amb aquells corresponents tan importants com *Herbert L. Matthews* i altres.

San Antonio Express

Daily Inter Lake

Oakland Tribune

Nova et Accurata totius Europae Descriptio de Justus Danckerts

Detall de *Nova et Accurata totius Europae Descriptio* de Justus Danckerts amb els Països Catalans. (S'observa Flix entre les localitats catalanes)

Hi ha vegades que sobta veure el nom de Flix a segons quins llocs i moments compartint cartell protagonista i històric amb poblacions que ara ens fan ombra, però potser en aquells temps i per fets que la mateixa història, la importància de tenir el riu Ebre mullant la nostra vila, la posició estratègica del poble, **les maleïdes guerres i el castell que ens portava visitants importants**, era inevitable posar Flix a documents, llibres i mapes de tota Europa i de tot el món, encara que fos com una formiga fent la seva petita feina dins d'aquest planeta que és un formiguer de pobles, ciutats i nacions que formen un mapa que convé dibuixar.

Justus Danckerts (1635-1701) pertanyia a una il·lustre família de cartògrafs holandesos i seu és el disseny del mapa d'Europa anomenat "***Nova et Accurata totius Europae Descriptio***" imprès a Amsterdam a finals del segle XVII on, entre els milers de noms de ciutats importants de tot el continent, trobem el de Flix, juntament amb ciutats catalanes de renom com Tortosa, Lleida, Tarragona, Solsona, Barcelona, Girona, Roses, La Seu d'Urgell, Salses i altres de les illes, de terres valencianes, aragoneses, castellanies i de tota Europa.

Nova et Accurata totius Europae Descriptio

Nova et Accurata totius Europae Descriptio

Memòria històrica de sempre i Societat Electroquímica de Flix a The London Gazette (1918)

A l'anterior escrit ***Regalant història*** parlava del regal cibernètic rebut gràcies al comentari de jba i el seu suggeriment de la pàgina web on es pot trobar informació de plànols i altres documents digitalitzats i per digitalitzar dels arxius catalans i espanyols, però no hi són tots. Falten molts documents perquè tothom pugui consultar des d'un ordinador la història del seu poble i de tot allò que té el nom de memòria històrica i que cal conèixer malgrat la història dels que ho volen amagar i que deuen els seus privilegis, riqueses i posició social als abusos i a l'oblit legal. No passa res per saber totes les històries dolentes i bones i és bo recordar-ho tot per no tornar-ho a repetir, intentar-ho oblidar és oblidar el patiment dels innocents i fer de la culpabilitat amagada dels botxins una llarga vida disfressada de falsa innocència. **Us recomano que entréssiu a aquestes pàgines** on hi ha arxius del passat i consulteu bé aquestes dades que encara estan per completar.

The London Gazette

D'altra banda, m'he aficionat a buscar informacions d'arxius, hemeroteques i diaris de tot el món i algunes vegades el nom de Flix surt d'una manera que no t'esperes i del lloc més imprevisit. Un exemple seria les dues referències de l'any 1918, durant la Primera Guerra Mundial on a *The London Gazette* es fa un avís a la població, sobretot als comerciants, perquè no es comerciï amb la Societat Electroquímica de Flix. Avisos típics d'aquest butlletí estatal britànic impresos des que havia començat la guerra per no permetre negocis amb persones sospitoses o empreses estrangeres amb capital alemany o austro-hongarès o amb empreses estrangeres amb importants negocis amb aquestes dues potències enemigues.

Avis de les llistes de persones i empreses sospitoses a *The London Gazette*

Publicat el 17 de maig de 1918 a *The London Gazette*

Publicat el 23 d'agost de 1918 a *The London Gazette*

Egon Eiermann

Església del Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche (Berlín)

Egon Eiermann (1904-1970) va ser un arquitecte alemany influenciat per **Mies van der Rohe** que dissenyava **cadires**. Sempre he pensat que una cadira ha de ser còmoda, però no cal que sigui especialment bonica, rara ni dissenyada i sobrevalorada només per pujar-li el preu amb excuses artístiques. Prefereixo una cadira d'aquelles de sempre feta de fusta i vímet o una cadira qualsevol sense tantes sofisticacions i tanta sobrevaloració artística i econòmica. Egon Eiermann feia cadires i feia edificis rars que el van fer rebre aplaudiments i crítiques. Va treballar amb el regim hitleria i amb la IG Farben. Per aquesta empresa **va presentar projectes per la Societat Electroquímica de Flix**. En acabar la Segona Guerra Mundial va guanyar un concurs per fer un monument per recordar els bombardejos de la ciutat de Berlín i en contra d'aquesta guerra i de qualsevol confrontació. El seu projecte per restaurar l'església luterana del Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche de Berlín va ser i és molt polèmic. Com podeu veure, a Berlín i a Flix hi ha punts on l'eclecticisme, la història, l'arquitectura, les electroquímiques, la intolerància feixista i els bombardejos aeris ens uneixen, com ens uneixen algunes idees d'un arquitecte i dissenyador de cadires.

Modelos alemanes e italianos para España en los años de la postguerra. (retalls de les pàgines 36 i 37)

ACTAS PRELIMINARES

Pamplona, 25/26 marzo 2004

Escuela Técnica Superior de Arquitectura Universidad de Navarra

Regalant història

Aquesta entrada és de **jba**. És un regal en forma de comentari i jo li agraeixo aquest present sense que sigui el meu aniversari ni el meu sant ni el dia de Nadal ni Reis, però, sí senyor, moltes gràcies per aquest regal.

El seu comentari diu:

"Fa temps que segueixo el teu blog, sobretot les troballes sobre l'història de Flix que ens presentes sovint.

*T'envio un regalet: Aquest plànols son alguns dels de l'ACA que ja estan digitalitzats i en xarxa (base dades PARES del Ministerio de Cultura):
http://pares.mcu.es/ParesBusquedas/servlets/Control_servlet?accion=0*

Cerca "Flix" i "registros digitalizados"

Endavant.... "

Farem cas i trobarem moltes coses de Flix. Trobarem documentació digitalitzada de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i d'altres estaments o museus encara per digitalitzar. Ha sigut una col·laboració que m'ha permès descobrir mapes i plànols com els que vaig treure d'un lloc del que vaig fer propaganda sense que fes falta, podent anar directament a aquesta pàgina on. a més a més, cercant per altres subdirectoris, hi ha **cartells de la Guerra Civil** i una base de dades amb **els noms dels republicans catalans i espanyols deportats als camps de concentració alemanys** on trobem els flixancos i riberencs morts i alliberats a aquells camps de matar.

Moltes gràcies jba i aquest escrit és teu

Alguns plànols de l'assut, de l'enclusa, de Ribarroja i Flix i de projectes antics trobats a la pàgina suggerida per jba. Més informació a Portal de Archivos Españoles

Plànols antics de l'assut i de la sínia de Flix

He rebut un comentari a l'[escrit que vaig fer sobre la sínia de Flix](#) que m'ha agradat molt i he decidit cercar més coses a la xarxa sobre aquesta roda que donava tanta vida al poble i he trobat a una pàgina d'[Expoaquaria](#) dues imatges de dos plànols pertanyents a l'Arxiu de la Corona d'Aragó de l'antic assut i l'antiga sínia de Flix. El plànol de l'assut és de l'any 1794 i el de la sínia de l'any 1820 i no sé si ja havien estat publicats a "La Veu de Flix" o a alguna altra publicació local, segurament, però, almenys, són imatges que m'agrada penjar per animar a [Riudebaix](#) a que faci la feina que tant desitja amb aquestes ganes que té de fer aquesta reproducció de la sínia que és una idea que hem de recolzar a aquest poble per on passa aquest riu i per on ha passat tanta història que ara comencem a recuperar amb les bones i noves [notícies referents al castell carlí](#).

Plànol de l'assut de Flix, 1794, Arxiu de la Corona d'Aragó, Barcelona. [Expoaquaria](#)

Plànol de la sínia i molí de Flix, 1820, Arxiu de la Corona d'Aragó, Barcelona. [Expoaquaria](#)

Flix i Catalunya segons Pieter van der Aa i Gabriel Bodenehr (segle XVIII)

Meandre de Flix - Pieter van der Aa, Leiden. 1715

L'holandès [Pieter van der Aa](#) (1659 - 1733) i l'alemany [Gabriel Bodenehr el Vell](#) (1664 o 73 - 1758 o 66), cartògrafs de finals del segle XVII i principis del segle XVIII, van dissenyar uns meravellosos mapes i plànols de tot el món, molts dels quals encara volten per les botigues d'antiguitats on no haurien d'estar mai. De l'holandès van der Aa hi ha un plànol calcat del topògraf francès [Sébastien de Pontault de Beaulieu](#) amb [el meandre de Flix datat a Leiden l'any 1715](#) en descarada subhasta per la xarxa. Entre les obres de Bodenehr hi podem trobar una vista de la ciutat de [Lleida emmurallada, amb catedral i castell](#), envoltada pel riu Segre amb les tropes de Felip V pels voltants i [Das furftenthum Catalonien nach defsen haupt-theite und vicarien](#) on observem un interessant mapa del Principat de Catalunya amb les poblacions més importants.

Flix i pobles de les rodalies a *Das furftenthum Catalonien nach defsen haupt-theite und vicarien* - Gabriel Bodenehr el Vell, primera dècada del segle XVIII

La Sínia de Flix (1829 i 1830) i l'Ebre ara i sempre nostre

A la genial entrada *Controvèrsies napoleòniques* del bloc flixanco *Delenda est Carthago!* de Josep Antoni Collazos, hi ha un esment a la sínia de Flix amb la seva destrucció per part dels francesos i posterior reparació. He fet una mica de tafaner per la xarxa i he trobat uns documents de la *Gaceta de Madrid* dels anys 1829 i 1830, de lliure consulta per tothom on també se cita la tornada de la sínia a la feina fent servir el riu Ebre de motor. Ara que es parla tant del nostre riu recordant aquelles riuades de l'any 1907, el futur del Delta, el meandre de Flix que es vol recuperar, les futures fàbriques que ens vindran, la preocupació ambiental pels residus, la situació problemàtica amb les fulles i els arbres a Sebes i altres problemes i solucions esperades que volem tots per les nostres comarques, cal recordar sempre aquestes històries de les nostres terres ebrencs i ebraïques, sense la lletra h dels hebreus perduda als rius i mars que s'emportaven a moriscos i jueus; ebreus sense aquesta h que som pel tracte poc hospitalari de la història i per l'oblit, mercadeig i menyspreu rebut i per ser valuosos només per l'aigua del riu. A aquestes terres toca parlar sense parar dels ebrencs i ebreus, sense la h, que som i hem sigut sempre. Tenir en compte que la nostra història, el nostre patrimoni i el nostre riu no s'ha de vendre ni deixar robar. L'Ebre és de la terra que mulla, aquesta aigua que encara mulla l'assut de Xerta, l'aigua que mullava l'antic assut de Flix i aquella antiga sínia de la nostra vila. Són records que no es poden deixar passar per oblidar, com passa el nostre riu i com ha de passar sempre sense deixar-lo marxar del seu camí.

De la sínia no sabia tantes coses com ens diuen Collazos, Josep Sánchez Cervelló, els arxius i aquesta vella *Gaceta de Madrid*. No sabia que per ella havien fet tantes misses amb bisbes per retrobar-la treballant per Flix i que el retrat del rei s'estava al costat de l'evangeli per inaugurar la seva nova funcionalitat. Hi havia visques al monarca, potser obligats, festes amb focs artificials i processons pels carrers. Tampoc sabia que el nom de l'enginyer era Carlos María Abajo, amb les seves ordres i càlculs, es va fer restaurar aquella roda gegant, amb el permís dels Borbons, no sabia que aquesta sínia va ser rebatejada amb el nom de Santa Cristina en honor a la reina, dona del rei Ferran VII el poc desitjat.

Gaceta de Madrid de 19/02/1829, nº 22 i 20/07/1830, nº 87

Podeu llegir algunes d'aquestes coses de la *Gaceta de Madrid* dels anys 1829 i 1830 aquí sota:

Cliqueu a sobre de les imatges per llegir-ho adequadament

L'Home de l'ametller (1871)

Deia Goethe que *una vida inútil equival a una mort prematura* jugant amb la frase inversa *una mort prematura equival a una vida inútil* i no estic d'acord. Els alemanys tan així així com sempre, siguin bona gent, mala gent, científics, reformadors de religions antisemites i borratxos, filòsofs, poetes, ballarins de ballet refinat (n'hi ha de alemanys ballarins de ballet refinat?). És que a la vida hem de posar-hi límits i apreciacions si és curta o llarga per això mateix; si és curta és inútil i si és llarga és molt útil sempre i quan hagi uns factors tercers que facin que aquestes durades hagin tingut aquesta utilitat útil o inútil per fer quadrar l'equació. De la mateixa manera la vida d'algú és més valuosa i es pot limitar o donar-li un valor més o menys important

si pot aportar un subjecte en qüestió alguna cosa de profit a la societat on s'ha limitat la seva existència. Si tens la mala sort d'haver mort fa milers d'anys entre el gel, jove, patint i sense que a ningú l'importés la teva vida aleshores, però el teu cos s'ha conservat i han trobat el teu cadàver per a ser estudiat i donar fama a la regió o nació on has estat tants anys sense podrir-te del tot, mira, tindràs segur una nacionalitat i siguis austríac o italià, no et negaran cap passaport per la teva digna aportació a les enciclopèdies. Però si vas a agafar ametlles a un ametller i no et coneix ningú i et foten un tret i els límits de la teva vida acaben amb una mort i no valen per pagar impostos a cap municipi i tens la mala sort d'estar a uns límits fronterers dubtosos entre dues poblacions que et cobrarien ben a gust els impostos però no t'enterrarien gratis, doncs ja et pots podrir i que els corbs facin d'enterradors a terminis de la teva carn que ningú et reclamarà si no et conserves miraculosament milers d'anys i Goethe, en el teu cas, tindrà tota la raó del món i per unes ametlles i un tret, la teva vida haurà sigut inútil. Això sí, mort descansaràs en pau igual al costat d'un arbre, dins d'un taüt o, si de sobte hi ha una forta glaçada bíblica i inesperada a la Terra després del tret, congelat. En aquest últim cas, si el teu cos no arriba a podrir-se i passen milers d'anys, i tu i l'ametller, asconer o fatarellut, quedeu conservats tan bé i us descobreixen segles després, seran els dos municipis que et rebutjaven qui es barallaran per afirmar que *l'Home glaçat de l'ametller* era asconer per a la gent i autoritats d'Ascó i fatarellut per a la gent i autoritats de la Fatarella al pujar amb el temps el teu valor al mercat dels morts importants.

La Convicción (Barcelona). 16/08/1871, pàgina 7.

Fa 75 anys: La Cloratita i la paperassa burocràtica

Encara que sigui amb un dia de retard, posaré un breu escrit amb el 75 aniversari de la publicació el dia 12 d'octubre de 1932, a la *Gaceta de Madrid*, de l'expedient de la sol·licitud de la *Societat Anònima Cloratita*, per tots els flixancos coneguda, amb un petit informe on consta la classificació de l'explosiu Cloratita i els anàlisis químics signats pel Director General de la *Dirección General del Timbre, Cerillas y Explosivos*, A. Viñuelas el dia 10 d'octubre de 1932.

Matant rossinyols a Vinebre (1889)

Matar un rossinyol

Si el que he llegit a una còpia digitalitzada d'un periòdic de l'any 1889 no és una notícia sense contrastar o manipulada, almenys sembla una broma i les bromes porten aigua o plom si es fan ben a prop d'on hi ha algú amb un estri de matar animals grans o petits que semblin rossinyols o que cantin com ells i això va passar a Vinebre l'any 1889 quan un home volia piular sense ser moixó a un caçador sent caçat el mateix bromista que anava camí de les cròniques negres de finals del segle XIX sense que ningú cantés allò de *rossinyol que vas a França, rossinyol, encomana'm a la mare, rossinyol...* Aquell home d'actituds i comportaments artístics, va veure un jove

caçador armat, del que no sabem els cognoms, ni tan sols si tenia cap semblança a Gregory Peck, actor que, cal recordar, era contrari a les matances indiscriminades de moixons de qualsevol espècie. L'home innocent i bromista es va amagar darrere d'un arbre començant a imitar el cant d'un bonic rossinyol. El caçador, en sentir-ne aquest bell cant de moixó, que no de sirena d'Ulisses, va entendre que era de rossinyol suïcida que no volia fugir a França ni enlloc i va veure quelcom que es movia a un arbre i, pensant que allò era el cap d'un animaló amb plomes, sent en realitat un tros del mocador del cap del bon home de broma fàcil, va disparar a la petita peça de tela de l'home-rossinyol i va matar al gran tenor de sons de moixons sense ales. Aquella broma mal calculada va acabar amb una mort sobtada que va fer volar al nostre piulador de Vinebre i per sempre es va convertir en una desgràcia i una llegenda que encara es pot recordar als moderns papers digitalitzats.

La Dinastia. Barcelona, 18/09/1889. Pàgina 2

Crònica negra a Flix (1858)

Aquest escrit no és cap efemèride, però és curiós quan ha passat tant temps d'una notícia que podia donar un canal de televisió escombraria o ser de la vida tràgica diària. Les coses són igual ara que fa 150 anys. També és interessant veure que es pot consultar molta informació del teu poble a la xarxa.

El periòdic *La Iberia* es feia ressò el 19 d'agost de 1858 d'un assassinat comés per un veí de Flix que va disparar per l'esquena amb una pistola a un altre flixanco mentre aquest tenia en braços una nena petita. L'home que duia l'arma va fugir i la notícia no parla més de la seva sort. Les rancúnies podien ser les causes d'aquesta actitud criminal que veiem tan repetida a les notícies de cada dia.

La Iberia. (19/08/1858) Pàgina 3

El fill de Valèria Laura (Vinebre, principis del segle I d.C.)

Hèctor

L'any 1988 es va trobar una estela de pedra calcària a la partida de Fontjoana, al peu del Serral de Sant Miquel de Vinebre. Podria repetir les dades tècniques d'aquesta peça que s'expliquen a "*Poesia Epigràfica Llatina als Països Catalans*", però només posaré les dimensions espacials que fa aquesta estela i que ens descriu aquest interessant repàs històric de *Joan Gómez Pallarès*. L'estela fa 250 x 68 x 30 cm, estant dividida en quatre compartiments emmarcats per una sanefa de 10 cm d'amplada i decorada amb tot un seguit de dibuixos d'astres com la Lluna i algun estel, i unes lletres amb un poema que ens parla d'un soldat jove que va morir lluny de casa amb la Legió Sisena romana lluitant a Síria. La mare del soldat, Valèria Laura, fa un homenatge al fill mort, pensant en un enterrament a terres llunyanes sense haver-lo vist morir ni haver pogut fer res per un fill tan jove i ple de vida i futur. Una història que s'ha repetit massa sovint els segles que han passat des que Valèria va fer la làpida, encara que ara i gràcies a la tecnologia dels viatges que fan del món un mocador petit i sagnant, es pot tenir la sort d'enterrar el fill soldat, jove i mort a terres llunyanes al costat de casa en hores.

Amadeu i Maximina

Hi havia una vegada un príncep blau i burgés que volia volar entre els núvols, de nom Amadeu i cognoms Cros i Xuriguer, fill d'un aligot i rei de la burgesia catalana. Finalment va anar al cel com un moixó, quan encara vivia i manava el seu pare, rei, gran aligot, emprenedor i amo de fàbriques, on els obrers es deixaven la pell o les plomes com si fossin pollets, de nom Amadeu i cognoms Cros i Nubiola. En herència va deixar el fill al pare i rei imperial dels il·lustres catalans emprenedors i amics de teatres i liceus la part legítima i un bocinet a una dona soltera i princesa de les classes baixes i de nom Maximina Luisa Luesma Yarza, sense feina especial o ocupació massa coneguda, filla de Petronila Yarza Orio, també de feina desconeguda, especial o que es pogués explicar en paper, encara que mare i filla eren expertes professionals en plets amb empresaris catalans, andalusos o d'on calgués. La Maximina, princesa i filla de la Petronila, reina i senyora de les demandes, les causes i les baralles judicials amb recurrents, es va trobar a un jutjat amb l'Amadeu Cros i Nubiola, aligot, rei burgés i pare del príncep volador Amadeu Cros i Xuriguer per assumptes de compravendes, accions i electroquímiques, propietats totes de la família d'amants dels teatres i liceus de Barcelona. Les llàgrimes vessades per Amadeu Cros i Nubiola i Maximina Luisa Luesma Yarza es van convertir en una lluita de demandes i recursos que va guanyar aquesta princesa i dona sense feina especial i, el perdedor Amadeu, pare, aligot i rei, l'amo noble i burgés de la Societat Electroquímica de Flix, de molts monopolis i d'obers, va plorar per aquell príncep hereu volador i per les accions filials del fill d'un Cros i Nubiola amb la filla d'una Yarza Orio, aquella Maximina princesa i filla de la Petronila reina rient amb les deu accions del Déu del comerç que s'havien perdut i amb part del testament que marxaven a les mans d'una dona sense ofici i sense benefici de les classes baixes d'obers i pollets.

Nota del bloqueig: Amadeu Cros i Nubiola, pare d'Amadeu Cros i Xuriguer, va morir l'any 1916. La sentència final del recurs a favor de Maximina Luisa Luesma Yarza és del 17 de maig del 1918.

Embolics judicials de Maximina Luisa Luesma Yarza amb Amadeu Cros i Nubiola i la Societat Anònima Cros

Núm. 71.-TRIBUNAL SUPREMO.-17 de mayo, publicada el 27 de noviembre.

CASACIÓN POR INFRACCIÓN DE LEY.—Entrega de unas acciones o su importe.

En la villa y Corte de Madrid, a 17 de Mayo de 1918; en los autos de juicio declarativo de mayor cuantía seguidos ante el Juzgado de primera instancia del distrito del Hospital, de Barcelona, y la Sala primera de lo Civil de la Audiencia del mismo territorio por Doña Maximina Luisa Luesma Yarza, soltera, mayor de edad, sin profesón especial, vecina de Barcelona, contra la Sociedad anónima Cros, domiciliada en la misma capital, sobre entrega de unas acciones o su importe, pleito pendiente ante Nós en virtud de recurso de casación por infracción de ley que ha interpuesto la Sociedad demandada, a quien representa el Procurador D. Vicente Turón y Boscó y defiende el Letrado D. Ildefonso Díez Gómez, representando y defendiendo a la actora y recurrida los Procuradores y Letrados D. Eduardo Morales Díaz y Don Jaime Carner y Romeu....

Embolics judicials de Petronila Yarza Orio amb un empresari de Jaén

Resultando que en 9 de Enero de 1922 el Procurador D. Ricardo Velasco, en nombre de doña Maximina Luesma Yarza, como apoderada de su madre, doña Petronila Yarza Orio , sin profesión determinada y vecina de Barcelona, contra D. Jeronimo F. Montes Rodríguez, industrial y vecino de Jaén, sobre reclamación de cantidad...

Bibliografia:

Jurisprudencia civil. Colección completa de las sentencias dictadas por el Tribunal Supremo en Recursos de Nulidad, Casación Civil e Injusticia Notoria / publicada por la Revista General de Legislación y Jurisprudencia. Tribunal Supremo. 1959

Enciclopedia jurídica española. de Victor Pedret y Torres, Enrique Oliver Rodríguez, Juan Torres Balleste', Lorenzo Maria Alier y Cassi, Luis Mouton y Ocampo. Barcelona, F. Seix. 1918

Guerra naval carlina a l'Ebre i al Nervión

Vaixell de guerra Monitor Puigcerdà

Mentre el Capellà de Flix i els altres fanàtics carlins feien les seves batalles per terra contra el govern establert, el riu Ebre català i el Nervión basc, no es lliuraven de batalles fluvials amb petites embarcacions de guerra amb canons i tota la maquinaria preparada per fer mal a l'enemic. La famosa embarcació coneguda com Monitor Puigcerdà va ser construïda per encàrrec del govern espanyol a les drassanes de la Société Nouvelle des Forges et Chantiers de la Méditerranée, a La Seyne (Toló). Altres petits vaixells coneguts van ser els canoners Ebro, Somorrostro, Teruel, Bidasoa, Nervión, Toledo, Turia, Arlanza, Tajo i Segura. El monitor Puigcerdà i tres canoners van operar a la ria de Bilbao, un canoner a l'estuari del riu Bidasoa i els sis restants al riu Ebre.

Més dades sobre aquest tema a: *"Las operaciones navales en las Guerras Carlistas"* de Juan Pardo San Gil. Itsas Memoria. Revista de Estudios Marítimos del País Vasco, 5, Untzi Museoa-Museo Naval, Donostia-San Sebastián, 2006, pp. 433-466

Dades tècniques del Monitor Puigcerdà a: *"The Monitor Puigcerdà"* de Francisco José Díaz Díaz (en anglès)

Cronologia de la guerra naval carlina a l'Ebre

Forces navals de la guerra carlina a l'Ebre

El Doctor Wilhelm Müller, inventor flixanco

Patent nº 1.569.564 de Wilhelm Müller de Flix

M'agradaria saber qui va inventar i patentar la seriositat perquè jo no ho sóc de seriós i la meua rauxa em fa sentir afectat per l'èxit social d'aquest invent. Hi ha gent seriosa i gent menys seriosa i hem d'acceptar el món com és. Suposo que el **Doctor Wilhelm Müller** era una persona amb un caràcter assenyat i una mentalitat pròpia dels que porten una vida ordenada entre la feina i la família i tenen certes passions per la Ciència i la saviesa i no com molts que es distreuen i perden la seriositat amb recursos festius o banals o altres passions que després han de deixar per tornar a la vida quotidiana i potser avorrida i rutinària. Ens hem de posar seriosos si hem d'avançar en el nom d'aquest progrés de metall, química i plàstics i si no ens posem seriosos no inventarem res i no avançarem i tot serà xauxa, xivarri i cançons i, exceptuant el flixanco Wilhelm Müller, que obviava la cervesa, així són molts alemanys, a vegades festius i després calculadors. El nostre convilatà i recordat Doctor Müller no era dels que perdien el temps i amb la seva ment es posava a fer els seus càlculs i es treia alguna màquina de la butxaca, **la patentava i amb el seu nom, el de la fàbrica i el de Flix**, quedava a les bases de dades dels arxius de patents dels Estats Units i amb el número corresponent per a ser arxivat amb dibuixos acurats i les especificacions de l'invent per a ser consultat i comprovar si algú ja l'havia inventat abans.

Màquina per polvoritzar i projectar metall fos. Arxivat el 26 de gener de 1924. Editat el 12 de gener de 1926. Número de patent: 1569564. Inventor: Wilhelm Müller.

El preu del naufragi

La sentència del tribunal franquista del dia 4 de juny de 1951, condemnava a pagar mil pessetes, de les d'aquells anys, als que havien interposat un recurs contra l'anterior sentència absolutòria de l'Audiència de Tarragona del dia 18 de desembre de 1948 per la mort de nou persones el dia 3 de febrer de 1945 al naufragi de la barca de baix de Flix i és que la justícia d'aquella època preferia fer caure abans el pes de la llei als que posaven el crit al cel que als que tenien el poder entre les mans i estaven de la banda dels guanyadors que premien el gallet dels fusells de l'època més negra que s'ha viscut a Catalunya. No entenc com es podia condemnar així als que havien patit les pèrdues dels seus estimats per una errada o imprudència que tampoc ningú desitjava, però ho entenc després de molts anys havent viscut amb una persona que m'explicava coses d'aquells anys i que fa també anys que ja no està amb mi per dir-me coses d'aquell naufragi.

Retalls sobre el naufragi i sentència injusta

Descripció de la barca de baix

Barca de baix

...en la balsa de "Balt" (sic, barca de dalt vol dir) y en la de "Baix", estando ésta formada por una plataforma de madera de cuatro metros y medio por cinco, con barandillas, montada sobre tres pontones sin quilla, de chapa de hierro galvanizado, de las últimas utilizadas por el Ejército durante la pasada guerra de Liberación...

Número de sentència, i denegació del recurs

Número de sentència

Núm. 303.- Sentencia de 4 de junio de 1951.

CASACION POR INFRACCIÓN DE LEY - Imprudencia - Declarando no haber lugar al recurso interpuesto por Dª Carmen Vaqué...

Avis i substitució de barquer

...siguiente la balsa de "Baix" envió un recado al concejal D. José María Margalef Llecha, para decirle que no podía hacerlo por hallarse enfermo; y como el Alcalde, que a la sazón lo era D. Juan M. Muñoz Guitarte, de conformidad con la Gestora e interpretando la condición 12ª del referido contrato, había designado no sólo para reforzar a los barqueros en las crecidas del...

...el Concejal Sr. Margalef, al recibir el aviso del barquero Montagut, ordenó al Rius que al día siguiente se hiciera cargo de la balsa en sustitución del enfermo, como así lo verificó, transportando viajeros y carga durante todo el día él sólo, pues no se le había designado auxiliar alguno, hasta las 18 horas y 30...

Naufragi i morts

Naufragi

Morts

...capotando la balsa, quedó sin gobierno con el timón fuera del agua, rompiéndose por el peso la argolla que la sujetaba al cable de sostenimiento, hundiéndose la balsa, que iba ocupada por 18 pasajeros, 120 cabezas de ganado lanar y cabrío, una caballería mayor, dos menores y 200 kilos de aceitunas, y en el naufragio perecieron Mónica Escoda Cardona, Simeón Vaqué Garciapons, Magdalena Nogales Bonet (**crec que és Benet el cognom correcte**), Teresa Mur Blanch, María Pérez Martínez, Juan Subirats Foix, Carmen Solé Matas, Antonia Salvadó Grau y Antonia Rosich Armora; además se ahogaron una de las caballerías menores, que con sus arreos y cien kilos de aceitunas que transportaba, propiedad todo de María Díez Torres, se ha tasado en 970 pesetas, y 15 cabezas de ganado, cabrío y lanar, de Antonio Mur Zamora, valoradas en 2.550 pesetas y se perdieron cien...

...determinante del hundimiento de la balsa, ni tampoco que omitiera las que a su alcance tuvo y le fué posible realizar para evitarlo, siendo así que el excesivo número de pasajeros y de ganado embarcó sin su consentimiento, que trató de impedir la permanencia de ellos en la balsa, todavía amarrada; que el desamarre se efectuó contra su voluntad, y que, ya puesto en la peligrosa e...

Sentència

...doña Carmen Vaqué Garciapons, D. José Giralte Ruano, hoy sus herederos Dª María, D. Francisco, Dª Rita, D. José y Dª Carmen Giralte Escoda; D. José Mur Tarragó y D. Salvador Pérez Martínez contra sentencia dictada por la Audiencia de Tarragona en

18 de diciembre de 1948. Condenamos a los recurrentes al pago de las costas de este recurso y a la pérdida del depósito de 1.000 pesetas, constituido por José Mur Tarragó, al que se dará el destino prevenido en la Ley; y asimismo condenamos a los también recurrentes Dª Carmen Vaqué Garciapons, herederos de D. José Giralt Ruano y D. Salvador Pérez Martínez, al pago si mejorasen de fortuna, de 1.000 pesetas cada uno, por razón de depósito no constituido, o si no llegasen a obtener el beneficio de pobreza.

Cartes de Camassa

Castell i poble de Flix segons Beaulieu (segle XVII)

El desaparegut antic castell de Flix ja feia vessar molta sang catalana, francesa i espanyola quan **Sébastien Le Prestre**, marquès de Vauban, encara no havia fet 10 anys. Ens ho explica el jesuïta italià Camassa* l'any 1643 a les cartes de guerra enviades al seu rei de la casa dels Austria. Ara la nostra vila no pot demanar, com **Vauban, la declaració de Patrimoni Mundial de la Humanitat** per aquell castell que va acabar desapareixent un dia quan algú el va devastar. Haurem de buscar altres monuments o meravelles locals, potser amb ressonància més pacífica, i insistir per sortir més i millor al mapa. El castell de Flix va ser un pas obligat de guerres i personatges importants d'aquells que ens fan la vida impossible, Només cal llegir els vells i nous llibres d'història i fer una ullada imaginant la sang vessada durant tants anys i no només a aquest castell; Flix només és un clon o déjà vu de milers de pobles amb castells. Anys van passar i algú es va entossudir en fer més castells on van venir més guerres i tot va quedar en un clon o déjà vu de pobles repetits i històries repetides.

Aquests dies es parla de la possibilitat de declarar l'obra de Sébastien Le Prestre, marquès de Vauban (1633-1707), militar, enginyer i expert en carnisseries, mort fa ara 300 anys, Patrimoni Mundial de la Humanitat. Anomenar tal o qual "meravella" Patrimoni de la Humanitat o donar premis Nobel de la Pau a gent tan "pacífica" i "generosa" com els nous Le Prestre dels nostres temps és tan normal que escandalitzar-se és ser un idealista i els idealistes són carn de canó dels que fan i desfan patrimonis com el senyor marquès de Vauban que opta per rebre un premi per desfer-se de patriotes i idealistes catalans del segle XVII. Donar títols a ciutats i monuments, s'ho mereixin o no, és només una excusa per a fer diners i atreure turistes amb aquell passat artístic, històric, militar i morbós i res més. L'interès per conservar tot allò que és antic és maquillatge turístic; a Vauban tot això li anirà bé. Els premis Nobel de la Pau, si fa o no fa, és el mateix màrqueting i tot queda igual però amb el maquillatge de la política de mercat, negociacions, encaixades de mans, somriures, maletins, paperassa, signatures i fulls de ruta, però tot fals. Aquests Nobel de la Pau són molts cops premis polititzats i, sinó, pregunteu-li a gent com Kissinger, Beguin, Sadat i altres "pacifistes" de tota la vida.

Però d'exemples com els esmentats del marquès de Vauban o els premis Nobel "pacífics" els tenim de sempre i de constructors de patrimonis humans o arquitectònics sospitosament i rarament altruistes n'hi ha per omplir enciclopèdies. Parlem ara d'aquell jesuïta delineant i matemàtic de les cartes de guerra que té punts de contacte amb Vauban i amb aquells que podrien rebre el Premi Nobel de la Pau i la seva obra ser Patrimoni Mundial de la Humanitat si aquests guardons depenguessin de l'Imperi dels Austria del segle XVII. És Francisco Antonio Camassa.

Francisco Antonio Camassa* (1588–1646) era un jesuïta i matemàtic italià, docent als Reales Estudios del Colegio Imperial de Madrid, important centre educatiu dels

joves nobles castellans inaugurat per Felip IV l'any 1629. Aquest rei es procurava portar els millors formadors europeus a la seva cort. El marquès de Leganés va fer amistat amb el jesuïta i va decidir dur-lo amb ell als seus viatges l'any 1633. L'any 1642, per encàrrec del rei Felip IV, va delinear les fortificacions defensives de Saragossa. L'any 1643 feia la seva feina guerrera, sense embrutar-se gaire, escrivint cartes on ens parla, entre altres coses, de les desfetes durant la Guerra dels Segadors als castells riberencs de Flix, Móra i Miravet i als de la Terra Alta com el d'Orta o Horta de Sant Joan (podeu escollir l'opció que vulgueu per anomenar el poble del crestó) i la situació política a Catalunya i França des de la seva perspectiva política i militar i des de les seves posicions a Casp, Maella o a altres llocs. Encara així, reconeix el valor de l'enemic quan cal.

"Memorial histórico español : colección de documentos, opúsculos y antigüedades que publica la Real Academia de la Historia."

* Bibliografia a la xarxa sobre Francisco Antonio Camassa:

- * El peluquero de la Reina - J. Patricio Sáiz- Universidad Autónoma de Madrid - pàgina 14
- * El marquès de Leganés - Apuntes biográficos - Francisco Arroyo Martín - pàgina 154
- * Arquitectos en Aragón- Diccionario histórico - Volumen II - Cabal-Kühnel - pàgina 101

Si voleu llegir els successos als castells de Móra, Flix i altres poblacions i esdeveniments polítics i militars molt interessants de principis de 1643, cliqueu a sota per obrir un enllaç i podreu llegir uns fragments de les cartes del jesuïta Camassa recollides, entre altres documents, al llibre *"Memorial histórico español : colección de documentos, opúsculos y antigüedades que publica la Real Academia de la Historia."* de 1863:

La Batalla de l'Ebre als taulers

El **Warhammer** és un joc d'estratègia amb milions d'aficionats al món i tampoc a Flix no pots fugir del seu encanteri i influència encara que marxis a Madrid, posis la televisió per satèl·lit a casa d'uns parents, i parlo de fa uns anys, i a TV3 facin un reportatge amb la Griselda Guiteras i ens surti gent jove del poble explicant la seva afició a aquest joc i tu mirant la pantalla on surt Flix, d'on has fugit uns dies, per retrobar-te les imatges dels flixancos tan lluny de casa quan el poble no sembla existir per a cap mitjà si la fàbrica no està en crisi i guerra o les cigonyes no han fet alguna festa volant com avions bombarders i jugant amb la gent regalant diplomes. Doncs la fàbrica de Flix no és l'única empresa que pateix una crisi, el Warhammer no és l'únic joc de guerra i les cigonyes no són les úniques coses que pots posar a un tauler volant sobre l'Ebre, Flix i altres pobles jugant amb la població. La revista francesa **Vae Victis**, especialitzada en wargames, **al número 61 de març-abril de 2005**, dedica **un d'aquests jocs de guerra encartat**, amb l'Ebre de protagonista, on se'ns dibuixa una espècie de mapa amb pobles com Riba-roja, Flix, Ascó i altres, amb el general Dávila, els marroquins de Yagüe, els republicans Modesto, Lister i Tagüena, els soldats franquistes i les brigades internacionals i tot un món que ens transporta a aquella dura i sagnant batalla. Crec que alguns wargames tenen un fons ideològic que es pot veure clarament, no ho sé en el cas de la Batalla de l'Ebre de la revista **Vae Victis**, jo em vaig quedar amb el parxís, els escacs i la brisca.

Mercurius

Nederlandsch gedenkboek of Europische Mercurius

Mercuri era el déu missatger dels altres déus de l'Olimp i anava lleuger passant els missatges abans no s'acabessin podrint. Mercuri també és un planeta o ha acabat donant nom a un element químic que més val no tenir-lo amb molta quantitat acumulat al costat i és millor fer-lo treure i alleugerir la seva marxa com si fos aquell déu tan estimat o rebutjat per ser missatger i portar bones i males notícies, però és la feina dels missatgers que agrada o no, encara que alguns missatgers fan la seva feina molt malament i fan veure la podridura on tot és ben fresc.

Els *mercuris* també eren antigues cròniques periodístiques que van sorgir amb abundància com una plaga perillosa per aquells estats, reis, papes i inquisidors podrint els segles XVII i XVIII. Aquests antics periòdics, batejats amb aquest nom en homenatge al missatger diví, van patir la persecució i la censura dels poderosos d'aquelles èpoques i quan deien alguna veritat que molestava a algun podrit **rei de Dinamarca o Suècia o d'algun altre país escandinau** o no, rebien les queixes que ara reben els missatgers moderns per part dels podrints poderosos personatges de teatre shakespearia d'avui en dia. El *Nederlandsch gedenkboek of Europische Mercurius* va patir aquesta persecució podrida per part d'algun d'aquests monarques irritables escandinaus per dir alguna cosa del seu reialme on s'havia executat a un pobre home vell i boig que deia ser el rei Carles XII de Suècia. Aquestes cròniques holandeses de l'*Europische Mercurius* es van escriure entre els anys 1690 i el 1756 sent increïble la rapidesa i el radi d'acció de les seves informacions. Fins i tot podien permetre's el luxe d'informar sobre les novetats de la Guerra de Successió a Catalunya al seu pas per Flix amb totes les tropes i l'artilleria. Si trobeu alguna cosa incorrecta ja es massa tard per censurar-la i, a més a més, està escrit en holandès antic.

Flix al Nederlandsch gedenkboek of Europische Mercurius (1708)

Joan Josep d'Austria, besnét de Felip II, visita el castell de Flix

Les reines d'Espanne, suivies des reines de Portugal. Adelaide Celliez

L'antic castell de Flix era molt atractiu per afers de tota mena i un dels **seus visitants va ser el rei castellà Felip II l'any 1585** quan va fer el seu famós viatge relatat al llibre d'Henrique Cook "*Relacion del viaje hecho por Felipe II, en 1585, á Zaragoza, Barcelona y Valencia*". Quasi un segle després, i per circumstàncies ben diferents, ens arribava un dels seus besnétts bastards, **Joan Josep d'Austria**, militar, ex-virrei de Catalunya i fill natural de l'aleshores rei Felip IV de Castella i d'una actriu, a fer parada i fonda amb trenta cavallers i amb presses demanant a la reina que fes fora al jesuïta, confessor personal de la mateixa sobirana i Inquisidor General nascut a Austria **Nithard**, Nidhard o Neidhardt. Finalment aquest mateix Joan Josep es decidí a anar a Madrid a fer-lo fora personalment per la força de les armes. Aquest fill natural o bastard Joan Josep d'Austria, va tenir una destacada actuació contra Catalunya anys abans d'aquesta maniobra contra el jesuïta austríac, durant la **Guerra dels Segadors** i, com el seu besavi, es passejava per Catalunya com qualsevol havent sigut fins i tot Virrei.

Els herbots de les teulades del Monestir de Poblet i la fàbrica de Flix (1930)

Oferiment de la Fàbrica de Flix per eliminar les males herbes de les teulades del Monestir de Poblet (1930)

L'any 1930, es va redactar l'acta de constitució del **Patronat de Poblet**. L'autor va ser **Eduard Toda i Gúell**, un personatge polifacètic d'aquella època, aventurer a la seva joventut i reconstructor del **Castell d'Escornalbou** que va dotar d'una valuosa biblioteca i una gran col·lecció d'antiguitats i obres d'art. Una còpia digitalitzada d'aquesta redacció es pot consultar al website de la **Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes**. A les pàgines on s'explica la creació d'aquest patronat, es pot veure un informe sobre l'estat en que és trobava el **Monestir de Poblet** abans de la restauració que seria duta a terme amb l'ajuda dels patrocinadors que són esmentats als documents. Entre algunes entitats que van oferir la seva ajuda per fer possible aquest projecte, es troba l'Electroquímica de Flix, com podem observar a la pàgina 4, per eliminar les males herbes de les teulades.

Fritz Haas. Expedicionari i fugitiu

El dia 30 de juny de 1936, **Fritz Haas** es quedava sense el seu càrrec al Museu Senckenberg obligat per aquella colla de nazis relligats que el van fer fugir finalment als Estats Units. Haas era jueu i aquest era el motiu per fer-lo fora. No sé com podia ell mateix o qualsevol persona, jueva o no, resistir aquella imbecil·litat pròpia d'una selva d'odi i estupidesa humana. Quatre anys abans, el 1932, encara es va atrevir a fer una expedició científica a l'Àfrica amb **Hans Schomburgk** i tota una tropa d'expedicionaris de la qual sortirien uns descobriments interessants, una pel·lícula titulada *Das letzte Paradies* i uns quants llibres. Haas segurament va desaparèixer dels crèdits i encara avui a **alguna pàgina de la xarxa és difícil trobar el seu nom fent referència a aquell documental**. No sé si entre tots els que acompanyaven al gran Fritz Haas hi havia militants del partit nazi alemany, és possible, però sí que es trobava el càmera **Paul Lieberenz** que més endavant treballaria amb **Leni Riefenstahl** fent propaganda a favor del règim hitlerià amb documentals com aquell fastigós i vomitiu *Triumph des Willens*. Són diferents maneres de veure triomfar la voluntat o la natura.

Música i poemes a la Placeta

Dos quarts de deu de la nit i no sé res, estic a casa i la meva mare em diu que hi ha cadires, llums i dues noies a la Placeta de la Música, de Ruben, de Modesto, del Refugi o com li vulguin dir i es veu que hi ha aquella nit un concert amb l'afegitó dels poemes d'Albert Guíu i força públic. Al teclat, un altre Guíu, Alfons, de Casa Mestres. Vaig amb dues cadires, una per la meva mare i una per a mi i esperem el recital dalt al galliner d'aquella òpera improvisada però no puc fer cap foto que la càmera me l'ha robat Spielberg i amb el mòbil no surten bé. La meva cadira la deixo en préstec i quedo de peu observant el concert i els poemes a aquella placeta màgica. Al galliner, a una alçada superior o una altra placeta on, fa anys, respiraven baladres, hi ha una representació de veïns del Carrer Castell esperant aplaudir a Guíu, a Guíu i a les dues noies de les que no sé el nom i que em perdonin que no vaig tan informat.

Flix, capital d'un imperi d'ultramar, 15 de desembre de 1585

Interessant aquesta reproducció del llibre d'Henrique Cook *Relacion del viaje hecho por Felipe II, en 1585, á Zaragoza, Barcelona y Valencia* que vaig adquirir no fa molt temps i que suposo llegiré algun dia o deixaré per decorar a algun lloc. Parla d'un viatge que va fer el rei Felip II l'any 1585 per petites parts del seu gran imperi i una part era Flix on es va aturar. Aquesta vil·la va ser capital temporal el temps que va ser-hi, com altres localitats ho han estat per circumstàncies casuals d'espai o de temps per altres caps d'estat. El dia 15 de desembre d'aquell any llunyà Felip II el va aprofitar i a Flix es van decretar ordres i permisos que estan recollits a un important registre històric com és *Recopilación de leyes de los reinos de las Indias : mandadas imprimir y publicar por la Majestad Católica del rey Don Carlos II, nuestro señor* i a altres llibres o escrits. Alguns es poden trobar a la xarxa en petits retalls. Per exemple, el rei va haver de signar una Reial Cèdula donant permís de pas al mercedari Fra Diego de Porres, vint religiosos i tres criats al Perú, va donar privilegis de deu anys a algú que necessitava el sí del monarca pel seu menester o va permetre a un càrrec o jutge oficial de Cadis administrar els diners segons quines transaccions fossin necessàries per alguns vaixells que anaven o tornaven de les Amèriques.

Los mercedarios en el Perú en el siglo XVI

Priv. al autor por diez años : Flix, 15 Diciembre 1585

Recopilación de leyes de los reinos de las Indias : mandadas imprimir y publicar por la Majestad Católica del rey Don Carlos II, nuestro señor

El centpeus flixanco de Fritz Haas i Carl Attems

Un dels llibres on es parla de les descobertes de Fritz Haas és el que va escriure el científic austríac expert en miriàpodes Carl Attems l'any 1927 titulat *Myriopoden aus dem nördlichen und östlichen Spanien gesammelt von Dr. F. Haas in den Jahren 1914-1919*. Carl Attems va néixer a Graz, Steiermark, Austria el 13 d'octubre de 1868 i afortunadament pel món de la biologia es va matricular a la Universitat de Zoologia de Bonn i no en dret i història com volia la seva família. Va acabar els estudis amb la seva tesi *Die Copulationsfüße der Polydesmiden*. La seva addicció als miriàpodes el feia anar sovint el Museu d'Història Natural de Viena i més endavant publicava *Myriopoden von Kreta* després de visitar Grècia. Per aprofundir els coneixements faria expedicions per recollir miriàpodes per Europa i l'any 1910 veuria premiat el seu esforç amb un càrrec al mateix museu. La Primera Guerra Mundial va suposar un entrebanc al ser incorporat a files. En acabar la guerra va poder centrar-se exclusivament en els miriàpodes i així va transcórrer la seva vida fins la seva mort el 19 d'abril de 1952. Attems va descriure 1800 noves espècies i entre aquests tàxons trobem un centpeus flixanco descobert segurament per Fritz Haas que es cita al llibre que he esmentat abans i que parla de la col·lecció de miriàpodes del gran malacòleg alemany establert a Flix. Aquest centpeus va rebre el nom de *Chaetechelyne flavescens* i ara és més conegut com *Henia flavescens*. Només es torna a citar per Attems a *Myriapoda. 1. Geophilomorpha* l'any 1929.

Chilobase:

Henia (Chaetechelyne) flavescens (Attems, 1927)

Attems C. "Myriopoden aus dem nördlichen und östlichen Spanien gesammelt von

Dr. F. Haas in den Jahren 1914-1919" Abhandlungen der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft . 1927: 39: 235-289, see p. 240.

Order: **Geophilomorpha**

Family: **Dignathodontidae**

Original rank: **species**

Original genus: **Chaetechelyne Meinert, 1870.**

Type locality: **Flix, Prov. Tarragona.**

Last taxonomic scrutiny: **Attems C. (1929) "Myriapoda. 1. Geophilomorpha" Das Tierreich. De Gruyter, Berlin 52: 1-388, see p. 239.**

Distribution: **Spain.**

Alguns arbres de Flix

Al bloc vaig parlar una vegada d'un xiprer descarat, però aquell escrit va ser esborrat amb uns altres fent una estranya neteja quan m'havia cansat d'aquest espai personal, encara que era aviat per cansar-se i eliminar-lo. Avui tornaré a recuperar el xiprer descarat remasteritzat i afegint a aquest arbre pocavergonya unes paraules i unes imatges d'uns altres arbres de Flix que m'han cridat l'atenció. Del xiprer descarat parlaré al final. Abans vull parlar d'alguns quants arbres de Flix que es poden trobar a molts pobles.

La figuera okupa

La figuera okupa és un dels arbres que es pot trobar aquí i allí i que naix aquí i allí per culpa d'algun moixó que ha fet les seves necessitats a un cel obert i creix sense saber que sempre serà pres i okupa de quatre parets si els humans no tenen la genial o genial idea de destrossar el seu petit espai i matar les figues i la figuera per a fer un espai més gran i habitable per éssers de dues potes amb mobilitat i pensaments estúpids. Aquest arbre, que diuen que no rep mai llamps i trons, ha crescut entre el que jo anomeno el Corral dels Herbots i la Teulada de l'Anglès aquell que volia caçar un gat i és veí meu i espero que ho sigui molts anys.

Pins de la Central

Hi ha uns pins sentenciats a la Central que cauen per culpa del lloc on van créixer i per culpa de la llei de la gravetat. Aquests pins semblen voler resar a algun Déu de la Mort i perden a poc a poc la seva verticalitat amb una força que fa arrencar les arrels del terra. Algun d'aquests arbres sentenciats ja mostren aquestes arrels als ulls de qui passeja per aquell camí del costat.

Mèlia de la Plaçeta de la Música - Tardor-hivern i estiu. Tronc i fulles

Un altre arbre és la mèlia de la Plaçeta de la Música i que tants anys va fer d'àrbitre i de jugador de minifutbol quan a aquell espai reduït els xiquets jugaven amb aquelles pilotes d'abans. Era una mèlia més prima i els nens la tenien que evitar com fos. Els gats pujaven a l'arbre si els perseguien gossos o els mateixos xiquets. Aquell arbre feia boletes verdes que fèiem servir per substituir les boletes de vidre. Un arbre que s'ha fet gros i que vigila aquella Plaçeta màgica on alguns cops es fan coses incivilitzades.

Xiprer descarat

I del xiprer, l'escrit promès:

Un xiprer descarat

Parlar de cementiris pot ser descarat en temps estivals on toca riure i viure, però vull ser descarat. Serem descarats doncs i parlarem d'un xiprer descarat que viu i fa la fotosíntesi al cementiri de Flix. Farem també una repàs històric on direm coses que ens acabaran fent parlar d'un xiprer descarat.

Al cementiri de Flix conviuen xiprers i tombes, com a tots o quasi tots els cementiris que coneixem. Hi ha una part del cementiri on hi ha enterrats alemanys de l'antiga colònia que ens van portar la indústria química al poble. On estan aquelles tombes, a aquella zona, fa anys hi havia un mur de separació entre els morts catòlics i els morts no catòlics o morts en suïcidis, per exemple. Ara no hi ha cap mur. No sé si tots els alemanys allí enterrats eren protestants, però sempre que vaig allí a veure els meus morts m'acosto a una tomba que té una particularitat que és curiosa per a mi. Hi ha una tomba que li fa de base a un xiprer perquè ell faci la seva llarga vida. Una tomba li val a un xiprer de casa i un taüt conviu amb les seves arrels. Quan estic allí em pregunto com ha sortit del terra un arbre així. Si va ser plantat o si va créixer sol. Però el que sí que sé és que de la mort surt vida i si ens preguntem si després de la mort hi ha vida, la resposta és sí. La vida sempre continua i així esperem que sigui mentre el Sol no s'apagui per tots. I un xiprer descarat ens ho demostra.

Fotos: B. i J.A. Martínez Tarragó

Flix és Flix i és moltes coses, però, qui era Byshara?

Si et poses a cercar la paraula Flix a la xarxa et surt de tot, des d'empreses de Hollywood o altres que agafen aquest nom curiós per a vendre el que sigui, les mascotes **Trix i Flix** de l'Eurocopa del 2008, algun **lloc muntanyós de Suïssa**, el vaixell aquell de nom **Sac Flix pertanyent a Ership**, germana d'Ercros i que amb la col·laboració de **l'empresa de Huelva FMC Foret i els marroquins, treuen els fosfats que els hi sembla del Sàhara Occidental**, ocupat per Mohammed VI, per portar-los a fàbriques ben properes, milers de coses més i fins i tot pots trobar el nostre poble i moltes referències històriques de la nostra vila com la que ens parla de **les cites que hi ha de l'Electroquímica de Flix al judici de Nuremberg** per la seva desgraciada relació amb la **IG Farben**. Aquestes cites les desconeixia fins fa uns dies quan les vaig trobar googlejant a un fòrum ideològicament sospitós i després a una pàgina més seriosa on hi ha molta informació sobre els judicis contra aquells criminals. Quan vaig trobar el nom de la fàbrica de Flix als arxius de les vistes de Nuremberg, vaig decidir seguir més rastres que no feien cap referència a Flix i sí a Nuremberg, però mai saps si la cua del peix trobarà la boca i vaig trobar dades d'un home amb un cognom que em feia pensar en una altra persona. Era **Gustav Pistor**, directiu de la IG Farben que em recordava el cognom del que va ser director de la fàbrica **Carl Pistor** i encara no sé si la relació que hi ha entre ells pot ser familiar o només els uneix la vessant química i fabril i el fet d'haver tingut càrrecs que tinguin a veure amb aquestes facetes de la vida científica, industrial i econòmica. Gustav Pistor va arribar a ser interrogat pel tribunal de Nuremberg sobre les activitats armamentístiques de la IG Farben. Encara vaig seguir cercant coses a la xarxa amb el cognom Pistor i vaig topar amb una foto que em va fer frenar tota la cerca i em va fer passar a buscar una altra paraula i un altre cognom. Era una pàgina amb imatges sobre **els cent anys d'una acadèmia alemanya de química** i aquí no poso moltes més dades que no sé res de l'idioma de Pistor. A una de les fotos hi ha 17 joves que potser són estudiants i entre

ells n'hi ha un de color a una època on poca cosa se'ls deixava fer als homes de pell fosca. Aquest jove és diu Byshara i no sé si és alemany mestís o algun fill d'una família rica de color, però a mi em va fer buscar el seu cognom i no sé qui és encara aquest Byshara. Hi ha cantants o algun escriptor actual amb aquest cognom, però em pica la curiositat per saber qui era aquell home que comparteix foto amb uns futurs químics i directius alemanys entre els que hi ha un que es diu Pistor i no sé si és Carl, Gustav o un altre amb aquest cognom.

1938: Ebre i Meandre de Flix. Llibre i portada interessant

[The Ebro 1938: Death Knell of the Republic - Chris Henry](#)

He trobat a la xarxa un [llibre amb una portada interessant](#). El llibre és del britànic [Chris Henry](#) i porta per títol *The Ebro 1938: Death Knell of the Republic*. No el sé traduir correctament, però més o menys i per algunes paraules que quasi tots entenem, poden endevinar de que tracta el llibre. El que m'ha sobtat una mica d'aquesta troballa ha sigut la curiosa portada, entre altres de diferents edicions o editorials, on es veu un militar amb una pistola i darrera un mapa que ens mostra els moviments d'una batalla on es veu el meandre de Flix. Del nostre meandre, del nostre poble i d'altres pobles de les Terres de l'Ebre es parla a aquest llibre que pertany a una col·lecció de l'editorial [Osprey Publishing](#) sobre història militar i que no sé si té traducció al català. D'aquest llibre de 96 pàgines podeu trobar alguns retalls a [Google Books](#). Com a dada remarcable, a la pàgina 82 [hi ha una errada identificant Flix](#) amb una imatge de la veïna població d'Ascó.

[Altres portades del llibre](#)

[Errada: s'identifica Flix amb una imatge d'Ascó](#)

El Doctor Trueta i les caramelles

Què fariem sense els metges? Ens quedàriem desprotegits davant de mil perills i se'ns oferirien curanderos i bruixots amb tractaments, medecines i elixirs miraculosos que ens escurarien més la salut i la butxaca, encara que n'hi ha de metges que no fan molt cas del seu jurament hipocràtic i són uns hipòcrites que no mereixen ni que els miris.

No és el cas de [Josep Trueta i Raspall](#) (1897-1977), el gran cirurgià que durant la Guerra Civil es va fer un fart de curar ferides i fractures i que va passar per Flix per culpa d'aquella maleïda guerra de la que va deixar molts testimonis. Aquesta guerra que li va fer deixar la seva estimada terra per estimar-se-la i estimar la llibertat. Trueta va escriure molt i sobre ell s'ha escrit molt. No he trobat les seves impressions originals en català i sí les del llibre biogràfic en castellà *Doctor Trueta: Héroe anónimo de dos guerras* d'[Antonina Rodrigo](#) on hi ha un comentari del mateix doctor sobre la manera en que es va començar a rebre el sou mèdic en temps de guerra amb el que ell anomena naixement de la nova moneda revolucionària i que a ell el va sorprendre muntant el seu equip quirúrgic a la bonica localitat on es fan i desfan caramelles i que porta el nom de Flix. Els sous eren conills, gallines, ous i altres

coses de granja i gàbia suposo. Amb tants animals peluts, amb plomes i ous, a mi em ve al cap aquella **caramella que es canta per fer cèntims i que parla d'ous, pollastres i gallines.**

Doctor Trueta: Héroe anónimo de dos guerras d'Antonina Rodrigo, pàgina 72

Les portes i finestres i balcons
obriu-los tots,
obriu-los tots,
obriu-los tots,
obriu-los tots.

Surten les caramelles a donar expansió als cors,
expansió als cors, expansió als cors.

A donar expansió als cors.

Alguns diuen
que és la ditxa
riquesa, glòria i honor,
mes la ditxa
no és complerta
si no està tranquil el cor.

Contempleu, contempleu nostra alegria.

Ompliu-nos, ompliu-nos força el paner
d'ous, pollastres i gallines
d'ous pollastres i gallines
i el demés que ara us diré:
d'ous, pollastres, conills, gallines, coques i trenques i algun colom,
botifarres i llangonissa
i algún corder rostit al forn, rostit al forn.

Flix també és una joia de la família

La CIA ens mostra les seves joies familiars i nosaltres, si ho volem consultar, tenim a la xarxa una petita base de dades de joies de la història amb **The National Archives**. Tota una paperassa com la que han desclassificat els senyors de la CIA per dir quatre mentides i no explicar-nos, per exemple, que a Martin Luther King el van matar, segurament, els mateixos que marquen el ritme de l'*establishment* americà i mundial i quan dic això no vull assegurar que siguin els botxins els que manaven, amb Lyndon B. Johnson d'encarregat i president, no, encara que potser estava assabentat de que King corria més perill que un eriçó creuant una autopista compulsivament tot el dia. No manen els polítics, qui mana no sempre és qui té el càrrec; el poder real és metàl·lic, de paper verd o en forma de grans monopolis econòmics i socials. A aquesta bases de dades podem trobar tres cites en obert de les obligades aportacions a la història del segle XX del nostre poble. Aquestes cites tenen de protagonistes bàsics la nostra vil·la, la fàbrica, els nazis alemanys, l'holocaust, Franco, la I.G. Farben i altres persones, estaments i fets històrics que mai més s'haurien de repetir.

Flix a The National Archives

Civilian Agency Records - Records of the Foreign Service Posts of the Department of State (RG 84)

Military Agency Records - Records of the Office of Strategic Services (RG 226)

Military Agency Records - Records of the Office of Strategic Services (RG 226)

Postal al senyor Schreiber (1899)

La gent subhasta les coses velles que tenen a casa per diferents motius i un potser fer diners mentre reciclen una cosa que consideren innecessària o inútil. A la xarxa hi ha objectes originaris o que tenen certa relació amb Flix i que són subhastats. Un objecte protagonista d'aquestes subhastes és una [curiosa postal enviada des de Flix l'any 1899 al professor alemany d'escola normal Maximilian Schreiber](#), encara que posa el nom de pila en castellà i el dibuix que trobem és el d'una típica xula madrilenya. És una de les moltes coses que es poden trobar a internet i que comparteixen història amb el nostre poble, com les [ampolles de refrescos](#) o [aquell sífó clàssic](#) i aquelles [pessetes locals de la guerra](#) d'aquest poble que tenia fàbriques de begudes i de gel i que era un poble tan dinàmic.

[Refresc flixanco](#)

[Pesseta de Flix - 1937](#)

[Pesseta de Flix - 1937](#)

Carta a l'enginyer alemany resident a Flix Hans Etschel (1897) i altres històries

[Carta a l'enginyer alemany resident a Flix, Hans Etschel \(1897\)](#)

El pintor alemany [Carl Spitzweg](#) a una de les seves obres ens retrata un home a una escala cercant algun llibre entre una pila de volums ordenats d'aquella manera a una gran prestatgeria al seu quadre *Der Bücherwurm* que podríem traduir com *L'arna*. No sé si és una biblioteca, però en tot cas, de ser un d'aquests coleòpters, podria tractar-se més concretament de l'arna de museu o [antrè \(Anthrenus museorum\)](#) per ser un nom d'animal que evoca cultura i recerca de coneixement. He fet d'arna o rata de museu i he buscat coses sense pujar a cap escala i sense treure llibres vells i corcats per altres arnes de prestatgeries perilloses.

Googlejant o cercant coses de Flix, de la fàbrica, dels alemanys i altres aspectes que relacionen aquests conceptes, a una [pàgina de col·leccionista](#) del món de segells, postals i altres papers vells de la comunicació antiga de cartes familiars, comercials,

d'amor i de tot tipus, he trobat una foto d'una missiva datada l'any 1897 i tramesa a l'enginyer alemany resident a Flix Hans Etschel, sense cap carrer que indiqui la seva adreça i amb la seguretat de la seva arribada a les mans d'aquest membre de l'antiga colònia alemanya de Flix. Però a la xarxa hi ha més dades de les petjades que van deixar aquests colons al nostre poble amb cites científiques i històriques interessants. N'hi ha algunes que parlen de com **Fritz Haas va rebre al paleontòleg Fritz Ernst Drevermann al mateix poble de Flix** on venia a fer una conferència per captar membres per a una associació científica l'any 1923 o altres cites amb les tasques de gent com el doctor Müller o Gustav Schlee.

Spanien: Zeitschrift für Auslandskunde

Géologie de la Méditerranée occidentale

Zeitschrift der Deutschen geologischen Gesellschaft

Wissenschaft bricht Monopole

Encyklopädie der technischen Chemie

Revue internationale d'onomastique

Geschichte des Senckenberg-museums im Grundriss

Natur und Museum

El jubilat modern de Flix que vol ser una pizza (proposta d'espot turístic per a Flix)

Webcam de Flix

Hem d'aprofitar i celebrar la nova etapa flixanca de Pere Muñoz com alcalde, encara que només siguin dos anys per aquest batlle i immillorable historiador i blocaire i fer un espot televisiu i turístic per felicitar-lo a ell i felicitar-nos a nosaltres pels vint-i-cinc anys de Ràdio Flix, per l'estiu que ja tenim aquí a falta de confirmació astronòmica, per l'entesa entre els partits a l'ajuntament i fer publicitat de la webcam que els nostàlgics i allunyats fills exiliats de Flix poden visitar des d'una pantalla i des de tan lluny i fer un homenatge als blocs i als blocaires locals que aquests confeccionen amb la llibertat d'expressió que tenim tots per dir coses serioses i coses que no ho són tant i poder, els que en saben i els que mai farem un tractat de filosofia o els que mai escriurem un llibre sobre la història del poble o sobre poesia i altres matèries, rebre a nivell mediàtic una medalla en forma de bytes o bits o com es digui.

Proposo que sigui un espot poc seriós i que uneixi allò que no ens pot fer discutir i sí fer riure i alhora que sigui una cosa molt nostra i també una cosa que ens faci veure que a Flix sabem estar atents a les noves tecnologies que en aquest cas,

personalment suggereixo, sigui la xarxa que a Flix dóna molt de si.

Uniria saviesa dels vells dels pobles com Flix i la tradició del vell humor de festa transportat d'una forma un pèl irònica als nous temps aprofitant les noves tecnologies.

Anem a explicar l'espot:

Bé, jo el faria calcat a aquell del pollastre que vol ser una patata però canviaria els pollastres per jubilats i la patata per una pizza en honor a la pizzeria de la plaça.

Tres jubilats són els protagonistes. Dos estan asseguts al ja tradicional banc del freixe de la Plaça de l'Església i un altre jubilat, en el vestir, d'aparença més moderna, assegut al nou banc que s'ha instal·lat entre l'església, la pizzeria i el freixe. Al costat dret del nou banc i del jubilat assegut sol, hi ha una pizza gegant al terra i aquí comença aquesta conversa entre els dos jubilats asseguts al vell banc del freixe i el jubilat modern i suposadament addicte a internet, les pizzes i la vida moderna:

Jubilat 1 del Freixe: Mira aquell, es pensa que és una pizza!!

Jubilat 2 del Freixe: Ei, xec!! s'ha de tenir nassos per asseure's a al costat d'una pizza!!

Jubilat 1 del Freixe: Potser és que vol ser una pizza!!

Jubilat del banc nou: Potser sí que vull ser una pizza xec!! Què passa??

Jubilat 2 del Freixe: Potser sí??

Jubilat del banc nou: Potser sí!!, què passa??

Jubilat 1 del Freixe: Potser sí??

Jubilat del banc nou: Potser sí!! què passa??

Jubilat 2 del Freixe: Ai!!

Jubilat del banc nou: Ai!!

Veu en Off: *Jubilat's Pizza*. El jubilat que es pensa que és una pizza.

El Capellà de Flix i la literatura espanyola a la xarxa

Tinc ganes de poder accedir al fons de les biblioteques catalanes que digitalitzarà i publicarà Google a la xarxa per obtenir dades de qualsevol tipus i en català, com les que he trobat del famós carlí flixanco **Josep Agramunt**. Del capellà de Flix hi ha breus referències en català i castellà. M'aturo avui en algunes cites en aquesta última llengua. Diu el poc amant dels catalans, Pérez Galdós, al capítol 26 del llibre **De Cartago a Sagunto** de **Los Episodios Nacionales**: "Vi a doña Nieves en pie frente a una mesa forrada de damasco. Rodeaban a la Infanta su insignificante esposo y unos cuantos bigardos de su cuadrilla: Monet, Grollo, Freixá, Villalaín, el cura de Flix y otros". Antonio Oliver a **Dorregaray y la traición del Centro, apuntes para la historia de la última guerra civil**, parla de les accions bèl·liques d'Agramunt a Segorb. L'equatorià **Juan Montalvo**, després de comentar la detenció del capellà a **Las Catilnarias**, satiritza i diu: "Si el cura de Flix consigue fugarse de las galeras de

Marsella, vendrá a Quito a quemarse las manos en el púlpito y azotarse, desnudo hasta la gran pelvis". A [Siluetas románticas y otras historias de pillos y extravagantes](#), Pío Baroja l'esmenta parlant d'altres capellans fanàtics com Merino, mosén Antón, Tapia, Santa Cruz, Echevarría, Tristany o el capellà d'Alcabón. Román Oyarzun a [La historia del carlismo](#) també parla de batalles, compartint protagonisme amb Cercós, Barà, Tristany i Dorregaray. I per acabar, la referència de Francisco Rodríguez de Coro al seu llibre [San Sebastián: revolución liberal y IIª Guerra Carlista \(1868-1876\)](#), que ens mostra un personatge mediàtic que "como el 'Noticiero bilbaíno' se ocupara de las andanzas del cura de Flix, de sus luchas, de sus represalias, a veces despiadadas".

[Missatges més recents](#) [Pàgina principal](#)